

รายงานโครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส

จัดทำโดย

มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ

ภายใต้

โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการเพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส

สนับสนุนโดย.....กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาวิจัย ภายใต้โครงการ “พัฒนาชุดสวัสดิการเพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส (แรกเกิด - 18 ปี) กลุ่มยากจนและด้อยโอกาส เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความร่วมมือในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี นครราชสีมา และกรุงเทพมหานคร โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากส่วนกลางและภูมิภาค อันได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองแรงงาน ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติ บรมราชชนนี สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัว ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนโสตศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด มูลนิธิรักษ์ไทย มูลนิธิบ้านนกขมิ้น บ้านมิตรภาพ สถานสงเคราะห์เด็กบ้านอาภาเป้ มูลนิธิเด็กพิเศษเกาะสมุย โครงการสตรีนานาชาติพันธุ์ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่ได้มาช่วยให้ข้อมูลและประสานงานการเก็บข้อมูลการวิจัยจนเกิดความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ นายธงชัย มูลพันธ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน นายตฤณ ศรีวงศ์ นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ กรมกิจการเด็กและเยาวชน พ.ต.ท. อนุชา อนันต์อุปถัมภ์ กองกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ นางสาวทองพูล บัวศรี มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ที่ได้ให้แนวทางการดำเนินงานวิจัยให้กับคณะผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดคณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่คอยส่งเสริมและสนับสนุนแก่คณะผู้วิจัยมาโดยตลอด ประโยชน์ใดที่พึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

คณะผู้วิจัย

คำนำ

งานสัมมนาหนึ่งจัดขึ้นที่หาดใหญ่ มีอาจารย์และนักวิจัยอาวุโสท่านหนึ่งได้ฝากความหวังกับนักวิจัยรุ่นลูก รุ่นหลาน ด้วยเพียงคำพูดสั้น ๆ ว่า “ฝากอนาคต” เด็กในวันนี้ก็คืออนาคตของผู้ใหญ่ และของประเทศในวันหน้า การลงทุนในเด็กไม่เคยที่จะไม่คุ้มค่า ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุน แม้ไม่ต้องมาจากสูตรคำนวณใด ๆ ก็ตอบได้ด้วยตรรกะในใจของทุกคนได้ว่า คุ้มค่ากับการลงทุน นโยบายของทุกประเทศในโลกใบนี้ให้ความสำคัญกับการลงทุนในเด็ก หรือกล่าวง่าย ๆ คือให้ความสำคัญกับสวัสดิการ หรือสิทธิประโยชน์ที่จะจัดหาให้กับเด็ก ตั้งแต่เด็กอยู่ในท้อง จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาตามสมควร เพื่อเป็นที่พึ่งพาให้กับตัวเอง ครอบครัว สังคม และประเทศได้ต่อไป

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน การให้ความสำคัญของประเทศไทยเกิดขึ้นตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา คลอด การได้รับสารอาหารและวัคซีนอย่างครบถ้วน การได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ จนกระทั่งการสำเร็จการศึกษาอย่างมีงานทำ การจัดสวัสดิการให้เด็กและเยาวชนของประเทศไทยดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหลายสิบปี และทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร แม้กระทั่งกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรวมทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งแต่ละกระทรวงมีทั้งการทำงานแยกกัน และการทำงานที่เกี่ยวข้องกัน การจัดสวัสดิการให้กับเด็กด้อยโอกาสที่มีจำนวนเกือบ 20 กลุ่ม จึงเป็นไปด้วยความหลากหลาย และซับซ้อนในบางกรณี

การดำเนินการโครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส (แรกเกิด - 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาครั้งนี้ จึงได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรวบรวมและสังเคราะห์สิทธิประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มยากจนและด้อยโอกาส ซึ่งรวมทั้งการจัดทำคู่มือ ขั้นตอนการช่วยเหลือ การขอรับสิทธิ สวัสดิการของกลุ่มเด็กและเยาวชนยากจนและด้อยโอกาสสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง และการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่อไป ทางคณะวิจัยได้เริ่มดำเนินการจากการรวบรวมกลุ่มเด็กด้อยโอกาส การนํานิยามกลุ่มเด็กมาเปรียบเทียบ ประชุมหารือเพื่อสังเคราะห์นิยามที่จะใช้ร่วมกันได้ตลอดจนการสังเคราะห์ปัญหา และช่องว่างการดำเนินการ และที่สำคัญที่สุดคือการรวบรวมและสังเคราะห์สวัสดิการกลุ่มเด็กด้อยโอกาส ที่ได้มีการจัดรวมกลุ่มเป็น 7 กลุ่ม ตามลักษณะของสวัสดิการที่เด็กได้รับ กล่าวคือ กลุ่มถั่วหน้า กลุ่มยากจน กลุ่มกำพร้า เร่ร่อน ถูกทอดทิ้ง กลุ่มพิการ กลุ่มแม่ค้ารายวัน และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี กลุ่มเด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค่าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก และกลุ่มอื่น ๆ โดยแต่ละกลุ่มจะมีการจัดกลุ่มสวัสดิการแยกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขภาพ และสวัสดิการด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้วยความละเอียดของเนื้อหา และเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน ทางคณะวิจัยจึงได้แบ่งรายการการวิจัยเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกคือ รายการการวิจัยที่ประกอบไปด้วยการทบทวนวรรณกรรม การสังเคราะห์นิยาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์และจัดประชุม และข้อเสนอแนะจากคณะวิจัย ส่วนที่สอง เป็นส่วนของคู่มือของแต่ละกลุ่มเด็กด้อยโอกาสที่ได้ทำเป็นแผนภาพ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ และส่วนที่สาม เป็นส่วนของรายละเอียดของสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์แต่ละประเภท เช่น แบบฟอร์ม ระเบียบของแต่ละหน่วยงาน เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงข้อมูลการดูแลเด็กด้อยโอกาสได้อย่างสะดวกจากแหล่งเดียว

งานวิจัยครั้งนี้เป็นความตั้งใจของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และคณะวิจัย ที่จะพัฒนาระบบการดูแลเด็กด้อยโอกาสที่ทำให้ทุกคนมั่นใจได้ถึง การเฝ้าระวัง พุ่มพัก และพัฒนาเด็ก ให้ได้รับความเสมอภาคทั้งเรื่องการศึกษาและเรื่องอื่นๆ เพื่ออนาคตของเด็ก และอนาคตของประเทศไทยต่อไป หากการดำเนินการวิจัยนี้ผลิตผลประการใด ขอได้โปรดอภัยล่วงหน้า ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนานานาคนี้ไปด้วยกัน

ขอแสดงความนับถือ
คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
คำนำ.....	ข
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	5
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	5
บทที่ 2 ทบทวนประเภทและค่านิยมเด็กด้อยโอกาส.....	6
2.1 เด็กด้อยโอกาสในมุมมองของต่างประเทศ.....	6
2.2 นิยามเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย.....	7
2.3 สรุปนิยามกลุ่มเด็กจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับพื้นที่.....	19
2.4 ค่านิยมกลุ่มเด็กด้อยโอกาสจากการประชุมระดมความคิดเห็นจากส่วนกลาง ด้วยเทคนิคการวิจัยการระดมความคิดเห็นอย่างเป็นระบบและการจัดลำดับ.....	29
2.5 สรุปผลการวิเคราะห์ค่านิยมและความหมายของเด็กด้อยโอกาส.....	49
2.6 สรุปค่านิยมเพื่อใช้ในคู่มือสวัสดิการเพื่อการดูแลเด็กด้อยโอกาส.....	51
บทที่ 3 สรุปสวัสดิการเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย.....	53
3.1 สวัสดิการด้านการศึกษา.....	55
3.2 สวัสดิการด้านสังคมและเศรษฐกิจ.....	66
3.3 สวัสดิการด้านสุขภาพ.....	79
บทที่ 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย.....	87
บทที่ 5 ทบทวนวรรณกรรมจากกรณีศึกษาต่างประเทศ.....	96
5.1 มาตรฐานระดับชาติต่อการดูแลเด็กและเยาวชนแบบถ้วนหน้าในประเทศต่าง ๆ	96
5.2 การดูแลเด็กและเยาวชนยากจนในประเทศต่าง ๆ	105
5.3 การดูแลเด็กและเยาวชนพื้นที่ชนบทห่างไกลในประเทศออสเตรเลีย.....	110
5.4 การดูแลเด็กและเยาวชนพิการในประเทศนอร์เวย์และญี่ปุ่น.....	112
5.5 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจาก HIV/AIDS ในประเทศยูกันดา.....	114
5.6 การดูแลเด็กและเยาวชนถูกบังคับให้ขายแรงงาน/แรงงานเด็กในยุโรปกลางและ ยุโรปตะวันออก.....	116
5.7 การดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในธุรกิจทางเพศในนครแอตแลนตา สหรัฐอเมริกา.....	117

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.8 การดูแลเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดในประเทศสิงคโปร์.....	119
5.9 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรมในประเทศต่าง ๆ	121
5.10 การดูแลเด็กและเยาวชนเร่ร่อนในประเทศลักเซมเบิร์ก.....	123
5.11 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งในประเทศออสเตรเลีย.....	124
5.12 การดูแลเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมในสถานลงโทษกักกันในประเทศสวีเดน.....	126
5.13 การดูแลเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดในประเทศสิงคโปร์.....	127
5.14 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ในประเทศอังกฤษ.....	128
5.15 แผนการลงมือของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ต่อการดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงครามและข้อนำจนถึงประเทศที่กำลังมีความขัดแย้งจากองค์การช่วยเหลือเด็ก.....	130
5.16 สถานการณ์บุคคลไร้สัญชาติและการดูแลเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในประเทศแคนาดา.....	132
บทที่ 6 สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่.....	134
บทที่ 7 ตารางสรุปสวัสดิการเพื่อการช่วยเหลือและดูแลเด็กด้อยโอกาสของประเทศไทย.....	150
บทที่ 8 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการช่วยเหลือ ดูแล และลดความเหลื่อมล้ำของเด็กและเยาวชนยากจนและด้อยโอกาส.....	165

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1.1	จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันตามลักษณะสาเหตุ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2561.....
ตาราง 1.2	จำนวนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2560.....
ตาราง 2.1	ประเภทและนิยามเฉพาะและกลุ่มเด็กด้อยโอกาส.....
ตาราง 2.2	ข้อสรุปนิยามจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับพื้นที่.....
ตาราง 2.3	คำนิยามเด็กยากจน.....
ตาราง 2.4	คำนิยามเด็กพิการ.....
ตาราง 2.5	คำนิยามเด็กเร่ร่อน.....
ตาราง 2.6	คำนิยามเด็กกำพร้า.....
ตาราง 2.7	คำนิยามเด็กที่ถูกทอดทิ้ง.....
ตาราง 2.8	คำนิยามแม่วัยรุ่น.....
ตาราง 2.9	คำนิยามเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง.....
ตาราง 2.10	คำนิยามเด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน/ แรงงานเด็ก.....
ตาราง 2.11	คำนิยามเด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ.....
ตาราง 2.12	คำนิยามเด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม.....
ตาราง 2.13	คำนิยามเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ.....
ตาราง 2.14	คำนิยามเด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....
ตาราง 2.15	คำนิยามเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด.....
ตาราง 2.16	คำนิยามเด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล.....
ตาราง 2.17	คำนิยามลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง.....
ตาราง 2.18	คำนิยามเด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.....
ตาราง 2.19	คำนิยามเด็กต่างด้าวหรือเด็กไร้สัญชาติ.....
ตาราง 2.20	คำนิยามเด็กที่มีความต้องการซ้ำซ้อน.....
ตาราง 2.21	คำนิยามเด็กยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ).....
ตาราง 2.22	นักเรียนพิการ/เด็กพิการ.....
ตาราง 2.23	นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก.....
ตาราง 2.24	เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ.....
ตาราง 2.25	เด็กเร่ร่อน.....
ตาราง 2.26	เด็กกำพร้า.....
ตาราง 2.27	แม่วัยรุ่น.....
ตาราง 2.28	เด็กและเยาวชนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ.....
ตาราง 3.1	ค่าใช้จ่ายรายหัวที่สนับสนุนในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย.....
ตาราง 3.2	เงินสนับสนุนที่ได้รับสำหรับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนอาชีวศึกษา.....
ตาราง 3.3	จำนวนเงินสนับสนุนที่ได้รับสำหรับผู้เรียน กศน.

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 3.4	ขอบเขตเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ประจำปี พ.ศ. 2563.....
	62
ตาราง 4.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย.....
	87
ตาราง 5.1	ประกันพื้นฐานของชาติ (National insurance basic amount (G))ระหว่างปี 2552 – 2562.....
	100
ตาราง 5.2	เงินอุดหนุนเด็กเล็กนอกเหนือบริการศูนย์เด็กเล็กในนอร์เวย์.....
	101
ตาราง 5.3	เงินอุดหนุนสำหรับการเป็นบ้านอุปถัมภ์ในนอร์เวย์.....
	103
ตาราง 5.4	เงินอุดหนุนสำหรับการให้บริการเยี่ยมบ้าน.....
	103
ตาราง 5.5	เกณฑ์การพิจารณาการจำกัดสิทธิ์ถือครองและรายได้ของครัวเรือนเพื่อรับการสนับสนุนเงินชดเชยการสนับสนุนการทำงานในฮ่องกงของครัวเรือนที่ดูแลเด็กและเยาวชน.....
	109
ตาราง 5.6	เงินชดเชยที่ได้รับพิจารณาตามชั่วโมงการทำงานและเกณฑ์สิทธิ์ที่ถือครองและรายได้.....
	109
ตาราง 5.7	ประกันพื้นฐานของชาติ ระหว่างปี 2557 – 2562.....
	113
ตาราง 5.8	ร้อยละเด็กที่มีข้อจำกัดทางสุขภาพในการเข้าถึงระบบการศึกษาประเทศญี่ปุ่นตามประเภท.....
	114
ตาราง 6.1	สรุปการประชุม โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส (แรกเกิด - 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: จังหวัดเชียงใหม่.....
	134
ตาราง 6.2	สรุปการประชุม โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส (แรกเกิด - 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: จังหวัดนครราชสีมา.....
	136
ตาราง 6.3	สรุปการประชุม โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส (แรกเกิด - 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....
	139
ตาราง 6.4	สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่ศูนย์ช่วยเหลือสังคม.....
	140
ตาราง 6.5	สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน.....
	142
ตาราง 6.6	สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่สํานักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อํานวยการ: การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ.....
	146
ตาราง 7.1	ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงวัยกับสวัสดิการที่เด็กด้อยโอกาสประเภทต่าง ๆ ได้รับ.....
	150

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 2.1	ประเภทเด็กที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ มักช่วยเหลือ..... 7
ภาพ 5.1	เปรียบเทียบผลการมองสวัสดิการทางภาษีเพื่อลดสถานการณ์เด็กยากจน ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา..... 106
ภาพ 5.2	เส้นแบ่งระดับความยากจน (Poverty Line)..... 107
ภาพ 5.3	กราฟแสดงร้อยละเด็กยากจนในประเทศญี่ปุ่น ปี ค.ศ. 1985 – 2015..... 110
ภาพ 5.4	จำนวนเด็กและเยาวชนกระทำผิดที่เข้าสู่บ้านพักเด็กในประเทศสิงคโปร์ ตั้งแต่ ปี 2002-2017..... 120
ภาพ 5.5	จำนวนคำร้องที่ผู้ปกครองยื่นต่อศาลเยาวชนในกรณีเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยง ต่อการกระทำผิด ตั้งแต่ปี 2002-2017..... 120
ภาพ 5.6	จำนวนเด็กที่อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านในประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2560..... 125
ภาพ 5.7	คำอุทิสแก่เด็กที่ถูกทอดทิ้งในออสเตรเลีย ณ สนวนพฤษศาสตร์ แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย..... 126
ภาพ 5.8	ห้องขังเดี่ยวเยาวชนในเรือนจำประเทศสวีเดน..... 127
ภาพ 5.9	รูปแบบการบำบัดเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดในประเทศสิงคโปร์ ตามระดับความเสี่ยง..... 128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประชากรเด็ก (อายุ 0-18 ปี) ประมาณ 2.2 พันล้านคน พบว่า มีประชากรเด็กและเยาวชนหลายล้านคนที่ขาดผู้ปกครองดูแล หรืออยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการสูญเสียการมีผู้ดูแลที่ดี โดย 3 ใน 4 ของประชากรเด็กอาศัยอยู่ในทวีปเอเชียและแอฟริกา^[1] จากสถิติพบว่า มีเด็กและเยาวชนที่ขาดผู้ปกครองให้การดูแลเพิ่มสูงขึ้น มีประชากรเด็กที่ขาดพ่อหรือ/และแม่ ประมาณ 151 ล้านคนทั่วโลก และอย่างน้อยพบว่ามีเด็ก 13 ล้านคนขาดทั้งพ่อและแม่ (ประมาณ 10%)^[2] นอกจากนี้ในเรื่องราวะบาดคลื่อนของการทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติหรือยูนิเซฟ (United Nations Children's Fund: UNICEF) ประมาณการณ์ว่าในปี 2015 มีเด็กที่อยู่ใต้เส้นแบ่งความยากจน (ที่ 1.25 ดอลลาร์สหรัฐ หรือน้อยกว่า 40 บาทต่อวัน) ประมาณ 570 ล้านคน^[3]

เด็กที่ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม หรือขาดผู้ปกครองอย่างเหมาะสม มีความเสี่ยงต่อการเผชิญปัจจัยเสี่ยงต่อความด้อยโอกาสมากกว่า 1 มิติ^[4] ทั้งนี้อาจจำแนกได้ว่าปัจจัยเสี่ยงต่อความด้อยโอกาส มี 5 มิติ ได้แก่ ความยากจน ภาวะทุพพลภาพ¹ ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม (เช่น การอพยพ ภาวะบ้านแตก แม่วัยรุ่น ความไม่เท่าเทียมทางเพศ และประเด็นทางเชื้อชาติ) ความรุนแรง (หมายรวมถึงความรุนแรงทั้งทางกายภาพทางจิตวิทยา และการถูกละเลย) และปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐศาสตร์ (เช่น ความขัดแย้งทางทหาร ภัยธรรมชาติที่ทำให้สูญเสียที่อยู่อาศัย ผู้ปกครองเสียชีวิต การแยกจากครอบครัว และแรงงานเด็ก)^[5] เบื้องหลังความด้อยโอกาสเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ทั่วโลกที่ขาดสวัสดิการทางสังคม และระบบคุ้มครองเด็กที่เหมาะสม^[6]

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ได้ศึกษากรอบการประเมินความด้อยโอกาส (Vulnerability Assessment Framework: VAF) ซึ่งการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถชี้วัดความด้อยโอกาสของบุคคล โดยศึกษาปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาใน 2 ประเด็น ได้แก่ การขาดโอกาสในการรับการศึกษา และการมีความเสี่ยงต่อการไม่สามารถสำเร็จการศึกษา ซึ่งพบว่า 18 % ของเด็กและเยาวชนไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในรูปแบบใด ๆ เลย และ 25% ของเด็กและเยาวชนที่เผชิญกับภาวะยุ่งยากระหว่างการเรียน ซึ่งอาจเป็นเหตุผลให้ต้องยุติการศึกษา เหตุผลที่เด็กไม่ได้เข้ารับการศึกษาหรือยุติการศึกษา เนื่องมาจากการเผชิญกับปัญหาภาวะแรงงานเด็ก ความยากจน ความไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิต การแต่งงานในวัยเด็กและวัยรุ่น ระยะทางในการเข้าถึงระบบการศึกษาเชิงกายภาพและความพิการ และปัญหาภายในครอบครัว ซึ่งร้อยละจำนวนของปัญหามีความคงที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา^[7]

ดัชนีเด็กด้อยโอกาส (Child Vulnerability Index: CVI) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินแนวโน้มสถานการณ์เด็กด้อยโอกาสในประเทศนั้น ๆ ดัชนีเด็กด้อยโอกาสสะท้อนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ รายได้ประชาชาติ (Gross National Income: GNI) ต่อหัว อัตราตายในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (Under-five Mortality Rate) และมาตรฐานการดำรงชีวิตอื่น ๆ การเข้าถึงระบบการศึกษาและภาวะกำพัว ดัชนีเด็กด้อยโอกาสได้มีการพัฒนาโดยองค์กร SOS Children's Villages ร่วมกับศาสตราจารย์โจนาธาน แบริดชอว์ (Professor Jonathan Bradshaw) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยสุขภาวะเด็ก จากมหาวิทยาลัยยอร์ก ประเทศแคนาดา ในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งพบว่า ประเทศที่มีค่าดัชนีเด็กด้อยโอกาสมากส่วนใหญ่เป็นประเทศในทวีปแอฟริกา ประเทศ

¹ ทุพพลภาพ หมายถึง หย่อนกำลังความสามารถที่จะประกอบการทำงานตามปกติได้ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

ที่มีค่าดัชนีเด็กด้อยโอกาสน้อยส่วนใหญ่เป็นประเทศในกลุ่มองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับประเทศไทยพบค่าดัชนีเด็กด้อยโอกาสที่ 42.2 ซึ่งยังถือว่าน้อยกว่า 50 ที่เป็นค่ามัธยฐานของดัชนีนี้

ในขณะที่โลกประสบปัญหาความด้อยโอกาสของเด็กและเยาวชน ปัญหาเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสเป็นประเด็นที่สำคัญของประเทศไทยตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ในปัจจุบันปัญหาทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น เช่น ชาว 3 รุ่นพี่ ม. 2 ล่วงละเมิดทางเพศ รุ่นน้องอนุบาลในห้องน้ำโรงเรียน^[8] หรือข่วนนักเรียนหญิงอายุ 14 ปี ที่ถูกครู 5 คน และรุ่นพี่ 2 คน ข่มขืนมาต่อเนื่องหลายเดือน และมีการถ่ายคลิปเพื่อข่มขู่^[9] สอดคล้องกับสถิติของกระทรวงสาธารณสุขที่มีเด็กกว่า 9,000 คน เข้ารับการรักษาเนื่องจากถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ^[10] นอกจากนั้น สถิติการศึกษาไทยประจำปีการศึกษา 2552-2561^[11] พบว่า ในภาพรวมจำนวนเด็กด้อยโอกาสของประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 35 (ตาราง 1) แม้ว่าจำนวนเด็กพิการจะลดลงเล็กน้อยก็ตาม โดยตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา เด็กยากจนเป็นเด็กด้อยโอกาสที่มีจำนวนมากที่สุด ดังเช่นตัวเลขในปี 2561 จำนวนเด็กยากจนคิดเป็นร้อยละ 99 ของจำนวนเด็กด้อยโอกาสทั้งหมด โดยเด็กที่มีความสำคัญรองลงมา คือ เด็กกำพร้า และเด็กถูกทอดทิ้ง สถิติการบริการของสถานสงเคราะห์สถานแรกรับ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และสถานพัฒนาและฟื้นฟูพบว่าผู้มารับบริการมากถึง 6,000 - 7,000 คนต่อปี นอกจากนี้ยังมีการมอบเด็กให้อยู่ในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์ประมาณ 4,000 - 5,500 คนต่อปี^[12] ปัญหาการเข้าไม่ถึงการบริการทางสุขภาพของเด็กโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็ก เป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่บ่งชี้สภาวะความด้อยโอกาสของเด็กได้ จากโครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559^[13] พบว่า ยังมีเด็กที่อายุ 12-23 เดือน ร้อยละ 3 ที่ไม่ได้รับวัคซีน และมีเด็กอีกเกือบร้อยละ 30 ที่ได้รับวัคซีนไม่ครบ ตัวเลขดังกล่าวเป็นเพียงตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นขนาดของปัญหาของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในประเทศไทย และปัญหาความด้อยโอกาสดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการออกกลางคันแล้ว ยังส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรม สุขภาพ และปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ต่อไป

ตาราง 1.1 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันตามลักษณะสาเหตุ ระหว่างปีพ.ศ. 2555 – 2561

สาเหตุที่นักเรียนออกกลางคัน	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
อพยพตามผู้ปกครอง	4,437	5,094	4,039	1,612	3,058	1,109	2,507
มีปัญหาในการปรับตัว	4,194	5,189	2,120	1,153	2,014	880	2,225
ปัญหาครอบครัว	3,104	3,790	2,113	1,104	2,564	881	1,736
หาเลี้ยงครอบครัว	1,969	2,350	1,528	658	1,278	526	1,792
สมรส	1,872	2,122	1,493	636	1,192	381	866
ฐานะยากจน	1,532	1,476	635	287	434	157	324
เจ็บป่วยอุบัติเหตุ	55	1,176	206	96	164	83	166
ต้องคดีถูกจับ	52	183	31	21	50	21	55
กรณีอื่น ๆ	10,217	11,419	-	-	-	-	-
รวม	27,930	32,799	12,165	5,567	10,754	4,038	9,671

หมายเหตุ: เฉพาะนักเรียนในสังกัด สพฐ.

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

จากรายงานการดำเนินงานของรัฐต่อสาธารณะรายปี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 พบว่า จำนวนของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนิน โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ มีจำนวน 26,115 คน โดยเป็นเด็กสัญชาติไทย จำนวน 25,424 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.19 ที่อายุเกิน 10 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี และร้อยละ 86.81 เป็นกลุ่มอายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี โดยมีหลักในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ตามคำพิพากษา หรือตามคำสั่งของศาล และการพิทักษ์ คุ้มครองสิทธิสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในระหว่างพิจารณาคดีและ หลังพิจารณาคดี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวน 77 แห่งทั่วประเทศ ดำเนินการสืบเสาะประมวลข้อเท็จจริง และเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับ การฝึกอบรมศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชน^[14] ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถป้องกันและแก้ไข เพื่อคุณภาพชีวิต และอนาคตที่ดีของเด็กและ เยาวชนต่อไปได้

ตาราง 1.2 จำนวนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551-2560

ประเภท	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561
1. เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	397	182	124	539	114	122	164	5,558	500	257
2. เด็กอยู่ในธุรกิจทางเพศ	1,031	38	35	25	61	58	53	41	33	22
3. เด็กถูกทอดทิ้ง	88,730	87,959	75,112	65,671	14,563	12,611	10,950	4,946	5,602	3,152
4. เด็กในสถานพินิจ*	389	339	324	289	455	433	351	223	270	256
5. เด็กเร่ร่อน	1,749	1,803	1,668	1,441	1,363	1,166	1,043	326	299	287
6. เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์	7,139	5,791	3,907	2,788	2,286	1,858	1,536	414	282	180
7. ชนกลุ่มน้อย	42,856	35,922	28,586	28,136	29,252	26,107	24,662	14,674	11,131	7,313
8. เด็กที่ถูกทำร้าย	2,047	2,725	3,388	2,992	2,081	1,904	2,004	942	610	621
9. เด็กยากจน	2,978,770	3,791,771	4,123,476	4,144,783	4,585,207	4,646,370	4,599,684	3,632,944	3,660,764	3,628,741
10. เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	1,052	1,364	1,309	1,360	1,306	1,066	970	610	466	309
11. อื่น ๆ	58,841	65,914	60,072	75,118	255,375	189,098	161,350	41,641	7	37
12. กำพร้า	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	17,898	15,173
13. ทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3,368	2,910
รวม	3,183,001	3,993,808	4,298,001	4,323,142	4,892,063	4,880,793	4,802,767	3,702,319	3,701,230	3,659,258

ที่มา: สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2551-2560)

หมายเหตุ: * ตามคำนิยามของข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในระบบ DMC นักเรียนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กที่กระทำผิดและถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กที่ดัดจริตนอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งทารก (<https://aaekapob.files.wordpress.com/2014/06/introduction-dmc.pdf>)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี^[15] มีการแบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 6 ด้าน โดยด้านที่สำคัญมากที่สุด 2 ใน 6 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศ ในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศพัฒนาที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยมีมิติทางด้านเด็กและเยาวชนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศได้ การวางรากฐานยุทธศาสตร์ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กและเยาวชน ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดู ในครอบครัว มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และมุ่งพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ วัยเรียน วัยรุ่น นักศึกษา วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีการสนับสนุนบทบาทของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวเปราะบาง เช่น การมีระบบพี่เลี้ยงชุมชน มาตรการสนับสนุนการบริบาลและพัฒนาเด็ก การปฏิรูปสื่อให้มีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ในการให้ความรู้ต่อการพัฒนาครอบครัว เช่น การวางแผนชีวิต การป้องกันการท้องไม่พร้อม การเลี้ยงดู การลดความรุนแรงในครอบครัวบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่เน้นไปที่กลุ่มรายได้ต่ำสุดและผู้ด้อยโอกาส ที่ต้องการพัฒนาศักยภาพและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ให้ได้มีหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพอย่างพอเพียง โดยส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้คนทุกกลุ่มในสังคม คือ การสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัยและทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงการสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษา

ตามยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวจึงมีพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 (ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส) โดยในมาตรา 3 บัญญัติว่า ความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง โดยให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู และมาตรา 5 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” วัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ เป็นต้น (พระราชบัญญัติเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561)

ด้วยสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส และทิศทางและนโยบายภาครัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อความเสมอภาคโดยเฉพาะด้านการศึกษาทั้งกับเด็กและเยาวชน โครงการนี้จึงดำเนินการเพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ชุดสิทธิประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชน (แรกเกิด - 18 ปี) ในประเทศไทยของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นที่กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนยากจนและด้อยโอกาส

อันจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อช่วยเหลือ ดูแล และลดความเหลื่อมล้ำ สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนดังกล่าวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ชุดสิทธิประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชน (แรกเกิด - 18 ปี) ในประเทศไทยของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มยากจนและด้อยโอกาส
2. เพื่อจัดทำคู่มือ-ขั้นตอนการช่วยเหลือ การขอรับสิทธิ-สวัสดิการของกลุ่มเด็กและเยาวชนยากจนและด้อยโอกาส สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการช่วยเหลือ ดูแล และลดความเหลื่อมล้ำ สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนยากจนและด้อยโอกาส

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. กลุ่มประชากรในการศึกษา
 - เด็กและเยาวชนด้อยโอกาส อายุแรกเกิด ถึง 18 ปี
 - ภาวการณ์เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสส่วนกลาง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ UNICEF มูลนิธิต่าง ๆ และองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น
 - ภาวการณ์เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสระดับพื้นที่ เช่น สำนักงานศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานพื้นที่ประถมศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนภูมิภาค สภาเด็กและเยาวชน มูลนิธิต่าง ๆ และองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น พื้นที่ในการศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุดสวัสดิการเพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส เลือกพื้นที่ 4 จังหวัดครอบคลุม 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ

บทที่ 2

ทบทวนประเภทและคำนิยามเด็กด้อยโอกาส

2.1 เด็กด้อยโอกาสในมุมมองของต่างประเทศ

ในหลายประเทศไม่มีการบัญญัติกลุ่มเด็ก “ด้อยโอกาส” อย่างตรงตัว เนื่องจากเหตุผลในการเลือกใช้คำที่มีความหมายในเชิงการตีตรา แต่จะใช้คำที่มีความเป็นกลางในความหมายว่าเป็นเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ อาทิ Vulnerable children, Disadvantaged child, Children in need

ใน*ประเทศนิวซีแลนด์* ได้นิยามเด็กและเยาวชนที่ต้องการความช่วยเหลือไว้ 10 ประเภท ดังนี้^[16]

1. เด็กที่มีความต้องการระบุตัวตนและวัฒนธรรมของตน (เนื่องจากในประเทศนิวซีแลนด์มีการอยู่อาศัยรวมกันระหว่างประชากรจากเชื้อสายชนเผ่า และเชื้อสายทางตะวันตก)

2. เด็กที่มีความต้องการความสัมพันธ์กับครอบครัว ชนเผ่า และกลุ่มครอบครัว

3. เด็กที่ต้องการความปลอดภัย

4. เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือด้านพฤติกรรม

5. เด็กที่มีความต้องการการเล่น นันทนาการ และชุมชน

6. เด็กที่มีความต้องการการสนับสนุนทางอารมณ์

7. เด็กที่มีความต้องการการศึกษาและการฝึกอบรม

8. เด็กที่มีความต้องการความช่วยเหลือทางสุขภาพ

9. เด็กที่มีข้อจำกัดในการดำรงชีวิตปกติ หรือมีความพิการ

10. เด็กที่มีความต้องการที่กล่าวมา และต้องการการติดตามในความต้องการนั้นสม่ำเสมอ

ใน*ประเทศออสเตรเลีย* ได้นิยามเด็กที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือว่าเป็นเด็กและเยาวชนที่เสียโอกาสในการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขโดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องใน 3 มิติ ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยส่วนบุคคล โดยได้แบ่งประเภทของเด็กที่รัฐต้องเข้าช่วยเหลือเป็น 8 ประเภท^[17] ได้แก่

1. เด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม

2. เด็กที่ครอบครัวไม่มีงานทำ

3. เด็กที่มีปัญหาการเรียน/ไม่ได้เรียนหนังสือ

4. เด็กที่มีปัญหาทางสุขภาพ หรือพิการ

5. เด็กที่ขาดการสนับสนุนทางสังคม

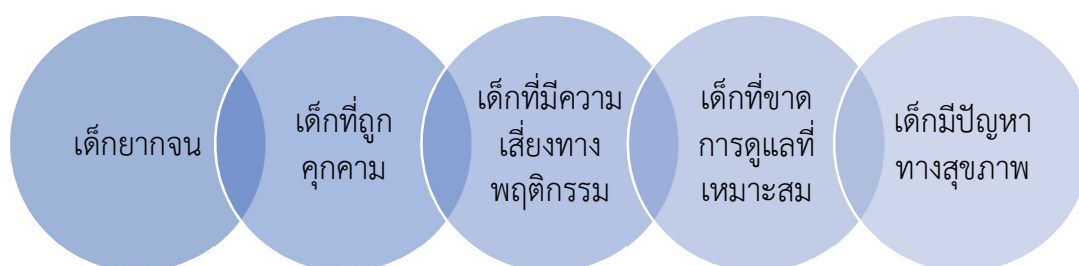
6. เด็กที่ผู้ปกครองมีปัญหา

7. เด็กที่มีปัญหาที่กล่าวมาบางประการร่วมกัน

8. เด็กที่มีปัญหาที่กล่าวมาอย่างใดอย่างหนึ่งซ้ำอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ*ประเทศนอร์เวย์* ได้นิยามเด็กด้อยโอกาสว่า หมายถึง เด็กและเยาวชนที่กำลังมีปัญหา อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เสี่ยง และได้รับการดูแลที่เป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการที่สมวัย^[18] ส่วน*ประเทศฮ่องกง* ไม่ได้มีการนิยามคำจำกัดความถึงเด็กด้อยโอกาสที่ชัดเจน และไม่ถูกกำหนดจำนวนที่แน่นอนในประเภทของเด็กที่รัฐต้องเข้าให้การช่วยเหลือ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เด็กที่อยู่ในกลุ่มต่อไปนี้ มักจะได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติมจากรัฐ ได้แก่ เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกาย เด็กยากจน ชนกลุ่มน้อย เด็กพิการ และเด็กที่ติดยาเสพติด *ประเทศญี่ปุ่น* ให้การนิยามเด็กด้อยโอกาสว่า เป็นเด็กที่รัฐต้องให้การช่วยเหลือเพิ่มเติมจากเด็กปกติ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกาย เด็กยากจน เด็กพิการ และเด็กที่ติดยาเสพติด^[19]

โดยสรุป ประเภทของเด็กที่รัฐบาลในประเทศต่าง ๆ มักเล็งเห็นว่าเป็นกลุ่มเด็กที่รัฐต้องเข้าไปแทรกแซงช่วยเหลือมักเป็นกลุ่มเด็กที่แสดงในภาพ 2 เช่น เด็กยากจน เด็กที่ถูกคุกคาม เด็กที่มีความเสี่ยงทางพฤติกรรม ฯลฯ ทั้งนี้ในแต่ละประเทศย่อมมีบริบทเฉพาะที่รัฐบาลอาจเข้าไปให้การช่วยเหลือเด็กในกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มชนเผ่า กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากกรณีความไม่สงบทางการเมือง หรือ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากธุรกิจทางเพศ เป็นต้น

ภาพ 2.1 ประเภทเด็กที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ มักช่วยเหลือ

2.2 นิยามเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการแบ่งเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาเป็น 10 ประเภท เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการรับเข้าศึกษาของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กยากจน (มาเป็นพิเศษ) เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือเด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กในชนกลุ่มน้อย เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน^[20]

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ได้จำแนกลักษณะเด็กด้อยโอกาสเป็น 14 ประเภท ตามลักษณะปัญหาตามสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางช่วยเหลือที่แตกต่างกันไปในเด็กแต่ละประเทศ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้^[21]

1. กลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย เด็กยากจน และเด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล
2. กลุ่มพิการและกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้ ได้แก่ เด็กพิการขาดโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้
3. กลุ่มเปราะบางทางสังคม ได้แก่ เด็กกำพร้า เด็กที่ใช้สารเสพติด กลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มมัธยมศึกษาแม่วัยรุ่น และเด็กในสถานพินิจ
4. กลุ่มปัญหาเฉพาะ ได้แก่ เด็กเร่ร่อน เด็กไร้สัญชาติ เด็กติดเชื่อเอดส์ เด็กถูกบังคับใช้แรงงาน เด็กถูกบังคับให้ค้าประเวณี เด็กถูกแรงงานต่างด้าว และเด็กด้อยโอกาสในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์^[22] ได้แบ่งกลุ่มเด็กด้อยโอกาสเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า เด็กที่ทอดทิ้งหรือพลัดหลง เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใด ๆ เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ เด็กพิการ เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก และเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ นอกจากนี้ จากคู่มือการจัดการเก็บข้อมูลผู้ด้อยโอกาสและการใช้ฐานข้อมูลผู้ด้อยโอกาส^[23] ที่จัดทำโดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์

ผู้ด้อยโอกาส สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จำแนกกลุ่มความด้อยโอกาสเพื่อบันทึกเป็นข้อมูล ไว้ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มยากจน คนเร่ร่อนหรือไร้ที่อยู่อาศัย ผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ผู้พันโทษ ผู้ติดเชื้อ HIV/ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์

โครงการการจัดทำชุดสวัสดิการพื้นฐาน และการประมาณการค่าใช้จ่ายรายหัวเพื่อการดูแลเด็กด้อยโอกาสนอกระบบ และเด็กกลุ่มเสี่ยงในระบบการศึกษา โดยศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ (2556)^[24] แบ่งประเภทกลุ่มเด็กด้อยโอกาสเป็น 14 กลุ่มดังนี้ กลุ่มพิการ เด็กกระทำความผิด เด็กติดยาเสพติด ไม่วัยรุ่น เด็กยากจนพิเศษ เด็กในพื้นที่ชนบทห่างไกล เด็กไร้สัญชาติ เด็กถูกแรงงานก่อสร้าง เด็กถูกบังคับค้าแรงงาน เด็กถูกค้าประเวณี เด็กติดเชื้อ HIV เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า และเด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้วยการแบ่งกลุ่มและการนิยามกลุ่มเด็กด้อยโอกาสที่มีความหลากหลาย งานวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมประเภทของกลุ่มเด็กด้อยโอกาส และนิยามดังแสดงในตาราง 2.1

ตาราง 2.1 ประเภทและนิยามเฉพาะและกลุ่มเด็กด้อยโอกาส

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
นิยามศัพท์เฉพาะทั่วไป				
1. เด็ก		บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วย การสมรส ^[25]		
2. เด็กด้อยโอกาส				องค์การบริการปกครองส่วนท้องถิ่น: ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น^[26] ประเทศนอร์เวย์: เด็กและเยาวชนที่กำลังมีปัญหา อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เสี่ยง และได้รับการดูแลที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการที่สมวัย^[18] ประเทศญี่ปุ่น: เป็นเด็กที่รัฐต้องให้การช่วยเหลือเพิ่มเติมจากเด็กปกติ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกาย เด็กยากจน เด็กพิการ และเด็กที่ติดยาเสพติด

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
3. เด็กที่อยู่ในสภาพ ยากลำบาก		เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน หรือบิดามารดาหย่าร้าง ทั้งร้าง ถูกคุมขัง หรือแยกกันอยู่และได้รับ ความลำบาก หรือเด็กที่ต้องรับ ภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวัย หรือกำลังความสามารถและ สติปัญญา หรือเด็กที่ไม่สามารถ ช่วยเหลือตัวเองได้ ^[25]		
4. เด็กที่ออกกลางคัน	นักเรียนที่ออกจากระบบโรงเรียน ระหว่างปี โดยไม่สามารถกลับเข้า มาเรียนได้ ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้ ฐานะยากจน มีปัญหาครอบครัว สมรสแล้ว มีปัญหาในการปรับตัว ต้องคดีหรือถูกจับ เจ็บป่วยหรือ อุบัติเหตุ อพยพตามผู้ปกครอง หาเลี้ยงครอบครัว และกรณีอื่น ๆ ^[25, 27]			
กลุ่มเด็กด้อยโอกาส 1 เด็กยากจน (หรือมากเป็นพิเศษ)	เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคน ยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อ การเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้ เฉลี่ยไม่เกิน 40,000 บาทต่อปี) ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน			องค์การบริการปกครองส่วน ท้องถิ่น: ผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มี ฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอ ต่อการเลี้ยงชีพมีชีวิตอยู่อย่าง

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
	ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก รวมถึงเด็กในแหล่งชุมชนแออัด หรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและบริการอื่น ๆ ^[25, 27] - พิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือนและสถานะครัวเรือนที่พิจารณา ได้แก่ ครัวเรือนไม่มีภาระฟุ้งฟิง สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง ปลอดภัย ไม่มียานพาหนะ และขนาดที่ดินทำกินน้อย การอยู่อาศัย แหล่งน้ำดื่มไม่ถูกสุขอนามัย แหล่งไฟฟ้าหลัก และเครื่องใช้ในครัวเรือน			ยากลำบาก และขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน ^[26]
2. เด็กพิการ/เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้	หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ แบ่งเป็น 9 ประเภท คนที่มีความบกพร่องทางการเห็น คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คน	เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายสมอง สติปัญญาหรือจิตใจ ไม่ว่าความบกพร่องนั้น จะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง ^[25]	พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ^[28] ของประเทศไทย ให้ได้คำนึงความพิการว่า คนพิการ หมายถึง คนที่มี	

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
	ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือสุขภาพ คนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ คนที่มี ความบกพร่องทางการพูดและ ภาษา คนที่มีความบกพร่อง ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ คนออทิสติก และคนที่มีความ พิการซ้อน ^[25, 27]		ข้อจำกัดของความสามารถใน การดำรงชีวิต เช่นการทำกิจวัตร ประจำวันพื้นฐาน การเดิน หรือ เคลื่อนที่ไปไหนมาไหนด้วย ตนเอง การสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางสังคม ตามวัยและ สถานะของตนเอง ประเทศไทย ได้กำหนดความพิการ เป็น 6 ประเภท ได้แก่ ความพิการ ทางการมองเห็น ความพิการ ทางการได้ยิน ความพิการ ทางการเคลื่อนไหว ความพิการ ทางสติปัญญา มีการพัฒนาการ ช้ากว่าปกติ มีระดับเข่าปัญญา ต่ำกว่าคนทั่วไป และความพิการ ทางการเรียนรู้ ความบกพร่อง ทางสมอง ทำให้เกิดความ บกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือ กระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่น ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
3. เด็กเร่ร่อน	เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง แน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานใน การดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการ ประสบอันตราย และเป็นปัญหา สังคม ^[27]	เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถ เลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้อง เร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มี พฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อนจนน่าจะ เกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน ^[25]		
4. เด็กกำพร้า		เด็กที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือไม่ สามารถสืบหาบิดามารดาได้ ^[25]		
5. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง	เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ที่ โรงพยาบาล หรือตามสถานที่ ต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อย ทิ้งไว้ให้อยู่ลำพัง หรือกับบุคคล อื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจาก พ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก ปัญหาการหย่าร้าง หรือ ครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิต ที่อยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอด ถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ ^[27]			

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
6. แม่วัยรุ่น		วัยรุ่น หมายความว่า บุคคลอายุ เกินสิบปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี บริบูรณ์ ^[29]		องค์กรยูนิเซฟ: เด็กผู้หญิงอายุ ระหว่าง 13 - 19 ปี ซึ่งกำลัง ตั้งครรภ์ ^[30]
7. เด็กที่ได้รับผลกระทบ จากโรคเอดส์ หรือ โรคติดต่อร้ายแรงที่ทำให้ ถูกตีตรา	เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่ เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ เป็นเด็ก ที่มักถูกมองอย่างรังเกียจจนไม่ สามารถเข้ารับการศึกษ หรือ บริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กปกติ ทั่วไปได้ ^[27]			
8. เด็กถูกบังคับให้ขาย แรงงาน หรือแรงงานเด็ก	เด็กที่ต้องทำงานหรือถูกบังคับ ให้หารายได้ด้วยการขายแรงงาน ก่อนถึงวันอันสมควร ถูกเอารัด เอาเปรียบจากนายจ้าง ไม่มี โอกาสได้รับการพัฒนาให้เป็นไป ตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสม กับวัย ^[25]			แรงงานเด็ก คือ เด็กที่ต้องรับจ้าง ทำงานก่อนอายุ 18 ปี ^[31]
				แรงงานเด็ก หมายถึง การให้เด็ก หรือรับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานที่เป็นอันตรายต่อสวัสดิ ภาพของเด็ก และขัดขวางโอกาส ทางการศึกษา หรือพัฒนาการ ของเด็ก รวมถึง การดำรงชีพ ของเด็กในอนาคต ^[32]

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
9. เด็กที่อยู่ในธุรกิจ บริการทางเพศ	เด็กที่มีความสนใจหรือถูก บังคับล่อลวงให้ขายบริการทาง เพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ ในสภาพที่เสี่ยงต่อการประกอบ อาชีพขายบริการทางเพศ ^[27]			
10. เด็กที่ถูกทำร้าย หรือ/และทารุณกรรม	เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่ อย่างไม่เป็นสุข ระวัง หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบบังคับกดดันจากพ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจหรือ อารมณ์ไม่เป็นปกติ หรือถูกล่วง ละเมิดทางเพศในลักษณะต่าง ๆ จากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว ^[27]	เด็กที่ถูกกระทำหรือละเว้นการ กระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็น เหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพ หรือ เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤติด ในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตราย แก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อ กฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ^[22]		
11. เด็กที่ได้รับการเลี้ยง ดูโดยมิชอบ	เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการ กระทำหรือแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือ ตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็น เหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อม เสียในทางศีลธรรมอันดีหรือเป็น เหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือ จิตใจ ^[27]			

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
		เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด หมายถึงเด็กที่ประพฤติตน ไม่สมควรเด็กที่ประกอบอาชีพหรือ คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชัก นำไปในทางกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ใน สภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจ ชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ^[25]		
13. เด็กในสถานพินิจ	เด็กที่กระทำผิดและถูกควบคุมอยู่ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ตามกฎหมาย ตลอด ถึงเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหา ต่าง ๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัว ตาย และการทอดทิ้งทารก ^[27]	เด็กที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัด และสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนก คดีเยาวชนและครอบครัวในศาล จังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่า ด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและ ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว ^[22]		กรมพินิจและคุ้มครองเยาวชน: เด็กที่อยู่ในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัด และศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชน
14. เด็กที่มีปัญหา เกี่ยวกับยาเสพติด	เด็กที่ติดสารระเหยหรือยาเสพติด ให้โทษ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูก ชักนำไปประพฤติตนไม่เหมาะสม			

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
	เกี่ยวข้องกับผูกพันอยู่กับกลุ่ม มิจนาซีฟ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคล ที่แสวงหาผลประโยชน์จากการ ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กด้อยโอกาสที่มีแนวโน้มสูง ต่อการก่อปัญหาในสังคม ^[27]			
15. เด็กพื้นที่ชนบท ห่างไกล				เด็กที่มีบ้านอยู่ห่างไกลจาก สถานศึกษาหรือมีความ ยากลำบากในการเดินทางมายัง สถานศึกษา เช่นในพื้นที่ภูเขาสูง และหมู่เกาะต่าง ๆ หรือบ้าน อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีระบบ สาธารณูปโภค ได้แก่ ระบบ ไฟฟ้า น้ำประปาหรือสัญญาณ โทรศัพท์ ที่ส่งผลต่อการขาด โอกาสในการศึกษา และการ เรียนรู้ ^[33]
16. เด็กลูกแรงงาน ก่อสร้าง				องค์กรยูนิเซฟ: “เด็ก” หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่บรรลุนิติภาวะก่อน หน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับ แก่เด็กนั้น และ ลักษณะที่ปัก

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
				อาศัยของเด็กในโครงการ ก่อสร้าง มีลักษณะเป็นที่พัก ชั่วคราว มักตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ ก่อสร้างหรืออยู่ในสถานที่ ก่อสร้าง และโยกย้ายสถานที่ ได้ง่าย ^[34]
17. เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้				บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ความรุนแรงใน 3 จังหวัด ชายแดนใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) จนทำให้เด็กนั้น กำพร้า ขาดพ่อหรือแม่ หรือ พ่อและแม่ หรือญาติพี่น้อง ให้ เลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่น ซึ่งผลกระทบจากความรุนแรง นั้นต้องพิสูจน์จากข้อมูลเชิง ประจักษ์ (จากฝ่ายปกครอง หรือจากชุมชน) ได้ว่าเกิดจาก เหตุสถานการณ์ความไม่สงบนั้น จริง ทั้งทางตรง (จากการที่พ่อ แม่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรง) และ ทางอ้อม (พ่อแม่เป็นเหยื่อจาก สถานการณ์) ^[33]

กลุ่มเด็ก	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงพัฒนาสังคม และความ มั่นคงของมนุษย์	กระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานอื่น ๆ
18. เด็กที่เป็นชนกลุ่ม น้อย หรือเด็กไร้สัญชาติ	เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคล ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจาก ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติ ไทย จนเป็นเหตุให้ไม่มีโอกาส ได้รับการศึกษาหรือบริการ อื่น ๆ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามา ตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณ ชายแดนของประเทศไทย ^[35]			

2.3 สรุปนิยามกลุ่มเด็กจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับพื้นที่

ผู้วิจัยได้จัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นระดับพื้นที่ทั้งหมด 4 ครั้ง โดยได้รับความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับนิยามของเด็กด้อยโอกาสดังนี้

ตาราง 2.2 ข้อสรุปนิยามจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับพื้นที่

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
1. เด็กยากจน	- กรณีของเด็กยากจน “มองว่าตัวของเด็กยังไม่มีรายได้” รายได้เกิดจากครอบครัวหรือผู้ปกครองการ - นิยาม ควรใช้ตัวชี้วัดจาก ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพราะได้กำหนดเรื่องสุขภาพรวมไปด้วย ถ้าเด็กคนนี้เกิดในครอบครัวไหนก็ต้องแปลว่า	- คำนึงถึงเรื่องสมาชิกในครอบครัวจำนวน (ต้องระบุว่ากี่คนขึ้นไป), พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว, จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นคนพิการ หรือผู้สูงอายุ ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (คนพิการและผู้สูงอายุมีสวัสดิการอยู่แล้ว)	- เน้นเรื่อง “รายได้ไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือนเป็นหลัก” - เปลี่ยนคำว่า “เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคนยากจน” เป็น “เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของผู้ปกครองหรือคนดูแล” และไม่ควรรนำ ยานพาหนะมาเกี่ยวข้อง

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
	เด็กคนนี้ต้องเป็นเด็กยากจน “ความยากจน” ประกอบด้วย - รายได้ + ปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัยที่ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง หรือมีบ้านแต่ไม่คงทนถาวร ปลุกบ้านบนที่สาธารณะ ผู้ปกครองไม่มีอาชีพที่แน่นอนเป็นหลักแหล่ง รายได้ไม่แน่นอน ไม่มีที่ดินทำกิน ครอบครัวยมีจำนวนสมาชิกหลายคน ครอบครัวยมีบิดาหรือมารดาเสียชีวิต หย่าร้าง หรือครอบครัวยมีปัญหาทางด้านสุขภาพ	- เปลี่ยนจากคำว่า ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน เป็น “ปัจจัย พื้นฐานมีไม่เพียงพอ” - ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ รายได้ไม่เกิน 3,000 บาท/ครัวเรือน, ยารักษาโรค, เครื่องนุ่งห่ม, ที่อยู่อาศัย (สภาพบ้านไม่เหมาะกับการอยู่อาศัยสำหรับเด็ก) - อาชีพของครอบครัวต้องสร้างรายได้ - ตัดคำว่า “ขาดสารอาหาร”	- ที่อยู่อาศัย เด็กอาศัยในที่พักไม่ถาวร หรืออาศัยในที่ดินคนอื่น ส่วนที่ดินทำกิน ให้ดูคุณภาพของพื้นที่ทำกิน บางครอบครัวมีที่ดินแต่คุณภาพของที่ดินนั้นไม่สามารถทำกินได้ เช่น บอนภูเขา - เปลี่ยนคำว่า “เด็กที่อยู่ในภาวะที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศีกษา” เป็น “เด็กที่อยู่ในสภาวะของครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศีกษา” - ใช้คำว่า “ปัจจัยสี่” แทนปัจจัยพื้นฐาน - ตัดคำว่า “การมีพัฒนาการตามวัย” และ “เช่น ขาดสารอาหาร ต้องไปทำงานที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน เป็นต้น”
2. เด็กพิการ	หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เช่น การเคลื่อนไหวที่ไปไหนมาไหน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก ตลอดจน	หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม หมายถึง คนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เช่น การเคลื่อนไหวที่ไปไหนมาไหน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม เด็กที่มีความ	หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เช่น การเคลื่อนไหวที่ไปไหนมาไหน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
	เด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	บกพร่องทางอารมณ์ เด็กที่มีความจำเป็นต้องการพิเศษ (เฉพาะทาง) เด็กออทิสติก ตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	ตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน
3. เด็กเร่ร่อน	- นิยามมีความครอบคลุมดีแล้ว - มี หรือไม่มีผู้ปกครอง แล้วออกมาเร่ร่อน หรือมีผู้ปกครองแต่สมัครใจออกมาเร่ร่อน ที่เคยสัมผัส เด็กเร่ร่อน จะเกิดจากปัญหาครอบครัว และไม่มีหลักแหล่งแน่นอน คือเร่ร่อนไปเรื่อย ๆ	“เด็กเร่ร่อน” (ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย) ส่วนมากจะเป็นการยกตัวอย่างเช่น กรณี หรือเหตุการณ์ที่เด็กทำงานโรงงาน หรือไปนอนตามกองขยะต่าง ๆ หรือเป็นเด็กที่พ่อแม่ขับไล่ออกมาเพื่อให้เลี้ยงน้องอีกสองถึงสามคน และอยู่ในเขตชุมชน ที่ไม่น่าไว้วางใจ หรือจะเป็นเด็กที่เร่ร่อนตามพ่อแม่ไปทำงานตามสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนหนังสือก็ได้ เพราะพ่อแม่เขาก็ยังไม่จำเป็นต้องเรียนเลย	“เด็กเร่ร่อน” คือ เด็กที่ไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูจนเป็นเหตุให้เด็กเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ เด็กที่อาศัยหลบซ่อนตามที่สาธารณะหรือบางคนอาจมีครอบครัวอยู่ แต่ไม่ต้องการอยู่กับครอบครัว - ให้ตัดคำว่า “บางคนเข้าบ้าน” ออก เพราะเด็กเร่ร่อนไม่สามารถจะไปเข้าบ้านอยู่กันเป็นกลุ่มๆได้ เพราะไม่ได้มีรายได้อะไรขนาดนั้น ให้เหลือประโยคว่า “อยู่เป็นกลุ่มตามชุมชน เด็กกลุ่มนี้จะไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง”
4. เด็กกำพร้า	เด็กกำพร้า เด็กที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิงหรือเป็นเด็กที่ยังคงมีพ่อหรือแม่ หรือญาติพี่น้อง หรือผู้ปกครอง แต่อยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น อาจจำแนกได้ 2 ประเภท 1) เด็กกำพร้าแท้ หมายถึง เด็กที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิง พ่อและแม่เสียชีวิต ไม่มีญาติพี่น้องที่จะให้การอุปถัมภ์เลี้ยงดูเด็กเหล่านี้	เด็กกำพร้า ส่วนมากจะต้องมีผู้ปกครองรับรองว่าเป็นลูก หรือญาติ ก่อนที่จะเข้าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยจะเป็นเด็ก 10 ประเภทมากกว่า โดยจะมีการคัดกรองจาก(กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)เป็นผู้คัดกรอง และส่งเด็กมาให้ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่ชั้นศาล หรือเป็นเด็กจากสถานพินิจก็จะรับหมด แต่จะต้องมี	เด็กกำพร้า เด็กที่ถูก พ่อแม่ปล่อยทิ้งไว้ให้ “อยู่” ตามลำพังโดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ จำแนกเหลือ 2 ประเภท 1) เด็กกำพร้าแท้ หมายถึง กำพร้าที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิง ขาดพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ที่จะให้การอุปถัมภ์เลี้ยงดู

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
	2) เด็กกำพร้าเทียม เป็นเด็กที่ยังคงมีพ่อหรือแม่ หรือญาติพี่น้อง หรือผู้ปกครอง แต่ขาดการตอบสนองเลี้ยงดูอย่างเพียงพอในเรื่องความต้องการทางด้านความรัก และความอบอุ่น	ผู้ปกครองรับรอง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น - นอกจากนี้ (เด็กกำพร้าแท้ กำพร้าพ่อแม่ แต่ยังมีญาติ กำพร้าเทียม) ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเพราะมีความหมายที่ครอบคลุมอยู่	2) เด็กกำพร้าเทียม หมายถึง เด็กกำพร้าพ่อแม่แต่ยังมีญาติอยู่ใกล้ชิดให้การอุปถัมภ์เลี้ยงดู
5. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง	เด็กที่ถูกปล่อยทิ้งไว้ให้อยู่ตามลำพัง ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดู เช่น เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ที่โรงพยาบาลหรือสถานที่ต่าง ๆ	เด็กที่ถูกทอดทิ้ง ยกกรณีศึกษา “อย่างคุณแม่วัยใสขึ้นมา ว่าเป็นคุณแม่ใจแตกที่จะทิ้งลูกไว้กับพี่เลี้ยง แต่พี่เลี้ยงนั้นมีโรคซึมเศร้าอีก อาจจะมีการทุพพิพาทร้ายเด็กได้ และมีอีกกรณีหนึ่งที่พ่อแม่หนีไปเล่นการพนันและทิ้งลูกไว้ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ แต่ลูกหนีออกไปจากโรงเรียนอีก เพราะไม่อยากเรียนหนังสือ”	เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือ “เด็กถูกปล่อยทิ้ง” เด็กที่มารดาทิ้งไว้ที่โรงพยาบาลหรือตามสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงที่ “ผู้ปกครอง” ปล่อยทิ้งไว้ให้อยู่ลำพัง หรือบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจาก “ผู้ปกครอง” ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้างหรือครอบครัวแตกแยกหรือที่ตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม หรือ “ปัญหาความไม่พร้อมในการดูแลของผู้ปกครอง” ฯลฯ
6. แม่วัยรุ่น	แม่วัยรุ่น - กลุ่มที่อายุ 10 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20 ปี แต่ชุดสวัสดิการจะคุ้มครอง 0-18 ปี - อยากจะปรับเป็น เด็กที่ตั้งครรภ์ อายุที่ต่ำกว่า 18 ปีลงมา ทั้งที่ได้เรียนหนังสือ และไม่ได้เรียนหนังสือ	แม่วัยรุ่น เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม	แม่วัยใส เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และตั้งครรภ์ขณะเรียนหนังสือหรือไม่ได้เรียนหนังสือ
7. เด็กที่ได้รับผลกระทบจากHIVหรือโรคติดต่อ	เด็กที่ติดเชื้อ HIV/AiDs หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยเอดส์ ไม่ว่าพ่อแม่จะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม เป็นเด็กที่มักถูกมองอย่างรังเกียจจนไม่	เด็กที่ได้รับผลกระทบ จากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรง เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ และเด็กที่มีโรคติดต่อร้ายแรง ไม่ว่าพ่อแม่จะมีชีวิตอยู่	นักเรียนที่ได้รับผลกระทบ จากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรง เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ ไม่ว่าพ่อแม่จะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม เป็นเด็กที่ไม่สามารถ

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
รายได้ที่สังคม รังเกียจ	สามารถเข้ารับการศึกษ หรือบริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้	หรือไม่มีก็ตาม เป็นเด็กที่มักถูกมองอย่าง รังเกียจจนไม่สามารถเข้ารับการศึกษหรือ บริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้	เข้ารับการศึกษหรือบริการอื่น ๆ ร่วมกับ เด็กปกติทั่วไปได้
8. เด็กที่ถูกบังคับให้ ขายแรงงาน หรือ แรงงานเด็ก	นิยามนี้ครอบคลุมถึงเด็กกลุ่มที่มีความจำเป็น หรือตกอยู่ในสภาวะจำยอมด้วยไหม เช่น กรณี ที่เด็กมาช่วยพ่อแม่ทำงาน ในถ้อยคำที่บอกว่า ถูกบังคับให้ใช้แรงงานหารายได้ จะต้องดูใน 3 มิติ คือลักษณะของ งาน ความเสี่ยงที่จะกระทบ ต่อเด็กหรือช่วงเวลาที่นายจ้างให้ทำงาน และ อายุของเด็กตามเงื่อนไขและท้ายที่สุดต้องดูว่า ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กไหมทั้งนี้โดย คำนึงถึงจารีตประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของ สังคมไทยประกอบด้วย	“เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงาน” นิยามเพิ่มเติมว่า เด็กที่ต้องทำงานหรือถูก บังคับทางกาย และ หรือ ให้หารายได้ด้วย การขายแรงงานก่อนถึงวัยอันควร ถูกเอารัด เอาเปรียบจากนายจ้าง ไม่มีโอกาสได้รับการ พัฒนาให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอัน เหมาะสมกับวัย งานที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ครอบคลุม งานหนัก งานเสี่ยงอันตราย เป็น งานที่มีสภาพการทำงาน และเงื่อนไขที่แสดง ให้เห็นถึงการแสวงประโยชน์จากเด็ก มี ผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ กระทบ กับสิทธิและเสรีภาพของเด็ก	“เด็กและเยาวชนที่ถูกบังคับให้ขายแรงงาน” นิยามเพิ่มเติมว่า เด็กที่ถูกบังคับให้ต้องทำงาน หรือให้หารายได้ด้วยการขายแรงงานก่อนถึงวัย อันควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลใดก็ตาม ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามหลัก พัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย งานที่ไม่ เหมาะสมกับเด็กครอบคลุมงานหนัก งานเสี่ยง อันตราย เป็นงานที่มีสภาพการทำงาน และ เงื่อนไขที่แสดงให้เห็นถึงการแสวงประโยชน์ จากเด็ก มีผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ ความเป็นอยู่หรือโอกาสในการศึกษาของเด็ก
9. เด็กที่อยู่ในธุรกิจ บริการทางเพศหรือ โสเภณีเด็ก	- คำว่าโสเภณีเด็ก เป็นคำที่ตีตรา/เชิงลบ ควรมี คำที่เหมาะสมที่มากกว่านี้ในลักษณะที่แสดงการ คุ้มครองเด็กผู้หญิงที่ถูกนำเข้ามาสู่การค้า ประเวณี - คำว่าธุรกิจทางเพศอาจจะกว้างกว่าการค้า ประเวณี การผลิต/เผยแพร่ วัตถุหรือสื่อลามก ถ้อยคำที่บอกว่าถูกชักจูง หรือคำที่ต้องตกอยู่ใน ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ มันยังไม่ชัด	“เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ” -ตัดประโยคที่ว่า “การเอารัดเอาเปรียบหรือการ กระทำอื่น” ออก -เปลี่ยนคำว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็น “ในทุกเพศ” นิยามได้ว่า “เด็กที่มีความสมัครใจหรือถูก บังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูก ชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้า	“เด็กและเยาวชนที่สมัครใจหรือถูกบังคับให้ สนองความต้องการทางเพศ” นิยาม ไว้คงเดิม คือ เด็กที่มีความสมัครใจหรือ ถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูก ชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้า มนุษย์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อการแสวงหา ประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือ เผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหา

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
	เนื่องจากมันจะมีสภาพความยอมจำนนอยู่ อาจจะหาคำว่าประมาณว่า ถูกชักจูง จูงใจ หรือ อยู่ในสภาพจำยอมจำนนที่มาใส่เพิ่มเติม	มนุษย์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อการแสวงหา ประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือ เผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหา ประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นใดในลักษณะ เดียวกัน ในทุกเพศ โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อรู้ตัว หรือไม่รู้ตัวก็ตาม”	ประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นการเอาลงเป็น ทาสหรือการกระทำอื่นใด ในลักษณะเดียวกัน ทั้งเพศชายและหญิง โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อรู้ตัว หรือไม่รู้ตัวก็ตาม
10. เด็กที่ถูกทำร้าย และ/หรือทารุณกรรม	- เสนอให้ใช้คำว่ากระทำความรุนแรง แทน ทารุณกรรม ก็คือ เด็กที่ถูกกระทำความรุนแรง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจจากสังคม วัฒนธรรมและครอบครัว รวมถึงเด็กที่อยู่ใน สภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการถูกกระทำ ทั้งร่างกายและจิตใจ ก็ต้องดูที่เหตุและผล ที่มาที่ไปของการถูกกระทำความรุนแรง และ ระดับความรุนแรง - การกระทำทารุณกรรม จะเป็นการถูกกระทำ ต่อเนื่อง ซ้ำ ๆ จนส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็ก ทำให้ต้องได้รับการดูแล เยียวยาอย่างใกล้ชิด และรับยาอย่างต่อเนื่อง	- ชื่อกลุ่มเด็ก ตัดนักเรียนที่ถูกทำร้ายทารุณ ออก เหลือเพียง “เด็กที่ถูกทารุณกรรม” นิยามว่า “เด็กที่ถูกกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็ก เสื่อมเสียสิทธิและเสรีภาพ หรือเกิดอันตราย แก่ร่างกายหรือจิตใจ การใช้เด็กให้กระทำหรือ ประพฤติในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ ร่างกายหรือจิตใจ และขัดต่อกฎหมายหรือ ศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ก็ตาม”	“เด็กและเยาวชนที่ถูกทารุณกรรม” โดย นิยามคงเดิม คือ “เด็กที่ถูกกระทำหรือละเว้น การกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็ก เสื่อมเสียสิทธิและเสรีภาพ หรือเกิดอันตราย แก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อ เด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤติด ในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม”
11. เด็กที่เสี่ยงต่อ การกระทำผิด	คำว่าไม่เหมาะสม เป็นคำที่กว้างมาก เช่น เด็ก ดื่มเหล้า เด็กขับรถเร็วหรือเด็กแว่น เสนอให้ใช้ คำว่า เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายและขัดต่อ ศีลธรรมอันดี	ถูกนิยามรวมเป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มเด็ก ที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ	ถูกนิยามรวมเป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มเด็ก ที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
12. เด็กที่ถูกเลี้ยงดูโดยมิชอบ	- คำว่าโดยมิชอบ เป็นคำที่กว้างมาก เช่น การปล่อยปละละเลย ไม่สนใจไม่ใส่ใจ พัฒนาการของเด็ก ก็ถือว่าเลี้ยงดูโดยมิชอบ อาจจะเพิ่มคำว่า การปล่อยปละละเลย เข้าไป - คำว่า ศีลธรรมอันดี น่าจะตัดออกเพราะไม่สามารถวัดได้ - ยังไม่ครอบคลุมด้านการศึกษา อาจจะเพิ่มเป็น “อันเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจ การศึกษาและพัฒนาการของเด็ก” เปลี่ยนเป็นคำว่าเลี้ยงดูไม่เหมาะสม คำว่า การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมก็จะครอบคลุมได้ทั้ง ความเสี่ยงของการดูแลในครอบครัว ความเสี่ยง การนำเด็กเข้าสู่ภาวะอันตรายหลาย ๆ อย่าง	- เด็กกลุ่มนี้ควรรวมเป็นเด็กกลุ่มเดียวกันกับเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด “เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ” โดยนิยามว่า “เด็กที่ประพฤตินั้นไม่สมควรคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมาย รวมถึงเด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”	- เด็กกลุ่มนี้ควร รวมเป็นเด็กกลุ่มเดียวกันกับเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด “เด็กและเยาวชนที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบหรือเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” โดยนิยามว่า “เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรมหรือตกอยู่ในภาวะอันใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสีย หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เด็กที่ประพฤตินั้นไม่สมควรเด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”
13.เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	เพิ่มเติมต่อจาก เด็กที่อยู่ในสถานพินิจ เป็นเด็กที่อยู่ในสถานพินิจ หรือศูนย์ฝึกและอยู่ในกระบวนการศาลเยาวชนและครอบครัว	“เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน” นิยามเพิ่มว่า เด็กที่อยู่ในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด หรือสถานที่อื่นใดในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล	“เด็กและเยาวชนในกรมพินิจ” นิยามเพิ่มว่า เด็กที่อยู่ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชนกลาง สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และหน่วยงานอื่นใดที่สังกัดกรมพินิจ

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
		เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว	
14. เด็กที่มีปัญหา เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	ในถ้อยคำที่บอกว่า การถูกชักนำ ไม่ใช่การถูก ชักนำแต่เป็นลักษณะของการอยากรู้อยากลอง อาจจะใช้เป็น “ชักนำและสมัครใจ”	“เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด” นิยามเพิ่มว่า เด็กที่ติดยาเสพติดให้โทษ และ เด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำให้ประพฤติน ไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับเครือข่าย ยาเสพติด กลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือ บุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการ ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กด้วย โอกาสที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหา ในสังคม	“เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่ง เสพติด” นิยามเพิ่มว่า เด็กและเยาวชนที่มี พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารระเหยหรือสิ่งเสพติด ให้โทษหรือเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำให้ ประพฤตินไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับ กลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหา ผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิด กฎหมาย เป็นเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูง ต่อการก่อปัญหาในสังคม
15. เด็กชนบทพื้นที่ ห่างไกล	- กรณีเด็กห่างไกลที่ผ่านมาใช้ชีวิตตามจำนวน กิโลเมตรแต่บางพื้นที่ไม่สามารถใช้วิธีนี้ได้ โดยความห่างไกลต้องดูว่าห่างไกลอะไร ห่างไกล จากสถานพยาบาล ห่างไกลจากสวัสดิการของรัฐ การเดินทางมีความยากลำบาก สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา สัญญาณโทรศัพท์ และการใช้คำ ไม่ควรใช้คำว่า “โรงเรียน” แต่ควรใช้คำว่า สถานศึกษา - เด็กห่างไกลต้องใช้คำว่า “ห่างไกล และ ทุรกันดาร ห่างไกลจากสถานศึกษา เดินทาง ยากลำบาก ไม่มีสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา สัญญาณโทรศัพท์ ส่งผลกระทบต่อการขาด	- ชื่อนิยามใช้เหมือนเดิม - สุราษฎร์ธานีมีพื้นที่เกาะ แต่ไม่มีความ ลำบากในการเดินทาง (แต่ที่ชุมพรมีอยู่บ้าง) - ไม่ควรระบุระยะทาง แต่ควรดูที่ความ ยากลำบากในการเดินทาง - คำว่า “ไกล” คือ ไกลจากโรงเรียน - สุราษฎร์ธานีคิดว่านิยามของ “เด็กพื้นที่ ชนบทห่างไกล” เหมาะกับบริบทพื้นที่	- ชื่อนิยามตัด “ชนบท” ออก จะได้ชื่อนิยาม เป็น “เด็กพื้นที่ห่างไกล” - “ห่างไกล” คือ ห่างไกลจากสถานศึกษา - พื้นที่ภัยพิบัติทำให้ลำบากในการเดินทาง - ถ้าต้องเดินไปสถานศึกษาเป็นระยะทาง 3 กิโลเมตรขึ้นไป ถือว่าห่างไกล - ตัด “ความยากลำบากของครูผู้สอน” เน้นดู เฉพาะเด็ก

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
	โอกาสในการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้”		
16. เด็กลูกแรงงานก่อสร้าง	- เท่าที่เห็นส่วนใหญ่ตอนนี้ก็จะเป็นเด็กต่างด้าว เยอะมากกว่าเด็กไทย อันนี้รวมเด็กต่างด้าวด้วยไหม - แล้วเด็กที่พ่อแม่ทำงานเป็นฤดูกาล คือปล่อยลูก ๆ ไว้ที่บ้านในช่วงฤดูกาลที่ไปทำงาน เช่น เก็บผลไม้, หรือไปทำงานที่ต่างประเทศ เราจะเพิ่มเติมคำว่า แรงงานทั่วไป ด้วยดีกว่าไหม - การไม่มีพ่อแม่ ดูแลเป็นบางช่วงฤดูกาล ก็อาจจะคล้ายกับลูกข้าราชการที่ต้องย้ายติดตามพ่อแม่ไปตามคำสั่งย้าย	เป็นคำเฉพาะเจาะจงเกินไป ก็ไม่ต้องก่อสร้างก็ได้ ใช้คำว่าลูกผู้ใช้แรงงานก็ได้ ได้ไหม ให้แยกย่อยมาก็ได้ว่าเป็นลูกผู้ใช้แรงงานต่าง ๆ ก็ได้ ก็แล้วแต่ลักษณะของเขาไป	เด็กลูกแรงงานก่อสร้าง หรือ “เด็กลูกผู้ใช้แรงงาน” - เด็กที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งก่อสร้าง หรือ “เด็กที่ย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพที่ติดตามพ่อแม่ผู้ปกครองไปประกอบอาชีพในที่ต่าง ๆ เช่น ก่อสร้าง ทำไร่ตามฤดูกาล ลีเก หรือขับรถบรรทุก ฯลฯ”
17. เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	ไม่ได้มีการอภิปราย เนื่องจากกลุ่มอภิปรายไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ดังกล่าว	- ในประโยค “บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนใต้” ใช้คำว่า “ความไม่สงบ” แทนคำว่า ความรุนแรง - พื้นที่ควรครอบคลุมไปถึงบางอำเภอของจังหวัดสงขลา เช่น อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย	ไม่ได้พูดถึงนิยามนี้
18. เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย/เด็กไร้สัญชาติ	- นิยามเดิมครอบคลุมแล้ว เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทย จนเป็นเหตุให้ไม่มี	- สุราษฎร์ธานีไม่มีปัญหาชนกลุ่มน้อย ยึด “วัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ” วัณนิยามของ “นักเรียนที่	- ตัดคำว่า “มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ” - ตัดคำว่า “ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณชายแดนของประเทศไทย

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	ข้อสรุปจังหวัดเชียงใหม่	ข้อสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ข้อสรุปจังหวัดนครราชสีมา
	โอกาสได้รับการศึกษาหรือบริการอื่น ๆ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณชายแดนของประเทศไทย หรือ เด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับการจดทะเบียนที่แสดงสถานะว่าเป็นคนไทย ไม่มีสูติบัตรหรือทะเบียนบ้าน	เป็นชนกลุ่มน้อย/เด็กไร้สัญชาติ” เหมาะสมแล้ว	- เพิ่ม “พ่อแม่อพยพเข้ามาในประเทศไทย” นิยาม เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทยจนเป็นเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาหรือบริการอื่น ๆ พ่อแม่อพยพเข้ามาในประเทศไทยหรือเด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับการจดทะเบียนที่แสดงสถานะว่าเป็นคนไทย ไม่มีสูติบัตรหรือทะเบียนบ้าน

2.4 คำนียามกลุ่มเด็กด้อยโอกาสจากการประชุมระดมความคิดเห็นจากส่วนกลาง ด้วยเทคนิคการวิจัย การระดมความคิดเห็นอย่างเป็นระบบและการจัดลำดับ

ผู้วิจัยได้ทำการประยุกต์ใช้วิธีแบบเดลฟาย (Delphi Technique) และการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) มาช่วยกำหนดค่านียามของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส กล่าวคือ การพิจารณาในรอบที่ 1 ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรวบรวมค่านียาม และจัดเวทีให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมพิจารณา ข้อเสนอแนะ และสรุปค่านียาม รอบที่ 2 จัดประชุมเพื่อพิจารณาหาข้อสรุป จากกลุ่มผู้ประชุม โดยดำเนินการนำข้อสรุปที่ได้จากรอบที่ 1 มาจัดทำวิธีแบบเดลฟาย (Delphi Technique) เพื่อดำเนินการกำหนดค่านียาม โดยดำเนินการวิเคราะห์เดลฟาย 2 รอบให้ได้ข้อสรุป แต่หากยังไม่ได้ข้อสรุป จะดำเนินการตัดสินในรอบที่ 3 นำข้อสรุปค่านียามที่ไม่ผ่านการพิจารณาจากรอบที่ 2 มาทำการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อทำการพิจารณาแบ่งค่านียามออกมาเป็นทางเลือก (Alternatives) ซึ่งจะช่วยให้ผู้พิจารณาสามารถมองเห็นทางเลือกในการพิจารณาค่านียามโดยรวมและเปรียบเทียบอย่างเป็นเหตุเป็นผลในทุกค่านียามที่พิจารณา ทำให้ผลการตัดสินใจมีความถูกต้องรัดกุมมากขึ้น นอกจากกลุ่มเด็กด้อยโอกาสทั้ง 18 กลุ่มตามที่กล่าวมาข้างต้น การวิจัยครั้งนี้ยังได้รวมถึงการพิจารณาในกลุ่มเด็กที่มีปัญหาซ้ำซ้อนด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งต่อไป สำหรับกลุ่มเด็กที่ประสบปัญหาหลากหลาย การประยุกต์ใช้เดลฟายและ AHP สามารถสรุปวิธีการและขั้นตอนการกำหนดค่านียาม ได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนิยาม และความหมายของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้น เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลาย คณะผู้วิจัยจึงได้จัดเวทีแบบปลายเปิดเพื่อรับฟังความคิดเห็นในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ โดยได้เชิญผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เช่น ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์กรพัฒนาภาคเอกชน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ข้อสรุปจากการประชุมในระดับภูมิภาคที่ผ่านมา ได้ถูกนำมาพัฒนาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดวิธีแบบเดลฟาย (Delphi Technique) โดยสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้พิจารณาให้ความเห็นในนิยาม และความหมายของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ว่ามีความคิดเห็นที่ตรง หรือสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนรายงานผลการวิจัยให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่ได้มาพิจารณาทบทวน ตรวจสอบความถูกต้อง หากยังมีข้อใดที่ยังไม่ได้รับฉันทามติ (Consensus) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญอาจต้องพิจารณาทำแบบสอบถามในข้อนั้น ๆ ใหม่อีกครั้ง ในรอบที่ 2 เพื่อให้ได้รับฉันทามติ

ขั้นตอนที่ 4 นำผลที่ได้จากวิธีแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ในข้อที่ไม่ได้รับฉันทามติ หรือมีฉันทามติ ในหลายข้อ จนที่ประชุมไม่สามารถตัดสินได้ มาพิจารณาวิเคราะห์จัดลำดับหาความสำคัญในการให้ค่านียาม และความหมายของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส โดยการใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงนิยาม ความหมายของเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส

ขั้นตอนสุดท้าย เป็นการนำข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุม มาสรุป และตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไข เพื่อจัดทำเป็นรายงานต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในกลุ่มครูผู้สอนผู้ด้อยโอกาส และครูผู้สอนคนพิการ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ในกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส จำนวน 46 คน โดยเป็นตัวแทนที่มาจากทั่วประเทศ ได้แก่

เชียงใหม่ เชียงราย นครราชสีมา อุดรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี สงขลา ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ยะลา กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น

2.4.1 การวิเคราะห์เดลฟาย (Delphi Technique)

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้กระบวนการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้ว ตอบแบบสอบถาม 2 รอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ และสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ก. ค่ามัธยฐาน (Median) ของข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ การแปลความหมายของค่ามัธยฐานเป็น ดังนี้

- ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด
- ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับมาก
- ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับปานกลาง
- ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับน้อย
- ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 0.50 - 1.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับน้อยที่สุด

ข. พิสัยอินเทอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ดังนี้ ถ้าค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ที่คำนวณได้ข้อความใดที่มีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความได้รับฉันทามติ (Consensus) ถ้าค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ของข้อความใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

ค. การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะแบ่งออกเป็น 18 ข้อ ด้วยกัน ได้แก่ 1) เด็กยากจน 2) เด็กพิการ 3) เด็กเร่ร่อน 4) เด็กกำพร้า 5) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง 6) แม่วัยรุ่น 7) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง 8) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน/แรงงานเด็ก 9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก 10) เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม 11) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ 12) เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 13) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด 14) เด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล 15) ลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง 16) เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 17) เด็กต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ 18) เด็กที่มีความต้องการซ้ำซ้อน

3) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามทั้ง 2 รอบ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงค่านิยาม และความหมายของกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้ง 18 ข้อ ดังที่กล่าวมา ได้ผลการวิเคราะห์ตามรายละเอียดตาราง 2.3

ตาราง 2.3 คำนิยามเด็กยากจน

	เด็กยากจน	MD	MD - MO	IR
1	เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 40,000 บาทต่อปี) ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก รวมถึงเด็กในแหล่งชุมชนแออัด หรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและบริการอื่น ๆ โดยพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน และสถานะครัวเรือนที่พิจารณา ได้แก่ ครัวเรือนไม่มีภาระพึ่งพิง สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง ปลอดภัย ไม่มียานพาหนะ และขนาดที่ดินทำกินน้อย การอยู่อาศัย แหล่งน้ำดื่มไม่ถูกสุขอนามัย แหล่งไฟฟ้าหลักและเครื่องใช้ในครัวเรือน	5.00	0.00	0.25
2	ผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพมีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก และขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน	5.00	0.00	1.00
3	เด็กที่มีพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน) มีสมาชิกในครัวเรือนหลายคน แต่มีปัจจัยพื้นฐานไม่เพียงพอและมีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก ครอบครัวไม่สามารถให้ปัจจัยสี่แก่เด็กอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังรวมถึงเด็กที่อยู่ในสภาวะของครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาและการมีพัฒนาการตามวัย	5.00	0.00	1.00
4	เด็กในครอบครัวที่รายได้และปัจจัยพื้นฐานไม่มั่นคง รวมไปถึงการขาดผู้ดูแลในครอบครัว หรือครอบครัวมีปัญหาสุขภาพ	4.00	0.00	2.00
5	เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่สมาชิกมีความยากลำบากในการดูแลเนื่องจากปัจจัยทางสังคม หรือสุขภาพ และปัจจัยพื้นฐานมีไม่เพียงพอ	4.00	0.00	2.00
6	เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของผู้ปกครองหรือคนดูแลในครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนไม่ถึง 3,000 บาท อาศัยในที่พักไม่ถาวร อยู่ในสภาวะของครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการศึกษา ขาดปัจจัยสี่	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.3 คำนิยามเด็กยากจน พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1, 2, 3 และ 6 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงคำนิยามเด็กยากจน ต่อไป

ตาราง 2.4 คำนิยามเด็กพิการ

	เด็กพิการ	MD	MD - MO	IR
1	หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ แบ่งเป็น 9 ประเภท คนที่มีความบกพร่องทางการเห็น คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ คนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา คนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ คนออทิสติก และคนที่มีความพิการซ้อน	5.00	0.00	1.00
2	เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอ่ง สติปัญญาหรือจิตใจ ไม่ว่าความบกพร่องนั้น จะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง	4.00	-1.00	1.00
3	พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ของประเทศไทยได้ให้คำนิยามความพิการว่า คนพิการ หมายถึง คนที่มีข้อจำกัดของความสามารถในการดำรงชีวิต เช่น การทำกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน การเดิน หรือเคลื่อนที่ไปไหนมาไหนด้วยตนเอง การสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ตามวัยและสถานะของตนเอง ประเทศไทย ได้กำหนดความพิการ เป็น 6 ประเภท ได้แก่ ความพิการทางการมองเห็น ความพิการทางการได้ยิน ความพิการทางการเคลื่อนไหว ความพิการทางสติปัญญา มีการพัฒนาการช้ากว่าปกติ มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไป และความพิการทางการเรียนรู้ ความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	5.00	0.00	1.00
4	เด็กที่มีความบกพร่องทางการด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น, เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน, เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย, เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านจิตใจ, เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้, เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา, เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์, เด็กออทิสติก ตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	5.00	0.00	1.00

	เด็กพิการ	MD	MD - MO	IR
5	เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เช่น การเคลื่อนไหวไปไหนมาไหน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก ตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	5.00	0.00	1.00
6	เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เช่น การเคลื่อนไหวไปไหนมาไหน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ เด็กที่มีความจำเป็นต้องการพิเศษ (เฉพาะทาง) เด็กออทิสติกตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	4.00	-1.00	1.00

จากตาราง 2.4 เด็กพิการ พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอลล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1, 3, 4, 5 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงคำนิยามเด็กพิการ ต่อไป

ตาราง 2.5 คำนิยามเด็กเร่ร่อน

	เด็กเร่ร่อน	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตราย และเป็นปัญหาสังคม	5.00	0.00	1.00
2	เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อนจนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน	4.00	0.00	1.00
3	เด็กที่ไม่มีพ่อ แม่หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูจนเป็นเหตุให้เด็กเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่อาศัยหลบซ่อนตามที่สาธารณะ หรือบางคนอาจมีครอบครัวอยู่แต่ไม่ต้องการอยู่กับครอบครัว หรือเด็กที่อยู่เป็นกลุ่มตามชุมชนไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง	4.00	-1.00	2.00

	เด็กเร่ร่อน	MD	MD - MO	IR
4	เด็กเร่ร่อน หมายถึงกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มได้แก่ 1) เด็กอาศัยตามท้องถนน คือ เด็กที่ตัดขาดสายความสัมพันธ์กับครอบครัวของเขาและมีชีวิตอยู่โดยลำพังตามท้องถนน 2) เด็กทำงานตามท้องถนน คือ เด็กที่ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงานบนท้องถนนเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวและจะกลับไปพักอาศัยกับญาติหรือผู้ปกครอง และ 3) เด็กอยู่กับครอบครัวเร่ร่อนตามท้องถนน คือ เด็กที่อยู่กับครอบครัวที่เร่ร่อนและอาศัยอยู่ตามท้องถนน	4.00	-1.00	2.00
5	เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่วิถีชีวิตขึ้นอยู่กับท้องถนนทั้งเพื่ออยู่อาศัยและ/หรือทำงาน ไม่ว่าจะด้วยคนเดียว ร่วมกับเพื่อน หรือครอบครัว เด็กที่อาศัยและ/หรือทำงานบนท้องถนนเป็นครั้งคราว เด็กที่ไม่ได้อาศัยหรือทำงานบนท้องถนนแต่มาเข้าร่วมกับเพื่อนพี่น้อง หรือครอบครัวบนท้องถนนบ่อยครั้ง	4.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.5 เด็กเร่ร่อน พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1, 2, 5 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงคำนิยาม เด็กเร่ร่อน ต่อไป

ตาราง 2.6 คำนิยามเด็กกำพร้า

	เด็กกำพร้า	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิง พ่อและแม่เสียชีวิต และไม่สามารถติดต่อญาติพี่น้องได้ หรือเด็กที่ยังคงมีพ่อ หรือแม่ หรือญาติที่อุปการะเลี้ยงดูได้ ทั้งนี้ให้รวมถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองถูกจับกุม สูญหาย หรือไม่สามารถติดต่อได้	4.00	0.00	1.00
2	เด็กที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.6 เด็กกำพร้า พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1, 2 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงคำนิยามเด็กกำพร้า ต่อไป

ตาราง 2.7 คำนิยามเด็กที่ถูกทอดทิ้ง

	เด็กที่ถูกทอดทิ้ง	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่แม่คลอดทิ้งไว้ที่โรงพยาบาลหรือตามสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองปล่อยทิ้งไว้ให้อยู่ลำพัง หรือกับบุคคลอื่น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก หรือการตั้งครรรค์เมื่อไม่พร้อม หรือ ปัญหาความไม่พร้อมในการดูแลของผู้ปกครอง	4.00	-1.00	1.00
2	เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล หรือตามสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อยทิ้งไว้ให้อยู่ลำพัง หรือกับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตที่อยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอดถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.7 เด็กที่ถูกทอดทิ้ง พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 5 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 2 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กที่ถูกทอดทิ้ง ต่อไป

ตาราง 2.8 คำนิยามแม่วัยรุ่น

	แม่วัยรุ่น	MD	MD - MO	IR
1	เด็กผู้หญิงอายุระหว่าง 13 – 18 ปี ซึ่งกำลังตั้งครรภ์	4.00	-1.00	2.00
2	บุคคลซึ่งตั้งครรภ์และมีอายุน้อยกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทุกคน แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส	4.00	-1.00	2.00
3	เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม	5.00	0.00	1.00
4	เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และตั้งครรภ์ขณะเรียนหนังสือหรือไม่ได้เรียนหนังสือ	4.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.8 แม่วัยรุ่น พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 3, 4 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงคำนิยามแม่วัยรุ่น ต่อไป

ตาราง 2.9 คำนิยามเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง

	เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ เป็นเด็กที่มีถูกมองอย่างรังเกียจจนไม่สามารถเข้ารับการศึกษ หรือบริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้	4.00	0.00	2.00
2	เด็กที่ติดเชื้อ HIV/AiDs หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยเอดส์ และเด็กที่มีโรคติดต่อร้ายแรง ไม่ว่าพ่อแม่จะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ก็ตาม และเป็นเด็กที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษหรือบริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.9 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มัธยฐานเท่ากับ 5 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 2 โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง ต่อไป

ตาราง 2.10 คำนิยามเด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน/ แรงงานเด็ก

	เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน หรือแรงงานเด็ก	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่ต้องทำงานหรือถูกบังคับให้หารายได้ด้วยการขายแรงงาน ก่อนถึงวันอันสมควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย	4.00	-1.00	2.00
2	เด็กที่ต้องทำงานหรือ ถูกบังคับให้ต้องทำงานหรือหารายได้ ก่อนถึงวัยอันควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลที่ให้ทำงาน ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย โดยงานที่ไม่เหมาะสมกับเด็กครอบคลุมงานหนัก งานเสี่ยงอันตราย เป็นงานที่มีสภาพการทำงาน และเงื่อนไขที่แสดงให้เห็นถึงการแสวงประโยชน์จากเด็ก มีผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ ความเป็นอยู่หรือโอกาสในการศึกษาของเด็ก	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.10 เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน/ แรงงานเด็ก พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มัธยฐานเท่ากับ 5 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 2 โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือ แรงงานเด็ก ต่อไป

ตาราง 2.11 คำนียามเด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ

	เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่มีความสมัครใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ	4.00	0.00	0.00
2	เด็กที่มีความสมัครใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ รูปแบบต่าง ๆ เพื่อการแสวงหาประโยชน์จากการขายบริการทางเพศ การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นใดในลักษณะเดียวกันทั้งเพศชาย และหญิง โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อไม่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.11 เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติ ที่สอดคล้องกัน (มัธยฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในค่านียามที่ 1 และ 2 ตามลำดับ โดยค่านียามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงค่านียามเด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก ต่อไป

ตาราง 2.12 คำนียามเด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม

	เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข ระวัง หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบคั้นกดดันจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจหรืออารมณ์ไม่เป็นปกติ หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศในลักษณะต่าง ๆ จากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว	4.00	0.00	1.00
2	เด็กที่ถูกกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพ หรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็กการใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม	4.00	-1.00	1.00

จากตาราง 2.12 เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติ ที่สอดคล้องกัน (มัธยฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในค่านียามที่ 1 โดยค่านียามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปค่านียามของกลุ่ม “เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม” ต่อไป

ตาราง 2.13 คำนิยามเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

	เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ	4.00	0.00	0.00
2	เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสีย หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ ทำให้ประพฤติดีตนไม่สมควร รวมทั้งเด็กกลุ่มเสี่ยง การถูกชักนำไปประพฤติดีตนไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม	5.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.13 เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานมากกว่า 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในค่านิยามที่ 1, 2 ตามลำดับ โดยค่านิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงค่านิยาม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ต่อไป

ตาราง 2.14 คำนิยามเด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

	เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	MD	MD - MO	IR
1	เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด หรือสถานที่อื่นใดในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว	4.00	0.00	1.00
2	เด็กที่กระทำผิดและถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่นการทำแท้ง การฆ่าตัวตาย และการทอดทิ้งทารก	4.00	-1.00	2.00

	เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	MD	MD - MO	IR
3	เด็กที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว	4.00	-1.00	1.00

จากตาราง 2.14 เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ต่อไป

ตาราง 2.15 คำนิยามเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด

	เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด	MD	MD - MO	IR
1	เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารระเหยหรือ สิ่งเสพติดให้โทษหรือเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำให้ประพฤติน ไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือ บุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม	4.00	-1.00	2.00
2	เด็กที่ติดสารระเหยหรือยาเสพติดให้โทษ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยง การถูกชักนำให้ประพฤตินไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับ กลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์ จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กด้อยโอกาสที่มี แนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม	4.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.15 เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 2 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ” ต่อไป

ตาราง 2.16 คำนิยามเด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล

	เด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่มีบ้านอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาหรือมีความยากลำบาก ในการเดินทางมายังสถานศึกษา เช่นในพื้นที่ภูเขาสูง และ หมู่เกาะต่าง ๆ หรือบ้านอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ระบบไฟฟ้า น้ำประปา หรือสัญญาณโทรศัพท์ ที่ส่งผล กระทบต่อการขาดโอกาสในการศึกษา และการเรียนรู้	5.00	0.00	0.00

จากตาราง 2.16 เด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 5 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1 โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติ ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล ต่อไป

ตาราง 2.17 คำนิยามลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง

	เด็กลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง	MD	MD - MO	IR
1	เด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเว้นแต่บรรลุนิติภาวะก่อนหน้านี้ ตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น และ ลักษณะที่พิกอาศัยของ เด็กในโครงการก่อสร้าง มีลักษณะเป็นที่พักชั่วคราว มักตั้งอยู่ ใกล้กับสถานที่ก่อสร้างหรืออยู่ในสถานที่ก่อสร้าง และโยกย้าย สถานที่ได้ง่าย	4.00	0.00	1.00
2	เด็กที่อาศัยอยู่กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่เป็นผู้ใช้แรงงานที่ต้อง เดินทาง เปลี่ยนแปลง โยกย้ายสถานที่ทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่มี หลักแหล่งที่แน่นอน เช่น แรงงานก่อสร้าง ลิเก ขับรถบรรทุก หรือทำไร่เลื่อนลอย เป็นต้น	4.00	-1.00	1.00

จากตาราง 2.17 ลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง ต่อไป

ตาราง 2.18 คำนิยามเด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

	เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	MD	MD - MO	IR
1	บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความ ไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (ปัตตานี, ยะลา และนราธิวาส) หรือในพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จนเป็นเหตุ ให้สูญเสียพ่อ แม่ หรือญาติพี่น้อง ที่จะอุปการะเลี้ยงดูให้เด็กมี พัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม ซึ่งผลกระทบจากความรุนแรงนั้น ต้องพิสูจน์จากข้อมูลเชิงประจักษ์ (จากฝ่ายปกครอง หรือ จากชุมชน) ได้ว่าเกิดจากเหตุสถานการณ์ความไม่สงบนั้นจริง ทั้งทางตรง (จากการที่พ่อแม่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรง) และ ทางอ้อม	4.00	0.00	1.00

จากตาราง 2.18 เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อไป

ตาราง 2.19 คำนิยามเด็กต่างด้าวหรือเด็กไร้สัญชาติ

	เด็กต่างด้าวหรือเด็กไร้สัญชาติ	MD	MD - MO	IR
1	เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทย จนเป็นเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาหรือบริการอื่น ๆ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณชายแดนของประเทศไทย	4.00	0.00	1.00
2	เด็กหรือเยาวชนที่อาศัยในชุมชนที่มีภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ กิจกรรมประเพณีของตนเอง หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย แต่ไม่มีเอกสารแสดงสถานะเช่น สูติบัตร บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หรือหนังสือรับรองใด ๆ ว่าถือสัญชาติไทย หรือสัญชาติอื่น	4.00	0.00	1.00
3	ประชากรเด็กข้ามชาติ หมายถึง ประชากรเด็กอายุระหว่าง 0-18 ปี ที่ไม่มีสัญชาติไทยและอาศัยอยู่ในประเทศไทย กับครอบครัวที่เป็นแรงงานข้ามชาติย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจจะเกิด หรือ ไม่ได้เกิดในประเทศไทย และรวมถึงเด็กที่อาศัยอยู่ในที่พักพิงชั่วคราว (shelter) ขององค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ (NGOs)	4.00	0.00	2.00

จากตาราง 2.19 เด็กต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มีฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอล ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1, 2 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว จะถูกนำไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงคำนิยาม เด็กต่างด้าวหรือเด็กไร้สัญชาติ ต่อไป

ตาราง 2.20 คำนิยามเด็กที่มีความต้องการเข้าซ้อน

	เด็กที่มีความต้องการเข้าซ้อน	MD	MD - MO	IR
1	เด็กในครอบครัวที่ต้องการการสนับสนุนเนื่องจากมีความต้องการซับซ้อน คือ ครอบครัวที่เผชิญกับความท้าทายหลายอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก ผู้ปกครอง หรือทั้งครอบครัว	4.00	0.00	1.00
2	เด็กที่มีความต้องการที่มีขอบเขตการช่วยเหลือในมิติที่กว้าง (มีจำนวนปัญหาที่เกี่ยวเนื่องกัน) และลึก (ขาดแคลน, รุนแรง, เข้มข้น)	4.00	-1.00	2.00
3	การป้องกันทางสังคมที่เด็กพึงได้รับเพื่อปกป้องเด็กจากผลกระทบในระยะกลางและระยะยาวจากความยากจน เด็กสามารถเข้าถึงสารอาหารอย่างเพียงพอ น้ำสะอาด และการศึกษาที่มีคุณภาพ	4.00	1.00	1.00

จากตาราง 2.20 เด็กที่มีความต้องการซ้ำซ้อน พบว่า ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติที่สอดคล้องกัน (มัธยฐานเท่ากับ 4 และมีค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50) ในคำนิยามที่ 1 ตามลำดับ โดยคำนิยามที่ผ่านฉันทามติดังกล่าว ให้ถือเป็นข้อสรุปคำนิยามของกลุ่มเด็กที่มีความต้องการซ้ำซ้อน ต่อไป

4) สรุปผลการวิเคราะห์เดลฟาย (Delphi Technique)

จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ทำให้ได้ข้อสรุปการวิเคราะห์ดังตารางที่ผ่านมา สามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

(1) ผลการวิเคราะห์เดลฟาย รอบที่ 1 (ได้รับฉันทามติ) มีคำนิยามของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสจำนวน 9 กลุ่มด้วยกันที่ได้รับฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ กลุ่มที่ 5) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง กลุ่มที่ 8) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน/ แรงงานเด็ก กลุ่มที่ 10) เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม กลุ่มที่ 12) เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กลุ่มที่ 13) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด กลุ่มที่ 15) ลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง กลุ่มที่ 16) เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลุ่มที่ 18) เด็กที่มีความต้องการซ้ำซ้อน

(2) ผลการวิเคราะห์เดลฟาย รอบที่ 2 (ได้รับฉันทามติ) คำนิยามของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสจำนวน 3 กลุ่มด้วยกันที่ได้รับฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ 4) เด็กกำพร้า (ได้รับมากกว่า 1 ข้อ) กลุ่มที่ 7) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง และกลุ่มที่ 14) เด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล

(3) ผลการวิเคราะห์เดลฟายที่ไม่ได้รับฉันทามติ คำนิยามของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสจำนวน 8 กลุ่มด้วยกัน ที่ไม่ได้รับฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ 1) เด็กยากจน กลุ่มที่ 2) เด็กพิการ กลุ่มที่ 3) เด็กเร่ร่อน กลุ่มที่ 4) เด็กกำพร้า กลุ่มที่ 6) แม่วิญญู กลุ่มที่ 9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก กลุ่มที่ 11) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ และกลุ่มที่ 17) เด็กต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ โดยในกลุ่มนี้ต้องนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เดลฟาย ไปการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) ต่อไป

ในส่วนของกลุ่ม “เด็กกำพร้า” ได้ทำการวิเคราะห์เดลฟายใน รอบที่ 1 ผลที่ได้ คือ ไม่มีคำนิยามใดได้รับฉันทามติ จึงต้องทำใหม่ในรอบที่ 2 แต่ผลที่ได้กลับพบว่า ได้รับฉันทามติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 คำนิยาม ทำให้ไม่สามารถหาข้อสรุปจากคำนิยามใดนิยามหนึ่งได้ จึงต้องนำผลดังกล่าวมาวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) ต่อไปเพื่อให้ได้ข้อสรุป

2.4.2 การวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process)

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) มาประยุกต์ใช้เพื่อใช้ในการตัดสินใจพิจารณาคำนิยามฯ ในขั้นตอนสุดท้าย โดยเริ่มต้นดำเนินการจาก การรวบรวมข้อมูลคำนิยามข้อคิดเห็นที่ได้ และนำมาสรุปผล จากข้อมูลของผู้ที่มีหน้าที่ส่วนเกี่ยวข้องกับการกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ในช่วงแรกเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาแบบสอบถาม AHP ได้ลงพื้นที่เพื่อหาข้อสรุปจากการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี นครราชสีมา และกรุงเทพมหานคร โดยทำการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส โดยมีตัวแทนจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน องค์การพัฒนาภาคเอกชนในพื้นที่ เป็นต้น ในลำดับต่อมา เมื่อได้ข้อมูลและนำมาเพื่อพัฒนาเป็นแบบสอบถามกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับขั้น หรือ AHP (Analytic Hierarchy Process) เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ทางผู้วิจัยจึงได้ทำ

การเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด จากทั่วประเทศทั้ง 11 จังหวัด ที่เป็นตัวแทนของผู้ดูแลเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ จำนวน 46 คน โดยเป็นตัวแทนที่มาจากทั่วประเทศ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย นครราชสีมา อุตรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี สงขลา ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ยะลา และกรุงเทพมหานคร

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพิจารณาตัดสินใจ กำหนดค่านิยาม ความหมาย ของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส

ตัวอย่างแบบสอบถามได้แสดงไว้ในส่วนของภาคผนวกที่ 1

รายละเอียดของแบบสอบถามประกอบ 4 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่ 1 อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 วิธีการตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 การอธิบายเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบความสำคัญ และตัวอย่างในการกรอกแบบสอบถาม ส่วนสุดท้ายเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาให้ค่าลำดับความสำคัญของแต่ละค่านิยาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการผลสรุปการวิเคราะห์ด้วยวิธีแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ที่ผ่านมา ยังไม่สามารถหาข้อสรุปของค่านิยาม และความหมาย ของกลุ่มที่ 1) เด็กยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ) กลุ่มที่ 3) นักเรียนพิการ/เด็กพิการ กลุ่มที่ 6) นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก กลุ่มที่ 7) เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ กลุ่มที่ 9) เด็กเร่ร่อน กลุ่มที่ 10) เด็กกำพร้า กลุ่มที่ 14) แม่วิญญู และกลุ่มที่ 17) เด็กและเยาวชนต่างดาวหรือไร้สัญชาติ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของค่านิยาม และความหมายของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ด้วยการตอบแบบสอบถาม และระดมสมองจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 46 คน ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส และเด็กพิการ ที่อยู่ในและนอกระบบการศึกษา โดยได้ผลการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process) เพื่อจัดลำดับให้มีความสำคัญในแต่ละค่านิยาม ความหมาย ดังต่อไปนี้

ตาราง 2.21 ค่านิยามเด็กยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ)

	เด็กยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ)	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
1.1	เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 40,000 บาทต่อปี) ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก รวมถึงเด็กในแหล่งชุมชนแออัด หรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและบริการอื่น ๆ โดยพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน และสถานะครัวเรือนที่พิจารณา ได้แก่ ครัวเรือนไม่มีภาระพึ่งพิง สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง ปลอดภัย ไม่มียานพาหนะ และขนาดที่ดินทำกินน้อย การอยู่อาศัย แหล่งน้ำดื่มไม่ถูกสุขอนามัย แหล่งไฟฟ้าหลักและเครื่องใช้ในครัวเรือน	22.02	0.47	1

	เด็กยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ)	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
1.2	ผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพมีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก และขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน	7.64	0.16	3
1.3	เด็กที่มีพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน) มีสมาชิกในครัวเรือนหลายคน แต่มีปัจจัยพื้นฐานไม่เพียงพอและมีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก ครอบครัวไม่สามารถให้ปัจจัยสี่แก่เด็กได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังรวมถึงเด็กที่อยู่ในสถานะของครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาและการมีพัฒนาการตามวัย	11.01	0.23	2
1.6	เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของผู้ปกครองหรือคนดูแลในครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนไม่ถึง 3,000 บาท อาศัยในที่พักไม่ถาวร อยู่ในสถานะของครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการศึกษา ขาดปัจจัยสี่	6.33	0.13	4

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “ผู้ยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ)” พบว่า นิยามที่ 1.1 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.47 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 1.3 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.23 อันดับ 3 คือค่านิยามที่ 1.2 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.16 และอันดับ 4 คือ ค่านิยามที่ 1.6 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.13 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.28

ตาราง 2.22 นักเรียนพิการ/เด็กพิการ

	นักเรียนพิการ/เด็กพิการ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
3.1	หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ แบ่งเป็น 9 ประเภท คนที่มีความบกพร่องทางการเห็น คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ คนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา คนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ คนออทิสติก และคนที่มีความพิการซ้อน	16.85	0.36	1
3.3	พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ของประเทศไทยให้ได้ค่านิยามความพิการ ว่า คนพิการหมายถึง คนที่มีข้อจำกัดของความสามารถในการดำรงชีวิต เช่นการทํากิจวัตรประจำวันพื้นฐาน การเดิน หรือเคลื่อนที่ไปไหนมาไหนด้วยตนเอง การสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ตามวัยและสถานะของตนเอง ประเทศไทยได้กำหนดความพิการ เป็น	14.56	0.31	2

	นักเรียนพิการ/เด็กพิการ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
	6 ประเภท ได้แก่ ความพิการทางการมองเห็น ความพิการทางการได้ยิน ความพิการทางการเคลื่อนไหว ความพิการทางสติปัญญา มีการพัฒนาการช้ากว่าปกติ มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไป และความพิการทางการเรียนรู้ ความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน			
3.4	เด็กที่มีความบกพร่องทางการด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น, เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน, เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย, เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านจิตใจ, เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้, เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา, เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์, เด็กออทิสติก ตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	6.08	0.13	4
3.5	เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เช่น การเคลื่อนไหวที่ไปไหนมาไหน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก ตลอดจนเด็กที่มีกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเด็กที่มีความพิการซ้อน	9.51	0.20	3

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “ผู้พิการ/เด็กพิการ” พบว่า นิยามที่ 3.1 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.36 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 3.3 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.31 อันดับ 3 คือค่านิยามที่ 3.5 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.20 และอันดับ 4 คือ ค่านิยามที่ 3.4 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.13 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.28

ตาราง 2.23 นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก

	นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
6.1	เด็กที่มีความสนใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ	12.99	0.28	2
6.2	เด็กที่มีความสนใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์รูปแบบต่างๆ เพื่อการแสวงหาประโยชน์จากการขายบริการทางเพศ การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นใดในลักษณะเดียวกันทั้งเพศชายและหญิง โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อไม่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม	34.01	0.72	1

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก” พบว่า นิยามที่ 6.2 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.72 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 6.1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.28 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ratio : CR) เท่ากับ 0.00

ตาราง 2.24 เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

	เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
7.1	เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอันตรายอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรม อันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ	11.29	0.24	2
7.2	เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอันตรายอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ ทำให้ประพฤติดนไม่สมควร รวมทั้งเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำไปประพฤติดนไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม	35.71	0.76	1

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ” พบว่า นิยามที่ 7.2 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.76 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 7.1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.24 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.13

ตาราง 2.25 เด็กเร่ร่อน

	เด็กเร่ร่อน	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
9.1	เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตราย และเป็นปัญหาสังคม	19.71	0.42	1
9.2	เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อน จนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน	13.76	0.29	3
9.5	เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่วิถีชีวิตขึ้นอยู่กับท้องถนน ทั้งเพื่ออยู่อาศัยและ/หรือทำงาน ไม่ว่าจะด้วยคนเดียว ร่วมกับเพื่อน หรือครอบครัว เด็กที่อาศัยและ/หรือทำงานบนท้องถนนเป็นครั้งคราว เด็กที่ไม่ได้อาศัย/หรือทำงานบนท้องถนนแต่มาเข้าร่วมกับเพื่อน พี่น้อง หรือครอบครัวบนท้องถนนบ่อยครั้ง	14.14	0.30	2

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “เด็กเร่ร่อน” พบว่า นิยามที่ 9.1 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.42 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 9.5 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.30 อันดับ 3 คือค่านิยามที่ 9.2 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.29 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.17

ตาราง 2.26 เด็กกำพร้า

	เด็กกำพร้า	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
10.1	เด็กที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิง พ่อและแม่เสียชีวิต และไม่สามารถติดต่อญาติพี่น้องได้ หรือเด็กที่ยังคงมีพ่อ หรือแม่ หรือญาติที่อุปการะเลี้ยงดูได้ ทั้งนี้ให้รวมถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองถูกจับกุม สูญหาย หรือไม่สามารถติดต่อได้	26.89	0.57	1
10.2	เด็กที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดามารดา หรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้	20.11	0.43	2

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “เด็กกำพร้า” พบว่า นิยามที่ 10.1 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.57 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 10.2 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.43 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.00

ตาราง 2.27 แม่วิัยรุ่น

	แม่วิัยรุ่น	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
14.3	เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ตั้งครรรค์ไม่พร้อม	18.66	0.40	2
14.4	เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และตั้งครรรค์ขณะเรียนหนังสือ หรือไม่ได้เรียนหนังสือ	28.34	0.60	1

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “เด็กกำพร้า” พบว่า นิยามที่ 14.4 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.60 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 14.3 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.40 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.00

ตาราง 2.28 เด็กและเยาวชนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ

	เด็กและเยาวชนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย Eigenvector	ลำดับ ความสำคัญ
17.1	เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไป จากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการ ถือสัญชาติไทย จนเป็นเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับ การศึกษาหรือบริการอื่น ๆ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาตั้ง หลักแหล่งอยู่ตามบริเวณชายแดนของประเทศไทย	12.97	0.28	2
17.2	เด็กหรือเยาวชนที่อาศัยในชุมชนที่มีภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ กิจกรรมประเพณีของตนเอง หรืออาศัยอยู่ใน พื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย แต่ไม่มีเอกสารแสดงสถานะ เช่น สูติบัตร บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หรือหนังสือ รับรองใด ๆ ว่าถือสัญชาติไทย หรือสัญชาติอื่น	34.03	0.72	1

จากการวิเคราะห์ผลการจัดลำดับให้ความสำคัญของค่านิยามกลุ่ม “เด็กและเยาวชนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ” พบว่า นิยามที่ 17.2 ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.72 อันดับ 2 คือ นิยามที่ 17.1 มีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.28 มีค่าอัตราความสอดคล้อง (Consistency Ration: CR) เท่ากับ 0.00

สรุปผลการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP (Analytic Hierarchy Process)

จากการวิเคราะห์เดลฟาย (Delphi Technique) ที่ผ่านมายังไม่สามารถสรุปฉันทามติของค่านิยามความหมายของเด็กและเยาวชนได้ทั้งหมด โดยมี 8 กลุ่มที่ยังไม่ได้รับฉันทามติ ได้แก่ กลุ่มที่ 1) เด็กยากจน/นักเรียนยากจน (มากเป็นพิเศษ) กลุ่มที่ 3) นักเรียนพิการ/เด็กพิการ กลุ่มที่ 6) นักเรียนที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก กลุ่มที่ 7) เด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ กลุ่มที่ 9) เด็กเร่ร่อน กลุ่มที่ 10) เด็กกำพร้า กลุ่มที่ 14) แม่วัยรุ่น และกลุ่มที่ 17) เด็กและเยาวชนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ และเมื่อทำการวิเคราะห์เชิงลำดับ AHP จึงทำให้สามารถหาฉันทามติในการเลือกค่านิยามของกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสได้ครบถ้วนทั้งหมด ดังที่แสดงในการสรุปผลการวิเคราะห์ค่านิยามและความหมายของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส ในหัวข้อต่อไป

2.5 สรุปผลการวิเคราะห์ค่านิยามและความหมายของเด็กด้วยโอกาส

จากการวิเคราะห์โดยมีผลสรุป ดังต่อไปนี้

1. เด็กยากจน หมายถึง เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ (ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 40,000 บาทต่อปี) ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก รวมถึงเด็กในแหล่งชุมชนแออัด หรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและบริการอื่น ๆ โดยพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน และสถานะครัวเรือนที่พิจารณา ได้แก่ ครัวเรือนไม่มีภาระพึ่งพิง สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงปลอดภัย ไม่มียานพาหนะ และขนาดที่ดินทำกินน้อย การอยู่อาศัย แหล่งน้ำดื่มไม่ถูกสุขอนามัย แหล่งไฟฟ้าหลักและเครื่องใช้ในครัวเรือน

2. เด็กพิการ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ แบ่งเป็น 9 ประเภท คนที่มีความบกพร่องทางการเห็น คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ คนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา คนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ คนออทิสติก และคนที่มีความพิการซ้อน

3. เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตราย และเป็นปัญหาสังคม

4. เด็กกำพร้า หมายถึง เด็กที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิง พ่อและแม่เสียชีวิต และไม่สามารถติดต่อญาติพี่น้องได้ หรือเด็กที่ยังคงมีพ่อ หรือแม่ หรือญาติที่อุปการะเลี้ยงดูได้ ทั้งนี้ให้รวมถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองถูกจับกุม, สูญหาย หรือไม่สามารถติดต่อได้

5. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล หรือตามสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อยทิ้งไว้ให้อยู่ลำพัง หรือกับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตที่อยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอดถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ

6. แม่วัยรุ่น หมายถึง เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และตั้งครรถ์ขณะเรียนหนังสือหรือไม่ได้เรียนหนังสือ

7. เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง หมายถึง เด็กที่ติดเชื้อ HIV/AIDs หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยเอดส์ และเด็กที่มีโรคติดต่อร้ายแรง ไม่ว่าพ่อแม่จะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม และเป็นเด็กที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษารับบริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้

8. เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน/ แรงงานเด็ก หมายถึง เด็กที่ต้องทำงานหรือ ถูกบังคับให้ต้องทำงาน หรือหารายได้ก่อนถึงวัยอันควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลที่ให้ทำงาน ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนา

ให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย โดยงานที่ไม่เหมาะสมกับเด็กครอบคลุมงานหนัก งานเสี่ยงอันตราย เป็นงานที่มีสภาพการทำงาน และเงื่อนไขที่แสดงให้เห็นถึงการแสวงประโยชน์จากเด็ก มีผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ ความเป็นอยู่หรือโอกาสในการศึกษาของเด็ก

9. เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ หมายถึง เด็กที่มีความสมัครใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อการแสวงหาประโยชน์จากการขายบริการทางเพศ การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นใดในลักษณะเดียวกันทั้งเพศชายและหญิง โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม

10. เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม หมายถึง เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข ระวัง หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบคั้นกดดันจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจหรืออารมณ์ไม่เป็นปกติ หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศในลักษณะต่าง ๆ จากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว

11. เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ หมายถึง เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อม หรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ ทำให้ประพฤตินั้นไม่สมควร รวมทั้งเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำไปให้ประพฤตินั้นไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม

12. เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด หรือสถานที่อื่นใดในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

13. เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด หมายถึง เด็กที่ติดสารระเหยหรือยาเสพติดให้โทษ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำไปให้ประพฤตินั้นไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กด้อยโอกาสที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม

14. เด็กพื้นที่ชนบทห่างไกล หมายถึง เด็กที่มีบ้านอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาหรือมีความยากลำบากในการเดินทางมายังสถานศึกษา เช่นในพื้นที่ภูเขาสูง และหมู่เกาะต่าง ๆ หรือบ้านอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ระบบไฟฟ้า น้ำประปา หรือสัญญาณโทรศัพท์ ที่ส่งผลกระทบต่อการขาดโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้

15. ลูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง หมายถึง เด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่บรรลุนิติภาวะก่อนหน้านี้แล้วตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น และ ลักษณะที่พักอาศัยของเด็กในโครงการก่อสร้าง มีลักษณะเป็นที่พักชั่วคราว มักตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ก่อสร้างหรืออยู่ในสถานที่ก่อสร้างและโยกย้ายสถานที่ได้ง่าย

16. เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (ปัตตานี, ยะลา และนราธิวาส) หรือในพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จนเป็นเหตุให้สูญเสียพ่อแม่ หรือญาติพี่น้อง ที่จะอุปการะเลี้ยงดูให้เด็กมีพัฒนาการ

ตามวัยที่เหมาะสม ซึ่งผลกระทบจากความรุนแรงนั้นต้องพิสูจน์จากข้อมูลเชิงประจักษ์ (จากฝ่ายปกครอง หรือ จากชุมชน) ได้ว่าเกิดจากเหตุสถานการณ์ความไม่สงบนั้นจริง ทั้งทางตรง (จากการที่พ่อแม่เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรง) และทางอ้อม

17. เด็กต่างด้าวหรือไร้สัญชาติ หมายถึง เด็กหรือเยาวชนที่อาศัยในชุมชนที่มีภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ กิจกรรมประเพณีของตนเอง หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย แต่ไม่มีเอกสารแสดงสถานะ เช่น สูติบัตร บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หรือหนังสือรับรองใด ๆ ว่าถือสัญชาติไทย หรือสัญชาติอื่น

18. เด็กที่มีความต้องการซ้ำซ้อน หมายถึง เด็กในครอบครัวที่ต้องการการสนับสนุนเนื่องจากมีความต้องการซับซ้อน คือ ครอบครัวที่เผชิญกับความท้าทายหลายอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก ผู้ปกครอง หรือทั้งครอบครัว

2.6 สรุปคำนิยามเพื่อใช้ในคู่มือสวัสดิการเพื่อการดูแลเด็กด้วยโอกาส

จากขั้นตอนการทบทวนวรรณกรรมนิยามเด็กจากหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย และองค์กรระหว่างประเทศ การจัดประชุมระดมความคิดเห็นในพื้นที่ และการวิเคราะห์ Delphi และ AHP ทำให้ได้ข้อสรุปนิยามตามหัวข้อที่ 2.5 ทั้งนี้ได้มีการนำผลการศึกษาดังกล่าว เข้าประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งจากการประชุมระดมความคิดเห็น วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในที่ประชุมถึงการให้คำนิยามที่ให้คำนึงถึงผลการวิเคราะห์ตามแนวทางเดลฟายและ AHP แต่ให้มีความทั่วไปมากขึ้น เพื่อคนนำไปใช้จะได้ใช้อย่างยืดหยุ่น และครอบคลุมกลุ่มเด็กที่ควรได้รับการดูแลและสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ ดังนั้นคำนิยามที่ใช้ในคู่มือสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เด็กยากจน หมายถึง เด็กที่อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ เช่น รายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน หรือครอบครัวไม่สามารถให้ปัจจัยสี่แก่เด็กได้อย่างเพียงพอ

2. เด็กพิการ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา

3. เด็กเร่ร่อน เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตราย และเป็นปัญหาสังคม

4. เด็กกำพร้า หมายถึง เด็กที่ไร้ที่พึ่งโดยสิ้นเชิง พ่อและแม่เสียชีวิต และไม่สามารถติดต่อญาติพี่น้องได้ หรือเด็กที่ยังคงมีพ่อ หรือแม่ หรือญาติที่อุปการะเลี้ยงดูได้ ทั้งนี้ให้รวมถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองถูกจับกุม, สูญหาย หรือไม่สามารถติดต่อได้

5. เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล หรือตามสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อยทิ้งไว้ให้อยู่ลำพัง หรือกับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตที่อยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอดถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น

6. แม่วิัยรุ่น หมายถึง บุคคลซึ่งตั้งครรภ์และมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทุกคน

7. เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง หมายถึง เด็กที่เป็นโรคเอดส์ หรือพักอาศัยร่วมกับผู้เป็นโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง

8. เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงาน หมายถึง เด็กอายุต่ำกว่า 13 ปีบริบูรณ์ที่ต้องทำงานหรือถูกบังคับให้ทำงาน และเด็กอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ที่ต้องทำงานในประเภทงานหรือเวลางานที่ไม่เหมาะสม จนเป็นผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ ความเป็นอยู่หรือโอกาสในการศึกษาของเด็ก

9. เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ หมายถึง เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปีที่มีความสมัครใจหรือถูกบังคับ ล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อการ

แสวงหาประโยชน์จากการขายบริการทางเพศ การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบอื่นใดในลักษณะเดียวกันทั้งเพศชายและหญิง โดยที่ผู้ตกเป็นเหยื่อรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม

10. เด็กที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรม หมายถึง เด็กที่ถูกทำร้าย หรือล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ครั้งเดียวหรือหลาย ๆ ครั้งติดต่อกันทั้งจากคนในครอบครัว หรือบุคคลอื่น

11. เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ หมายถึง เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รวมทั้งเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำไปประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ผูกพันอยู่กับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม เป็นต้น

12. เด็กที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด

13. เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงการถูกชักนำไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

14. เด็กถูกผู้ใช้แรงงานที่มีสถานที่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง หมายถึง เด็กที่อาศัยอยู่กับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่เป็นผู้ใช้แรงงานที่ต้องเดินทางเปลี่ยน-แปลง โยกย้ายสถานที่ทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่มีหลักแหล่งที่แน่นอน เช่น แรงงานก่อสร้าง ลีเก ขักรถบรรทุก หรือทำไร่เลื่อนลอย เป็นต้น

15. เด็กพื้นที่ห่างไกล หมายถึง เด็กที่มีที่พักอาศัยอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษา หรือมีความยากลำบากในการเดินทางมาสถานศึกษา

16. เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี, ยะลา และนราธิวาส) หรือในพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับ 3 จังหวัดชายแดนใต้

บทที่ 3

สรุปสวัสดิการเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย

ประเทศไทยได้จัดชุดสวัสดิการสำหรับเด็กที่อยู่ในประเทศไทย ทั้งด้านการศึกษา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ดังนี้

3.1 สวัสดิการด้านการศึกษา

- 3.1.1 โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.1.2 เงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มเติม
 - 1) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
 - 2) ค่าปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน (สพฐ. และ อปท.)
 - 3) ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน
- 3.1.3 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และสถานประกอบการ
- 3.1.4 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
- 3.1.5 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับนักเรียนโรงเรียนการศึกษาพิเศษ
- 3.1.6 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ
- 3.1.7 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา
 - 3.1.8 โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - 3.1.9 เงินอุดหนุนสำหรับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
 - 3.1.10 โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (กสศ.)
 - 3.1.11 ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง (กสศ.)
 - 3.1.12 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
 - 3.1.13 เงินช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้
 - 3.1.14 เงินอุดหนุนสำหรับอาหารเสริม (นม)
 - 3.1.15 เงินอุดหนุนสนับสนุนอาหารกลางวัน
 - 3.1.16 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.1.17 เงินอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ค่าปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน)
 - 3.1.18 เงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส
 - 3.1.19 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

3.2 สวัสดิการด้านสังคมและเศรษฐกิจ

- 3.2.1 โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- 3.2.2 บ้านพักเด็กและครอบครัว และสถานรองรับ
- 3.2.3 เงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย
- 3.2.4 เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน
- 3.2.5 เงินสงเคราะห์กรณีฉุกเฉิน

- 3.2.6 กองทุนคุ้มครองเด็ก (เงินสงเคราะห์)
- 3.2.7 ครอบครัวอุปถัมภ์
- 3.2.8 ครอบครัวทดแทน
- 3.2.9 บัตรคนพิการ และสิทธิที่ได้รับ
- 3.2.10 การขอรับหรือซื้อโดยระบบคูปอง และขอเยี่ยมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการทางการศึกษา
- 3.2.11 ศูนย์บริการคนพิการ
- 3.2.12 สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ
- 3.2.13 เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื่อเอดส์และครอบครัว
- 3.2.14 เงินสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ (ผู้ติดเชื่อ/ครอบครัวผู้ติดเชื่อ)
- 3.2.15 เปียยงชีฟผู้ป่วยเอดส์
- 3.2.16 ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว
- 3.2.17 ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
- 3.2.18 เงินสงเคราะห์และคุ้มครองพยานในคดีอาญา
- 3.2.19 สิทธิประโยชน์สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- 3.2.20 กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (เงินสงเคราะห์)
- 3.2.21 เงินสงเคราะห์หลังปล่อย (กรมพินิจฯ)
- 3.2.22 การคุ้มครองแรงงานเด็ก
- 3.2.23 เงินช่วยเหลือเยียวาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้
- 3.2.24 การดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชน
- 3.2.25 สถาบันเพาะกล้าคุณธรรม
- 3.2.26 เงินสงเคราะห์บุตร (ประกันสังคม)

3.3 สวัสดิการด้านสุขภาพ

- 3.3.1 หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง)
 - 1) ท.74 สำหรับคนพิการ
 - 2) การบำบัด พิ้นฟู ผู้ติดยาเสพติด
 - 3) ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื่อเอชไอวี
- 3.3.2 สวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ (บุตรคนที่ 1-3)
- 3.3.3 บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว
- 3.3.4 กองทุนประกันสุขภาพสำหรับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ

3.1 สวัสดิการด้านการศึกษา

3.1.1 โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน

[27, 36]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคน

กลุ่มอายุ 3 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัว, ค่าหนังสือ, ค่าอุปกรณ์, ค่าเครื่องแบบ ค่าพัฒนาผู้เรียน

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ - ไม่มี -

ตาราง 3.1 ค่าใช้จ่ายรายหัวที่สนับสนุนในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย

รายการสวัสดิการ	จำนวนเงินสวัสดิการที่ได้รับ (ต่อคน/ปีการศึกษา)			
	ระดับ ก่อนประถมศึกษา	ระดับ ประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
เงินอุดหนุนรายหัว	1,700	1,900	3,500	3,800
ค่าหนังสือเรียน				
อนุบาล 1 - 3	200			
ประถม 1		625		
ประถม 2		619		
ประถม 3		622		
ประถม 4		673		
ประถม 5		806		
ประถม 6		818		
มัธยมศึกษา 1			764	
มัธยมศึกษา 2			877	
มัธยมศึกษา 3			949	
มัธยมศึกษา 4				1,318
มัธยมศึกษา 5				1,263
มัธยมศึกษา 6				1,109
ค่าอุปกรณ์การเรียน	200	390	420	460
เครื่องแบบนักเรียน	300	360	450	500
ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	430	480	880	950

3.1.2 โครงการเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มเติม

1) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก^[36]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคนที่เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

กลุ่มอายุ 7 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัว

- โรงเรียนประถมขนาดเล็กที่มีนักเรียน 120 คนลงมา ได้รับเงินเพิ่มจากรายหัวปกติ 500 บาท/คน/ปี

- โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียน 300 คนลงมา ได้รับเงินเพิ่มจากรายหัวปกติ 1,000

บาท/คน/ปี

- โรงเรียนขยายโอกาสที่มีนักเรียน 300 คนลงมา นักเรียนม.ต้นได้รับเงินเพิ่มจากรายหัว
ปกติ 1,000 บาท/คน/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ - ไม่มี -

2) ค่าปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน^[36, 37]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กยากจนที่เรียนในโรงเรียน

กลุ่มอายุ 7 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัวระดับประถมศึกษา 1,000 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษา 3,000 บาท/คน/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท
2. เมื่อผ่านเกณฑ์ข้อ 1 แล้วจะพิจารณาเกณฑ์สถานะครัวเรือนเพื่อจัดระดับความยากจน ดังนี้
 - ครอบครัวมีภาระพึ่งพิง
 - สภาพที่อยู่อาศัย สภาพบ้านชำรุดทรุดโทรม หรือบ้านทำจากวัสดุพื้นบ้าน
3. ระดับความยากจน โดยวัดรายได้ทางอ้อม PMTs

3) ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน^[36]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคนที่เรียนในโรงเรียนประจำพักนอน

กลุ่มอายุ 7 - 15 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัวระดับประถมศึกษา 8,000 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมต้น 8,000 บาท/คน/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

นักเรียนในเขตบริการของโรงเรียนที่มีที่อยู่ห่างไกล ที่ไม่สามารถเดินทางไป-กลับได้ มาเรียน
และพักนอนในที่พักนอนที่โรงเรียนจัดให้เป็นประจำ โดยโรงเรียนจัดให้แบบเต็มระบบเวลา

ยกเว้น

1. นักเรียนในโรงเรียน ภปร.ราชวิทยาลัย โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนประชามงคล
จังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนพระราชทานเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน และอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
2. นักเรียนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนการศึกษา
พิเศษและศูนย์การศึกษาพิเศษ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. นักเรียนในโรงเรียนที่มีการจัดที่พักนอนในโรงเรียน และได้เรียกเก็บเงินค่าอาหารนักเรียน
ประจำพักนอน กรณีเรียกเก็บไม่ครบทุกคน สามารถจัดสรรให้ได้เฉพาะจำนวนนักเรียนส่วนที่เหลือ และ
ต้องเป็นนักเรียนที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
4. นักเรียนในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการห้องเรียนนักกีฬา โครงการสานฝันชายแดนใต้
โครงการโรงเรียนพักนอนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ 64 โรงเรียน ใน 37 อำเภอ

3.1.3 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและสถานประกอบการ ^[36]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคนที่ศึกษาโดยครอบครัวและสถานประกอบการ

กลุ่มอายุ 3 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัว

ระดับก่อนประถมศึกษา	7,192 บาท/คน/ปี
ระดับประถมศึกษา	7,326 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	10,276 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	10,606 บาท/คน/ปี
ระดับปวช. 1-3	11,736 บาท/คน/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ ศึกษาโดยครอบครัวและสถานประกอบการ

3.1.4 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ^[38]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่ศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (เด็กด้อยโอกาส 10 ประเภท)

กลุ่มอายุ 3 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัว

1. นักเรียนประจำ

ระดับก่อนประถมศึกษา	30,600 บาท/คน/ปี
ระดับประถมศึกษา	30,800 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	32,200 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	32,500 บาท/คน/ปี

2. นักเรียนไป - กลับ

ระดับก่อนประถมศึกษา	8,920 บาท/คน/ปี
ระดับประถมศึกษา	9,120 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	10,100 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	10,400 บาท/คน/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

เป็นเด็กด้อยโอกาสตามประกาศคณะกรรมการปฏิบัติการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2543

3.1.5 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับนักเรียนโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ^[36, 39]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ

กลุ่มอายุ 3 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินรายหัว

1. นักเรียนประจำ

ระดับก่อนประถมศึกษา	31,020 บาท/คน/ปี
ระดับประถมศึกษา	31,220 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	32,600 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	32,500 บาท/คน/ปี

2. นักเรียนไป - กลับ

ระดับก่อนประถมศึกษา	8,920 บาท/คน/ปี
ระดับประถมศึกษา	9,120 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	10,500 บาท/คน/ปี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	10,800 บาท/คน/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

โรงเรียนการศึกษาพิเศษ คือ โรงเรียนโสตศึกษา, โรงเรียนบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ, โรงเรียนสอนคนตาบอด และ โรงเรียนบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กพิการ หรือผู้ปกครองที่ประสงค์จะใช้สิทธิขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษายื่นคำขอต่อสถานศึกษาที่เข้าศึกษาตามระเบียบพร้อมด้วย เอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา
2. จำนวนเงินที่อุดหนุนทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอรับหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดสรรเงินอุดหนุนทางการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

3.1.6 เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ^[36, 40, 41]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	เด็กพิการ
กลุ่มอายุ	แรกเกิด - 18 ปี
สิทธิประโยชน์	เงินรายหัว

1. นักเรียนประจำ
 - ปัจจัยพื้นฐาน 1,000 บาท
 - ค่าอาหาร 27,000 บาท
2. นักเรียนไป - กลับ
 - ค่าอาหาร 6,600 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

ศูนย์การศึกษาพิเศษ คือ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการในลักษณะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พื้นฟูรวมทั้งการจัดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่คนพิการ

3.1.7 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา ^[42, 43]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	เด็กทุกคนที่เรียนในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา
กลุ่มอายุ	3 - 18 ปี
สิทธิประโยชน์	ค่าหนังสือ, ค่าเครื่องแบบ, ค่าอุปกรณ์, ค่าพัฒนาผู้เรียน
เงื่อนไขการรับสิทธิ์	- ไม่มี -

ตาราง 3.2 เงินสนับสนุนที่ได้รับสำหรับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนอาชีวศึกษา

รายการสวัสดิการ	จำนวนเงินสนับสนุนที่ได้รับ (ต่อคน/ปีการศึกษา)				
	ระดับก่อน ประถมศึกษา	ระดับ ประถมศึกษา	ระดับม.ต้น	ระดับม.ปลาย	ระดับ ปวช.1-3
ค่าหนังสือเรียน	200	200	200	200	2,000
เครื่องแบบนักเรียน	300	360	450	500	900
ค่าอุปกรณ์การเรียน	200	390	420	460	460
ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	430	480	880	950	950

3.1.8 โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา^[43]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคนที่เรียนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

กลุ่มอายุ 16 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์

ค่ารายวิชา

- สาขาอุตสาหกรรม/เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6,500 บาท
- สาขาพาณิชยกรรม 4,900 บาท
- สาขาคหกรรม 5,500 บาท
- สาขาศิลปกรรม/อุตสาหกรรมบันเทิงและดนตรี 6,200 บาท
- สาขาเกษตรกรรม(โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต) 11,900 บาท
- สาขาเกษตรกรรม 5,900 บาท
- สาขาประมง 5,900 บาท
- สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 5,500 บาท
- สาขาอุตสาหกรรมสิ่งทอ 6,500 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
2. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกสาขา และทุกชั้นปี โดยครอบคลุมกลุ่มผู้เรียน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มทวิภาคี กลุ่มเทียบโอนความรู้ และกลุ่มพิเศษ ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ อ.ศ.กช. ผู้ไร้สัญชาติ ผู้ต้องขัง ทหารเกณฑ์ และพระภิกษุสงฆ์ เป็นต้น

3.1.9 เงินอุดหนุนสำหรับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย^[44]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กด้อยโอกาสทุกกลุ่ม

กลุ่มอายุ 16 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ ค่าจัดการเรียน ค่าหนังสือ ค่าพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

เป็นผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับหรือผู้ได้รับยกเว้นตาม พรบ. ประถมศึกษา หรือผู้ด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาภาคเรียนปกติ หรือเป็นผู้ที่ได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวง โดยไม่จำกัดพื้นฐานความรู้

หน่วยงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

ตาราง 3.3 จำนวนเงินสนับสนุนที่ได้รับสำหรับผู้เรียน กศน.

รายการสวัสดิการ	จำนวนเงินสนับสนุนที่ได้รับ (ต่อคน/ปีการศึกษา)			
	ระดับ ประถมศึกษา	ระดับม.ต้น	ระดับม.ปลาย/ ปวช. 1-3	ระดับ ปวช. 1-3
ค่าจัดการเรียน	1,900	2,300	2,300	5,500
ค่าหนังสือ	580	720	800	1,000
ค่าพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	280	580	580	1,060

3.1.10 โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (กสศ.) ^[45]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน/

กลุ่มอายุ 2 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินอุดหนุนสำหรับผู้ปกครอง นักเรียน และสถานศึกษา

1. โรงเรียนสังกัด สพฐ.

- ระดับอนุบาล 2,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับประถมศึกษา 2,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,500 บาท/คน/เทอม

2. โรงเรียนสังกัด อปท.

- ระดับ ศพด. 400 บาท/คน/เทอม
- ระดับอนุบาล 2,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับประถมศึกษา 2,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,500 บาท/คน/เทอม

3. โรงเรียนสังกัด ทชด.

- ระดับอนุบาล 2,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับประถมศึกษา 2,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,500 บาท/คน/เทอม
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3,500 บาท/คน/เทอม

เงื่อนไขการรับสิทธิ ข้อมูลรายได้เฉลี่ยของสมาชิกครัวเรือนต่อคนต่อเดือน พิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคน ไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน

หน่วยงาน กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

3.1.11 ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง (กสศ.) ^[46]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน และเด็กด้อยโอกาส

กลุ่มอายุ 16 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ ทุน 5 ปี (ปวช. ต่อเนื่อง ปวส.)

1. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน (ค่าครองชีพ ค่าหนังสือ และอุปกรณ์การเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียน และค่าที่พัก) เดือนละ 6,500 บาท ต่อ 1 ทุนใน 3 ปีแรก และ 7,500 บาท ต่อ 1 ทุนใน 2 ปีหลัง

2. ค่าธรรมเนียมการศึกษาในอัตราประหยัด โดยให้สถานศึกษาเสนออัตราเป็นส่วนหนึ่งของข้อเสนอโครงการ

เงื่อนไข

1. สถานศึกษา

สถานภาพ เป็นโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญา

สาขาอาชีพ เป็นสถานศึกษาซึ่งมีประวัติที่แสดงถึงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขา ดังต่อไปนี้

1) สาขาที่เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อ ผลักดันเศรษฐกิจและพัฒนาไปสู่ประเทศไทย 4.0 ให้ระบุดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพ ดังนี้

(1) อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S-curve) ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมกลุ่มรายได้ดีและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และหรือ

(2) อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ได้แก่ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

2) สาขาที่ขาดแคลนด้านสายอาชีพ ในท้องถิ่นหรือจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ อาจรวมถึงพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง โดยแสดงข้อมูลเหตุผลประกอบที่ชัดเจน

3) สาขาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (Science, Technology, Engineering, Mathematics: STEM) และเทคโนโลยีดิจิทัล

ความพร้อม เป็นสถานศึกษาที่มีศักยภาพ การจัดการดูแลความเป็นอยู่ของนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอน ได้รับการยกระดับและการเผยแพร่นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

การบูรณาการเรียนรู้งาน (Work-Integrated Learning หรือ WIL) เป็น สถานศึกษาที่มีระบบบูรณาการเรียนรู้งานที่มีคุณภาพ โดยมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุน และเอื้อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาและสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรม อันรวมถึง

1) การพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรม โดยอ้างอิงมาตรฐานฝีมือแรงงานจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

2) ระบบการนิเทศของอาจารย์ที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของการทำ WIL

3) ระบบครูฝึก โดยในสถานประกอบการต้องมีครูฝึกที่ผ่านการอบรมหลักสูตรครูฝึกในสถานประกอบการจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

4) ระบบการวัดประเมินผลนักศึกษา

2. นักเรียนผู้ขอรับทุน

คุณสมบัติของนักเรียนผู้ขอรับทุนแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ทุน 5 ปี (ปวช. ต่อเนื่อง ปวส.)

คุณสมบัติทั่วไป

(1) กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

(2) เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส

2) กรณีเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ต้องมีหลักฐาน และผู้รับรอง ดังนี้

(1) กรณีเป็นนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุน จากรัฐในกรณีขาดแคลนทุนทรัพย์ ต้องมีผู้รับรอง 1 คน (ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูประจำชั้น)

(2) กรณีเป็นนักเรียนที่มีความยากจนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐในกรณีขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้แสดงข้อมูลบ่งชี้และมีผู้รับรองจำนวน 3 คน (1. บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง 2. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูประจำชั้น และ 3. เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำบล กรณีเป็นผู้ด้อยโอกาส ต้องมีหลักฐาน และมีผู้รับรอง 3 คน)

3. มีศักยภาพในการศึกษาต่อและความสามารถพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสศึกษาต่อได้จนจบหลักสูตร โดยอาจเป็นกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

1) มีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดช่วงชั้น (5 ภาคการศึกษา) ไม่ต่ำกว่า 2.75 หรือภาคเรียนสุดท้าย มีเกรดไม่ต่ำกว่า 3.0 และให้มีการประเมินศักยภาพ และความเหมาะสมของผู้รับทุนในการศึกษาต่อสายอาชีพ

2) กรณีเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข มีเกรดสะสมอยู่ในลำดับที่ไม่เกินร้อยละ 30 บนของระดับชั้นเมื่อเทียบกับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียน (ตัวอย่าง โรงเรียนมีนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไขจำนวนรวม 100 คน ผู้มีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ ได้แก่ ผู้มีเกรดเฉลี่ยสูงไม่เกิน 30 อันดับแรก)

3) เป็นผู้มีความสามารถพิเศษโดดเด่นที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่สถานศึกษาเปิดรับ ได้แก่ ด้านทักษะฝีมือและเชิงนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ภาษา โดยได้รับรางวัลระดับกลุ่มโรงเรียน หรือมีหลักฐานยืนยันภายในระยะเวลา 3 ปี เช่น เคยเข้าร่วมประกวด และมีชิ้นงานอย่างน้อยในระดับกลุ่มโรงเรียน หรือมีผลงานที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิงพาณิชย์

คุณสมบัติเฉพาะ

1. มีความวิริยะ อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ มีความสนใจ และความถนัด และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนสายอาชีพ

2. มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่วนรวม และไม่มีพฤติกรรมที่สื่อว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนในระหว่างรับทุน

หน่วยงาน กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

3.1.12 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ^[47]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน

กลุ่มอายุ 16 - 18 ปี

สิทธิประโยชน์ ค่าเล่าเรียน, ค่าครองชีพ

ตาราง 3.4 ขอบเขตเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประจำปี พ.ศ. 2563

ระดับการศึกษา	ค่าเล่าเรียน/ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง* (บาท/รายปี)	ค่าครองชีพ (บาท/รายปี)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14,000	21,600
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	21,000	36,000

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. รายได้ครอบครัวไม่เกิน 360,000 บาทต่อปี
2. ศึกษาในระดับการศึกษามัธยมศึกษา /ปวช.
3. อายุในขณะที่ขอกู้ยืมเงินเมื่อนับรวมกับระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และเวลาผ่อนชำระอีก 15 ปี รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60 ปี

4. ทำประโยชน์ต่อสังคม/สาธารณะ

คุณสมบัติทั่วไป

1. มีสัญชาติไทย
2. ศึกษาหรือได้รับการตอบรับให้เข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน
3. เป็นผู้ขอกู้ยืมเพื่อการศึกษาในการเข้าศึกษาที่สถานศึกษาเพียงแห่งเดียวในภาคการศึกษาเดียวกัน
4. มีผลการเรียนดีหรือผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
5. มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาชั้นร้ายแรง หรือไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย

ลักษณะต้องห้าม

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดมาก่อน
 2. เป็นผู้ปฏิบัติงานและรับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนในลักษณะเต็มเวลา
 3. เป็นบุคคลล้มละลาย
 4. เป็นหรือเคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 5. เป็นหรือเคยเป็นผู้ที่ผิดนัดชำระหนี้กับกองทุน เว้นแต่จะได้ชำระหนี้ดังกล่าวครบถ้วนแล้ว
- หน่วยงาน สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

3.1.13 เงินช่วยเหลือเยียวาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้^[48]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส	เด็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้
กลุ่มอายุ	2 - 18 ปี
สิทธิประโยชน์	ทุนการศึกษารายปี
ระดับก่อนวัยเรียน	5,000 บาท
ระดับอนุบาล	6,000 บาท
ระดับประถมศึกษา	10,000 บาท
ระดับมัธยมศึกษา	20,000 บาท
กศน.	5,000 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

กรณีผู้ปกครองเสียชีวิตและบาดเจ็บ และได้รับการรับรองจาก 3 ฝ่าย (ทหาร ตำรวจ และผู้นำท้องถิ่น) ว่าเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

หน่วยงาน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.)

3.1.14 เงินอุดหนุนสำหรับอาหารเสริม (นม) ^[49, 50]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคน

กลุ่มอายุ 2 - 12 ปี

สิทธิประโยชน์ นมวันละ 1 ถ้วย / นักเรียน 1 คน

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 260 วัน
2. โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 260 วัน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่ อปท. จัดตั้งขึ้นเองและรับถ่ายโอนภารกิจ จำนวน 260 วัน
4. โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์, โรงเรียนศึกษาพิเศษ) จำนวน 280 วัน
5. สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่ราบสูง) จำนวน 280 วัน
6. สถานศึกษาสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ศูนย์รับเลี้ยงเด็กของกรมประชาสงเคราะห์

(เดิม) จำนวน 280 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. เป็นนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด อปท. นักเรียนชั้น อนุบาล - ป. 6
2. เป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี
3. เฉพาะนักเรียนสัญชาติไทย

หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.15 เงินอุดหนุนสนับสนุนอาหารกลางวัน ^[49]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส จัดสรรสำหรับเด็กปฐมวัยใน ศพด. เด็กอนุบาลและเด็ก ป.1 - ป.6 ทุกคน

กลุ่มอายุ 2 - 12 ปี

สิทธิประโยชน์ อาหารกลางวัน 1 มื้อ มีมูลค่า 20 บาท / นักเรียน 1 คน

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 200 วัน
2. โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 200 วัน
3. โรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) จำนวน 200 วัน
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่ อปท. จัดตั้งขึ้นเองและรับถ่ายโอนภารกิจ จำนวน 245 วัน
5. สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่ราบสูง) จำนวน

280 วัน

6. สถานศึกษาสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ศูนย์รับเลี้ยงเด็กของกรมประชาสงเคราะห์

(เดิม) จำนวน 280 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. เป็นนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด อปท. นักเรียนชั้น อนุบาล - ป. 6
2. เป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อย

กว่า 1 ปี

หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.16 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ^[49, 51-53]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด อปท. ทุกคน

กลุ่มอายุ 3 - 5 ปี

สิทธิประโยชน์

1. ค่าหนังสือเรียน คนละ 200 บาท/ปี
2. ค่าอุปกรณ์การเรียน คนละ 200 บาท/ปี
3. ค่าเครื่องแบบผู้เรียน คนละ 300 บาท/ปี
4. ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คนละ 430 บาท/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ -

หน่วยงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.17 เงินอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ค่าปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน) ^[54, 55]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน

กลุ่มอายุ 2 – 15 ปี

สิทธิประโยชน์

ระดับประถมศึกษา 500 บาท/คน/ภาคเรียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,500 บาท/คน/ภาคเรียน

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. จัดสรรสำหรับนักเรียนในโรงเรียน สังกัด อบต. ที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีรายได้ต่อครัวเรือนไม่เกิน 40,000บาท/ปี

2. ระดับประถมศึกษาจัดสรรไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่เกินร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หน่วยงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.18 เงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส ^[56]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กด้อยโอกาส

กลุ่มอายุ -

สิทธิประโยชน์

ค่าตอบแทนครูสอนเด็กด้อยโอกาส วุฒิปริญญาตรี 15,000 บาท จำนวน 12 เดือน

เงินสมทบ กองทุนประกันสังคม ร้อยละ 5 ของค่าจ้าง

ค่าวัสดุการศึกษา 10,000 บาท/ปี

ค่าพัฒนาบุคลากร 6,000 บาท/ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. จัดสรรให้แก่ อบต. ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 130 แห่ง

2. ผู้สมัครครูสอนเด็กด้อยโอกาส จบปริญญาตรี สามารถจัดการเรียนการสอนได้ อยู่ในภูมิลำเนาและใช้ภาษาถิ่นได้ดี

หน่วยงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.19 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กพื้นที่ห่างไกล

กลุ่มอายุ -

สิทธิประโยชน์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมระหว่างพื้นที่ชุมชนกับเขตเมืองเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยมีครู ดชด. เป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก ๆ ให้พัฒนาขึ้นอย่างยั่งยืน รวมทั้งจัดโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ เช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการฝึกอาชีพ โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ เป็นเด็กอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล

3.2 สวัสดิการด้านสังคมและเศรษฐกิจ

3.2.1 โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ^[57]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กแรกเกิด

กลุ่มอายุ แรกเกิด - 6 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินสงเคราะห์ 600 บาทต่อคนตั้งแต่เดือนที่ยื่นขอรับสิทธิ์จนอายุครบ 6 ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. มีสัญชาติไทย และเกิดตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 เป็นต้นไปจนอายุครบ 6 ปี
2. ไม่เป็นผู้ได้รับเงินช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตรหรืออุปการะ จากหน่วยงานรัฐหรือวิสาหกิจหรือเอกชน
3. อาศัยอยู่กับผู้ปกครองในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย

3.2.2 บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานรองรับ ^[22, 58-61]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่พึ่งได้รับการ

กลุ่มอายุ - เด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า 18 ปี

- เยาวชน อายุ 18-25 ปี

- ครอบครัว

สิทธิประโยชน์ ให้ที่พักพิงชั่วคราวสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาให้การช่วยเหลือคุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการสังคมให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาระบบการคุ้มครอง เยียวยาฟื้นฟูกลุ่มเป้าหมาย เป็นศูนย์รับแจ้งเรื่องราวข่าวสาร และให้คำปรึกษาแนะนำตลอด 24 ชั่วโมง

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. ต้องเป็นเด็กที่ได้รับการสงเคราะห์ตามพ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก คือเด็กเร่ร่อนกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือการประกอบอาชีพไม่เหมาะสม เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ เด็กพิการ เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก
2. เด็กที่ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก คือ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด
3. ต้องเป็นเด็ก เยาวชน และสตรีที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
4. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และผู้ประสบปัญหาทางสังคมอื่น ๆ

3.2.3 เงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ^[62]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน
 กลุ่มอายุ แรกเกิด - 18 ปี
 สิทธิประโยชน์

1. ให้ความช่วยเหลือเป็นเงิน หรือสิ่งของ ไม่เกินครั้งละ 3,000 บาทไม่เกิน 3 ครั้ง/ปีงบประมาณ
 2. ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น
- เงื่อนไขการรับสิทธิ** ต้องเป็นผู้มีรายได้น้อยที่ประสบความเดือดร้อนเพราะเหตุที่หัวหน้าครอบครัวตาย ทอดทิ้ง สาบสูญ หรือต้องโทษจำคุก เจ็บป่วยร้ายแรง พิการ และเป็นบุคคลที่ปราศจากทรัพย์สินของ หรือรายได้ยังชีพและไม่มีผู้ให้พึ่งพาอาศัย

3.2.4 เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน ^[63, 64]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กและครอบครัวยากจน
 กลุ่มอายุ แรกเกิด - 18 ปี
 สิทธิประโยชน์

1. ช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ 1,000 บาท/ครั้ง ในครอบครัวที่มีเด็ก 1 คน ไม่เกิน 3,000 บาท/ครั้ง ในกรณีครอบครัวที่มีเด็กมากกว่า 1 คน
2. ช่วยเหลือทั้งเงินและสิ่งของ ไม่เกิน 2,000 บาท/ครั้ง ในครอบครัวที่มีเด็ก 1 คน ไม่เกิน 3,000บาท/ครั้ง ในกรณีครอบครัวที่มีเด็กมากกว่า 1 คน
3. ช่วยเหลือเป็นเงิน หรือสิ่งของ วงเงินช่วยเหลือติดต่อกันได้ไม่เกินครั้งละ 3000 บาท และช่วยเหลือติดต่อกันไม่เกิน 3 ครั้ง/ครอบครัว/ปีงบประมาณ

เงื่อนไขการรับสิทธิ เด็กแรกเกิดถึงอายุ 18 ปี ที่ผู้ปกครองประสบอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวได้ เช่น เจ็บป่วย พิการ ต้องโทษ เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้ง ซึ่งมีผู้ปกครองดูแลและเด็กในครอบครัวยากจนขาดแคลนไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้

3.2.5 เงินสงเคราะห์กรณีฉุกเฉิน ^[65, 66]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์
 กลุ่มอายุ แรกเกิด - 18 ปี
 สิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือเป็นเงินและสิ่งของได้ไม่เกิน 2,000 บาทต่อครั้งต่อครอบครัว

เงื่อนไขการรับสิทธิ ต้องเป็นผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วน หรือเป็นที่คาดหมายไว้ว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้ และจะต้องได้รับการแก้ไขโดยฉับพลัน

3.2.6 กองทุนคุ้มครองเด็ก (เงินสงเคราะห์) ^[67, 68]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์ และเด็กที่พึ่งได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ
 กลุ่มอายุ แรกเกิด - 18 ปี

สิทธิประโยชน์

1. ค่าเลี้ยงดู ค่าพาหนะ ครั้งละไม่เกิน 1,500 บาท/หนึ่งคน
2. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็ก โดย
 - ระดับประถมศึกษา ไม่เกินคนละ 2,000 บาท/ปี
 - ระดับมัธยมศึกษา ไม่เกินคนละ 3,000 บาท/ปี
 - ระดับอาชีวศึกษา ไม่เกินคนละ 4,000 บาท/ปี
3. ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของเด็กในกรณีที่มีปัญหาความเดือดร้อนของครอบครัวได้กระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็กโดยตรง ไม่เกินครั้งละ 5,000 บาท/ครอบครัว
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกายอุปกรณ์แก่เด็กพิการและทุพพลภาพตามความเห็นและคำวินิจฉัยของแพทย์ ไม่เกิน 15,000 บาท/กายอุปกรณ์แต่ละประเภท
5. ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคครั้งละไม่เกิน 1,500 บาท/เด็กหนึ่งคน
6. การสงเคราะห์ครอบครัวอุปถัมภ์หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กไม่เกินเดือนละ 2,000 บาทต่อเด็กหนึ่งคน และช่วยเหลือครอบครัวใดที่ให้ความอุปการะเด็กมากกว่าหนึ่งคนให้พิจารณาช่วยเหลือเดือนละไม่เกิน 4,000 บาท
7. ให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการอุปการะเลี้ยงดูเด็กให้ได้ตามมาตรฐาน
8. ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสถานะบุคคลของเด็กซึ่งได้ใช้วิธีอื่นแล้วไม่ได้ผล

เงื่อนไขการรับสิทธิ งบประมาณรายโครงการน้อยกว่า 150,000 จังหวัดมีสิทธิอื่นอนุมัติหากมากกว่า 150,000 บาทต้องส่งเรื่องให้ส่วนกลาง

3.2.7 ครอบครัวอุปถัมภ์ ^[69]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ทุกกลุ่ม
กลุ่มอายุ แรกเกิด – 18 ปี

สิทธิประโยชน์

1. ผู้รับอุปถัมภ์ได้รับค่าใช้จ่ายจากรัฐ เดือนละ 2,000 บาท/เด็ก 1 คน ถ้ามากกว่า 1 คนได้ไม่เกิน 4,000 บาท/เดือน
2. ครอบครัวอุปถัมภ์ระยะสั้น และครอบครัวอุปถัมภ์ระยะยาว

เงื่อนไขการรับสิทธิ

1. เป็นเด็กที่อยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์
2. เป็นเด็กกำพร้าหรือถูกทอดทิ้งและอยู่ในความอุปการะของญาติ และบุคคลที่ไม่ใช่ญาติ

3.2.8 ครอบครัวทดแทน ^[70]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ทุกกลุ่ม
กลุ่มอายุ แรกเกิด – 18 ปี

สิทธิประโยชน์

- การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ภายในประเทศ และต่างประเทศ

เงื่อนไขการรับสิทธิ

ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมาย และทางสังคมที่ระบุ โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ รับเด็กในอุปการะของ ดย. รับเด็กที่บิดามารดาให้ความยินยอม และรับเด็กที่ศาลมีคำสั่งให้ความยินยอมแทนบิดามารดา

3.2.9 บัตรคนพิการ และสิทธิที่ได้รับ ^[71-73]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ
กลุ่มอายุ แรกเกิด – 18 ปี

สิทธิประโยชน์

1. เบี้ยความพิการ 800 บาท/คน
2. เงินกู้ยืมประกอบอาชีพ คนละไม่เกิน 40,000 บาท
3. บริการสวัสดิการทางสังคม เช่น บริการล่าม, ผู้ช่วยคนพิการ, ลดหย่อนค่าขนส่งสาธารณะ,

ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

- สัญชาติไทย และสิ้นสุดการรักษาและแพทย์ได้ออกเอกสารรับรองความพิการแล้ว

3.2.10 การขอรับหรือซื้อโดยระบบคูปอง และขอเืมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการทางการศึกษา ^[61, 72]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ
กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ
สิทธิประโยชน์ ซื้อหรือเืมสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการทางการศึกษาตามบัญชี ก. บัญชี ข. และบัญชี ค.
เงื่อนไขการรับสิทธิ์ เด็กพิการที่ได้รับการอนุมัติให้ได้รับคูปองจากศูนย์การศึกษาคนพิการ

3.2.11 ศูนย์บริการคนพิการ ^[74]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส พิการ
กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ
สิทธิประโยชน์

ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานเกี่ยวกับการจัดบริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการภายในจังหวัด การออกบัตรประจำตัวคนพิการ การให้บริการข้อมูลข่าวสาร บริการผู้ช่วย คนพิการ ล่ามภาษามือ การซ่อมแซมและพัฒนาที่อยู่อาศัย

ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ประสานส่งต่อคนพิการไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับบริการตามความจำเป็นเฉพาะของคนพิการ และเพื่อบริการคนพิการที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถเดินทางมาขอรับบริการที่ศูนย์บริการคนพิการในระดับจังหวัด

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ บุคคลที่มีหนังสือรับรองความพิการ

3.2.12 สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ ^[75]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ
กลุ่มอายุ 0 – 18 ปี
สิทธิประโยชน์ จัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ

โดยมีแนวทางในการจัดบริการคนพิการในสถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. มีสัญชาติไทยหรือเลข 13 หลัก
2. จดทะเบียนคนพิการแล้ว
3. มีเอกสารแสดงสถานะบุคคล*
4. ครอบครัวยากจน
5. ขาดคนอุปการะ เสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรม
6. ปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานได้

3.2.13 เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์และครอบครัว ^[62, 76]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อเอดส์และครอบครัว

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์ ช่วยเหลือเป็นเงิน หรือสิ่งของในอัตราไม่เกินครั้งละ 2,000 บาท และให้ความช่วยเหลือติดต่อกันได้ไม่เกิน 3 ครั้ง/ครอบครัว

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. ครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์ และมีผู้อยู่ในอุปการะ
2. ครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวไม่ได้ติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์ แต่ต้องอุปการะสมาชิกในครอบครัวที่ติดเชื้อ หรือป่วยด้วยโรคเอดส์
3. ครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวถึงแก่กรรมด้วยโรคเอดส์
4. ผู้ติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์ที่ไม่มีผู้อยู่อุปการะเลี้ยงดู
5. นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เป็นผู้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริง ศึกษาวิเคราะห์พิจารณาเห็นสมควรช่วยเหลือ

3.2.14 เงินสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ (ผู้ติดเชื้อ/ครอบครัวผู้ติดเชื้อ) ^[62, 76]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส สตรีผู้ติดเชื้อและครอบครัวผู้ติดเชื้อ

กลุ่มอายุ

สิทธิประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือเป็นเงินทุนประกอบอาชีพรายละ 5,000 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. การช่วยเหลือโดยให้เป็นเงินทุนประกอบอาชีพแก่ผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยเอดส์ ผู้ยื่นขอรับการช่วยเหลือต้องเป็นสตรีเท่านั้น
2. สตรีที่ติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์ ที่ไม่มีคนอุปการะหรือต้องอุปการะคนในครอบครัว
3. สตรีที่ไม่ติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์ แต่ต้องอุปการะคนในครอบครัวที่ติดเชื้อหรือป่วย
4. สตรีที่สามีติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์ หรือสามีตายด้วยโรคเอดส์

3.2.15 เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ ^[77]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผู้ป่วยเอดส์

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์ เงินเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ 500 บาท/เดือน

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. เป็นผู้ป่วยเอดส์ที่แพทย์ได้รับรองและทำการวินิจฉัยแล้ว
2. มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ โดยรายได้เฉลี่ยต่อคน ต่ำกว่า 20,000 บาท ต่อปี หรือ ถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

3.2.16 ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ^[78]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กและผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์ ได้รับการช่วยเหลือ เข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ และขอคำปรึกษา จากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ หากผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวประสงค์ จะดำเนินคดีจัดให้ผู้ถูกกระทำร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าผู้ถูกกระทำไม่อยู่ในวิสัยหรือโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ด้วยตัวเองให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร้องทุกข์แทน

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ กรณีไม่มีการแจ้งร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน ถือว่าคดีขาดอายุความแต่ไม่ตัดสิทธิ์ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอความคุ้มครองสวัสดิภาพ

3.2.17 ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ^[79-83]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

ผู้เสียหายในคดีอาญา

1. ค่ารักษาพยาบาลให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 30,000 บาท (รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหาร วันละไม่เกิน 600 บาท)
2. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจจ่ายจริงแต่ไม่เกิน 20,000 บาท (รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหาร วันละไม่เกิน 600 บาท)
3. ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานจ่ายในอัตราวันละไม่เกิน 200 บาท แต่ไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
4. ค่าตอบแทนความเสียหายอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรแต่ไม่เกิน 30,000 บาท

จำเลยในคดีอาญา

1. ค่ารักษาพยาบาล จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 30,000 บาท
2. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท
3. ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี ให้จ่ายในอัตราวันละ 200 บาท นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
4. ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี ได้แก่ ค่าทนายความ และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่นในการดำเนินคดี ซึ่งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่นในการดำเนินคดีให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 30,000 บาท ส่วนค่าทนายความนั้นให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

-

3.2.18 เงินสงเคราะห์และคุ้มครองพยานในคดีอาญา ^[82, 84, 85]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส พยานในคดีอาญา

กลุ่มอายุ

สิทธิประโยชน์

- ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยเมื่อถูกคุกคามในฐานะพยานในคดีอาญา รวมถึงผู้ใกล้ชิดของพยานในคดีอาญา

ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน

1. ค่าตอบแทนกรณีพยานมาให้ข้อเท็จจริง เดินทางภายในจังหวัด 200 บาท และข้ามจังหวัด 500 บาท

2. ค่าตอบแทน กรณีพยาน/บุคคลใกล้ชิดเสียชีวิต

ค่าตอบแทนกรณีเสียชีวิต 30,000-100,000 บาท

ค่าจัดการศพ 20,000 บาท

ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู ไม่เกิน 30,000 บาท

ค่าอุปการะด้านการศึกษามูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท

2. ค่าตอบแทน กรณีพยาน/บุคคลใกล้ชิดบาดเจ็บ

ค่ารักษาพยาบาล ไม่เกิน 30,000 บาท

ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพและจิตใจ ไม่เกิน 50,000 บาท

ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ 200 บาทต่อวัน

ค่าเสียหายอื่น ๆ ไม่เกิน 50,000 บาท

ค่าใช้จ่ายกรณีพยานเข้าโครงการคุ้มครองพยาน

1. ค่าที่พักอาศัยไม่เกิน 800 บาทต่อวัน

2. ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 200 บาทต่อวัน

3. ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำต่อวัน

เงื่อนไขการรับสิทธิ

1. มีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น

2. พยาน (รวมถึงพยานผู้เสียหายด้วย) ได้ไปให้การหรือจะไปให้การเป็นพยานในคดีอาญา

ดังกล่าว

3. พยานถูกข่มขู่ คุกคาม

3.2.19 สิทธิประโยชน์สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ^[83, 86]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กลุ่มอายุ

ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- กลุ่มที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ได้รับความช่วยเหลือเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ ให้การศึกษา ฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับภูมิลำเนา การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- กลุ่มที่อยู่นอกสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จะได้รับการให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนกระบวนการจากเจ้าหน้าที่ในสถานคุ้มครอง

2. การเรียกค่าสินไหมทดแทนเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ผู้เสียหายสามารถแจ้งความประสงค์เรียกค่าสินไหมทดแทนกับพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่

3. สิทธิได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยระหว่างที่อยู่ในความดูแลของภาครัฐ ระหว่างการเดินทาง และขึ้นเบิกความในฐานะพยาน รวมถึงผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ต้องการเดินทางกลับประเทศต้นทางหรือภูมิลำเนา

4. สิทธิในการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราว และทำงานชั่วคราว หลังสิ้นสุดคดีเป็นระยะเวลา 2 ปี เมื่อครบ 2 ปี ไม่มีพฤติการณ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และประสงค์จะทำงานกับนายจ้างต่อสามารถขอยุ่ได้เป็นครั้งคราว คราวละ 1 ปี และยกเว้นค่าธรรมเนียมการขออนุญาต ขออนุญาตทำงาน การตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพ

5. สิทธิที่จะได้รับการยกเว้นไม่ถูกดำเนินคดีในบางความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

6. การขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อนุมัติให้ความจำเป็นเหมาะสม โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรง รวมถึงความเสียหายที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับ โดยจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายจากทางราชการ

เงื่อนไขการรับสิทธิ -

3.2.20 กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (เงินสงเคราะห์) ^[87]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ รายละ 3,000 บาท/ครั้ง ปีละไม่เกิน 3 ครั้ง
2. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จ่ายจริงตามหลักฐานทางการแพทย์ รวมถึงค่าตรวจสุขภาพ (คัดกรอง/ขอ work permit)
3. ค่าพาหนะ/อาหารระหว่างรักษาพยาบาลไม่เกินครั้งละ 2,000 บาท
4. ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ จ่ายจริงตามหลักฐานทางการแพทย์
5. ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ วันละ 300 บาท นับตั้งแต่วันที่ไม่สามารถทำงาน จนถึงวันก่อนที่ได้รับการช่วยเหลือ ย้อนหลังต่อเนื่องรวมแล้วไม่เกิน 1 ปี
6. ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค รายละ 3,000 บาท/ครั้ง ปีละไม่เกิน 3 ครั้ง ต่อเนื่องทุกปีตามระยะเวลาที่รับการคุ้มครอง
7. ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่พักเทียบเคียงอัตราราชการ ไม่เกินวันละ 800 บาท
8. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและฝึกอบรม
9. ค่าใช้จ่ายความช่วยเหลือทางกฎหมาย
10. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศเดิม/ภูมิลำเนา
11. ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือให้กลับเข้ามา สำหรับผู้เสียหายคนไทย ที่ต้องเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทย

12. ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการมีงานทำ กรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถออกไปทำงานได้ วันละ 300 บาท ไม่เกิน 90 วัน/ราย

13. ค่าตอบแทนการทำงานในหน่วยงานรัฐ

14. เงินทุนเริ่มต้นชีวิตใหม่

15. ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่คณะกรรมการพิจารณา

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

เงินค่าตอบแทนในการทำงาน

- มีอายุ 15 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป
- มีคุณสมบัติตามตำแหน่งงานที่สถานคุ้มครองกำหนด โดยให้คำนึงถึงความพร้อมของผู้เสียหาย สำหรับการจ้างความประสงค์ทำงาน ให้ผู้เสียหายยื่นแบบแสดงความประสงค์ที่จะทำงานต่อสถานคุ้มครองซึ่งผู้เสียหายพักอาศัยอยู่

เงินทุนเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่

- มีสัญชาติไทย
- มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เว้นแต่การประกอบอาชีพบางประเภทที่ผู้เสียหายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป สามารถทำได้และกรณีไม่สามารถขอได้ด้วยตนเองให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลความประสงค์แทนได้
- มีความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือเคยผ่านการฝึกอาชีพ

3.2.21 เงินสงเคราะห์หลังปล่อย (กรมพินิจฯ) ^[88]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กและเยาวชนชนิดที่ถูกดำเนินคดี

กลุ่มอายุ

สิทธิประโยชน์

1. ชดเชยค่าเสียหาย จ่ายตามจริงไม่เกิน 10,000 บาท
2. ทุนการศึกษา ระดับประถมศึกษา ปีละไม่เกิน 5,000 บาท มัธยมศึกษา ปีละไม่เกิน 6,000 บาท ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีละไม่เกิน 10,000 บาท และระดับอุดมศึกษา ปีละไม่เกิน 20,000 บาท
3. ทุนฝึกอาชีพ ครอบคลุมไม่เกิน 10,000 บาท
4. ค่าพาหนะผู้ปกครอง กรณีที่พักอยู่จังหวัดเดียวกับสถานที่ควบคุม จ่ายตามจริงไม่เกิน 100 บาท และกรณีที่พักอยู่คนละจังหวัดกับสถานที่ควบคุม จ่ายตามจริงไม่เกิน 200 บาท
5. สงเคราะห์เด็กที่มีปัญหาพิเศษ ค่าอาหารเสริม ไม่เกินเดือนละ 500 บาท ค่าของใช้ นม อาหารสำหรับบุตร ไม่เกินเดือนละ 1,500 บาท/เด็กอายุไม่เกิน 2 ปี และไม่เกินเดือนละ 1,000 บาท/เด็กอายุ 2-6 ปี และค่าเลี้ยงดูบุตร เดือนละ 1,500 บาท

6. ทุนฝึกทักษะประกอบอาชีพ

7. เงินค่าปรับ 5,000 บาท

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. เด็กฐานะครอบครัวยากจน มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 20,000 บาทต่อคนต่อปี
2. เด็กหรือเยาวชนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหรือรับการฝึกและอบรม

3. เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้มีความประพฤติดี หรือมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี โดยมีหนังสือรับรองจากบุคคลที่น่าเชื่อถือ หรือมีคะแนนจัดลำดับความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ดี หรือไม่เคยผิดกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานที่ควบคุม

3.2.22 การคุ้มครองแรงงานเด็ก^[89]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส แรงงานเด็ก

กลุ่มอายุ ต่ำกว่า 18 ปี

สิทธิประโยชน์

การดำเนินการคุ้มครองแรงงานเด็กรูปแบบที่เลวร้าย (ก) และ (ข)

1. การคุ้มครองผู้ที่น่าจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หลังจากให้ความช่วยเหลือในระหว่าง การตรวจสอบข้อมูล เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และเพื่อคุ้มครองป้องกันภัยแก่ผู้ที่น่าจะเป็นผู้เสียหาย แต่ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมง

2. ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นผู้ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมถึงผู้เสียหายฐานเข้ามาออกไป หรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย

3. หลักจากสอบปากคำผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์พบว่า มีเด็กต่างชาติเป็นผู้เสียหายให้รับ ซักถามข้อเท็จจริง จัดหานักสังคม นักจิตวิทยา จิตแพทย์ ล่ามเข้าร่วมสอบปากคำให้พนักงานสอบสวน คำนึงถึงหลักการว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเป็นสำคัญ

4. การคุ้มครองพยาน กรณีที่อาจจะไม่ได้รับความปลอดภัยให้หัวหน้าสถานพักพิงร้องขอต่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีการคุ้มครองได้ตามความจำเป็น

5. รักษาความลับและข้อห้ามเผยแพร่ข้อเท็จจริงของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

6. กรณีเด็กเป็นผู้เสียหายไม่มีหลักฐานแสดงตนหรือเอกสารระบุสัญชาติ ให้เจ้าหน้าที่ดูแลเด็ก ดำเนินการตรวจสอบกับสถานทูตที่คนนั้นอ้างว่าเป็นพลเมืองประเทศนั้น และแจ้งผลการตรวจสอบให้ พนักงานสอบสวนทราบ

7. กรณีคนต่างชาติอ้างว่าอายุ 18 ปีขึ้นไปแต่ไม่มีหลักฐานแสดงตัว ให้แจ้งเจ้าหน้าที่กระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือพนักงานสอบสวน เพื่อให้มีการตรวจพิสูจน์ยังอายุที่แท้จริง

8. การตรวจพิสูจน์อายุเด็กผู้เสียหาย เพื่อประโยชน์ของเด็กที่เป็นผู้เสียหายหรืออาจจะ เป็นผู้เสียหายที่ยังไม่ทราบผลการตรวจพิสูจน์อายุในสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลนั้นอายุต่ำกว่า 18 ปี และให้ พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปก่อน

9. การขอสืบพยานไว้ก่อน กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ให้พนักงานสอบสวนประสานงานกับพนักงานอัยการ หรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล ให้มีการสืบพยานไว้ก่อน

10 การดำเนินคดีของผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องในฐานความผิดค้ามนุษย์ตามพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

การฟื้นฟูเยียวยา/การพัฒนา

1. ในระหว่างที่เด็กต่างชาติที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เข้าไปอยู่ในความดูแลของ หน่วยงาน โดยพิจารณาให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัด

ฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษ ฝึกอบรม ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และส่งกลับประเทศเดิม

2. เมื่อเห็นว่าเด็กต่างชาติซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยถูกกฎหมายโดยสิทธิในการอยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลง และเด็กที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายตกเป็นผู้เสียหาย มีความจำเป็นต้องอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟู การเรียกร้องสิทธิในฐานะผู้เสียหาย ให้เจ้าหน้าที่ในสถานดูแลประสานการดำเนินการให้มีการผ่อนผันให้สามารถอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราว

การดำเนินการรูปแบบ (ค)

เมื่อเด็กและเยาวชนถูกจับและจะต้องถูกดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องสอบปากคำเมื่อเสร็จสิ้นต้องนำตัวเด็กไปที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อตรวจสอบการจับกุมภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อศาลตรวจสอบการจับกุมแล้วอาจมีคำสั่ง

1. ให้มองตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดามารดา ผู้ปกครองที่เห็นว่าสมควร หรือมีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยกำหนดให้ผู้ปกครองมีหน้าที่นำตัวเด็กในพบพนักงานสอบสวนเพื่อทำการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำ และไปพบพนักงานคุมประพฤติที่สถานพินิจฯ เพื่อสืบเสาะพินิจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือผู้เกี่ยวข้อง

2. ให้ความคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยเด็กจะได้รับการปฏิบัติคือทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย ให้แพทย์ตรวจสอบร่างกายและสภาพจิตใจเบื้องต้น และถ้าเจ็บป่วยต้องได้รับการรักษาพยาบาล

การดำเนินการรูปแบบ (ง)

1. พนักงานตรวจแรงงานตาม พ.ร.บ. แรงงาน เมื่อได้รับแจ้งเหตุพนักงานตรวจแรงงานต้องพิจารณาถึงอำนาจที่เกี่ยวข้อง ที่จะทำการเข้าตรวจสอบสถานที่ประกอบกิจการและเข้าทำการตรวจแรงงานในสถานประกอบการที่ได้รับแจ้ง หากพบเด็กทำงานในรูปแบบเลวร้ายจะมีการดำเนินคดีนายจ้าง หรือสถานประกอบการ

2. การดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่ในรูปแบบสหวิชาชีพ เมื่อได้รับแจ้งเหตุเจ้าหน้าที่ในรูปแบบสหวิชาชีพพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่รวมถึงข้อเท็จจริงเพื่อขอหมายค้นสถานที่เป้าหมาย หลังจากนั้นเข้าทำการตรวจค้นยังสถานที่เป้าหมาย เมื่อพบการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย จะทำการดำเนินคดีกับนายจ้างหรือผู้กระทำความผิดต่อพนักงานสอบสวนรวมถึงเรียกร้องสิทธิประโยชน์ด้านแรงงาน

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ -

3.2.23 การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ^[48]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

กรณีเสียชีวิต

1. ศอ.บต. ช่วยเหลือเยียวยา 500,000 บาท

2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - เงินสงเคราะห์ครอบครัว 6,000 บาท
 - เงินยังชีพรายเดือนแก่บุตร กศน. ประถม ปอเนาะ อนุบาล เดือนละ 1,000 บาท มัธยม ปวช. เดือนละ 1,500 บาท ปวส. ปริญญาตรี เดือนละ 2,500 บาท
 - เงินครอบครัวอุปถัมภ์ให้แก่ครอบครัวที่รับอุปการะเด็ก อุปการะ 1-2 คน คนละ 2,000 บาท อุปการะ 3 คนขึ้นไป เหม่าจ่ายเดือนละ 5,000 บาท
3. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ค่าจัดการศพรายละไม่เกิน 25,000 บาท และค่าเลี้ยงดูคนในครอบครัวไม่เกิน 25,000 บาท
4. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ค่าตอบแทน 30,000 - 100,000 บาท ค่าจัดการศพ 20,000 บาท ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน 40,000 บาท และค่าเสียหายอื่นให้จ่ายเป็นเงินตามจำนวนที่คณะกรรมการเห็นสมควรแต่ไม่เกิน 40,000 บาท

กรณีบาดเจ็บ

1. ศอ.บต. ช่วยเหลือเยียวยาตามระดับการบาดเจ็บ
 - ระดับ 5 พิการ/ทุพพลภาพ 500,000 บาท
 - ระดับ 4 บาดเจ็บสาหัส 50,000 บาท
 - ระดับ 3 บาดเจ็บปานกลาง 30,000 บาท
 - ระดับ 1-2 บาดเจ็บเล็กน้อย 10,000 บาท
2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - เงินสงเคราะห์ครอบครัว 3,000 บาท
 - เงินฟื้นฟูสมรรถภาพ 200,000 บาท
 - เงินยังชีพรายเดือนแก่บุตรผู้ได้รับผลกระทบที่บาดเจ็บสาหัสพิการ/ทุพพลภาพ ระดับชั้นอนุบาล/ประถม เดือนละ 1,000 บาท เด็กเล็ก/กศน./มัธยม เดือนละ 1,500 บาท และระดับอุดมศึกษา 2,500 บาท
 - เงินยังชีพรายเดือนแก่ผู้พิการ/ทุพพลภาพ ตามระดับความพิการ ระดับ 1-3 เดือนละ 1,000 บาท ระดับ 4 เดือนละ 2,000 บาท ระดับ 5 เดือนละ 3,000 บาท และกรณีสูญเสียอวัยวะสืบพันธุ์ เดือนละ 2,500 บาท
3. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เงินสงเคราะห์ครอบครัว พิการ/ทุพพลภาพ 10,000 บาท บาดเจ็บสาหัส 3,000 บาท และบาดเจ็บเล็กน้อย 2,000 บาท
4. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
 - ค่ารักษาพยาบาลจ่ายตามจริง ไม่เกิน 40,000 บาท
 - ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพตามจริง ไม่เกิน 20,000 บาท
 - ค่าขาดผลประโยชน์ทำมาหาได้ระหว่างไม่สามารถประกอบการทำงานจ่ายในอัตราจ้างขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดที่ประกอบงานเป็นระยะเวลา 1 ปี
 - ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นให้จ่ายเป็นเงินจำนวนที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน 50,000 บาท
 - ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหาร วันละไม่เกิน 1,000 บาท

กรณีทรัพย์สินเสียหาย

ศอ.บต. ช่วยเหลือเยียวยากรณีเพลิงไหม้ที่อยู่อาศัย/โรงเรียน/ยานพาหนะ/ทรัพย์สินทางการเกษตร/สัตว์เลี้ยง ช่วยเหลือเยียวยาโดยประเมินความเสียหายของทรัพย์สินผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการระดับจังหวัด

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

-

3.2.24 การช่วยเหลือเด็กเกี่ยวกับคดีอาญา^[90]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กและเยาวชนที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา

กลุ่มอายุ ไม่เกิน 18 ปี

สิทธิประโยชน์

การสอบสวน

1. ห้ามจับกุมเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ยกเว้นเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า มีหมาย หรือคำสั่ง
2. ห้ามควบคุม คัดขัง กักขัง คุมความประพฤติหรือใช้มาตรการอื่นใดที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งศาล
3. เมื่อจับกุมเด็กหรือเยาวชน เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งแก่เด็กและเยาวชนว่าเขาต้องถูกจับและแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งสิทธิตามกฎหมาย หากมีหมายจับแสดงต่อผู้ถูกจับและนำตัวผู้ถูกจับไปที่ทำการพนักงานสอบสวนในท้องที่ทันที
4. ขณะจับกุมหากมีผู้ปกครองที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้เจ้าหน้าที่แจ้งเหตุการณ์ก่อนการจับกุมให้บุคคลดังกล่าวทราบ แต่ถ้าในขณะนั้นไม่มีบุคคลดังกล่าวอยู่กับผู้ถูกจับให้พนักงานแจ้งผู้ปกครองให้ทราบถึงการจับกุมโดยเร็วเท่าที่จะทำได้
5. การจับกุมและควบคุมเด็กต้องกระทำโดยละมุนละม่อม ไม่เป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ห้ามใช้วิธีการควบคุมเกินกว่าที่จำเป็นและไม่ให้ใช้เครื่องพันธนาการใด ๆ แก่เด็ก เว้นแต่มีความจำเป็น
6. หากเด็กทำผิดเป็นครั้งแรกให้พนักงานสอบสวนเรียกพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยในขณะนั้นมาว่ากล่าวตักเตือน ถ้าเด็กสำนึกในการกระทำหรือผู้ปกครองสามารถดูแลได้ให้งดการสอบสวนและปล่อยตัวไป หากต้องควบคุมตัวเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพต้องดำเนินการคุ้มครองภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กมาถึงที่สอบสวน
7. ก่อนส่งผู้ถูกจับให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานผู้จับต้องทำการบันทึกการจับกุม โดยแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อนจับกุมให้ผู้ถูกจับทราบ โดยไม่ให้ถามคำให้การผู้ถูกจับขณะทำบันทึกต้องกระทำต่อหน้าผู้ปกครองของเด็กและลงลายมือชื่อเป็นพยาน
8. การสอบสวนเด็กและเยาวชน ต้องทำในสถานที่เหมาะสมไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่น ใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจ หรืออำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ หรือติดต่อผู้ปกครองหากเด็กร้องขอ
9. ถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนในชั้นจับกุม มิให้ศาลรับฟังเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของเด็กและเยาวชนแต่ศาลอาจนำมาฟังเป็นคุณแก่เด็กได้

การพิจารณาคดี

1. การควบคุมเด็กหรือเยาวชนในระหว่างพิจารณาคดีให้ควบคุมไว้ที่สถานพินิจหรือที่อื่นในทำนองเดียวกัน
2. ห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กไว้เพื่อพิจารณา

3. การพิจารณาคดีอาญาเด็กและเยาวชน ศาลมีอำนาจบังคับให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ได้กักขังอยู่ด้วยมานั่งฟังการพิจารณาคดีด้วยได้

4. ก่อนชี้ขาดตัดสินคดี ผู้พิพากษามีอำนาจเรียกจำเลยมาสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง แต่ต้องกระทำในห้องที่เหมาะสมไม่ใช่ห้องพิจารณาคดี

5. การพิจารณาต้องใช้ห้องที่ไม่ใช่ห้องพิจารณาคดีธรรมดา หากจำเป็นต้องใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดาต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา

6. การพิจารณาคดีต้องกระทำโดยลับ

7. วิธีการในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนมีหลายรูปแบบตาม พรบ. ศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาตรา 109

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ -

3.2.25 สถาบันเพาะกล้าคุณธรรม ^[91]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กด้อยที่อาศัยในบ้านพักเด็กและเยาวชน

กลุ่มอายุ 6-18 ปี

สิทธิประโยชน์

1. เงินสงเคราะห์เด็ก 1,000 บาท
2. ส่งเด็กกลับมารักษาฟื้นฟูสมรรถภาพหรือกล่อมเกลาคิดใจ
3. ฝึกอาชีพตามความเหมาะสม
4. ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์

เงื่อนไขการรับสิทธิ์

1. จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ เกรดเฉลี่ยไม่เกิน 2.00 อายุ ไม่เกิน 18 ปี
2. เป็นเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนสภาพครอบครัวลำบาก
3. สถานะโสด
4. สุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคติดต่อ

หมายเหตุ มีแห่งเดียวจังหวัดกาญจนบุรี

3.2.26 เงินสงเคราะห์บุตร (ประกันสังคม) ^[92]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กทุกคนที่บิดามารดา มีสิทธิประกันสังคม

กลุ่มอายุ 0-6 ปี

สิทธิประโยชน์ เงินสงเคราะห์เดือนละ 600 บาท ตั้งแต่บุตรอายุ 0 – 6 ปี

เงื่อนไขการรับสิทธิ์ พ่อ หรือแม่มีสิทธิประกันสังคม

3.3 สวัสดิการด้านสุขภาพ

3.3.1 สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ^[93]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กสัญชาติไทยทุกคน

กลุ่มอายุ แรกเกิด – 18 ปี

สิทธิประโยชน์

1. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด ทดสอบการตั้งครรภ์ ตรวจครรภ์และประเมินความเสี่ยง ตรวจเลือดคัดกรองภาวะซีด ซีฟิไลส เอชไอวี ตับอักเสบบี ธาลัสซีเมีย และดาวน์ ตรวจปัสสาวะ ฉีดวัคซีนคอตีบ บาดทะยัก และวัคซีนไขว้ใหญ่ ให้ยาบำรุงเสริมธาตุเหล็ก โฟลิก และไอโอดีน การให้ยาต้านไวรัสเอชไอวี เพื่อป้องกันการติดเชื้อจากแม่สู่ลูก ตรวจช่องปากและฟันประเมินสุขภาพจิต ตรวจหลังคลอดและคุมกำเนิด ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สมุดบันทึกสุขภาพ

กลุ่มเด็กเล็ก อายุ 0 - 5 ปี ฉีดวัคซีนป้องกันวัณโรค ตับอักเสบบี คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน โปลิโอ อีบี หัด หัดเยอรมัน คางทูม ไขว้ใหญ่ และไข้มองอักเสบเจอี ตรวจเลือด คัดกรองภาวะพร่อง ไทรอยด์ (โรคเอ๋อ) ภาวะซีดการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งน้ำหนักวัดส่วนสูงเพื่อติดตามการเจริญเติบโต ตรวจคัดกรอง พัฒนาการ ตรวจช่องปากและฟัน เคลือบฟลูออไรด์ การให้ยาไทรอกซินป้องกันภาวะพร่องไทรอยด์ ยาบำรุงเสริมธาตุเหล็ก ยาต้านไวรัสเอดส์ สมุดบันทึกสุขภาพ/บันทึกพัฒนาการ และแว่นตาทหากมีภาวะสายตาสั้นผิดปกติ

กลุ่มเด็กโต และวัยรุ่น อายุ 6 - 24 ปี ฉีดวัคซีนคอตีบ บาดทะยัก ซึ่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเพื่อ ติดตามการเจริญเติบโต ตรวจเลือดคัดกรองภาวะซีด เอชไอวี ตรวจช่องปากและฟัน ตรวจวัดความดันโลหิต ตรวจคัดกรองสายตาและการได้ยิน คัดกรองความเสี่ยงจากการสูบบุหรี่/สุรา/สารเสพติด เคลือบฟลูออไรด์ และหลุมร่องฟัน การให้ยาบำรุงเสริมธาตุเหล็ก แว่นตาทหากมีภาวะสายตาสั้นผิดปกติ (สำหรับนักเรียน ป.1) การป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การคุมกำเนิด การให้คำแนะนำ ปรึกษา ฉีดวัคซีนเอชพีวีป้องกันมะเร็งปากมดลูก

2. การตรวจ การวินิจฉัย การรักษา ตั้งแต่โรคทั่วไป เช่น ไข้หวัด จนถึงการรักษาโรคเรื้อรัง โรค เฉพาะทางที่มีค่าใช้จ่ายสูง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง มะเร็ง ไตวายเรื้อรัง โรคหัวใจ เอดส์ วัณโรค ฯลฯ รวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์

3. การคลอดบุตร ใช้สิทธิได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง

4. บริการทันตกรรม ได้แก่ อุดฟัน ถอนฟัน ขูดหินปูน การให้ฟลูออไรด์เสริมในกลุ่มเสี่ยงต่อโรค ฟันผุ การรักษาโพรงประสาทฟันน้ำนม การเคลือบหลุมร่องฟัน ผ้าฟันอุด ใส่ฟันเทียม เด็กปากแหว่งเพดาน โหว่ การทำฟันปลอม ฐานพลาสติก

5. ค่ายาและเวชภัณฑ์ ตามกรอบบัญชียาหลักแห่งชาติ และยาที่มีค่าใช้จ่ายสูง ตามประกาศของ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

6. ค่าอาหารและค่าห้องสามัญ ระหว่างพักรักษาตัว ณ หน่วยบริการ

7. การจัดการส่งต่อ เพื่อการรักษาระหว่างหน่วยบริการ

8. บริการแพทย์แผนไทย ตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ได้แก่ ยาสมุนไพรหรือยาแผนไทย การนวด เพื่อการรักษาและบำบัดข้อเคลือบฟันสุขภาพแม่หลังคลอด การอบหรือประคบสมุนไพรเพื่อการรักษา

บริการที่ไม่อยู่ในความคุ้มครอง

1. การรักษาภาวะมีบุตรยาก/การผสมเทียม
2. การแปลงเพศ/การกระทำใด ๆ เพื่อความสวยงามโดยไม่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
3. การตรวจวินิจฉัยและรักษาใด ๆ ที่เกินความจำเป็นจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
4. การรักษาที่อยู่ระหว่างการค้นคว้าทดลอง วิจัย
5. การบาดเจ็บจากการประสพภัยจากรถ ซึ่งอยู่ในความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการ คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถเฉพาะส่วนที่บริษัทหรือกองทุนตามกฎหมายนั้นต้องเป็นผู้จ่าย

6. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาและสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด ยกเว้น บางกรณีตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

7. โรคเดียวกันที่ต้องใช้ระยะเวลารักษาด่วนในโรงพยาบาลประเภทผู้ป่วยในเกินกว่า 180 วัน ยกเว้น กรณีมีความจำเป็นเป็นต้องรักษาต่อเนื่องจากภาวะแทรกซ้อนหรือข้อบ่งชี้ทางการแพทย์

8. การปลูกถ่ายอวัยวะ (Organ Transplantation) ยกเว้น บางกรณีตามประกาศฯ เช่น การปลูกถ่ายไตเพื่อรักษาโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย การปลูกถ่ายตับในเด็ก (อายุไม่เกิน 18 ปี) ที่เป็นโรคพ่อน้ำดีตีบตันแต่กำเนิด เป็นต้น

เงื่อนไขการรับสิทธิ

1. เป็นบุคคลสัญชาติไทย
2. มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
3. ไม่มีสิทธิประกันสุขภาพอื่นที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของรัฐ ได้แก่ สิทธิตามกฎหมายประกันสังคม สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของหน่วยงานรัฐอื่น ๆ เช่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ข้าราชการการเมือง

3.3.1.1 สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับคนพิการ (ท.74) ^[94]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการสัญชาติไทย

กลุ่มอายุ แรกเกิด – 18 ปี

สิทธิประโยชน์

- **สิทธิประโยชน์หลัก** ได้แก่ บริการขั้นพื้นฐานทางการแพทย์ หมายถึง บริการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค การคลอดบุตร บริการทันตกรรม การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล โดยสามารถรับบริการได้ที่ สถานีอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง และโรงพยาบาลเอกชน ที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

- **สิทธิเฉพาะสำหรับคนพิการ** ได้แก่ สิทธิการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งในและนอกหน่วยบริการ ได้แก่ กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การประคบ/แก้ไขการพูด จิตบำบัด พฤติกรรมบำบัด การฟื้นฟูการได้ยิน การฟื้นฟูการเห็น การกระตุ้นพัฒนาการ การได้รับอุปกรณ์ช่วยเหลือตามประเภทความพิการ การพัฒนาศักยภาพในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเข้ารับบริการฝึกการใช้ไม้เท้าขาวเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพการเห็น เป็นต้น

เงื่อนไขการรับสิทธิ

1. คนพิการที่มีสัญชาติไทย มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก และยังไม่ได้รับความคุ้มครองใด ๆ จากกองทุนประกันสุขภาพอื่นที่รัฐจัดให้

2. คนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

3. คนพิการที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน แต่ได้รับการตรวจวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการที่ระบุประเภทความพิการจากแพทย์/ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมก่อน หรือแสดงบัตรคนพิการเพื่อประกอบการลงทะเบียนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

4. คนพิการที่ไม่มีสิทธิได้รับสิทธิหลักประกันสุขภาพ สำหรับคนพิการ ได้แก่ คนที่ได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลตามกฎหมายหรือระเบียบอื่น ๆ ที่รัฐกำหนดอยู่ก่อนแล้ว เช่น ข้าราชการและลูกจ้างประจำของรัฐ พนักงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งพ่อ แม่ คู่สมรสและบุตรที่ต้องตามกฎหมาย บุคคลผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

3.3.1.2 การบำบัด ฟันฟู ผู้ติดยาเสพติด

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. เข้ารับการบำบัดฟันฟู และติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการเสพติดซ้ำ
2. ได้รับการส่งต่อโรงพยาบาลเฉพาะทาง เช่น โรงพยาบาลธัญญารักษ์, กรมการแพทย์,

กรมสุขภาพจิต

เงื่อนไขการรับสิทธิ

เป็นเด็กสัญชาติไทย ที่ติดยาเสพติดแล้วสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา (ระบบสมัครใจ) ในสถานพยาบาลต่าง ๆ

3.3.1.3 ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี ^[95-98]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่เป็นผู้ป่วยเอดส์ หรือติดเชื้อเอชไอวี

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. ให้คำปรึกษาและตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีโดยสมัครใจ
2. ได้รับสิทธิประโยชน์ตามแนวทางการตรวจรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีประเทศไทย

ปี 2560

3. จัดหาและกระจายยาต้านไวรัสสูตรพื้นฐานและสูตรดื้อยาผ่านเครือข่ายหน่วยบริการด้านยาและเวชภัณฑ์

4. มีการตรวจ Viral Load ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง

5. ตรวจไวรัสเพื่อประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อของทารก (32 - 36 สัปดาห์)

6. ตรวจคัดกรอง/ยืนยันไวรัสตับอักเสบบีในกลุ่มผู้ติดเชื้อ

เงื่อนไขการรับสิทธิ

เป็นเด็กสัญชาติไทย ที่อยู่ในกลุ่มผู้ควรได้รับการตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่

1. ผู้มีอาการหรืออาการแสดงที่เข้าได้รับการติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์
2. ผู้ที่มีหรือเคยมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกัน ทั้งนี้ รวมถึงเพศสัมพันธ์ระหว่าง ชาย-ชาย

หญิง-หญิง หรือ ชาย-หญิง

3. ผู้ป่วยวัณโรค

4. ผู้ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

5. ผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีดและใช้เข็มร่วมกัน

6. หญิงตั้งครรภ์และสามี

7. ทารกที่เกิดจากการติดเชื้อเอชไอวี

8. บุคลากรทางการแพทย์ที่เกิดอุบัติเหตุที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

9. ผู้ถูกกล่าวหาและผู้ถูกละเมิดทางเพศ

10. ผู้ที่ต้องการตรวจเลือดก่อนแต่งงานหรือผู้ที่วางแผนมีบุตร

3.3.2 สวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ (บุตรคนที่ 1 – 3) ^[99]

กลุ่มเด็ก เด็กที่บุตรข้าราชการ

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. ด้านการศึกษา มีสิทธิเบิกค่าบำรุงการศึกษา (สถานศึกษาทางราชการเรียนนอกระบบ) เงินค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียน (สถานศึกษาของเอกชนเรียกเก็บ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.1 สถานศึกษาของราชการ ได้รับเงินบำรุงการศึกษาเต็มจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ต้องเรียนเป็นหลักสูตรแรกเท่านั้น

1.2 สถานศึกษาของเอกชน

- หลักสูตรระดับไม่สูงกว่ามัธยมปลายหรือเทียบเท่า ได้รับเงินบำรุงการศึกษาเต็มจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง

- หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ได้รับเงินค่าเล่าเรียนครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง

2. ค่ารักษายาบาล

2.1 ค่ารักษายาบาล ได้แก่

- ค่ายา ค่าเลือด และส่วนประกอบของเลือดหรือสารทดแทนค่าน้ำยาหรือ อาหารทางเส้นเลือด ค่าออกซิเจน

- ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค รวมทั้งค่าซ่อมแซม

- ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจ ค่าวิเคราะห์โรค

- ค่าห้อง ค่าอาหาร

- ค่าตรวจสอบสุขภาพประจำปี

2.2 อัตราค่ารักษายาบาล

- ค่ารักษายาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ เบิกได้เต็มตามที่จ่ายจริง ทั้งคนไข้และคนไข้นอก สำหรับในสถานพยาบาลของเอกชน เบิกได้เฉพาะกรณีที่มีอุบัติเหตุ อุบัติภัย หรือมีความจำเป็นรีบด่วนซึ่งหากมิได้รับการรักษายาบาลในทันทีทันใดอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต โดยให้เบิกได้ครึ่งหนึ่งของที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 3,000 บาท

- ค่ายา เบิกได้ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ หรือที่ใบเสร็จรับเงินระบุว่าเป็น “ค่ายาที่เบิกได้” หรือ ค่ายาในบัญชียาของสถานพยาบาล หรือ ค่ายานอกบัญชียา แต่สถานพยาบาลออกหนังสือรับรองให้ว่าจำเป็นต้องใช้นั้น

- ค่าอวัยวะเทียม ค่าอุปกรณ์ในการบำบัดรักษา และค่าซ่อมแซมอวัยวะเทียมเบิกได้ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

- กรณีคนไข้ใน ค่าเตียงสามัญ และค่าอาหาร เบิกได้ไม่เกินวันละ 200 บาท กรณีอื่นเบิกได้ไม่เกินวันละ 600 บาท และไม่เกิน 13 วัน

เงื่อนไขการรับสิทธิ

1. เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ลำดับที่ 1 - 3 ของข้าราชการที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นคนที่ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของข้าราชการ (ผู้มีสิทธิ) แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น

2. เริ่มมีสิทธิ ตั้งแต่พ่อแม่ ที่เป็นข้าราชการได้รับการบรรจุแต่งตั้ง และสิทธิจะสิ้นสุดเมื่อ พ่อแม่ที่เป็นข้าราชการเกษียณอายุราชการ ลาออก ถูกไล่ออก เสียชีวิต และกรณีถูกระงับสิทธิเพราะถูกพักราชการ

3.3.3 บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว ^[100]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กสัญชาติอื่น

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสุขภาพทั่วไป
2. การส่งเสริมสุขภาพ
3. การเฝ้าระวังโรค
4. การป้องกันและควบคุมโรค

บริการที่ไม่อยู่ในความคุ้มครอง

1. โรคจิตเวช
 2. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาและสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด
 3. ผู้ประสบภัยจากรถตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ต้องได้รับชดเชยค่าเสียหายเบื้องต้นในอัตราที่กฎหมายกำหนดก่อน ส่วนเกินจึงจะได้รับความคุ้มครองจากกองทุนนี้
 4. ผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมตามที่กรมควบคุมโรคกำหนด
 5. การรักษาภาวะมีบุตรยาก
 6. การผสมเทียม
 7. การผ่าตัดแปลงเพศ
 8. การกระทำใด ๆ เพื่อความสวยงาม โดยไม่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
 9. การตรวจ วินิจฉัย และรักษาใด ๆ ที่เกินความจำเป็นและข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
 10. โรคเดียวกันที่ต้องใช้ระยะเวลารักษาตัวในโรงพยาบาลประเภทผู้ป่วยในเกิน 180 วัน ยกเว้นหากมีความ จำเป็นต้องรักษาต่อเนื่องจากมีภาวะแทรกซ้อนหรือข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
 11. การรักษาที่ยังอยู่ในระหว่างการค้นคว้าทดลอง
 12. การรักษาผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายทุกกรณี
 13. การเปลี่ยนหรือปลูกถ่ายอวัยวะ
 14. อุปกรณ์หรืออวัยวะเทียมที่นอกเหนือชุดสิทธิประโยชน์
 15. การทำฟันปลอม
 16. โรคต้องห้ามมิให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เมื่อตรวจพบภายหลังว่ามีระยะ/ อาการหรือลักษณะที่ต้องห้าม (ต้องผลักดันส่งกลับ)
 17. ในกรณีที่มีปัญหาเรื่องสิทธิประโยชน์ และความครอบคลุมบริการทางการแพทย์ ให้คณะกรรมการสิทธิประโยชน์พิจารณา และเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป
- เงื่อนไขการรับสิทธิ**
1. ยื่นขอรับการตรวจสุขภาพ โดยมีค่าใช้จ่ายดังนี้
 - 1.1 ผู้ติดตามอายุเกิน 7 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ค่าตรวจสุขภาพ 500 บาท/ราย/ครั้ง
 - 1.2 ผู้ติดตามอายุไม่เกิน 7 ปี ยกเว้นค่าตรวจสุขภาพ โดยให้ตรวจพัฒนาการตามวัยตามดุลยพินิจของแพทย์ผู้ตรวจ
 2. รับการตรวจสุขภาพ
 3. การขึ้นทะเบียน

3.1 การขึ้นทะเบียนผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว อายุต่ำกว่า 7 ปี และอายุ 7 - 18 ปี ให้สถานพยาบาลที่ตรวจสุขภาพเป็นผู้ขึ้นทะเบียนประกันสุขภาพ กำหนดอายุความคุ้มครองการประกันสุขภาพไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยและอนุญาตให้ทำงาน

3.2 การขึ้นทะเบียนผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวกรณีเด็กแรกเกิด ให้ซื้อประกันสุขภาพ ณ สถานพยาบาลเดียวกันกับสิทธิประกันสุขภาพของบิดาหรือมารดา หรือสถานพยาบาลของรัฐในพื้นที่ถิ่นที่อยู่ของบิดา หรือมารดา หรือของนายจ้างในเขตพื้นที่รับผิดชอบ (Catchment Area) หรือตามดุลยพินิจของนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ทั้งนี้ให้บันทึกวันขึ้นทะเบียนเป็นวันเดียวกับวันเกิดของเด็ก และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันเกิด

3.3.4 กองทุนประกันสุขภาพสำหรับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ^[101]

กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ได้แก่

- บุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์
- เด็กที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษา แต่ไม่มีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- กลุ่มบุคคลไร้รากเหง้า
- กลุ่มรอการพิสูจน์สัญชาติ

กลุ่มอายุ ทุกช่วงอายุ

สิทธิประโยชน์

1. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด ตรวจครรภ์และประเมินความเสี่ยง ตรวจเลือดคัดกรองภาวะซีด ซีฟิลิส เอชไอวี ตับอักเสบบี ธาลัสซีเมีย และดาวน์ซินโดรม ตรวจปัสสาวะ ฉีดวัคซีนบาดทะยัก ให้ยาบำรุงเสริมธาตุเหล็ก โฟลิก และไอโอดีน การให้ยาต้านไวรัสเอชไอวีเพื่อป้องกันการติดเชื้อจากแม่สู่ลูก ตรวจช่องปากและฟัน ประเมินสุขภาพจิต ตรวจหลังคลอดและคุมกำเนิด ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สมุดบันทึกสุขภาพ

กลุ่มเด็กเล็ก อายุ 0 - 5 ปี ตามชุดสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน เช่น ฉีดวัคซีนบีซีจี ตับอักเสบบี คอตีบ บาดทะยัก โอีกรน หัด หัดเยอรมัน คางทูม ไขหวัดใหญ่ และไขสมองอักเสบเจอี ตรวจเลือด คัดกรองภาวะพร่องไทรอยด์ (โรคเอ๋อ) ภาวะซีด การติดเชื้อเอชไอวี ชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงเพื่อติดตามการเจริญเติบโต ตรวจคัดกรองพัฒนาการ ตรวจช่องปากและฟัน เคลือบฟลูออไรด์ การให้ยาไทรอกซินป้องกันภาวะพร่องไทรอยด์ ยาบำรุงเสริมธาตุเหล็ก ยาต้านไวรัสเอดส์ สมุดบันทึกสุขภาพ/บันทึกพัฒนาการ และแว่นตาหากมีภาวะสายตาผิดปกติ เป็นต้น

กลุ่มเด็กโต และวัยรุ่น อายุ 6 - 24 ปี ตามชุดสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน เช่น ฉีดวัคซีนคอตีบ บาดทะยัก ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเพื่อติดตามการเจริญเติบโต ตรวจเลือดคัดกรองภาวะซีด เอชไอวี ตรวจช่องปากและฟัน ตรวจวัดความดันโลหิต ตรวจคัดกรองสายตาและการได้ยิน คัดกรองความเสี่ยงจากการสูบบุหรี่/สุรา/สารเสพติด เคลือบฟลูออไรด์และหลุมร่องฟัน การให้ยาบำรุงเสริมธาตุเหล็ก แว่นตาหากมีภาวะสายตาผิดปกติ (สำหรับนักเรียน ป.1) การป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การคุมกำเนิด การให้คำแนะนำปรึกษา เป็นต้น

2. การตรวจวินิจฉัยโรค

3. การตรวจและรับฝากครรภ์

4. การบำบัดและบริการทางการแพทย์

5. ยาและเวชภัณฑ์
6. อวัยวะเทียมและอุปกรณ์ทางการแพทย์
7. การคลอด (รวมกันไม่เกิน 2 ครั้ง กรณีที่บุตรมีชีวิตอยู่)
8. ค่าอาหารและค่าห้องผู้ป่วยสามัญ
9. การบริหารทารกแรกเกิด
10. ค่ารถพยาบาลส่งต่อผู้ป่วย (เฉพาะกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินและส่งต่อเพื่อการรักษา)
11. ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นเพื่อการบริการสาธารณสุข

บริการที่ไม่อยู่ในความคุ้มครอง

1. การรักษาภาวะมีบุตรยาก
2. การผสมเทียม
3. การแปลงเพศ
4. การกระทำใด ๆ เพื่อความสวยงามโดยไม่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
5. การตรวจวินิจฉัยและรักษาใด ๆ ที่เกินความจำเป็นจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
6. การรักษาที่อยู่ระหว่างการค้นคว้าทดลอง
7. การบาดเจ็บจากการประสาธน์จากกรณ ซึ่งอยู่ในความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถเฉพาะส่วนที่บริษัทหรือกองทุนตามกฎหมายนั้นต้องเป็นผู้จ่าย
8. โรคเดียวกันที่ต้องใช้ระยะเวลาการรักษาตัวในโรงพยาบาลประเภทผู้ป่วยในเกินกว่า 180 วัน ยกเว้น กรณีมีความจำเป็นจะต้องรักษาต่อเนื่องจากภาวะแทรกซ้อนหรือข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
9. การปลูกถ่ายอวัยวะ (Organ Transplantation) ยกเว้น บางกรณีตามประกาศฯ เช่น การปลูกถ่ายไตเพื่อรักษาโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย

บทที่ 4

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย

จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่ประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคี ได้มีการตรากฎหมายและปรับปรุงกฎหมายภายในที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อเด็กมากมาย เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นให้เด็กมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เน้นการคุ้มครองเด็กโดยการมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กแทนที่จะให้มาตรการทางกฎหมาย พระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 เน้นแก้ไขความรุนแรงในครอบครัว และคุ้มครองเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว ให้ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ปรับอายุขั้นต่ำในการจ้างงานจาก 13 ปี เป็น 15 ปี เป็นต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแล สงเคราะห์ คุ้มครอง พัฒนา พื้นฟู และส่งเสริมเด็ก ดังแสดงในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ^[102]	ตามมาตรา 54 ประกอบกับมาตรา 258 จ.ด้านการศึกษา (1) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ดังนั้นสมควรให้เด็กเล็กซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยนั้น ได้รับการคุ้มครองและดูแล มีพัฒนาการที่รอบด้าน ได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ทั่วถึงและเสมอภาค มีการส่งเสริมการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยในช่วงรอยต่อ ตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ รวมทั้งเพื่อเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ให้เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ
พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ^[103]	เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทย ให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลก และมีทักษะในการประกอบอาชีพ ตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน และให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้น เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม การศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจ และให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น
พระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ^[78]	เนื่องจาก ยกเลิก พรบ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวให้เหมาะสมขึ้น
ระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2562	เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 ^[104]	ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาลูกเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดยังขาดกลไกในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าว ให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางประการ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยให้มีคณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ตลอดจนกำหนดสิทธิ หน้าที่และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนควรได้รับในระหว่างการควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของเจ้าพนักงานพินิจและสถานที่ควบคุม การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และกำหนดให้มีระบบสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามภายหลังปล่อยจากสถานที่ควบคุม รวมทั้งจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับเอกชนและกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดอย่าง เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
พระราชบัญญัติกองทุนเสมอภาคทางการศึกษา 2561 ^[105]	เพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีโดยให้กองทุนมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ
พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ^[106]	เพื่อบูรณาการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตาม พรบ.กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 2541 และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคตตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2549 ที่ออกตาม พรบ. เงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ให้เป็นเอกภาพอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และเพิ่มมาตรการในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 ^[107]	โดยที่การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อ สิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคง ของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณา พิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ขึ้น
พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครุฑในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ^[29]	เนื่องจากการตั้งครุฑในวัยรุ่นของประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจในภาพรวมและปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นของประเทศมีความซับซ้อนและไม่อาจแก้ไขได้ด้วยอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้น สมควรสร้างกลไกในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และประชาสังคม เพื่อบูรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครุฑในวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 ^[108]	ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัดรักษาภาวะการมีบุตรยากสามารถช่วยให้ผู้ที่มิภาวะการมีบุตรยากมีบุตรได้ โดยการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ อันมีผลทำให้พบปัญหาของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันในเรื่องความเป็นบิดามารดาที่ขัดด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดจากเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ไม่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ในทางพันธุกรรม ดังนั้น เพื่อกำหนดสถานะความเป็นบิดามารดาที่ขัดด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้เหมาะสม ตลอดจนควบคุมการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
	การแพทย์เกี่ยวกับตัวอ่อนและเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้มีการนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง
พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. 2555 ^[109]	เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในเรื่อง ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการปกป้องคุ้มครองเด็ก ให้พ้นจากภัยอันตรายอันเกิดจากการถูกพาไปหรือกักตัวไว้โดยมิชอบ และส่งคืนเด็กกลับสู่ประเทศซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ปกติโดยเร็ว รวมทั้งรับรองให้มีการคุ้มครองสิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก ประกอบกับประเทศไทย ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ ค.ศ. 1980 (Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, 1980) แล้ว จึงมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว ในเรื่องต่าง ๆ เช่น ผู้ประสานงานกลาง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็ก ดำเนินการให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืน และใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ ควบคุมดูแลเด็กชั่วคราวในระหว่างการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งตัวเด็กกลับคืน ตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่ และกระบวนการพิจารณาของศาล
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ^[90]	กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการส่งตัวเด็กเข้ารับการดูแลในองค์กรที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดูแล เพื่อให้การบำบัดฟื้นฟูทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเด็กและเยาวชนให้มีชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสกลับคืนสู่สังคม
พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ^[110]	การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ และเพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. ประกาศกระทรวงศึกษา เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ^[111]	
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ^[112] ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2558 ^[113] ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 ^[114]	เนื่องจาก พรบ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก พ.ศ. 2540 ไม่ได้กำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลที่ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะหญิงและเด็ก และกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีหรือส่งไปค้าบริการทางเพศ บังคับใช้แรงงานบริการหรือขูดรีด บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น ซึ่งปัจจุบันการกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก จึงตรากฎหมายนี้ขึ้น ฉบับที่ 2 เพิ่มมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์ค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่รวมทั้งปรับปรุงกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ฉบับที่ 3 แก้ไขบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น, ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และกำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงานหรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของบุคคลนั้น

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2562 ^[115] กฎกระทรวง ยกเว้นค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หรือพยานในความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 (พ.ศ. 2560) ^[116]	
พระราชบัญญัติส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ^[117]	เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา
พระราชบัญญัติส่งเสริมการ พัฒนาเด็กและเยาวชน แห่งชาติ พ.ศ. 2550 ^[118] ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ^[119]	เนื่องจาก พ.ร.บ.ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กและเยาวชนอำเภอ และสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 2 เนื่องจาก พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทำให้ไม่อาจส่งเสริมเด็กและเยาวชนในทุกระดับให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อกับเด็กและเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีการแสดงออกที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถซึ่งพัฒนาไปตามวัยของเด็กและเยาวชน
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. กฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนด้านการพัฒนา เด็กและเยาวชน พ.ศ. 2553 ^[120] ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนแก่องค์กรเอกชน หรือ องค์กรชุมชน พ.ศ. 2552 ^[121] ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรเอกชนหรือองค์กร ชุมชน พ.ศ. 2552 ^[122] ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การลงทะเบียนของกลุ่มเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2551 ^[123]	
พระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ พ.ศ. 2550 ^[28] ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 ^[124]	เนื่องจากพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ฉบับที่ 2 กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรม มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์ และการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น
พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้ถูกกระทำด้วยความ	เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
รณรงค์ในครอบครัว พ.ศ. 2550 ^[125]	การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทางอาญา เพราะสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสดูแลตัวเองและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ประกอบกับ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ จากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม
พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2550 ^[126]	เป็นกฎหมายแม่บทในการจัดสวัสดิการสังคมทั้งในส่วนกลางและภาคเอกชน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความมั่นคงให้เป็นไปอย่างทั่วถึงเหมาะสม และเป็นธรรม
พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546* ^[127]	มาตรา 8 (3) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นกระทำความผิด ล่อลวงหรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณีหรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ^[22]	เพื่อปรับปรุงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม, ปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กกระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพ พ.ศ. 2549 ^[128] กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บนและจัดให้เด็กทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ พ.ศ. 2549 ^[129] กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์ พ.ศ. 2549 ^[59] กฎกระทรวง กำหนดแนวทางการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก พ.ศ. 2549 ^[130] กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ. 2549 ^[131] กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ. 2549 ^[132] กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2549 ^[133] กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548 ^[134] กฎกระทรวง กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ^[135] ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ^[136] ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการลงโทษเด็ก พ.ศ. 2548 ^[137]	

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
	ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วย วิธีการดำเนินงานของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู พ.ศ. 2547^[60] ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วย วิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. 2547^[138] ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติ เป็นความผิดแต่อยู่ยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2555^[139] ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด พ.ศ. 2553^[140] ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือถูกเลี้ยงดูโดยมิชอบ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2552^[141] ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2548^[142]
พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ^[143]	เนื่องด้วยกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ) ได้กำหนดให้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษา ภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควร ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. ประกาศกระทรวงศึกษา เรื่องการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2546^[144] กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนบอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษภาคบังคับ พ.ศ. 2545^[145]	
พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ^[146]	เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรา 52 ของรัฐธรรมนูญไทย ที่บัญญัติให้ประชาชนไทยย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ และการให้บริการสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมเท่าที่จะกระทำได้
พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544*^[147] ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559^[148]	โดยที่บทบัญญัติมาตรา 245 และมาตรา 246 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตน มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น รวมทั้งการรับรองสิทธิในการได้รับค่าทดแทนในกรณีของบุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติ ว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ดังนั้น เพื่อให้การรับรองสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2559^[149] ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ว่าด้วยการยื่นคำขอและวิธีพิจารณาคำขอ ค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2559^[150]	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542^[151] ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553	ฉบับที่ 1 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 2 แยกภารกิจด้านศิลปวัฒนธรรม ไปจัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรม, ปรับปรุงการบริหารและจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา, สมควรให้มีคณะกรรมการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ^[152]	ฉบับที่ 3 แยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ อันเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ฉบับที่ 4 เพื่อกำหนดขอบเขตในการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 ^[153] กฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ. 2547 ^[154] กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในครอบครัว พ.ศ. 2547 ^[155] กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2547 ^[156] กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ^[157] กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546 ^[158] กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545 ^[159]	
พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ^[160]	เพื่อให้การใช้แรงงานเป็นไปอย่างเป็นธรรม และเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เช่น การให้ลูกจ้างเด็กมีสิทธิลาเพื่อศึกษาอบรม การกำหนดเงื่อนไขในการนำหนังสือประเภทมาหักจากค่าตอบแทน การทำงานของลูกจ้างเด็ก การจัดตั้งกองทุนเพื่อสงเคราะห์ลูกจ้างเพิ่มอัตราโทษในความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก เพื่อให้การป้องกัน ยับยั้ง และขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดดังกล่าวให้สูงขึ้น
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539* ^[161]	เนื่องจาก พ.ร.บ. ปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติที่มีอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทกำหนดโทษไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และโดยการค้าประเวณีมีสาเหตุสำคัญมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคม ผู้กระทำการค้าประเวณีส่วนมาเป็นผู้ซึ่งด้อยสติปัญญาและการศึกษา สมควรลดโทษผู้กระทำการค้าประเวณี และเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการให้การอบรมฟื้นฟูจิตใจ การบำบัดรักษาโรค การฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพตลอดจน พัฒนาคุณภาพชีวิต และในขณะเดียวกันเพื่อเป็นกาปราบปรามการค้าประเวณีและเพื่อคุ้มครอง บุคคลโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อาจถูกล่อลวงหรือชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี สมควรกำหนดโทษ บุคคลซึ่งกระทำความผิดหรือช่วยเหลือเด็กในสถานการค้าประเวณี บุคคลซึ่งหารายได้จากการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน และบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการจัดหา ผู้ที่อยู่ในความปกครองไปเพื่อการค้าประเวณี กับให้อำนาจศาลที่จะถอนอำนาจปกครองของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็ก เพราะเหตุที่มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นคนใช้ให้ผู้อยู่ในความปกครองกระทำการค้าประเวณี นอกจากนั้น ในปัจจุบันปรากฏว่า ได้มีการโฆษณาชักชวนหรือแนะนำตัวทางสื่อมวลชนในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร่องการต่อต้านในการค้าประเวณีกันอย่างแพร่หลาย สมควรกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิด
พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 ^[162]	เนื่องจากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งแต่เดิมเคยจำกัดอยู่เฉพาะในระหว่างเครือญาติและผู้รู้จักคุ้นเคยกันนั้น บัดนี้ได้แพร่ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกอื่น ๆ ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว สมควรกำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและป้องกันการค้าเด็ก

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2533 ^[163] ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ^[164]	ในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบิดามารดาที่แท้จริงของเด็ก ตลอดจนประโยชน์ของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ฉบับที่ 2 เนื่องจากข้อยกเว้นไม่ต้องทดลองเลี้ยงดูเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมที่กำหนดไว้ตามกฎหมายปัจจุบัน คือ พี่ร่วมบิดามารดา พี่ร่วมบิดาหรือมารดา ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือผู้ปกครองนั้น ปรากฏว่ายังมีกรณีอื่นซึ่งสมควรได้รับการยกเว้นอีก เช่น กรณีคู่สมรสฝ่ายหนึ่งจะรับบุตรบุญธรรมหรือบุตรที่ติดตามของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของตนด้วย จึงสมควรแก้ไขกฎหมายโดยเปิดโอกาสให้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขกรณีที่จะได้รับยกเว้นเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสม ฉบับที่ 3 เนื่องจาก พ.ร.บ. การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศไทยที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา 6 มาตรา 18 หรือมาตรา 18/1 ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักรโดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหายต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม และขยายเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด
พระราชกำหนด กฎ และระเบียบ ภายใต้ พ.ร.บ. กฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 ^[165] ระเบียบคณะกรรมการการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอขยายระยะเวลาการดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ พ.ศ. 2554 ^[166] ระเบียบคณะกรรมการการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเตรียมความพร้อมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2554 ^[167]	
พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ^[168] ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2523 ^[169] ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ^[170]	เนื่องจากในปัจจุบัน คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรได้ทวีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ พรบ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2493 บังคับมาเป็นเวลานานแล้วและไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ กำหนดการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการตรวจลงตราในหนังสือเดินทาง ฯลฯ ให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติอันเป็นหลักสากลที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน แก้ไขเพิ่มเติมค่าธรรมเนียม เพื่อกำหนดให้มีการเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการตรวจลงตราและสำหรับค่าขอเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกโดยให้ใช้ได้หลายครั้งได้ด้วย
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ^[171]	มีสาระสำคัญครอบคลุม 4 เรื่อง คือ 1) การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก และการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 2) การกระทำหรือดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก 3) สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม 4) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิดเหล่านั้น

พระราชบัญญัติ	เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติ
อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ^[172]	ในกรณีที่มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมระหว่างบุคคลต่างสัญชาติจะต้องคำนึงถึงอนุสัญญานี้ โดยมีหลักการสำคัญคือ การให้ความคุ้มครองแก่เด็กกรณีที่มีการรับบุตรบุญธรรม และทำให้การรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศคู่สัญญาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยประเทศไทยเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาเมื่อวันที่ 29 เม.ย. 2547 และอนุสัญญามีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2547 เป็นต้นมา

บทที่ 5

บททวนวรรณกรรมจากกรณีศึกษาต่างประเทศ

5.1 มาตรฐานระดับชาติต่อการดูแลเด็กและเยาวชนแบบถ้วนหน้าในประเทศต่าง ๆ

5.1.1 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียได้จัดทำกรอบการทำงานระดับชาติด้านการคุ้มครองเด็ก ปี ค.ศ. 2009-2020 (พ.ศ. 2552-2563) เพื่อการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องต่อการคุ้มครองเด็ก รัฐบาลออสเตรเลีย (ทั้งรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง) ได้ใช้เงินในระบบการคุ้มครองเด็กประมาณ 2,000 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียหรือ 41,687.74 บาทต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละมากกว่า 12% กรอบการทำงานระดับชาติด้านการคุ้มครองเด็กเป็นจุดสนับสนุนให้เกิดโครงการเพื่อการคุ้มครองเด็กมากมาย เช่น การส่งเสริมให้เกิดระบบการจัดเก็บข้อมูลงานวิจัย และการแบ่งปันข้อมูลเมื่อจำเป็น นอกจากนี้ กรอบการทำงานระดับชาติด้านการคุ้มครองเด็กยังทำให้เกิดกระบวนการที่ทำให้หน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐบาลและหน่วยงานในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

การจัดทำกรอบการทำงานระดับชาติด้านการคุ้มครองเด็ก ให้ความสำคัญต่อการที่เด็กและครอบครัวทุกคนจะได้รับการสนับสนุนและบริการอย่างสม่ำเสมอ โดยมีแนวทางระดับชาติให้เด็กได้รับการศึกษาและการดูแลตั้งแต่ช่วงต้น ซึ่งระบุให้เด็กทุกคนต้องเข้ารับการศึกษาระบบการดูแลอย่างมีคุณภาพนับแต่ปี 2013 ให้มีการจัดทำและสนับสนุนให้มีการพัฒนามาตรฐานด้านกระบวนการ และการลงทะเบียนการรับบริการในชุมชน มีการปกป้องด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยสถาบันการศึกษาและตำรวจเป็นหน่วยคัดกรองและส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยต่อเด็กทุกคน ตัวอย่างในรัฐควีนส์แลนด์ ได้แก่ โครงการใครกำลังคุยกับลูกของคุณ (Who's Chatting to Your Kids) เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก ในส่วนของการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ จาก พรบ. คุ้มครองเด็กในประเทศออสเตรเลีย ทำให้เกิดโครงการของรัฐบาลเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว เช่น

- การสนับสนุนทุกครอบครัวที่มีเด็กอายุ 3-8 ปี โดยการจัดหลักสูตรการเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญด้านสวัสดิการ การศึกษา และสุขภาพเป็นผู้ให้การอบรม
- การสนับสนุนเงินให้เด็กเข้าถึงระบบการศึกษาก่อนวัยเรียนทำให้เด็กอีก 10,500 คน สามารถเข้าถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 วันต่อสัปดาห์
- การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เป็นศูนย์ให้บริการครบวงจรทั้งในด้านการดูแล การศึกษา การสนับสนุนครอบครัว และการบริการทางสุขภาพ แก่ครอบครัวที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 8 ปี หรือครอบครัวที่คาดว่าจะกำลังจะมีลูก
- ทรัพยากรทางการศึกษาและข้อมูลคำแนะนำด้านการศึกษากลับมาสนับสนุนให้เข้าถึงได้ง่ายตามมาตราที่ 23 พรบ. การบริการเด็กและชุมชน (2004) ^[173]

5.1.2 ประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์มีสวัสดิการเงินอุดหนุน (Cash Benefit) จากรัฐบาลแก่ผู้เลี้ยงดูเด็ก ผู้ที่เลี้ยงดูบุตรผู้อื่นและ/หรือมีงานประจำทำก็สามารถได้รับสวัสดิการดังกล่าวได้เช่นเดียวกับผู้ที่เลี้ยงดูบุตรของตนเอง ผู้ที่เข้ารับสวัสดิการดังกล่าวจำเป็นต้องให้ข้อมูลต่อไปนี้แก่รัฐ ^[174]

- ข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองและคู่สมรส
- รายรับปีก่อนหน้าการเข้ารับสิทธิประโยชน์

- ข้อมูลทางสุขภาพ
- ข้อมูลรายจ่ายด้านการเช่าหรือจำนอง
- มูลค่าสินทรัพย์ที่ถือครอง ^[175]

โดยสวัสดิการเงินอุดหนุนผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กซึ่งเป็นบุตรของตนต่อสัปดาห์ จะได้รับเงินอุดหนุนตามรายได้ต่อสัปดาห์และจำนวนเด็กที่ให้การดูแล ดังนี้

- บุตร 1 คน รายได้น้อยกว่า \$800 ถึง \$1,399 (15,563.66 ถึง 27,216.96 บาท) ได้รับเงินสมทบ \$261 ถึง \$81 (5,077.65 ถึง 1,575.82 บาท) ตามลำดับ
- บุตร 2 คน รายได้น้อยกว่า \$920 ถึง \$1,599 (17,898.21 บาท ถึง 31,107.87 บาท) ได้รับเงินสมทบ \$261 ถึง \$81 (5,077.65 ถึง 1,575.82 บาท) ตามลำดับ
- บุตร 3 คนหรือมากกว่า รายได้น้อยกว่า \$1,030 ถึง \$1,799 (20,038.22 ถึง 34,998.79 บาท) ได้รับเงินสมทบ \$261 ถึง \$81 (5,077.65 ถึง 1,575.82 บาท) ตามลำดับ

หมายเหตุ: อัตราแลกเปลี่ยน 1 NZD = 19.66 บาท ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับผู้ให้การเลี้ยงดูบุตรของผู้อื่นจะได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนสำหรับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน หรือสวัสดิการสำหรับการดูแลเด็กวัยเรียนในทุกต้นปี เป็นการจ่ายเงินปีละ 1 ครั้ง และผู้ต้องการรับสวัสดิการจำเป็นต้องยื่นคำขอรับสวัสดิการทุกปีระหว่างช่วงกลางเดือนมกราคมถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี โดยจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- ผู้ขอรับสวัสดิการต้องมีอายุมากกว่า 18 ปี และให้การดูแลบุตรของผู้อื่น
- เด็กในการดูแลต้องอายุต่ำกว่า 19 ปี ที่มีใบบุตร บุตรบุญธรรม หรือบุตรของสามี/ภรรยา
- เด็กในการดูแลพึ่งพิงรายได้จากผู้ขอรับสวัสดิการ
- เด็กในการดูแลไม่สามารถถูกเลี้ยงดูได้จากพ่อแม่เพราะครอบครัวแตกแยก

สำหรับผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กกำพร้า (เด็กที่พ่อแม่เสียชีวิต พ่อแม่หายสาบสูญ หรือพ่อแม่ไม่สามารถดูแลเด็กได้เนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพระยะยาว) จะได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพิ่มเติมรายสัปดาห์ จำนวนเงินอุดหนุนที่ได้รับขึ้นอยู่กับอายุของเด็ก ^[176] ดังนี้

- ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ได้รับเงิน \$172.84 (3,398.03 บาท) ต่อสัปดาห์
- ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุระหว่าง 5-9 ปี ได้รับเงิน \$197.27 (3,878.33 บาท) ต่อสัปดาห์
- ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุระหว่าง 10-13 ปี ได้รับเงิน \$215.53 (4,237.32 บาท) ต่อสัปดาห์
- ผู้เลี้ยงดูเด็กอายุ 14 ปีขึ้นไป ได้รับเงิน \$233.71 (4,594.74 บาท) ต่อสัปดาห์ ^[177]
- นอกจากนี้ผู้ให้การเลี้ยงดูเด็กกำพร้ายังได้เงินสมทบรายสัปดาห์โดยอัตโนมัติสำหรับเครื่องนุ่งห่ม

ตามอายุของเด็ก ^[178]

ด้านสวัสดิการทางการศึกษา ^[179] ประชากรนิวซีแลนด์ที่ประสงค์จะรับเงินสวัสดิการระหว่างการศึกษาจะได้รับเบี้ยเลี้ยงการเป็นนักเรียนรายสัปดาห์ โดยเบี้ยเลี้ยงมีทั้งหมด 5 ประเภท ดังนี้

1. เป็นนักเรียนอาศัยอยู่คนเดียวและไม่มีบุตร ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ ดังนี้
 - อายุต่ำกว่า 24 ปี อาศัยอยู่ที่บ้าน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$197.51 (3,883.05 บาท)
 - อายุต่ำกว่า 24 ปี ไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้าน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$234.01 (4,600.64 บาท)

- อยู่โดยอิสระ ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$234.01 (4,600.64 บาท)
 - อายุตั้งแต่ 24 ปี เป็นต้นไป อาศัยอยู่ที่บ้าน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$226.70 (4,456.92 บาท)
 - อายุตั้งแต่ 24 ปี เป็นต้นไป ไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้าน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$270.52 (5,318.42 บาท)
2. เป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับคู่ชีวิตที่มีรายได้ ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ ดังนี้
- เป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับคู่ชีวิตที่มีรายได้ อาศัยอยู่ที่บ้าน ไม่มีบุตร ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$130.65 (2,568.58 บาท)
 - เป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับคู่ชีวิตที่มีรายได้ ไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้าน ไม่มีบุตร ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$169.37 (3,329.81 บาท)
 - เป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับคู่ชีวิตที่มีรายได้ อาศัยอยู่ที่บ้าน มีบุตรร่วมกัน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$156.70 (3,080.72 บาท)
 - เป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับคู่ชีวิตที่มีรายได้ ไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้าน มีบุตรร่วมกัน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$195.43 (3,842.15 บาท)
3. คู่แต่งงานที่ไม่มีบุตร ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ ดังนี้
- เป็นนักเรียนหนึ่งคน คู่ชีวิตพึงพารายได้ ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$468.01 (9,201.08 บาท)
 - เป็นนักเรียนทั้งคู่ และมีคุณสมบัติได้รับเบี้ยเลี้ยงทั้งคู่ ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$234.01 (4,600.64 บาท)
 - เป็นนักเรียนทั้งคู่ และมีคุณสมบัติได้รับเพียงคนเดียว ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$270.52 (5,318.42 บาท)
4. เป็นนักเรียน มีบุตร (ตนเป็นพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว) ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ ดังนี้
- เป็นนักเรียน มีบุตร 1 หรือมากกว่า 1 คน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$391.23 (7,691.58 บาท)
5. คู่แต่งงาน มีบุตร ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ ดังนี้
- เป็นนักเรียนทั้งคู่ และมีคุณสมบัติได้รับเพียงคนเดียว มีบุตรร่วมกัน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$391.23 (7,691.58 บาท)
 - เป็นนักเรียนทั้งคู่ และมีคุณสมบัติได้รับเบี้ยเลี้ยงทั้งคู่ มีบุตรร่วมกัน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$260.06 (5,112.78 บาท)
 - เป็นนักเรียนหนึ่งคน คู่ชีวิตพึงพารายได้ มีบุตรร่วมกัน ได้รับเบี้ยเลี้ยงรายสัปดาห์ \$494.07 (9,713.42 บาท)

5.1.3 ประเทศนอร์เวย์

นอร์เวย์เป็นประเทศที่มีรัฐสวัสดิการแบบรัฐบาลสังคมนิยมประชาธิปไตย (Socialdemokratiska) ^[180] ซึ่งเป็นตัวแบบที่เกิดขึ้นแบบประสานประโยชน์ร่วมกัน ผ่านการเจรจาระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ผู้ให้ประโยชน์และผู้รับประโยชน์ เป็นตัวแบบที่ทำให้ประชาชนรู้สึกได้ถึงความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและการใช้ชีวิตในสังคม เน้นใช้นโยบายเรื่องความเท่าเทียมทางสังคม และการกระจายทั่วถึง ทำให้การจัดสรรแบ่งผลประโยชน์จากทรัพยากรน้ำมัน หรือรายได้ต่าง ๆ ของประเทศ คืบคลานมายังประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และทั่วถึงในรูปของการจัดสวัสดิการของรัฐ ไม่เว้นแม้แต่ผู้อพยพย้ายถิ่นฐานที่ทยอยเข้ามาในนอร์เวย์ตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกที่สอง เพื่อค่าแรงงานในการบูรณะประเทศที่หายนะจากภัยสงคราม ^[181]

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชนในประเทศนอร์เวย์ได้แก่ กระทรวงเด็กและครอบครัว (Ministry of Children and Families) ประกอบด้วย

Department of Child Welfare Services มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสวัสดิการของเด็กทั้งหมด รวมทั้งบ้านอุปถัมภ์ และการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ รวมทั้งการออกกฎหมาย หรือนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

Department of childhood, Youth and Family Affairs รับผิดชอบในการออกแบบและประสานงาน เกี่ยวกับนโยบายทั้งหมดของเด็กและเยาวชน รวมทั้งนโยบายด้านครอบครัว

Department of Consumer, Religious and Life Stance Affairs รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนา และประสานงานนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค, ศาสนา และกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ

Department of Planning and Administration มีหน้าที่ในการประสานงาน ติดตามผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของกระทรวง รวมทั้งการดูแลเรื่องงบประมาณ และการจัดการภายในสำนักงาน ของกระทรวง

Department of Communications จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเด็กและครอบครัว

แต่ในส่วนการจ่ายเงินสวัสดิการต่าง ๆ จะดูแลโดยหน่วยงานสวัสดิการและแรงงาน (The Norwegian Labour and Welfare Administration: NAV) ภายใต้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการ (Ministry of Labor and Social Affairs) เช่น เงินค่าคลอดบุตร, เงินสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตร, เงินชดเชยว่างงาน, เงินชดเชยเมื่อเจ็บป่วย, เงินบำนาญ และอื่น ๆ โดยในปี 2562 มีการกำหนดอัตราเงินสวัสดิการช่วยเหลือเบื้องต้น ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ดังนี้^[182]

- เด็กอายุ 0 – 5 ปี ได้รับเงินสนับสนุนเดือนละ 2,400 NOK (8,160 บาท)
- เด็กอายุ 6 – 10 ปี ได้รับเงินสนับสนุนเดือนละ 3,100 NOK (10,540 บาท)
- เด็กอายุ 11 – 17 ปี ได้รับเงินสนับสนุนเดือนละ 4,000 NOK (13,600 บาท)
- คู่แต่งงาน หรือครอบครัว ได้รับเงินสนับสนุนเดือนละ 10,250 NOK (34,850 บาท)

หมายเหตุ: อัตราแลกเปลี่ยน 1 Nok = 3.40 บาท ณ วันที่ 23 ธันวาคม 2562 ธนาคารแห่งประเทศไทย

แนวทางการจ่ายเงินสนับสนุนนี้รวมไปถึงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร, เสื้อผ้า, ของใช้ต่าง ๆ ในบ้าน, การติดต่อสื่อสาร และสุขอนามัย แต่ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ไฟฟ้าและความร้อน การประกันบ้าน และอัตรานี้ใช้กับบุคคลที่เสียภาษี และเงินประกันสังคมให้กับรัฐบาล นอร์เวย์อย่างน้อย 3 ปี

5.1.3.1 สวัสดิการและผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ (Child benefit)^[183]

เด็กทุกคนที่เกิดในประเทศนอร์เวย์จะได้รับผลประโยชน์และสวัสดิการจนถึงอายุ 18 ปี โดยรัฐบาล จะจ่ายเงินสนับสนุนให้แก่พ่อแม่หรือครอบครัวอุปถัมภ์ หรือองค์กรที่ดูแลเด็กที่อาศัยอยู่ในนอร์เวย์มากกว่า 3 เดือน และถ้าพ่อแม่หรือแม่เป็นผู้เลี้ยงดูบุตรเพียงคนเดียวก็จะได้รับเงินส่วนเพิ่ม รวมทั้งในกรณีที่เป็นการทก จนถึง 3 ขวบก็จะได้รับเงินส่วนเพิ่มเช่นเดียวกัน

สำหรับเด็กที่ไม่ได้เกิดที่ประเทศนอร์เวย์ จะต้องเข้ามาอาศัยในประเทศนอร์เวย์ไม่น้อยกว่า 12 เดือนจึงจะขอรับเงินสวัสดิการนี้ได้ และเด็กที่อยู่ในกรณีต่อไปนี้ ผู้ปกครองต้องดำเนินการสมัครเพื่อขอรับเงิน สวัสดิการสำหรับเด็กกับระบบของ NAV กรณีที่แม่ของเด็กไม่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้อาศัยอยู่ในประเทศนอร์เวย์

- เด็กที่อายุเกิน 6 เดือน
- เด็กที่ไม่ได้เกิดในประเทศนอร์เวย์
- อยู่ในกรณีที่จะได้รับเงินทดแทนเพิ่มเติมสำหรับเด็ก
- พ่อที่ได้รับผลประโยชน์ของเด็กจากเด็กคนอื่น ๆ
- พ่อและแม่ที่เซ็นสัญญาที่จะรับเงินผลประโยชน์ของเด็กทั้งสองฝ่าย
- ผลประโยชน์ของเด็กอยู่ภายใต้ข้อตกลง EEA
- แม่ของเด็กต้องการให้พ่อเป็นผู้รับผลประโยชน์ของเด็ก
- เป็นผู้ปกครองของเด็ก แต่ไม่ได้เป็นพ่อหรือแม่ ในกรณีนี้เด็กจะเป็นผู้สมัครและผู้ปกครอง

จะยืนยันเอกสารต่าง ๆ ในฐานะผู้ปกครอง

- เป็นครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก จะต้องยื่นเอกสารต่าง ๆ เพื่อแสดงว่าเป็นผู้ดูแลเด็ก
สำหรับเด็กแรกเกิด หรือการรับบุตรบุญธรรม ครอบครัวจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลต่อเด็ก

1 คน คือ 63,140 NOK (214,676 บาท) ^[184]

5.1.3.2 การรับเงินบำนาญของเด็ก

เด็กจะได้รับเงินบำนาญ ใน 3 กรณีคือ

- 1) เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี พ่อหรือแม่เสียชีวิต หรือเสียชีวิตทั้งคู่
- 2) อายุต่ำกว่า 20 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ และพ่อหรือแม่เสียชีวิต หรือเสียชีวิตทั้งคู่ และ
- 3) อายุต่ำกว่า 21 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่และ พ่อหรือแม่เสียชีวิตหรือเสียชีวิตทั้งคู่จากการประสบเหตุ

ในการทำงาน เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กให้สามารถดำรงชีพได้ แต่อย่างไรก็ตามพ่อหรือแม่ต้องอยู่ในระบบประกันสังคม (The National Insurance Scheme) อย่างน้อย 3 ปีนับถึงวันเสียชีวิต

กรณีพ่อหรือแม่เสียชีวิต ลูกที่มีอายุมากที่สุดจะได้รับเงิน 40 % ของจำนวนเงินพื้นฐานที่กำหนด (The basic amount (G) และลูกคนอื่น ๆ จะได้รับ 25% ส่วนเงินบำนาญสะสมจะถูกหารเฉลี่ยให้บุตรเท่า ๆ กัน ทั้งนี้หากลูกที่มีอายุมากที่สุดครบอายุตามเกณฑ์คือ 18, 20, 21 ปี (ตามเงื่อนไข) การได้รับเงินก็จะเปลี่ยนไปตามหลักเกณฑ์เช่นกัน

กรณีเสียชีวิตทั้งคู่ ลูกที่มีอายุมากที่สุดจะได้รับเงินบำนาญในอัตราสูงสุดเท่ากับที่พ่อ หรือแม่จะได้รับ หากมีชีวิตอยู่จนเกษียณ ส่วนลูกที่มีอายุมากที่สุดลำดับถัดมาจะได้รับ 40 % และลูกคนอื่น ๆ ในลำดับถัดมาจะได้รับ 25 % ทั้งนี้หากลูกที่มีอายุมากที่สุดครบอายุตามเกณฑ์คือ 18, 20, 21 ปี (ตามเงื่อนไข) การได้รับเงินก็จะเปลี่ยนไปตามหลักเกณฑ์เช่นกัน

ตาราง 5.1 ประกันพื้นฐานของชาติ (National insurance basic amount (G)) ระหว่างปี 2552 – 2562 ^[185]

หน่วย Kr (บาท)

วัน/เดือน/ปี	เงินปัจจัยพื้นฐาน (ต่อปี)	เงินปัจจัยพื้นฐาน (ต่อเดือน)	เงินค่าเฉลี่ยต่อปี	Conversion factor
1/05/2019	99,858 NOK (339,517.20 บาท)	8,322 NOK (28,294.80 บาท)	98,866 NOK (336,144.40 บาท)	1.030707
1/05/2018	96,883 NOK (329,402.20 บาท)	8,074 NOK (27,451.60 บาท)	95,800 NOK (325,720.00 บาท)	1.034699
1/05/2017	93,634 NOK (318,355.60 บาท)	7,803 NOK (26,530.20 บาท)	93,281 NOK (317,155.40 บาท)	1.011428

วัน/เดือน/ปี	เงินปัจจัยพื้นฐาน (ต่อปี)	เงินปัจจัยพื้นฐาน (ต่อเดือน)	เงินค่าเฉลี่ยต่อปี	Conversion factor
1/05/2016	92,576 NOK (314,758.40 บาท)	7,715 NOK (26,231.00 บาท)	91,740 NOK (311,916.00 บาท)	1.027846
1/05/2015	90,068 NOK (306,231.20 บาท)	7,506 NOK (25,520.40 บาท)	89,502 NOK (304,306.80 บาท)	1.019214
1/05/2014	88,370 NOK (300,458.00 บาท)	7,364 NOK (25,037.60 บาท)	87,328 NOK (296,915.20 บาท)	1.036659
1/05/2013	85,245 NOK (289,833.00 บาท)	7,104 NOK (24,153.60 บาท)	84,204 NOK (286,293.60 บาท)	1.038029
1/05/2012	82,122 NOK (279,214.80 บาท)	6,844 NOK (23,269.60 บาท)	81,153 NOK (275,920.20 บาท)	1.036685
1/05/2011	79,216 NOK (269,334.40 บาท)	6,601 NOK (22,443.40 บาท)	78,024 NOK (265,281.60 บาท)	1.047263
1/05/2010	72,881 NOK (247,795.40 บาท)	6,303 NOK (21,430.20 บาท)	74,721 NOK (254,051.40 บาท)	1.037870

5.1.3.3 ระบบการศึกษาถ้วนหน้าในประเทศนอร์เวย์

ปัจจุบันประเทศนอร์เวย์กำหนดให้เด็กทุกคนต้องเรียนศึกษาภาคบังคับเป็นระยะเวลา 10 ปี โดยเริ่มเข้าเรียนระดับประถมศึกษาเมื่ออายุ 6 ปี จนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอายุ 16 ปี ซึ่งนักเรียนจะเรียนฟรี แต่ผู้ปกครองสามารถนำเด็กไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตั้งแต่อายุ 0 – 5 ปี แต่เนื่องจากผู้ปกครองสามารถเลือกทำงานเพื่อเลี้ยงดูได้เป็นระยะเวลา 1 ปีโดยได้รับเงินเดือนบางส่วน ดังนั้นคนนอร์เวย์ส่วนใหญ่นิยมนำลูกไปฝากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอนช่วงอายุ 1 ปี และเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมบางส่วน แต่หากเป็นครอบครัวที่รายได้น้อย รัฐบาลมีระบบเรียนฟรี 20 ชม./สัปดาห์ แต่ในกรณีที่ไม่สามารถนำลูกไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากโควตาที่นั่งเรียนเต็ม หรือต้องการดูแลลูกเองที่บ้าน รัฐบาลก็มีเงินสนับสนุนให้เพิ่มเติม ดังแสดงในตาราง 5.2 ^[186]

ตาราง 5.2 เงินอุดหนุนเด็กเล็กนอกเหนือบริการศูนย์เด็กเล็กในนอร์เวย์

จำนวนเวลาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ชั่วโมงต่อสัปดาห์)	ร้อยละเงินอุดหนุนที่ได้รับ	เงินอุดหนุนที่ได้รับ ต่อเด็ก 1 คน
ไม่ใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	100	7,500 NOK (25,500 บาท)
0-8 ชั่วโมง	80	6,000 NOK (20,400 บาท)
9-16 ชั่วโมง	60	4,500 NOK (15,300 บาท)
17-24 ชั่วโมง	40	3,000 NOK (10,200 บาท)
25-32 ชั่วโมง	20	1,500 NOK (5,100 บาท)
33 ชั่วโมงขึ้นไป	ไม่ได้รับสวัสดิการ	0

นอกจากนี้ เด็กที่อาศัยอยู่ในประเทศนอร์เวย์อย่างถูกต้องตามกฎหมายเกิน 3 เดือนทุกคนจะต้องเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นของตนเอง (เกรด 1 - 10)

5.1.3.4 ผลประโยชน์และสวัสดิการที่เด็กจะได้รับ

คนที่อายุน้อยกว่า 18 ปี และอาศัยอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ถือว่าเป็นเด็กและจะได้รับผลประโยชน์ดังนี้^[186]

- เงินสนับสนุนรายเดือนสำหรับเลี้ยงดูบุตร คนละ 1,054 NOK (3,583 บาท)
- เงินส่วนเพิ่มสำหรับครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว เลี้ยงดูบุตร คนละ 1,054 NOK (3,583.60 บาท) ต่อเดือน หากเป็นเด็กวัย 1 - 3 ได้เพิ่มอีกคนละ 660 NOK/เดือน (2,040 บาท)

5.1.3.5 การช่วยเหลือเด็กเฉพาะกลุ่ม^[187]

สำนักงานคุ้มครองเด็กและเยาวชน (The Norwegian Child Welfare Services) เป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือเด็ก วัยรุ่น และพ่อแม่ที่กำลังประสบปัญหา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เด็กและวัยรุ่นได้เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่เสี่ยงและมีพัฒนาการอย่างสมวัย ในการทำงานจะคำนึงถึงสิทธิของเด็กเป็นหลัก โดยร่วมมือกับครอบครัวในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น แต่ถ้าไม่เป็นตามแนวทางหรือเด็กเกิดความเสี่ยงต่าง ๆ ก็อาจจะมีการย้ายเด็กออกจากบ้านแบบระยะสั้น หรือจนกว่าปัญหาจะได้รับการแก้ไข

ลักษณะการให้ความช่วยเหลือของสำนักงานคุ้มครองเด็กและเยาวชน เช่น การให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ครอบครัว, การจัดกลุ่มครอบครัว, ครอบครัวอุปถัมภ์, ผู้ช่วยส่วนตัว, การให้ความช่วยเหลือด้านเงินค่าโรงเรียนอนุบาล, การให้ความช่วยเหลือเงินด้านการศึกษาแก่โรงเรียน (SFO/AKS), การให้ความช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรม และการช่วยแบ่งเบาภาระเลี้ยงดูช่วงวันหยุดด้วยโปรแกรมเยี่ยมบ้าน

หลังจากสำนักงานคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้รับข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งจดหมาย, โทรศัพท์ หรือการพบที่สำนักงาน ทางสำนักงานจะดำเนินการตรวจสอบข้อมูลทั้งจากผู้ยื่นเรื่อง หรือครอบครัวของเด็ก และดำเนินการให้การช่วยเหลือตามแนวทางที่สมควรต่อไป

5.1.3.6 ระบบบ้านอุปถัมภ์

ในประเทศนอร์เวย์มีระบบบ้านอุปถัมภ์หลากหลายแบบ

- บ้านอุปถัมภ์ (Ordinary Foster Homes) ที่ดำเนินการโดยเทศบาลเมือง ซึ่งบ้านอุปถัมภ์ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการดำเนินการในรูปแบบนี้ เด็กที่จะอยู่ในบ้านอุปถัมภ์เหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กที่อยู่ในช่วงวัยเรียน และมีปัญหาที่ไม่สามารถพักอาศัยร่วมกับครอบครัวของตนเองได้ แต่เด็กสามารถที่จะพบครอบครัวหรือญาติพี่น้องของตนเองได้

- บ้านอุปถัมภ์โดยสมาชิกในครอบครัว หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Family and Network Foster Home) ซึ่งอาจรวมถึงครู, โค้ชในทีมกีฬาหรือ ครอบครัวเพื่อนของพ่อแม่ก็ได้ ซึ่งผู้รับเป็นครอบครัวอุปถัมภ์นี้ จะได้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมวางแผนทางแก้ไขปัญหากับครอบครัวของเด็ก

- บ้านอุปถัมภ์สำหรับเด็กที่ลี้ภัยหรืออพยพมาโดยไม่มีผู้ปกครอง (Foster Home for Single Underage Refugees)

- บ้านพักฉุกเฉิน (Emergency Shelter) จะรับเด็กมาอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และครอบครัวที่สามารถรับเด็กมาอยู่ในภาวะฉุกเฉินนี้จะต้องได้รับการอบรมและรับรองการฝึกในโปรแกรม PRIDE^[188]

โปรแกรม PRIDE คือคอร์สฝึกอบรมสำหรับบุคคลหรือครอบครัวที่จะเป็นครอบครัวอุปถัมภ์ ขั้นตอนแรกผู้สนใจต้องส่งจดหมายสมัครไปที่บ้านอุปถัมภ์ (รัฐบาล) ในพื้นที่ พร้อมบอกรายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว สถานที่ทำงาน สุขภาพ เมื่อได้รับการอนุมัติจึงจะได้รับเชิญให้เข้าร่วมฝึกอบรมในโปรแกรม PRIDE ซึ่งโปรแกรมแบ่งเป็นหลายระดับตั้งแต่ Basic Course (อบรม 30 ชม. ระยะเวลา 3 - 4 เดือน), PRIDE Continuing Education Modules (8 Follow-up Course เช่น การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก, ผลกระทบของ

ยาเสพติดกับเด็กและครอบครัว, การดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบทางจิตใจ เป็นต้น) และ PRIDE Youth Course สำหรับครอบครัวที่จะรับเด็กอายุ 13-17 มาอุปถัมภ์^[188]

- บ้านครอบครัว (Family Home) คือบ้านอุปถัมภ์สำหรับเด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และไม่สามารถพักอยู่ในบ้านอุปถัมภ์ทั่วไปได้

- การเยี่ยมบ้าน (Visit Home) คือ การเดินทางไปในครอบครัวที่มีปัญหาหรือภาระการเลี้ยงดูในช่วงวันหยุดเพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวนั้น ๆ

การดูแลให้ความช่วยเหลือและติดตามผลของบ้านอุปถัมภ์ และเด็กที่อยู่ในความอุปถัมภ์ จะอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานสวัสดิการเด็กของเทศบาลเมือง ซึ่งลักษณะการติดตามผลจะเป็นประจำสม่ำเสมออย่างน้อยจะต้องมีการไปตรวจเยี่ยมทุกครอบครัว ปีละ 4 ครั้ง แต่ในช่วงปีแรกผู้เชี่ยวชาญจากเทศบาลเมืองจะดูแลแต่ละรายเป็นพิเศษทั้งในส่วนของเด็กที่ได้รับการอุปถัมภ์ และครอบครัวที่รับเป็นผู้อุปถัมภ์ในปีแรกที่เปิดรับจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ แนวทางที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญสำหรับเด็กแต่ละราย และมีประเมินถึงผลกระทบที่มีภายในครอบครัวของตนเองด้วย นอกจากนี้มีกระบวนการชื่อ The Safe Base Group Tutorial ซึ่งเป็นการประชุมสำหรับครอบครัวอุปถัมภ์ใหม่ เดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งจะเป็นนำเรื่องที่ครอบครัวรับเป็นครอบครัวอุปการะมาพูดคุยร่วมกัน โดยจะมีการกำหนดผู้นำกลุ่มที่มีประสบการณ์ 2 คน ในการเป็นผู้นำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบบ้านอุปถัมภ์ เช่น Norwegian Foster Home Association, Adults for children และ The National Association for child welfare children

5.1.3.7 เงินสนับสนุนในการเป็นครอบครัวอุปถัมภ์^[189]

ตาราง 38 แสดงเงินอุดหนุนที่บ้านอุปถัมภ์จะได้รับ และตาราง 5.3 แสดงรายละเอียดเงินอุดหนุนในการเยี่ยมบ้านเด็ก

ตาราง 5.3 เงินอุดหนุนสำหรับการเป็นบ้านอุปถัมภ์ในนอร์เวย์

หน่วย: NOK (บาท)

อายุ	ครอบคลุมค่าใช้จ่าย	ค่าตอบแทนในการจัดบริการ	ค่าตอบแทนทั้งหมด
0 – 6 ปี	5,420 NOK (18,428)	8,405 NOK (28,730)	13,825 NOK (47,005)
6 – 11 ปี	6,720 NOK (22,848)	8,405 NOK (28,730)	15,125 NOK (51,425)
11 – 14 ปี	7,350 NOK (24,990)	8,405 NOK (28,730)	15,755 NOK (53,567)
15 ปีหรือมากกว่านั้น	7,980 NOK (27,132)	8,405 NOK (28,730)	16,385 NOK (55,709)

หมายเหตุ: อัตราแลกเปลี่ยน 1 Nok = 3.40 บาท ณ วันที่ 23 ธันวาคม 2562 ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5.4 เงินอุดหนุนสำหรับการให้บริการเยี่ยมบ้าน

หน่วย: NOK (บาท)

อายุ	ครอบคลุมค่าใช้จ่าย	ค่าตอบแทนในการจัดบริการ	ค่าตอบแทนทั้งหมด
0 - 10	305 NOK (1,037)	820 NOK (2,788)	1,125 NOK (3,825)
10 ปีหรือมากกว่านั้น	355 NOK (1,207)	820 NOK (2,788)	1,175 NOK (3,995)

หมายเหตุ: อัตราแลกเปลี่ยน 1 Nok = 3.40 บาท ณ วันที่ 23 ธันวาคม 2562 ธนาคารแห่งประเทศไทย

5.1.4 ประเทศฮ่องกง

งานสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศฮ่องกงได้รับการคุ้มครองภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (United Nations Convention on the Rights of the Child: UNCRC) ซึ่งได้กำหนดแนวทางกำกับดูแลสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนภายในประเทศ

คณะกรรมการดูแลสิทธิเด็กและเยาวชนแห่งประเทศฮ่องกง (Hong Kong Committee on Children's Rights: HKCCR) เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนในประเทศฮ่องกง ซึ่งได้ถูกก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 1992 โดยเริ่มจากการดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกทำร้ายร่างกายร่วมกับองค์กร Against Child Abuse (ACA) เป็นหลัก ต่อมาจึงได้ขยายขอบเขตการดูแลเด็กและเยาวชน โดยมุ่งเน้นการดูแลรักษาสิทธิของเด็กและเยาวชน และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงาน HKCCR ได้จดทะเบียนเป็นองค์กรการกุศลอิสระ (non-governmental organization) ในปี 1995 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลความต้องการพื้นฐาน และสวัสดิการของเด็กและเยาวชนใน 4 ด้านหลักตามกรอบการดูแลเด็กและเยาวชนของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ (UNCRC) ได้แก่ สิทธิในการอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม

ก่อนปี 2018 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) ไม่ได้ถูกบังคับใช้ตามกฎหมายของประเทศฮ่องกง และไม่ได้มีหน่วยงานจากทางภาครัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนโดยตรงตามข้อกำหนดในอนุสัญญา จึงเป็นการยากที่จะมีการเรียกร้องสิทธิของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายได้ ถึงแม้จะไม่ได้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนโดยตรง แต่ในประเทศฮ่องกงก็มีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกทารุณกรรม และการดูแลสิทธิของเด็กและเยาวชน เช่น กฎหมายคุ้มครองเด็กถูกระงับการทารุณกรรม (Child Abuse)

อย่างไรก็ตาม เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน ปี 2018 รัฐบาลฮ่องกงได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเด็กและเยาวชน (Commission on Children: CoC) ภายใต้สำนักแรงงานและสวัสดิการสังคม (Labour and Welfare Bureau) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิ ดูแลสวัสดิการ และรับฟังปัญหาของเด็กและเยาวชน เพื่อให้พวกเขาสามารถดำเนินชีวิตและเติบโตขึ้นมาได้อย่างมีความสุข และได้รับโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถของตัวเองอย่างเต็มที่ โดยคณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนแบบองค์รวมในทุกช่วงของการเติบโต ตั้งแต่เกิดจนอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ โดยจะเน้นดูแลเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปีเป็นพิเศษ จึงนับได้ว่าเป็นหน่วยงานจากภาครัฐเพียงหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ดูแลปัญหาเยาวชนในปัจจุบัน

กระทรวงศึกษา (Education Bureau) ทำหน้าที่ดูแลระบบการศึกษาในประเทศฮ่องกง โดยรัฐบาลฮ่องกงได้จัดให้มีการศึกษาฟรีในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลแก่เด็กและเยาวชนทุกคนในประเทศ รวมถึงเด็กที่เพิ่งย้ายเข้ามาพักอาศัยในประเทศ และกลุ่มชนกลุ่มน้อยที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้คล่องอีกด้วย โดยในปี 2018 มีรายงานว่ามียุติเด็กจำนวนกว่าสามแสนคนเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา และกว่าสองแสนคนเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สำหรับเด็กพิการกรณีไม่รุนแรงมากสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลได้โดยจะมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษทำหน้าที่ดูแลเด็กพิการ สำหรับกรณีเด็กพิการรุนแรง จะถูกส่งเข้าเรียนโรงเรียนพิเศษที่เหมาะสมกับอาการของแต่ละคน

รัฐบาลฮ่องกงมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนฮ่องกงเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีแนวทางที่หลากหลาย เช่น การสนับสนุนให้เด็กได้เลือกเรียนตามศักยภาพและสิ่งที่สนใจ ดังที่ได้อธิบายไปก่อนหน้านี้ถึงระบบการเรียนระดับพื้นฐานฟรี 12 ปี และการมีระดับชั้นอนุบาลที่มีการอุดหนุนเงินค่าเข้าเรียนแบบครึ่งวัน และกำกับค่าเล่าเรียนแบบเต็มวันให้อยู่ในระดับที่ไม่สูงจนเกินไป ในการศึกษาในระดับขั้นที่สูงกว่ามัธยม รัฐบาลให้

การอุดหนุนมากกว่า 80% ของค่าเล่าเรียนผ่านคณะกรรมการเงินทุนระดับมหาวิทยาลัย (The University Grants Committee: UGC) ในการเล่าเรียนระดับปริญญาตรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การเรียนระดับชั้นอนุบาล เป็นการเรียนสำหรับเด็กที่มีอายุ 3-6 ปี สำหรับปีการศึกษา 2017/18 หน่วยงานไม่แสวงหาผลกำไรในท้องถิ่นจะเข้าร่วมโครงการโรงเรียนอนุบาลกับรัฐบาลเพื่อให้รัฐสามารถมอบเงินอุดหนุนโดยตรงได้

การเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หากเป็นโรงเรียนของรัฐบาล ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 6 ปี และระดับชั้นมัธยมศึกษา 6 ปี การช่วยเหลือมักมาจากรัฐ องค์กรศาสนา และองค์กรการกุศล นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนเงินจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการช่วยเหลือ (Direct Subsidy Scheme: DSS) และโรงเรียนเอกชนมักจะเป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองจ่ายค่าเล่าเรียนโดยตรงซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งของครอบครัว

การเรียนระดับชั้นหลังมัธยมศึกษา ในระดับชั้นนี้ ฮองกงมีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีทางเลือกที่หลากหลาย โดยมี 21 แผนการเรียนในท้องถิ่นสำหรับชั้นหลังมัธยม โดย 9 แผนการเรียนเป็นของรัฐ และ 12 แผนการเรียน เป็นขององค์กรเอกชน นอกเหนือจากการเรียนปริญญาตรี นักเรียนสามารถเลือกวุฒิทางเลือกอื่น ๆ เพื่อการศึกษาต่อเนื่องหรือการเรียนแบบอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการและทักษะของเด็กนักเรียน

การช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐบาลฮองกงต่อการเรียน อาทิ การช่วยเหลือทางการเงิน (ศึกษารายละเอียดในบทถัดไป) โปรแกรมการเรียนรู้อาศัยโรงเรียนและช่วงเวลาหลังเลิกเรียนเป็นฐานซึ่งมีการจัดตั้งตั้งแต่ปีการศึกษา 2005/06 เป็นโปรแกรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ออกนอกห้องเรียนของเด็กผ่านกิจกรรมต่าง ๆ หลังเลิกเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสม และโปรแกรมการเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพเท่าที่สามารถทำได้ โดยเด็กจะต้องผ่านการประเมินและได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญภายใต้การลงนามยินยอมของผู้ปกครองและอาจมีการให้เด็กได้เรียนร่วมกับระบบการเรียนแบบปกติในรายที่สามารถทำได้ [190-192]

5.2 การดูแลเด็กและเยาวชนยากจนในประเทศต่าง ๆ

5.2.1 ประเทศแคนาดา

เมื่อปี พ.ศ. 2532 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแคนาดาได้ออกเสียงเป็นเอกฉันท์ให้มีการดำเนินงานเพื่อการสิ้นสุดสถานการณ์เด็กยากจนในประเทศแคนาดาภายในปี พ.ศ. 2543 หลังจากร่างข้อเสนอดังกล่าวผ่านที่ประชุมรัฐสภา อัตราเด็กยากจนในประเทศแคนาดาเกิดการเพิ่มสูงขึ้นจากนั้นจึงลดลงเฉลี่ยประมาณ 0.12% ต่อปีอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ปี 2019: พ.ศ. 2562) [193]

เหตุผลที่ประเทศแคนาดาให้ความสำคัญต่อการลดสถานการณ์เด็กและเยาวชนยากจนในประเทศ มี 4 ประการ ได้แก่

1. เหตุผลทางด้านจริยธรรม: แม้ประเทศแคนาดาจะเป็นประเทศทางตะวันตกที่มีค่านิยมแบบปัจเจกนิยม¹ แต่ค่านิยมแบบคหกรรม² กลับได้รับการยึดถือพอสมควรในชุมชน จึงถึงเป็นความรับผิดชอบของชุมชนในการคุ้มครองเด็กจากอันตราย ความเสี่ยง สิทธิพลเมือง และคุณภาพชีวิต

¹ ปัจเจกนิยม (Individualism) มีมุมมองว่าบุคคลเป็นอิสระ ความคิด ความรู้สึกของแต่ละบุคคลมีความสำคัญต่อตนที่สุด มักเป็นค่านิยมที่พบในประเทศทางตะวันตก

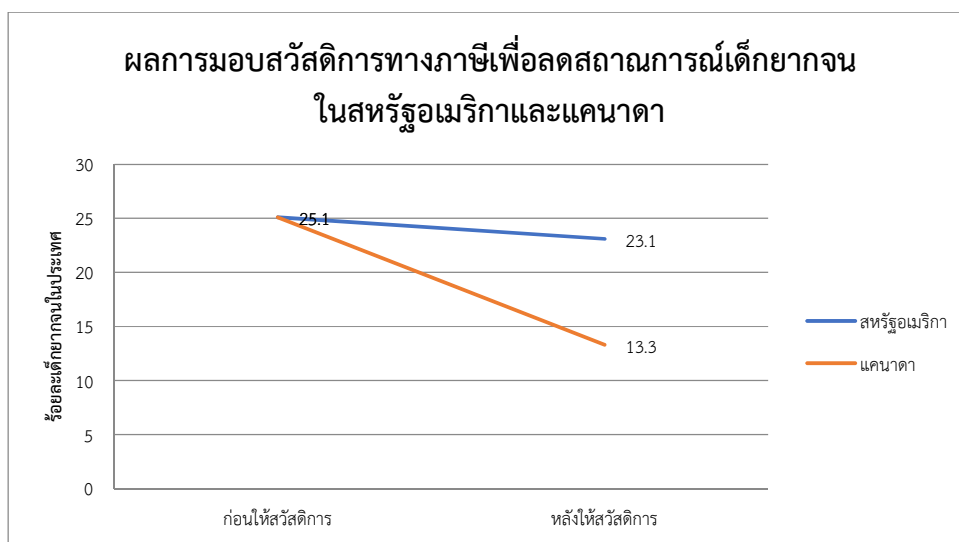
² คหกรรม (Collectivism) มีมุมมองว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ในสังคม ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน บรรทัดฐาน การมีเอกลักษณ์ร่วมกันคือสิ่งสำคัญ มักเป็นค่านิยมที่พบในประเทศทางตะวันออก

2. เกิดผลกระทบทางลบจากการมีเด็กยากจนในประเทศ: นักวิจัยชาวแคนาดาเผชิญกับความท้อแท้ของผลงานการยืนยันทางวิชาการว่า เด็กที่อยู่ในภาวะยากจนจะมีผลลัพธ์ที่มองเห็นได้ทางกายภาพ จิตใจที่แย่กว่าเด็กที่ไม่ได้อยู่ในภาวะยากจน เด็กยากจนจะเติบโตมาแบบเผชิญปัญหาด้านการเข้าถึงความสำเร็จในอาชีพการงาน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสังคม และขาดความรับผิดชอบ

3. รัฐบาลมีโอกาสสร้างนวัตกรรมทางสังคม: โดยการออกแบบนโยบายและสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพเพื่อการลดเด็กยากจนในประเทศ ส่งผลให้ได้รับบทเรียนและองค์ความรู้ในการออกแบบนโยบายอื่น ๆ ให้อยู่บนพื้นฐานของความมีประสิทธิภาพและประสบการณ์จากความสำเร็จ

4. ภาวะความยากจนก่อให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขโดยไม่จำเป็น: บุคคลที่อยู่ใต้เส้นความยากจนมีโอกาสเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าครบถ้วนและยาที่เหมาะสมได้น้อย ในประเทศแคนาดาพบว่า มีประชากร 1 ใน 10 คน ที่เลื่อนการรับยาออกไปเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ และเด็กยากจนต้องเผชิญกับภาวะความไม่มั่นคงทางอาหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงต้นของชีวิตซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการ

ประเทศแคนาดาใช้สวัสดิการทางภาษีเพื่อช่วยลดอัตราร้อยละเด็กยากจนในประเทศ ชื่อว่า The Tax-Free Canada Child Benefit ทำให้ 9 ใน 10 ของครอบครัวในแคนาดาเข้าถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าวมากกว่า โปรแกรมสวัสดิการช่วยเหลือเด็กก่อนหน้าสวัสดิการทางภาษีนี้นี้ ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า ครอบครัวในแคนาดาได้รับการแบ่งเบาค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กประมาณ 6,800 ดอลลาร์แคนาดา หรือ 155,891 บาทต่อปี^[194] โดยพบว่า รัฐบาลแคนาดาประสบความสำเร็จในการลดภาวะเด็กยากจนในครอบครัวรายได้ต่ำผ่านสวัสดิการทางภาษี และสามารถช่วยให้เด็กชาวแคนาดาสามารถเข้าถึงพัฒนาการที่ดีจากการเข้าถึงบริการเพื่อวัยเด็กตอนต้น การศึกษา และระบบสาธารณสุข จากภาพ 5.1 เป็นการเปรียบเทียบสถานการณ์เด็กยากจนในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา จากผลของการมอบสวัสดิการทางภาษีแก่ครอบครัวที่มีบุตร พบว่า ร้อยละของเด็กยากจนในประเทศแคนาดาลดลงเกือบครึ่งหนึ่งหลังจากได้รับสวัสดิการแล้ว (ลดลง 11.8 จุด หรือประมาณ 44%) ในขณะที่ร้อยละเด็กยากจนในสหรัฐอเมริกาแทบไม่มีความเปลี่ยนแปลงหลังการรับสวัสดิการ รัฐบาลแคนาดาใช้งบประมาณในสวัสดิการดังกล่าวประมาณ 1.25% ของ GDP มีการประมาณการว่ามีเด็กชาวแคนาดาพ้นจากสถานการณ์ความยากจนจากสวัสดิการนี้ประมาณ 700,000 คน^[195]

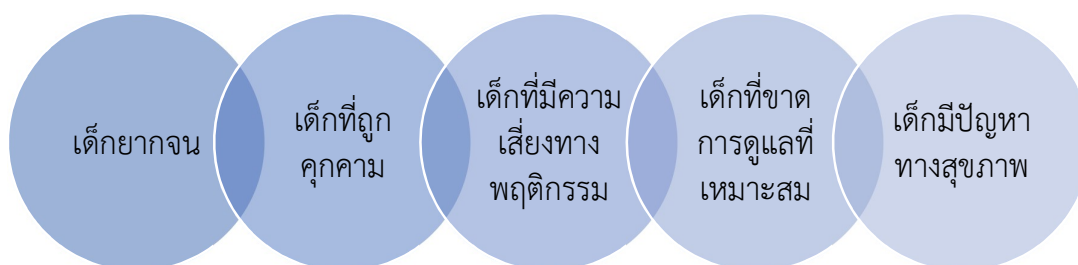

ภาพ 5.1 เปรียบเทียบผลการมอบสวัสดิการทางภาษีเพื่อลดสถานการณ์เด็กยากจน
ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา^[195]

ในขณะที่สวัสดิการทางภาษีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดจำนวนเด็กยากจนในประเทศแคนาดา แต่สวัสดิการดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้เหตุการณ์บรรเทาได้มากเพียงนี้ ยังมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่ช่วยลดสถานการณ์เด็กยากจนในประเทศแคนาดา อาทิ การเพิ่มค่าแรงต่อสัปดาห์ และการเพิ่มโอกาสในการจ้างงานจากขนาดเศรษฐกิจของประเทศแคนาดาที่มีการขยายตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน^[193]

5.2.2 ประเทศฮ่องกง

ปัญหาในเด็กที่พบมากที่สุดในประเทศฮ่องกง คือ ปัญหาเด็กยากจน นิยามความยากจนในประเทศฮ่องกงคือ ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งระดับความยากจน (Poverty Line) โดยเส้นนี้จะคำนวณจากค่ากลางของค่ามัธยฐานของรายได้ครัวเรือนรายเดือนของทุกครัวเรือนในประเทศฮ่องกง (Median Monthly Household Income: MMHI) “เด็กยากจน” จึงหมายถึง ประชากรเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งระดับความยากจน เส้นแบ่งความยากจนในประเทศฮ่องกงยังถูกแบ่งตามขนาดของครัวเรือน ได้แก่ครัวเรือนที่มีสมาชิก 1-6 คนดังที่แสดงในภาพ 5.2

ภาพ 5.2 ประเภทเด็กที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ มักช่วยเหลือ

จะเห็นว่าเส้นแบ่งความยากจนของครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า 1 คน มีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งอาจส่งผลกระทบให้ประชากรเด็กที่อาศัยอยู่ในกลุ่มครัวเรือนเหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากความยากจนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน^[190]

ในปี 2005 พบว่า มีประชากรเด็กกว่า 11% ที่ต้องการการได้รับสวัสดิการช่วยเหลือจากการภาครัฐ (Comprehensive Social Security Assistance) ถึงแม้ว่าทางภาครัฐจะดำเนินการเยียวยาผู้ที่ประสบภาวะยากจนโดยการมอบสวัสดิการเงินสดหมุน (Recurrent Cash Intervention) โดยไม่ได้เน้นเฉพาะกลุ่มเด็ก แต่เป็นสิทธิของประชาชนทั่วไป แก่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งระดับความยากจน (Poverty Line) ของประเทศ แต่ยังคงพบว่าในปี 2017 กว่า 17.5% ของประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จัดเป็นกลุ่มผู้ที่มีฐานะยากจน ดังรายละเอียดในตาราง 2 โดยอัตราส่วนของเด็กยากจนที่มีเชื้อสายจีนในช่วงระหว่างปี 1981-2011 จะผันผวนอยู่ระหว่าง 14.3% ถึง 15.8%^[3] นอกจากนี้ข้อมูลจากปี 2018 ได้พบว่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ทุก ๆ 1 ใน 5 คน หรือประมาณ 20% เป็นเด็กที่มีฐานะยากจน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าอัตราส่วนประชากรเด็กยากจนได้เพิ่มสูงขึ้น

นอกจากนี้ ฮ่องกงยังมีเงินช่วยเหลือด้านการศึกษแก่เด็กและครอบครัวที่มีความต้องการความช่วยเหลือในทุกระดับชั้นการเรียน และสนับสนุนให้ครอบครัวสามารถอยู่ในสถานะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าไม่มีเด็กในฮ่องกงที่ถูกคัดออกจากระบบการศึกษาด้วยเหตุผลทางการเงิน

โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดสรรทุนการศึกษาแก่ผู้มีความประสงค์ขอรับทุนคือ หน่วยงาน *Working Family and Student Financial Assistance Agency (WFSFAA)* ซึ่งเป็นหน่วยงานพิเศษของรัฐบาลฮ่องกง การช่วยเหลือทางการเงินด้านการศึกษามีรูปแบบที่หลากหลายตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาไปจนถึงระดับหลังมัธยมศึกษา หน่วยงานนี้ยังทำหน้าที่สนับสนุนให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนด้านวิชาการอย่างเต็มประสิทธิภาพโดยการมอบทุนแก่เด็กและเยาวชนที่มีผลการเรียนเป็นเลิศ ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นหน่วยงานมีหน้าที่เสริมด้านการสนับสนุนให้ครอบครัวสามารถมีงานทำจึงได้จัดตั้งกองทุนเงินอุดหนุนครอบครัวในการเดินทางไปทำงานภายใต้โครงการ *Working Family Allowance (WFA)-Transport Subsidy (I-WITS)* โดยมีความมุ่งหวังในการลดความยากจนระหว่างวัย โครงการดังกล่าวมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน^[196] รวมไปถึงช่องทางอื่น ๆ

เกณฑ์การช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการศึกษา มีเกณฑ์พิจารณาที่แตกต่างกันตามระดับชั้นการศึกษา และเศรษฐกิจ โดยจะต้องพิจารณาจากค่าการปรับระดับรายได้ (*Adjusted Family Income: AFI*) ซึ่งมีวิธีการคำนวณ^[192] ดังนี้

$$AFI = \frac{\text{รายได้ครัวเรือนต่อปีของครอบครัว}}{\text{จำนวนสมาชิกในครอบครัว} + (1)^*}$$

* สำหรับพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยวให้บวกหนึ่งในตัวหาร

สำหรับการช่วยเหลือเงินด้านการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา มีการช่วยเหลือด้านค่าเล่าเรียน ทั้งแบบเต็มจำนวน แบบสามในสี่ และแบบกึ่งหนึ่ง โดยครอบครัวที่มีค่าการปรับระดับรายได้ *AFI* ตั้งแต่ 0 - 40,240 HK\$ จะได้รับการช่วยเหลือด้านค่าเล่าเรียนแบบเต็มจำนวน หากมีค่า *AFI* ตั้งแต่ 40,241 - 49,292 HK\$ (160,709 - 196,856 บาท) จะรับการช่วยเหลือด้านค่าเล่าเรียนแบบสามในสี่ และหากมีค่า *AFI* ตั้งแต่ 49,293 - 77,810 HK\$ (196,860 - 310,747 บาท) จะได้รับการช่วยเหลือด้านค่าเล่าเรียนแบบกึ่งหนึ่ง สำหรับครอบครัวที่มีค่า *AFI* มากกว่า 77,810 HK\$ (310,747 บาท) จะไม่มีสิทธิ์เข้าถึงการช่วยเหลือนี้

สำหรับการช่วยเหลือเงินด้านการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จะได้รับการช่วยเหลือ 3 รูปแบบ ได้แก่ การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเรียน การช่วยเหลือด้านการเดินทาง และการช่วยเหลือด้านการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต โดยเกณฑ์การพิจารณาให้พิจารณาจากค่า *AFI* ซึ่งหากค่า *AFI* ตั้งแต่ 0 - 40,240 HK\$ (0 - 160,705 บาท) จะได้รับการช่วยเหลือเต็มจำนวน และหากมีค่า *AFI* ตั้งแต่ 40,241 - 77,810 HK\$ (160,709 - 310,747 บาท) จะได้รับการช่วยเหลือกึ่งหนึ่ง

สำหรับการช่วยเหลือครอบครัวให้สามารถอยู่ในสถานะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบครัวนั้น ๆ จะต้องมีการดูแลเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือเยาวชนอายุ 15-21 ปี ที่เรียนเต็มเวลา (แต่ไม่รวมเยาวชนที่เรียนในระดับหลังมัธยมศึกษา) ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาจะพิจารณาสินทรัพย์ถือครองและรายได้ประกอบกัน ตามที่แสดงในตาราง 5.5 ทั้งนี้สมาชิกครอบครัวที่ขอรับการสนับสนุนจะต้องมีชั่วโมงการทำงานตามที่ระบุ ตามที่แสดงในหมายเหตุ อัตราแลกเปลี่ยน 1 HK\$ = 3.99 บาท ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563 ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5.6 จำนวนเงินชดเชยที่ได้รับพิจารณาตามชั่วโมงการทำงานและเกณฑ์สินทรัพย์ที่ถือครองและรายได้ **Error! Reference source not found.** โดยระดับของเงินชดเชยจะเป็นไปตามชั่วโมงการทำงานและประกอบกับสัดส่วนจากการพิจารณาสินทรัพย์ถือครองและรายได้ในตาราง 5.5

ตาราง 5.5 เกณฑ์การพิจารณาการจำกัดสิทธิ์ยถือครองและรายได้ของครัวเรือนเพื่อรับการสนับสนุนเงินชดเชยการสนับสนุนการทำงานในฮ่องกงของครัวเรือนที่ดูแลเด็กและเยาวชน

หน่วย: HK\$ (บาท)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	รายได้ครัวเรือนต่อเดือนที่ได้รับการชดเชยเงินเต็มอัตรา	รายได้ครัวเรือนต่อเดือนที่ได้รับการชดเชยเงินแบบ 3/4	รายได้ครัวเรือนต่อเดือนที่ได้รับการชดเชยเงินแบบกึ่งหนึ่ง	มูลค่าสินทรัพย์ครัวเรือนที่สามารถถือครองสูงสุดเพื่อให้เข้าเกณฑ์พิจารณา
1 คน	\$9,600 (38,339)	\$11,500 (45,927)	\$13,400 (53,515)	\$257,000 (1,026,374)
2 คน	\$14,500 (57,908)	\$17,400 (69,489)	\$20,300 (81,071)	\$348,000 (1,389,798)
3 คน	\$17,500 (69,889)	\$21,000 (83,867)	\$24,500 (97,845)	\$454,000 (1,813,128)
4 คน	\$21,600 (86,263)	\$25,900 (103,436)	\$30,300 (121,008)	\$530,000 (2,116,647)
5 คน	\$22,400 (89,458)	\$26,900 (107,429)	\$31,400 (125,401)	\$589,000 (2,352,274)
6 คน	\$23,300 (93,052)	\$27,900 (111,423)	\$32,600 (130,193)	\$637,000 (2,543,970)
7 คน	\$23,300 (93,052)	\$27,900 (111,423)	\$32,600 (130,193)	\$680,000 (2,715,698)
8 คน	\$23,300 (93,052)	\$27,900 (111,423)	\$32,600 (130,193)	\$713,000 (2,847,489)
9 คน	\$23,300 (93,052)	\$27,900 (111,423)	\$32,600 (130,193)	\$788,000 (3,147,015)
10 คนขึ้นไป	\$23,300 (93,052)	\$27,900 (111,423)	\$32,600 (130,193)	\$849,000 (3,390,629)

หมายเหตุ อัตราแลกเปลี่ยน 1 HK\$ = 3.99 บาท ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563 ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5.6 จำนวนเงินชดเชยที่ได้รับพิจารณาตามชั่วโมงการทำงานและเกณฑ์สินทรัพย์ที่ถือครองและรายได้

ชั่วโมงการทำงานทั้งหมดต่อเดือน (ชั่วโมง)	เงินชดเชยที่จะได้รับตามอัตรา
144 - น้อยกว่า 168 (กรณีไม่ใช่พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว) 36 - น้อยกว่า 54 (กรณีเป็นพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว)	รับเงินชดเชยเต็มอัตราที่ \$800 (3,194) รับเงินชดเชยแบบ ¾ ที่ \$600 (2,396) รับเงินชดเชยแบบกึ่งหนึ่งที่ \$400 (1,597)
168 - น้อยกว่า 192 (กรณีไม่ใช่พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว) 54 - น้อยกว่า 72 (กรณีเป็นพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว)	รับเงินชดเชยเต็มอัตราที่ \$1,000 (3,993) รับเงินชดเชยแบบ ¾ ที่ \$750 (2,995) รับเงินชดเชยแบบกึ่งหนึ่งที่ \$500 (1,996)
192 หรือมากกว่า (กรณีไม่ใช่พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว) 72 หรือมากกว่า (กรณีเป็นพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว)	รับเงินชดเชยเต็มอัตราที่ \$1,200 (4,792) รับเงินชดเชยแบบ ¾ ที่ \$900 (3,594) รับเงินชดเชยแบบกึ่งหนึ่งที่ \$600 (2,396)

5.2.3 ประเทศญี่ปุ่น

ปัญหาในเด็กที่พบมากที่สุดในประเทศญี่ปุ่น คือ ปัญหาเด็กยากจน ^[197] โดยประเทศญี่ปุ่นได้ให้นิยามความยากจนตามค่านิยมของ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ซึ่งได้ให้นิยามเส้นแบ่งความยากจน (Poverty Line) ในครัวเรือนว่าหมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของของค่ามัธยฐานของรายได้ประชาชาติที่ใช้จ่ายได้ (National Median Disposable Income) ^[198] กระทรวง Ministry of Health, Labour and Welfare ของญี่ปุ่นจึงได้ให้นิยามเด็กยากจนของประเทศญี่ปุ่นว่าหมายถึง ประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งความยากจนสำหรับครัวเรือนที่มีผู้ปกครอง 1 คน และมีลูก 1 คน ที่มีรายได้ต่ำกว่า 140,000 เยน หรือ 40,534 บาทต่อเดือน (รวมเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล) ถือเป็นครัวเรือนที่มีความยากจน ในปี 2015 ^[199] อัตราส่วนเด็กยากจนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่ปี 2528 และในปัจจุบัน ประมาณ 1 ใน 7 ของประชากรเด็กในประเทศญี่ปุ่น

ตกอยู่ในภาวะยากจน ตัวอย่างการช่วยเหลือเด็กที่ประสบความยากจน ได้แก่ การมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของเด็กโดยมุ่งหวังให้เด็กได้เข้าเรียนได้อย่างราบรื่น และไม่เกิดการออกกลางคัน หรือออกเรียนก่อนวัยอันควร นอกจากนี้รัฐบาลประเทศญี่ปุ่นยังหวังที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนให้ผู้ปกครองเด็ก เพื่อที่จะส่งผลให้เด็กได้รับการศึกษาและมีความหวังในการดำรงชีพต่อไป มีการเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหญิงที่ตั้งครรภ์ระหว่างเรียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องทั้งทางด้านการเรียน และการจัดหางานให้ทำ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนดังกล่าวควรจะเป็นไปอย่างราบรื่นและไร้รอยต่อเพื่อให้เกิดผลดีกับเด็ก รวมทั้งครอบครัวที่จะส่งผลถึงเด็กมากที่สุด ^[200]

ภาพ 5.3 กราฟแสดงร้อยละเด็กยากจนในประเทศญี่ปุ่น ปี ค.ศ. 1985 – 2015 ^[199]

5.3 การดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชนบทห่างไกลในประเทศออสเตรเลีย

ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลจำเป็นต้องมีกิจกรรมการเดินทางที่ไกลกว่าครอบครัวในเมืองเพื่อให้สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุข ระบบการศึกษา และทรัพยากรหรือกิจกรรมอื่น ๆ ต้นทุนในการเดินทางในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลจึงมีสูง รวมไปถึงต้นทุน การหาที่พัก และการหยุดหรือไปทำงาน รัฐบาลออสเตรเลียจึงมีนโยบายช่วยเหลือครอบครัวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ห่างไกลทั้งในรูปแบบเงินชดเชย เงินสมทบ และการบริการ ดังต่อไปนี้ ^[201-204]

5.3.1 ด้านการศึกษา

ทางเลือกด้านการศึกษามีอย่างหลากหลายในออสเตรเลียแล้วแต่บริบทของแต่ละรัฐ ข้อกำหนดของรัฐบาลคือต้องมั่นใจได้ว่าเด็กออสเตรเลียสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาทางไกลจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล โดยมีชื่อเรียกต่างกันในแต่ละรัฐ อาทิ

- Northern Territory — Distance Learning
- New South Wales — Rural and Distance Education

- Queensland — Rural and remote education
- South Australia — External Education
- Tasmania — Tasmanian eSchool
- Victoria — Virtual School Victoria
- Western Australia — School of Isolated and Distance Education

การเล่นเป็นส่วนหนึ่งในระบบการศึกษาของออสเตรเลียที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เนื่องจากการเล่นเป็นกระบวนการส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจ ร่างกาย และสังคม นอกจากนี้ยังมีการดูแลเด็กตั้งแต่ช่วงต้นของชีวิต ซึ่งผู้ปกครองสามารถศึกษาจาก National Quality Standard (NQS) เพื่อจัดหาบริการดูแลเด็กช่วงต้นของชีวิตที่เหมาะสมแก่บุตรได้ และผู้ปกครองควรศึกษาคู่มือ Early Childhood Australia เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะนําทารไปเข้าโรงเรียน

การเรียนที่บ้านเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากเป็นข้อบังคับของเด็กออสเตรเลียทุกคนที่จะต้องเข้าสู่ระบบการศึกษา ซึ่งหากผู้ปกครองตัดสินใจให้บุตรเรียนที่บ้าน ผู้ปกครองจะต้องลงทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการในรัฐที่อาศัยอยู่

5.3.2 ด้านสังคมความเป็นอยู่

รัฐบาลออสเตรเลียสนับสนุนให้ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชนบทห่างไกลเข้าร่วมเครือข่ายสนับสนุนที่ชื่อว่า Playgroup Australia โดยประชาชนสามารถติดต่อเครือข่ายผ่านทางสภาท้องถิ่น หรือห้องสมุดชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงกิจกรรมสำหรับเด็กในชุมชน

นอกจากนี้ ยังมีสวัสดิการเงินอุดหนุนสำหรับครอบครัวที่อาศัยในพื้นที่ชนบท โดยรัฐบาลให้การช่วยเหลือทางการเงินผ่านโปรแกรม Child Care Subsidy ซึ่งเป็นสวัสดิการเงินอุดหนุนเพิ่มเติมสำหรับเด็กที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ยังมีบริการที่ปรึกษาทางการเงินและการบริการคำปรึกษาทางจิตวิทยาผ่านโทรศัพท์ในรูปแบบต่าง ๆ ^[203] อาทิ

- บริการคำแนะนำสำหรับผู้ดูแล โทร 1800 242 636 หรือติดต่อทางหน่วยงาน Carers Australia.
- Centrelink และบริการทางสังคม โทร 132 850 หรือติดต่อนักสังคมสงเคราะห์
- บริการที่ปรึกษาทางการเงิน โทร 1800 007 007.
- บริการคำปรึกษาทางจิตวิทยา Lifeline โทร 13 11 14.
- บริการคำปรึกษาสำหรับคุณแม่ (Pregnancy, Birth and Baby) โทร 1800 882 436

รัฐบาลออสเตรเลียกำหนดนโยบายให้ครอบครัวในชนบทคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก โดยครอบครัวจะต้องมีการดูแลเด็กอย่างไม่ปล่อยปละละเลย รัฐบาลส่งเสริมความปลอดภัยของเด็กในพื้นที่ชนบทห่างไกลในหลายประเด็น ^[202] ดังนี้

- ความปลอดภัยจากภัยทางน้ำ: รัฐบาลส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการว่ายน้ำ และให้พ่อแม่มีทักษะการปฐมพยาบาล รวมไปถึงการระวังไม่ให้เด็กอยู่ในสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดอันตรายจากน้ำ
- ความปลอดภัยจากป่า: รัฐบาลได้สร้างคู่มือคำแนะนำเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยจากป่า โดยสามารถศึกษาได้จากเว็บไซต์ของ the National Parks and Wildlife Service
- ความปลอดภัยจากแสงแดด: เนื่องจากมะเร็งผิวหนังในออสเตรเลียมีอุบัติการณ์สูงที่สุดในโลก รัฐบาลออสเตรเลียส่งเสริมให้เด็กทุกคนทาครีมกันแดด สวมหมวก แว่นกันแดด และมีร่ม โดยมักจะเป็นอุปกรณ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแบบนักเรียน

5.3.3 ด้านสุขภาพ

ออสเตรเลียมีสวัสดิการช่วยเหลือแก่ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชนบททางไกลผ่านสวัสดิการ Patient Assisted Travel Schemes (PATs) โดยเป็นสวัสดิการเงินชดเชยค่าเดินทาง และค่าที่พักเมื่อต้องเดินทางเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล

นอกจากนี้รัฐบาลออสเตรเลียยังมีระบบการรักษาทางไกล (Telehealth) โดยต้องมีการนัดหมายเพื่อเข้ารับคำปรึกษาวินิจฉัยจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ผ่านสวัสดิการ Medicare Benefits for Telehealth ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงสาธารณสุข และมีระบบ eHealth record ในการบันทึกข้อมูลทางสุขภาพ

นอกจากนี้ ประชาชนยังสามารถหาสถานที่บริการทางสุขภาพในพื้นที่ของตนโดยสืบค้นจาก National Health Services Directory. หากเด็กหรือสมาชิกในครอบครัวต้องการความช่วยเหลือฉุกเฉิน สามารถโทร 000 ^[203]

5.4 การดูแลเด็กและเยาวชนพิการในประเทศนอร์เวย์และญี่ปุ่น

5.4.1 ประเทศนอร์เวย์

สำหรับผู้พิการในประเทศนอร์เวย์ แบ่งเป็นผู้พิการที่เป็นผู้เยาว์ และผู้พิการทั่วไป ^[205]

1. ผู้พิการที่เป็นผู้เยาว์ ^[206] คือผู้ที่อายุต่ำกว่า 26 ปี หรือผู้พิการที่อายุไม่ถึง 36 ปีและมีความสามารถในการทำงานได้มากกว่า 50% หลังจากอายุ 26 และต้องมีเอกสารยืนยันความเจ็บป่วยหรือความพิการจากหมอหรือผู้เชี่ยวชาญ การจ่ายเงินให้กับผู้พิการที่เป็นผู้เยาว์จะเริ่มจ่ายเมื่อ ผู้เยาว์มีอายุ 20 ปี และมีลักษณะการจ่ายแตกต่างกันดังนี้คือ

- ถ้าผู้พิการที่เป็นผู้เยาว์อาศัยอยู่กับคู่สมรส หรือคนอื่น ๆ ในครอบครัว จะได้รับเงิน 2.66 เท่า จากสวัสดิการบำนาญพื้นฐาน (National Insurance Basic Amount (G))

- ถ้าผู้พิการที่เป็นผู้เยาว์อาศัยอยู่คนเดียว จะได้รับเงิน 2.91 เท่าจากตารางประกันพื้นฐานของชาติ (National Insurance Basic Amount (G))

2. ผู้พิการทั่วไปคือผู้พิการที่มีอายุ 18 - 67 ปี และเป็นสมาชิกของระบบประกันสังคมอย่างน้อย 3 ปี ก่อนเป็นผู้พิการ สาเหตุความเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บทำให้ได้รับรายได้ลดลงอย่างน้อย 50 % และต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถนะการทำงานเรียบร้อยแล้ว

การคำนวณผลประโยชน์ที่ได้รับจะขึ้นอยู่กับรายได้ที่เคยได้รับ และจำนวนเงินจ่ายที่เคยจ่ายในระบบประกันสังคม กับจำนวนปีตั้งแต่อายุ 16 ปี (เริ่มทำงาน) ไปจนถึงวันที่เป็นผู้พิการแต่ไม่เกินอายุ 66 ปี ซึ่งปกติจะครอบคลุมระยะเวลาการจ่าย 40 ปี แต่ถ้าอาศัยอยู่ในประเทศนอร์เวย์ก็จะได้รับการจ่ายตลอด แต่ถ้าเป็นผู้มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้ จะได้ผลประโยชน์ขั้นพื้นฐานซึ่งจะมีอัตรา 2.28 เท่า สำหรับผู้พิการที่มีคู่สมรสหรืออาศัยอยู่กับครอบครัว และ 2.33 เท่าสำหรับผู้พิการที่มีคู่สมรสหรืออาศัยอยู่กับครอบครัว และได้รับผลประโยชน์ก่อน 1 กันยายน 2553 และสุดท้ายถ้าเป็นผู้พิการที่อยู่คนเดียวจะได้รับเงิน 2.48 เท่าตารางประกันพื้นฐานของชาติ (National Insurance Basic Amount (G)) ที่แสดงในตาราง 5.7

ตาราง 5.7 ประกันพื้นฐานของชาติ ระหว่างปี 2557 - 2562 ^[207]

Date and year	Basic amount per year	Basic amount per month	Average per year	Conversion factor
1/05/2019	99,858 kr	8,322 Kr	98,866 Kr	1.030707
1/05/2018	96,883 kr	8,074 Kr	95,800 Kr	1.034699
1/05/2017	93,634 kr	7,803 Kr	93,281 Kr	1.011428
1/05/2016	92,576 kr	7,715 Kr	91,740 Kr	1.027846
1/05/2015	90,068 kr	7,506 Kr	89,502 Kr	1.019214
1/05/2014	88,370 kr	7,364 Kr	87,328 Kr	1.036659

5.4.2 ประเทศญี่ปุ่น

ตามมาตรา 2 ของกฎหมายหลักการว่าด้วยบุคคลพิการของประเทศญี่ปุ่น (Article 2 of Disabled Persons' Fundamental Law) ระบุว่า ผู้พิการ (Disabled Persons) หมายถึง ผู้ที่ใช้ชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างจำกัดเนื่องจากความพิการทางร่างกาย (Physical Disability) ความพิการทางสมอง (Mental Retardation) หรือความพิการทางจิตใจ (Mental Disability) ^[208] โดยลักษณะของความพิการแต่ละประเภทมีนิยามโดยสังเขป ดังนี้

1. ความพิการทางร่างกาย (Physical Disability) หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายอย่างใดอย่างหนึ่งตามรายการความพิการทางร่างกาย ได้แก่ ตาบอด หูหนวก เป็นใบ้ สูญเสียอวัยวะ ร่างกายไม่สมประกอบ มีความผิดปกติทางหัวใจ มีความผิดปกติทางไต มีความผิดปกติทางระบบหายใจ มีความผิดปกติทางระบบขับถ่าย มีความผิดปกติทางระบบลำไส้

2. ความพิการทางสมอง (Mental Retardation) ตามกฎหมายไม่ได้มีระบุคำนิยามของบุคคลประเภทนี้ไว้อย่างชัดเจน

3. ความพิการทางจิตใจ (Mental Disability) ตามมาตรา 5 ของกฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิตและสวัสดิการของผู้พิการทางจิตใจ (Article 5 of Mental Health and Welfare Law of Mentally Disabled Persons) ได้ให้นิยามผู้พิการทางจิตใจ ว่าหมายถึง บุคคลที่มีอาการโรคจิตเภท โรคจิตเนื่องจากการใช้สารออกฤทธิ์ทางจิต ปัญญาอ่อน ความผิดปกติทางบุคลิกภาพ และ/หรือความผิดปกติทางจิตอื่น ๆ

นิยามเด็กพิการในประเทศญี่ปุ่นจึงหมายถึง ประชากรอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่มีลักษณะพิการตามคำนิยามในกฎหมายหลักการว่าด้วยบุคคลพิการของประเทศญี่ปุ่น (Disabled Persons' Fundamental Law)

เด็กพิการที่อยู่ในระบบโรงเรียนอายุ 6-15 ปี (Primary and Junior High School) ตั้งแต่ปี 2548-2555 แบ่งเป็นเด็กในโรงเรียนพิเศษ (Special Schools) เด็กในชั้นเรียนพิเศษ (Special Classes) และเด็กในชั้นเรียนปกติ (Individual Integration) พบว่าจำนวนเด็กพิการทั้งหมดเพิ่มขึ้นจาก 199,227 คน ในปี 2548 เป็น 327,201 ในปี 2555 แต่จำนวนเด็กนักเรียนทั้งหมดในประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนลดลง ทำให้อัตราส่วนเด็กพิการเพิ่มขึ้นจาก 1.84% เป็น 3.17% ^[209] ตารางที่ 43 แสดงจำนวนเด็กพิการที่อยู่ในโรงเรียนแต่ละประเภท แบ่งตามประเภทของความพิการตั้งแต่ ปี 2548-2555 พบว่า เด็กพิการทางจิตใจ (Mental Disability) มีจำนวนมากที่สุด คือ 1.4% ในปี 2555

เด็กพิการในญี่ปุ่นจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลจำนวน 15,500 เยน หรือ 4,487 บาทต่อคนต่อเดือน โดยผู้ที่มีสิทธิคือครอบครัวที่เลี้ยงดูเด็กพิการอายุต่ำกว่า 19 ปี และมีใบรับรองความบกพร่องทางสติปัญญา (Certificate of the Intellectually Disabled) หรือความบกพร่องทางร่างกาย (Certificate of the Physically Disabled) หรือเป็นผู้ป่วยโรคสมองพิการ หรือโรคกล้ามเนื้อเสื่อมสภาพ ^[210]

ตาราง 5.8 ร้อยละเด็กที่มีข้อจำกัดทางสุขภาพในการเข้าถึงระบบการศึกษาประเทศญี่ปุ่นตามประเภท [209]

ประเภทเด็ก	ปี	โรงเรียนพิเศษ	ห้องเรียนพิเศษ	การเรียนรู้ส่วนบุคคล	รวม
ความพิการทางจิตใจ	2005	0.32%	0.55%	-	0.87%
	2012	0.57%	0.84%	-	0.41%
ความผิดปกติทางอารมณ์	2005	-	0.27%	0.06%	0.33%
	2012	-	0.65%	0.07%	0.73%
ความผิดปกติทางภาษา	2005	-	0.01%	0.28%	0.29%
	2012	-	0.02%	0.32%	0.33%
ออทิสซึม	2012	-	-	0.11%	0.11%
ความผิดปกติทางการเรียน	2012	-	-	0.09%	0.09%
ปัญหาด้านสมาธิ	2012	-	-	0.08%	0.08%
ปัญหาด้านร่างกาย	2005	0.11%	0.04%	0.000005%	0.15%
	2012	0.21%	0.04%	0.0002%	0.25%
ปัญหาทางการมองเห็น	2005	0.01%	0.003%	0.001%	0.02%
	2012	0.21%	0.04%	0.002%	0.03%
ปัญหาทางการได้ยิน	2005	0.03%	0.01%	0.02%	0.06%
	2012	0.03%	0.004%	0.02%	0.08%
มีความเจ็บป่วยเป็นอุปสรรคต่อการเรียน	2005	0.03%	0.02%	0.00001%	0.04%
	2012	0.12%	0.02%	0.0002%	0.15%

5.5 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจาก HIV/AIDS ในประเทศยูกันดา

5.5.1 มุมมองขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศต่อประเทศยูกันดาในการดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

พบว่า มีเด็กหลายล้านคนที่กลายเป็นเด็กกำพร้าเนื่องจากพ่อหรือ/และแม่เสียชีวิตจาก HIV/AIDS และเด็กอีกหลายล้านคนกำลังจะเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว ผลจาก HIV/AIDS ทำให้เด็กและสังคมต้องเผชิญกับวงจรอุบาทว์ เมื่อพ่อแม่มีผลเลือดบวกต่อ HIV สมาชิกที่เหลือในครอบครัวต้องเผชิญกับความไม่พร้อม ความขาดแคลน การเป็นกำพร้า หรือต้องอาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่ป่วยจนทำให้เด็กต้องออกจากระบบการศึกษาเพื่อที่มารดูแลพ่อแม่หรือญาติ เด็กอาจต้องเข้าสู่กระบวนการแต่งงานในขณะที่ยังน้อยเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ และเพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่เหลือ และเด็กอาจต้องเข้าสู่ระบบแรงงานก่อนวัยอันควร นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก HIV มักเข้าสู่ระบบแรงงานและมักเป็นธุรกิจทางเพศ ทำให้เสี่ยงต่อการได้รับเชื้อและยังทำให้เด็กต้องมีพฤติกรรมเสี่ยง ประเทศยูกันดาได้สร้างโครงการต่อสู้กับ HIV/AIDS ในปี 2005-2008 และได้รับการยกย่องจากองค์กรแรงงานระหว่างประเทศว่าเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่ประเทศอื่น ๆ สามารถนำมาเรียนรู้ได้

โครงการต่อสู้กับ HIV/AIDS โดยการกระจายรายได้ของประเทศยูกันดา

โครงการต่อสู้กับ HIV/AIDS ของประเทศยูกันดาคือการพัฒนากระบวนการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยเหลือครอบครัวด้อยโอกาสดังเช่นครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจาก HIV/AIDS ให้สามารถดำรงคุณภาพชีวิตพื้นฐานไว้ได้ และเป็นช่องทางเสริมสร้างความมั่นคงทางรายได้ที่จะช่วยให้เด็กสามารถคงอยู่ในระบบการศึกษาเทียบเท่ากับการเข้าถึงสุขภาพและอาหารที่ดี ระบบการคุ้มครอง

ทางสังคมหมายถึงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการมอบโอกาสทางรายได้ และการบริโภคแก่ครอบครัวยากจนเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากภัยทางสังคมอื่น ๆ โครงการดังกล่าวช่วยส่งเสริมระบบการคุ้มครองทางสังคมโดยการกระจายรายได้ ส่งเสริมการออมเงิน และประสานงานด้านระบบคุ้มครองทางสังคมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ วัตถุประสงค์ของโครงการต่อสู้กับ HIV/AIDS ของประเทศยูกันดา มีดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็ก ครีวเรือน และชุมชน ในการแก้ปัญหาและฟื้นฟูผลกระทบจาก HIV/AIDS
2. เพื่อป้องกันเด็กจากวงจรผลกระทบ HIV/AIDS
3. เพื่อปรับปรุงรายได้ประชาชนให้สามารถเข้าถึงความต้องการพื้นฐานได้
4. เพื่อสนับสนุนเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก HIV/AIDS ที่ต้องออกจากระบบการศึกษาให้ได้

การศึกษาตามศักยภาพของเด็กและบริบทพื้นที่

การดำเนินงานเริ่มจากทุกหน่วยงานสร้างแผนผังในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถระบุถึงเครื่องมือระบบการคุ้มครองทางสังคมที่ต้องใช้และสวัสดิการที่ต้องให้แก่กลุ่มเป้าหมายโดยให้ชุมชนเป็นหน่วยเชื่อมต่อบริการและสวัสดิการ รายการสวัสดิการทั้งหมดที่ส่งเคราะห์ได้จะถูกเสนอในที่ชุมชนและข้อมูลดังกล่าวสามารถเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยระบุถึงรายชื่อผู้ให้บริการในพื้นที่ เช่น ผู้ให้บริการทางสาธารณสุข ผู้ให้บริการการวางแผนทางการเงิน และสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ยังมีส่วนของการกระจายรายได้ ที่เป็นกิจกรรมที่มอบให้แก่ผู้หญิงและเด็กที่มีฐานะยากจน โดยผู้คัดเลือกคือสมาชิกในชุมชน และคณะกรรมการแรงงานเด็ก

หน่วยงานต่าง ๆ เข้าเยี่ยมชุมชนและเลือกผู้รับสวัสดิการที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการขึ้นไป โดยจะต้องประเมินสถานะทางครอบครัวสินทรัพย์ของครอบครัวเพื่อเข้ารับทุนและอุปกรณ์ ผู้เข้าร่วมโครงการระยะที่สองจำเป็นต้องเข้าประชุมและเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้มาสร้างโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว และแสดงผลรายได้และความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมด้านทักษะทางธุรกิจการจัดการ อาทิ

- การเริ่มธุรกิจ
- การพัฒนาธุรกิจ
- การจัดการธุรกิจ
- การจัดทำแผนธุรกิจ
- ทักษะการจัดเก็บบันทึกข้อมูล
- ทักษะการตลาด
- ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ
- การติดตามความเคลื่อนไหวทางบัญชี

บทเรียนจากโครงการดังกล่าวทำให้เกิดการสังเคราะห์องค์ความรู้แก่หน่วยงาน ชุมชน และประเทศอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดการตระหนักผู้ที่มีทักษะจากการฝึกอบรมมีความสามารถในการสร้างรายได้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงในโครงการมีศักยภาพในการสร้างรายได้มากกว่าหรือไม่น้อยกว่าผู้ชาย และการฝึกอบรมและการประเมินผลควรมีอย่างต่อเนื่อง ^[211]

แม้ว่าประเทศยูกันดาจะไม่สามารถมอบสิทธิประโยชน์ด้านการบริการในเชิงคลินิกหรือสาธารณสุขอย่างครบวงจรดังเช่นประเทศอื่นที่มีความพร้อมทางทรัพยากร แต่รัฐบาลยูกันดาเลือกใช้วิธีการเสริมสร้าง

ความมั่นคงทางการเงินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการคุ้มครองทางสังคมในการต่อสู้กับวงจรผลกระทบบของ HIV/AIDS ซึ่งประสบผลสำเร็จและเป็นตัวอย่างที่ดีให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้ศึกษาและถอดบทเรียน โครงการนี้ถูกนำไปใช้ให้ประเทศแซมเบียเช่นกัน เป็นการสร้างความตระหนักถึงรูปแบบการต่อสู้กับ HIV/AIDS หรือโรคระบาดร้ายแรงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากรและบริบท โดยคำนึงถึงการแก้ปัญหาด้านระบบการคุ้มครองทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ

5.6 การดูแลเด็กและเยาวชนถูกบังคับให้ขายแรงงาน/แรงงานเด็กในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก

5.6.1 การตัดสินใจขององค์การแรงงานระหว่างประเทศต่อปัญหาแรงงานเด็ก

องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้จัดทำโครงการเพื่อการกำจัดแรงงานเด็ก (The International Programme on the Elimination of Child Labour: IPEC) ขึ้นตั้งแต่ปี 1992 (พ.ศ. 2535) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการต่อสู้การมีอยู่ของแรงงานเด็ก โดยผลจากโครงการดังกล่าว ทำให้แรงงานเด็กลดลง และเกิดการศึกษาเชิงวิชาการ เพื่อป้องกันการเกิดแรงงานเด็กในหลายประเทศทั่วโลก

5.6.2 การดูแลเด็กและเยาวชนถูกบังคับให้ขายแรงงาน/แรงงานเด็กในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก³

รัฐบาลในกลุ่มประเทศเหล่านี้ได้ตระหนักถึงการมีอยู่ของแรงงานเด็กในพื้นที่ของตน และได้จัดการปัญหาดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยความร่วมมือกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศภายใต้โครงการกำจัดแรงงานเด็ก (ILO-IPEC) ซึ่งได้มีความร่วมมือในการแบ่งปันข้อเสนอแนะทางเทคนิคและข้อเสนอแนะทางการเงินแก่รัฐบาล^[212]

ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2547 โครงการ ILO-IPEC ได้ถูกจัดตั้งขึ้นในประเทศ อัลบาเนีย โรมาเนีย และยูเครน และหลังจากนั้นได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพิ่มเติมที่ มอลโดวา โคโซโว และบัลแกเรียตามลำดับ ในระหว่างเดือน กันยายน พ.ศ. 2546 – มีนาคม 2547^[212]

โครงการนี้ได้ทำให้เกิดการร่วมสร้างกรอบการทำงานทั้งทางด้านกฎหมาย นโยบาย และองค์กรในระดับนานาชาติในการจัดการปัญหาแรงงานเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการเคลื่อนย้ายแรงงานเด็กระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการเลือกพื้นที่เสี่ยงเพื่อเป็นพื้นที่นำร่องในการสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานอย่างถูกกฎหมาย และเต็มใจแก่เยาวชนโดยผ่านระบบการศึกษาและกระบวนการปรึกษาด้านอาชีพ สนับสนุนให้เกิดโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในศูนย์เยาวชน เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการเคลื่อนย้ายแรงงานเด็ก และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการระดับชาติและระดับภูมิภาค จนทำให้โครงการดังกล่าวเป็นต้นแบบในการเกิดโปรแกรมย่อยภายในภูมิภาคนี้เพื่อจัดการกับปัญหาแรงงานเด็กอีก 160 โครงการ เด็กประมาณ 10,000 คน ที่เป็นเหยื่อและกลุ่มเสี่ยงได้รับการช่วยเหลือจากการเป็นแรงงานเด็ก และการถูกบังคับให้ขายแรงงาน^[212]

ในภูมิภาคยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก มีลักษณะจำเพาะที่เอื้อให้การจัดการปัญหาแรงงานเด็กประสบผลสำเร็จกว่าภูมิภาคอื่น เนื่องจาก สหภาพยุโรปเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในภูมิภาคนี้โดยมีนโยบายที่เอื้อต่อการกำจัดแรงงานเด็ก นอกจากนี้การให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาแรงงานเด็กได้รับการสนับสนุนทางการเมืองในทุกประเทศ และกระบวนการคุ้มครองเด็กในภูมิภาคนี้ได้รับ

³ กลุ่มประเทศยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกในที่นี้ ประกอบด้วย ประเทศอัลบาเนีย บัลแกเรีย โคโซโว มอลโดวา โรมาเนีย และยูเครน

การพัฒนาในระดับหนึ่งซึ่งทำให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการต่อยอดเนื่องจากความพร้อมด้านทรัพยากรและค่านิยมของประชาชนและบุคลากร ^[212]

องค์ประกอบแห่งความสำเร็จได้จากการแก้ปัญหาแรงงานเด็กในภูมิภาคยุโรปกลางประกอบไปด้วยหลายปัจจัย ดังนี้

1. มุ่งกลุ่มประชากรที่องค์กรไม่เป็นทางการ: ต้องใช้ความร่วมมือกันระหว่างสหวิชาชีพในการตรวจสอบระบบแรงงานเด็ก และอาศัยความเชี่ยวชาญจากหลายภาคส่วนทั้งจากวิชาชีพทางการ และไม่เป็นทางการ เนื่องจากปัญหาแรงงานเด็กมักมีความเกี่ยวข้องกับส่วนของเศรษฐศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ (informal economy) ค่อนข้างมาก

2. การขยายผล: เมื่อประสบความสำเร็จในพื้นที่เป้าหมายแล้วจำเป็นต้องแผ่ขยายการแก้ปัญหาไปในพื้นที่อื่น ๆ เช่น พื้นที่ชนบท หรือทำงานแบบไม่ยึดติดกับพื้นที่เนื่องจากยังมีเด็กเร่ร่อนและแรงงานเด็กเคลื่อนที่ ที่ยังต้องการความช่วยเหลือ จึงมีการส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงบริการมากขึ้นเช่น สร้างระบบ Hotline

3. ระบบคุ้มครองเด็ก: ระบบคุ้มครองเด็กของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน จึงทำให้การปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของรูปแบบและระดับความสำเร็จ โดยในภูมิภาคยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกมีระบบคุ้มครองเด็กที่ค่อนข้างครบวงจร คือ เมื่อช่วยเหลือเด็กแล้ว มีสถานที่รองรับในการส่งต่อบริการ และฟื้นฟูเด็ก

4. มาตรฐานการบริการ: มีการประเมินเด็กแต่ละคนเพื่อให้บริการที่เหมาะสมต่อบุคคล ทั้งนี้ บริการที่มอบให้เด็กต้องอยู่ในระดับมาตรฐานที่ยอมรับได้

ผลจากการจัดการปัญหาแรงงานเด็กในโครงการดังกล่าวทำให้ในปี พ.ศ. 2546 แต่ละประเทศมีการสร้างแผนการดำเนินงานเพื่อต่อสู้กับปัญหาการเคลื่อนย้ายมนุษย์ ภายใต้ระบบ National Referral Mechanism (NRM) ส่งผลให้หลังจากนั้นมีการส่งกลับแรงงานเด็กในภูมิภาคนี้ ^[212]

5.7 การดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในธุรกิจทางเพศในนครแอตแลนตา สหรัฐอเมริกา

แอตแลนตา เป็นเมืองหลวงและเมืองขนาดใหญ่ในรัฐจอร์เจียของสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ระเบียบวาระการประชุมของสมาคมสตรีแอตแลนตาได้ยื่นข้อเสนอในการต่อต้านการนำเด็กและเยาวชนเข้าไปอยู่ในธุรกิจทางเพศต่อนายกเทศมนตรีประจำเมืองแอตแลนตา และนำไปสู่ข้อสรุปในการค้นหาเด็กที่เป็นเหยื่อธุรกิจทางเพศ สนับสนุนให้เด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาของรัฐ สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อต่อต้านการนำเด็กเข้าสู่ธุรกิจทางเพศ และจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเด็กที่เป็นเหยื่อจากธุรกิจทางเพศ จากข้อสรุปดังกล่าวทำให้เกิดโปรแกรมการต่อต้านการนำเด็กและเยาวชนเข้าไปอยู่ในธุรกิจทางเพศ 7 โปรแกรม ได้แก่

1. แคมเปญ “Dear John” แคมเปญนี้เคยเป็นและยังเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากเด็กในธุรกิจทางเพศ แอตแลนตาเป็นเพียงหนึ่งในไม่กี่พื้นที่ที่มีแคมเปญจากรัฐที่มุ่งไปยังอุปสงค์ของธุรกิจทางเพศที่ใช้เด็กเป็นเหยื่อและมีนายกเทศมนตรีจัดการกับปัญหาดังกล่าวด้วยกลวิธีเชิงรุก แคมเปญนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนในการมึงบประมาณผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ และการลงโฆษณาทางโทรทัศน์

2. การเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมตามความสมัครใจ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมเดินขบวนเพื่อสร้างความตระหนักในการต่อต้านการนำเด็กและเยาวชนเข้าไปอยู่ในธุรกิจทางเพศ และประชาชนที่ต้องการเข้าร่วมโครงการสามารถร่วมเป็นอาสาสมัครในโครงการได้

3. แรงกดดันจากนายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรีแฟรงคลินของแอตแลนตา เป็นเจ้าหน้าที่รัฐคนแรก ที่แสดงความจำนงโดยการเขียนจดหมายถึงบริษัทหนึ่งเพื่อขอให้หยุดการทำหน้าที่เป็นตลาดหลักสำหรับการซื้อและการขายสินค้าที่มีผู้หญิง และเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งโฆษณาทางเพศ

4. การฝึกอบรมการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากฝั่งตลาดผู้ให้บริการแล้ว การบังคับใช้กฎหมาย จำเป็นต้องมีการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจว่าเมื่อพบเด็กที่ถูกนำมาแสวงหาผลประโยชน์ หรือเป็นเหยื่อ จากที่บ้าน การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถช่วยเด็กเหล่านี้ได้มาก และลดจำนวนการ นำเด็กมาทำการค้าลักษณะนี้ต่อไปในอนาคต

5. โครงการ John School Development เป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นในศาล โดยมีเครือข่ายชื่อ จอร์เจีย เพื่อยุติการรังแกทางเพศถูกเลือกให้เป็นผู้ให้บริการด้านการศึกษาในโครงการนี้ ซึ่งโครงการนี้ได้ถูก แผล่ขยายไป 40 เมืองทั่วสหรัฐอเมริกา

6. การปฏิรูปกฎหมายท้องถิ่น กลุ่มพันธมิตรสามารถผ่านกฎหมายในการเพิ่มอายุขั้นต่ำของนักเดิน ระบายน้ำในแอตแลนตาจาก 18 ปี เป็น 21 ปี หลังจากที่ถูกกฎหมายดังกล่าวมีการบังคับใช้ที่มีเยาวชน หญิง 2,400 คน ที่ใบอนุญาตทำงานดังกล่าวหมดอายุ และหญิงสาวอีก 800 คน ขอสมัครใบอนุญาตแต่ถูก ปฏิเสธ

7. ซ้อมแผนรับมือ มีการซ้อมแผนรับมือโดยมอบหมายให้พนักงานดับเพลิงประจำเมืองมีหน้าที่ เข้าช่วยเหลือเหยื่อโสเภณีเด็ก แผนดังกล่าวได้รับการพัฒนาร่วมกับผู้ให้บริการทุกหน่วยที่สามารถเป็นผู้ส่งต่อ เคสไปยังตำรวจได้ หลังจากแผนดังกล่าวได้รับการฝึกซ้อมจนประสบความสำเร็จ หน่วยดับเพลิงดังกล่าว ได้มีโอกาสเข้าพบประธานาธิบดีโอบามา และทำให้แผนดังกล่าวเกิดการแผ่ขยายนำไปใช้ในระดับชาติ

จากการดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในธุรกิจทางเพศในนครแอตแลนตา ที่ประสบความสำเร็จด้านการ ต่อต้านการนำเด็กและเยาวชนเข้าไปอยู่ในธุรกิจทางเพศ องค์ความรู้ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จถูกส่งเคราะห์ เพื่อให้นำไปต่อยอดแก่ชุมชนอื่น ๆ ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีดังนี้

- ศูนย์ทำสื่อ: จะต้องมีการมีทีมงานที่รับผิดชอบในการจัดการประชาสัมพันธ์ด้านสื่อโฆษณาแบบต่าง ๆ
- กองทุน: กองทุนอาจไม่จำเป็นต้องใหญ่ แต่ควรมีอย่างเพียงพอต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง
- ที่ปรึกษาเชิงเทคนิค: ในการสร้างสรรค์การผลิตงานที่น่าสนใจแก่ประชาชน
- การตลาด: จะต้องมีการใช้ผู้ที่มียุทธศาสตร์ต่อความสนใจของประชาชนในการเข้าร่วมโครงการ เช่น ผู้มีชื่อเสียง
- ข้อเสนอเชิงนโยบาย: นโยบายที่จะสื่อถึงประชาชนควรได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้าน กฎหมายแนะนำถึงการให้ข้อมูลอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีความไม่แน่ใจว่า ประเด็นที่จะเข้ามาทำทายนั้นผิดกฎหมายแน่นอนหรือไม่
- การบังคับใช้กฎหมาย: การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจในกฎหมายและ เชี่ยวชาญ
- มุ่งเน้นที่เด็ก: เน้นที่ผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นหลัก
- การจัดประชุม: เพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดความร่วมมือและความตระหนักระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้บังคับใช้กฎหมาย และความตระหนักในชุมชน
- พัฒนาเว็บไซต์: เว็บไซต์จะต้องทันสมัยและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ^[213]

5.8 การดูแลเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดในประเทศสิงคโปร์

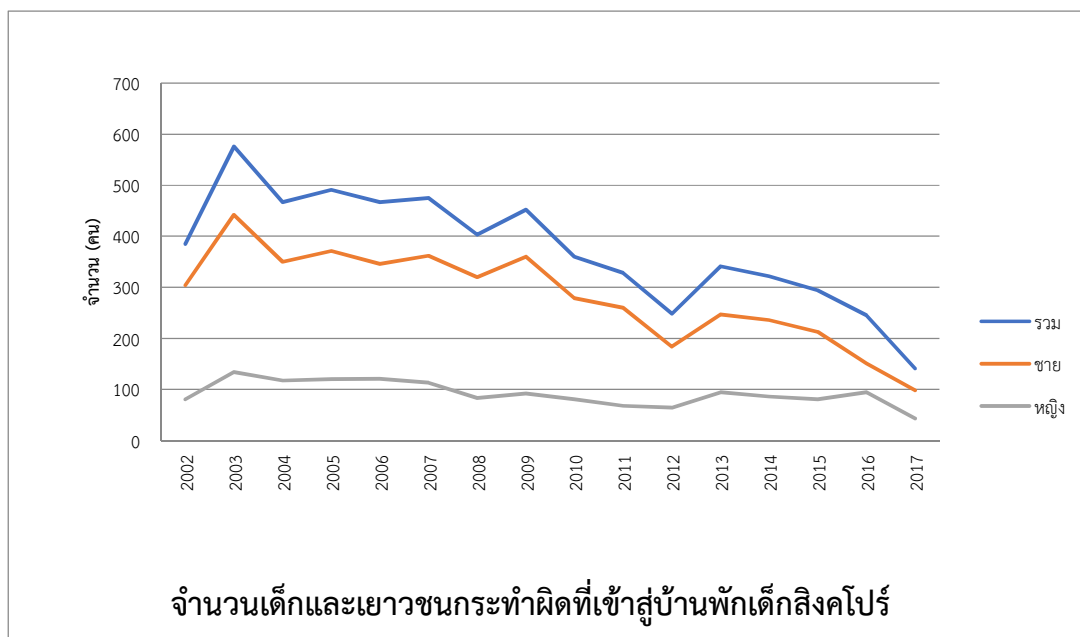
การดูแลเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดในประเทศสิงคโปร์ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและครอบครัว กระทรวงการพัฒนาชุมชนเยาวชนและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกิจการบ้านเรือน หน่วยงานยุติธรรม และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งของรัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการแนะแนวและฟื้นฟูเยาวชนแห่งชาติ (The National Committee on Youth Guidance and Rehabilitation) เพื่อดูแลเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นการดูแลเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดอายุ 12 ถึง 21 ปี โดยมีการทำงาน 5 ด้าน^[214] ได้แก่

1. ด้านกฎหมาย
2. การพัฒนาโปรแกรม
3. งานวิจัย
4. การจัดการข้อมูล
5. การประสานงานระหว่างหน่วยงานและการจัดประชุม

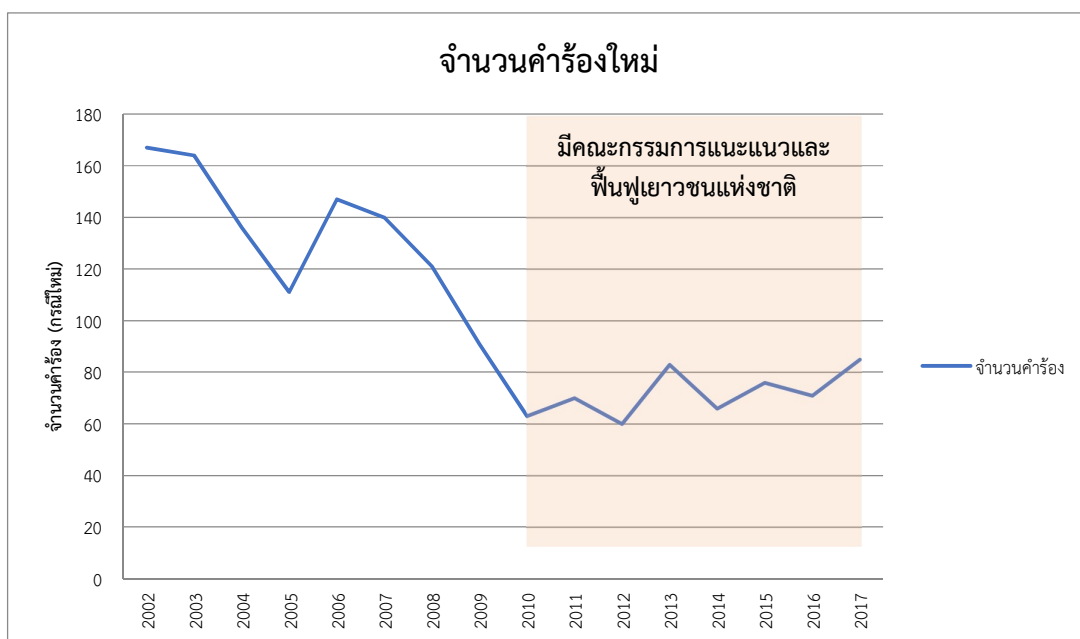
ในบริบทโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการของประเทศสิงคโปร์ ได้มีการจัดอบรมคุณครูเพื่อการจัดการและอยู่ร่วมกับเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดโดยศูนย์บริการเยาวชนของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งคุณครูจะได้รับการฝึกอบรมในทักษะการระบุสัญญาณและปัจจัยเสี่ยง และกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็น^[215]

ในส่วนของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดสำเร็จแล้ว กระทรวงพัฒนาสังคมและครอบครัวได้จัดบ้านพักเด็กแก่เด็กกลุ่มนี้ โดยในบ้านพักจะมีโปรแกรมการฟื้นฟูเพื่อช่วยและพัฒนาเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีกครั้งอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม^[216] โดยพบว่า มีสถิติการรับเด็กเข้าสู่บ้านพักเด็กลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงใน ภาพ 5.4

นอกจากนี้ ในกรณีเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยเด็กอาจแสดงพฤติกรรมขัดแย้งกับผู้ปกครองและโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น ๆ จนทำให้ผู้ปกครองตระหนักว่าไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้ ผู้ปกครองสามารถยื่นคำร้องต่อศาล (Beyond Parental Control Complaint) ให้ศาลเยาวชนออกคำสั่งให้เด็กได้เข้าสู่บริการปรับพฤติกรรมอันหลากหลายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำพฤติกรรมผิดกฎหมายสำเร็จ^[217] ซึ่งพบว่า จำนวนกรณีที่ผู้ปกครองยื่นคำร้องดังกล่าวมีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่มีคณะกรรมการแนะแนวและฟื้นฟูเยาวชนแห่งชาติในปี 2010 (พ.ศ. 2553) ดังแสดงในภาพ 5.5

ภาพ 5.4 จำนวนเด็กและเยาวชนกระทำความผิดที่เข้าสู่บ้านพักเด็กในประเทศสิงคโปร์ตั้งแต่ปี 2002-2017 ^[216]

ภาพ 5.5 จำนวนคำร้องที่ผู้ปกครองยื่นต่อศาลเยาวชนในกรณีเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ตั้งแต่ปี 2002-2017 ^[216]

5.9 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกทำร้ายและ/หรือทารุณกรรมในประเทศต่าง ๆ

5.9.1 ประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์มีช่องทางให้ผู้พบเห็นเด็กถูกทารุณกรรมสามารถแจ้งข้อสงสัยแต่ผู้มีอำนาจได้ โดยสามารถแจ้งตำรวจท้องที่ให้เป็นผู้รับเรื่อง ซึ่งตำรวจท้องที่ทำงานร่วมกับกระทรวงเพื่อเด็ก หรือแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่กระทรวงเพื่อเด็ก เพื่อเข้าให้การช่วยเหลือต่อไป เด็กที่ถูกทารุณกรรมที่ผู้พบเห็นจำเป็นต้องรายงานแจ้งข้อสงสัยแก่เจ้าหน้าที่ ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางอารมณ์ ถูกทำอันตรายทางกายรวมถึงการปฏิบัติต่อเด็กที่ไม่เหมาะสม ถูกปล่อยปละละเลย และถูกรังแกทางเพศในรูปแบบใด ๆ ผู้ที่เข้าแจ้งข้อสงสัยดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่จะได้รับความคุ้มครองและคุ้มกันตามกฎหมาย^[218]

เด็กและเยาวชนที่ถูกทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ จะได้รับการปกป้องตาม พรบ. เด็กผู้เยาว์และครอบครัวปี 1989 (The Children, Young Persons and their Families Act 1989) โดยการถูกระงับการดำเนินการทารุณกรรมเด็กและเยาวชนตามกฎหมายดังกล่าว^[218, 219] มีดังนี้

1. ถูกทารุณกรรมทางอารมณ์ อาจเป็นรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ การปฏิเสธ การลดระดับความสัมพันธ์ การเพิกเฉย การแยกตัว การคอร์รัปชัน การเอาใจเอาเปรียบ และการข่มขู่รังแก ทำให้เด็กกระทบกระเทือนทางอารมณ์ ทางจิตใจ ทางสังคม และประสาทสัมผัส

2. ถูกทำอันตรายทางกายรวมถึงการปฏิบัติต่อเด็กที่ไม่เหมาะสม การละเมิดทางกายภาพอาจเกิดจากการชก ต่อยตี เตะ เขย่า กัด ไฟไหม้ หรือข่วนเด็ก การทำอันตรายทางกายอาจเกิดจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมในครอบครัว และถือว่าการละเมิดโดยไม่คำนึงว่าจะตั้งใจทำร้ายเด็กหรือไม่ การได้รับการบาดเจ็บอาจแตกต่างกันตามความรุนแรง ตั้งแต่รอยขีดข่วน รอยไหม้ รอยขีด รอยกัด อาการแตกหักของกระดูกหรือกะโหลกศีรษะ ไปจนถึงรูปแบบที่รุนแรงที่สุดคือการตายของเด็ก

3. ถูกปล่อยปละละเลย เป็นพฤติกรรมที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องให้การดูแลใส่ใจเด็กแต่กลับปล่อยปละละเลยจนทำให้เด็กเสียผลประโยชน์ อาทิ

- ทางกายภาพ ไม่ให้การดูแลเด็กในสิ่งจำเป็นทางกายเช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ความอบอุ่น
- ทางกายภาพ ไม่จัดหา รับ หรือติดตาม การดูแลทางการแพทย์เพื่อเด็ก
- ละทิ้ง ปล่อยให้เด็กตกอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ โดยไม่จัดหาการดูแลที่จำเป็นให้และไม่มีพฤติกรรมที่จะกลับมาให้ความสนใจเด็ก

ที่จะกลับมาให้ความสนใจเด็ก

- ไม่สนใจดูแล ไม่ให้การดูแลอย่างเหมาะสมตามกฎหมายและตามพัฒนาการ
- ปฏิเสธความรับผิดชอบในการเป็นผู้ปกครอง ไม่ต้องการและไม่สามารถให้การดูแลอย่างเหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน

4. ถูกรังแกทางเพศในรูปแบบใด ๆ เป็นการกระทำของผู้ใหญ่หรือคนที่อายุมากกว่าหรือมีอำนาจมากกว่า ใช้เด็กเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ ในรูปแบบของการสัมผัสเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ ลูบไล่นำออก, อวัยวะเพศ, ออรัลเซ็กซ์, การมีเพศสัมพันธ์, การที่ผู้ใหญ่เปิดเผยตัวเองกับเด็กหรือเยาวชนหรือพยายามที่จะให้เด็กสัมผัสพวกเขาเพื่อจุดประสงค์ทางเพศ นอกจากนี้ยังรวมถึงการแอบถ่ายภาพเด็กหรือเยาวชนที่ไม่เหมาะสม การข้องเกี่ยวกับกิจกรรมอนาจารในเด็กหรือเยาวชน หรือการค้าประเวณี หรือใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เพื่อเริ่มการสนทนาทางเพศกับเด็กหรือเยาวชน^[219]

หากการทารุณกรรมเกิดในบ้าน ผู้ที่ถูกทารุณกรรมและเด็กในการดูแลสามารถแจ้งสายด่วน โทร 111 เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที หากผู้ที่ถูกทารุณกรรมทำงานประจำสามารถแจ้งเจ้านายเพื่อรับเงินชดเชยการถูกทารุณกรรมในบ้าน/การหยุดพักงานเนื่องจากถูกทารุณกรรมในบ้าน (Domestic Violence Leave) และสามารถเข้าทำงานได้ตามความยืดหยุ่น การทารุณกรรมในบ้าน คือ การถูกทำร้ายทางร่างกาย

เพศ หรือจิตใจ เหล่านี้จะได้รับความคุ้มครองตาม พรบ.คุ้มครองเหยื่อปี 2018 (Victims' Protection Act 2018) ซึ่งเหยื่อมีสิทธิในการปกป้องต่อต้านการทารุณกรรมในบ้านโดยไม่เกี่ยวกับเพศหรือลักษณะความสัมพันธ์^[220]

สำหรับการหยุดพักงานเนื่องจากถูกทารุณกรรมในบ้าน การทารุณกรรมอาจเกิดขึ้นก่อนการเข้าทำงานปัจจุบัน หรือก่อนกฎหมายคุ้มครองนี้จะมีผลบังคับใช้ (1 เมษายน พ.ศ. 2562) หากได้รับการจ้างงานแล้ว บุคคลสามารถหยุดพักสูงสุด 10 วัน โดยได้รับเงินชดเชยการถูกทารุณกรรมในบ้าน และสามารถร้องขอให้มีการเข้าทำงานในช่วงเวลาที่ยืดหยุ่นสูงสุด 2 เดือน การถูกเย้ยหยันอย่างไม่เป็นธรรมในที่ทำงานจากการใช้สิทธินี้ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และในกรณีที่มิได้เด็กหรือเยาวชนในการดูแลได้รับการทารุณกรรมในบ้านด้วย สามารถร้องขอเงินชดเชยเพื่อการดูแลเด็กได้^[221]

5.9.2 ช่องทาง

หน่วยงานคุ้มครองครอบครัวและเด็ก (Family and Child Protective Services Units (FCPSUs)) ภายใต้กรมสวัสดิการสังคม (Social Welfare Department) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลกลุ่มเด็กที่ถูกทำร้ายร่างกาย และเด็กที่มีปัญหาและข้อพิพาทในเรื่องการดูแลเด็กและสิทธิของผู้ปกครอง โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของเด็กและฟื้นฟูเยียวยาให้กลับสู่สภาพปกติ พบว่าเด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายตั้งแต่ปี 2007 ถึงปี 2017 ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนที่ถูกทำร้ายร่างกายค่อนข้างเท่าเดิมจากเมื่อสิบปีก่อน โดยมีสาเหตุมาจากการถูกทำร้ายทางร่างกาย (Physical Abuse) มากเป็นอันดับต้น แต่มีจำนวนลดลงจากปีก่อน ในขณะที่จำนวนการถูกล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Abuse) และจำนวนถูกปล่อยปละละเลย (Neglect) กลับมีเพิ่มมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา^[191]

5.9.3 ประเทศญี่ปุ่น

สถิติจากกระทรวง Ministry of Health, Labor, and Welfare พบว่า มีจำนวนเด็กที่รายงานถูกทารุณกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เด็กที่ได้รับรายงานว่าถูกทารุณกรรมแบ่งตามประเภท ได้แก่ การทารุณกรรมทางร่างกาย การถูกละเลย การถูกล่วงเกินทางเพศ และการทารุณกรรมทางจิตใจ^[222]

ในปี 2561 มีจำนวนเด็กที่รายงานถูกทารุณกรรมเกือบ 160,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เยอะที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และเพิ่มขึ้นกว่า 26,000 คนจากปีก่อนหน้า โดยรายงานระบุว่าประเภทการทารุณกรรมในเด็กที่พบมากที่สุดคือ การทารุณกรรมทางจิตใจ มีจำนวนกว่า 90,000 คนที่ถูกทารุณกรรมด้วยสาเหตุนี้ ตามมาด้วยการถูกทารุณกรรมทางร่างกาย 40,000 กว่าคน การถูกละเลยเกือบ 30,000 คน และการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 1,700 กว่าคน^[222]

หน่วยงานหลักที่ดูแลสวัสดิการของเด็กและเยาวชนในประเทศญี่ปุ่นคือ กระทรวง Ministry of Health, Labor, and Welfare (MHLW) โดยมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องคือกฎหมาย Child Welfare Act และได้มีการกำหนดระบบการดูแลเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือสำหรับเด็กที่ถูกทารุณกรรม ประเทศญี่ปุ่นได้มีการจัดตั้งหน่วยงาน The Council of the Senior Vice-Ministers on Measures to Prevent Child Abuse ในปี 2014 เพื่อทำหน้าที่ในการวางแผนทางชีวิตกลุ่มเด็กที่ถูกทารุณกรรม รวมถึงวางแผนทางการป้องกันการทารุณกรรมในเด็ก แนวทางการตรวจสอบ และวิธีการรับมือเมื่อเด็กถูกทารุณกรรม โดยหน่วยงานนี้ได้มีระบบการป้องกันเด็กถูกทารุณกรรม ได้แก่ มีการโทรศัพท์ตรวจสอบครอบครัวที่มีเด็กแรกเกิด และมีเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมบ้านที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 4 ปี เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของเด็ก และเพื่อให้

ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่ครอบครัว อีกทั้งยังมีการเยี่ยมชมบ้านที่มีเด็กเพื่อให้คำแนะนำ หรือรับฟังปัญหาในครอบครัว ^[222]

หากเป็นกรณีเด็กที่ถูกทำร้าย (bully) ประเทศญี่ปุ่นในการกำหนดวิธีการรับมือภายใต้กฎหมาย “About Enforcement of the Act for the Promotion of Measures to Prevent Bullying” มีการกำหนดแนวทางรับมือ ได้แก่

1. มีการจัดการรับมืออย่างเป็นระบบในโรงเรียนและสถานศึกษา
2. มีการให้ความร่วมมือกับตำรวจและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
3. ให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบปัญหา และ
4. มีหน่วยงานรับคำร้องเรียนจากเด็ก

5.10 การดูแลเด็กและเยาวชนเร่ร่อนในประเทศลักเซมเบิร์ก

ประเทศลักเซมเบิร์กถือว่าเด็กที่มีปัญหาในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มเด็กที่มีปัจจัยตัวชี้วัดการถูกตัดออกจากสังคม เด็กและเยาวชนเร่ร่อนต้องเผชิญกับการขาดความคุ้มครองทางสังคมอีกหลายประการ เนื่องจากมักไม่ได้รับการจ้างงานอย่างถูกกฎหมายและไม่ได้การรับรองในสิทธิ์ต่าง ๆ การกลายเป็นเด็กและเยาวชนเร่ร่อนอาจมีสาเหตุจากการต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการก่อนการเร่ร่อน เช่น การมีภูมิหลังครอบครัวที่มีปัญหา ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว การมีประวัติในการขาดความรับผิดชอบบางประการ ขาดการเข้าถึงระบบการศึกษา การมีปัญหาด้านพฤติกรรม ฯลฯ ดังนั้น รัฐบาลลักเซมเบิร์กจึงมีแนวคิดในการจัดเตรียมบริการอย่างเหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชนเร่ร่อน รวมไปถึงการจัดหาที่พักพิงชั่วคราว แม้ว่าในประเทศลักเซมเบิร์กจะมีจำนวนเด็กและเยาวชนเร่ร่อนน้อยเพียง 60 คนในปี พ.ศ. 2545 ^[222] เนื่องจากเป็นประเทศที่มีค่าดัชนีเด็กด้อยโอกาสที่ 0.0 ^[223] และมีขนาดพื้นที่เล็กเพียง 2,586 ตารางกิโลเมตร

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการที่อยู่อาศัยในประเทศลักเซมเบิร์กคือ กระทรวงชนชั้นกลาง การท่องเที่ยว และที่พักอาศัย (Ministere des Classes Moyennes, du Tourisme at du Logement) ซึ่งมีการอุดหนุนด้านสวัสดิการที่ที่พักอาศัยแก่ผู้รับสวัสดิการอายุต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งถือเป็น 1 ใน 4 ของจำนวนผู้รับสวัสดิการทั้งหมด

ศูนย์เยาวชน (Maisons des Jeunes) ในลักเซมเบิร์กมี 28 แห่ง แม้ว่าศูนย์เยาวชนจะไม่จัดบริการที่พักให้แก่เด็กและเยาวชน แต่ได้จัดกิจกรรมให้แก่เด็กและเยาวชนในเวลากลางวันและช่วงเย็น มีการจัดอาหารให้แก่บุคคลอายุ 12-20 ปี

เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 กระทรวงครอบครัวและการบูรณาการของประเทศลักเซมเบิร์กได้แถลงนโยบายเพื่อช่วยเหลือคนเร่ร่อน โดยรัฐบาลจะมีการจัดกิจกรรมเพื่อต่อสู้กับปัญหาคนเร่ร่อนซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) โดยมีแนวคิดในการจัดหาที่พักเป็นอันดับแรก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อจัดหาที่พักให้แก่คนเร่ร่อนให้มีความเสถียรด้านที่อยู่อาศัย
2. เพื่อเข้าช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและเหมาะสม
3. เพื่อป้องกันการเพิ่มจำนวนคนเร่ร่อน
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานทางศาสนาในประเทศลักเซมเบิร์กเป็นองค์กรสำคัญในการจัดสรรที่พักแก่คนเร่ร่อน โดยคำนึงถึงมาตรฐานการบริการคนเร่ร่อนเป็นสำคัญ โดยใน 1 สถานพักพิงจะสามารถรับคนเร่ร่อนได้ 64 คน ซึ่งจัดบริการห้องพักแบบ 2, 4, และ 7 เตียง ซึ่งนอกจากจะให้บริการจัดหาที่พักพิงแล้ว ในช่วงเวลากลางวัน

ยังจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการเลี้ยงดูตนเองและใช้บริการที่พึงพอใจในช่วงจำเป็นเท่านั้น

กระทรวงครอบครัวและการบูรณาการและเทศบาล 2 แห่ง ที่ใหญ่ที่สุดของลักเซมเบิร์ก ได้เพิ่มงบประมาณในการดูแลคนเร่ร่อน ซึ่งจากการลงทุนดังกล่าว ทำให้การดูแลคนเร่ร่อนขยายเป้าหมายไปยังการดูแลเด็กและเยาวชนเร่ร่อนเพื่อผลักดันเด็กกลุ่มนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์การแก้ปัญหาคนเร่ร่อน และรัฐบาลยังมีแผนในการลงทุนเพื่อที่อยู่อาศัยต่อไปในอนาคต

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยถือเป็นนโยบายเร่งด่วนระดับชาติของประเทศลักเซมเบิร์ก และทำให้เกิดการขยายผลไปในระดับท้องถิ่น การแก้ปัญหาเชิงนโยบายได้รับการถกเถียงเพื่อหาข้อสรุปที่เหมาะสมกับบริบทของลักเซมเบิร์ก หน่วยงานบริการเช่าที่อยู่อาศัยของรัฐ (The Social Rental Agency) ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2552 และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในสิ้นปีพ.ศ. 2558 หน่วยงานนี้ได้จัดบริการที่พึงพอใจให้แก่คนเร่ร่อน 363 หน่วย คิดเป็น 1,420 คน โดยหน่วยงานเทศบาลเป็นผู้ดำเนินการจัดบริการดังกล่าวประมาณ 50% เป็นการร่วมมือกันทำงานระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ^[224]

5.11 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งในประเทศออสเตรเลีย

สำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งในประเทศออสเตรเลีย รัฐบาลจะส่งเด็กให้อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้าน (Out-of-home Care) หมายถึงการดูแลเด็กและเยาวชนตั้งแต่อายุ 0-17 ปี ที่ไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากการถูกรังแกและทอดทิ้ง การดูแลนอกบ้านเป็นหนทางให้เกิดผู้ดูแลอื่นที่เป็นทางเลือกในการดูแลเด็กทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การดูแลนอกบ้านสามารถจัดทำได้ทั้งจากภาคส่วนที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ทางการณ์ในที่นี้คือการมีกระบวนการทางศาลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการดูแลเด็กระหว่างครอบครัว ผู้ดูแล และรัฐหรือองค์กรต่าง ๆ การดูแลแบบไม่เป็นทางการคือการจัดการดูแลเด็กที่ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการที่มีเจ้าหน้าที่บังคับใช้ตามกฎหมายหรือกระบวนการทางศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนการดูแลแบบเป็นทางการมักจะตามมาด้วยการยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือจากกระบวนการคุ้มครองเด็ก ทั้งในรูปแบบของอาสาสมัครหรือคำสั่งศาล

5.11.1 รูปแบบของการดูแลนอกบ้าน

บ้านพักเด็ก (Residential Care) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการดูแลและที่อยู่อาศัยให้แก่เด็ก โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับค่าจ้างจากองค์กรหรือภาครัฐมาทำการดูแล

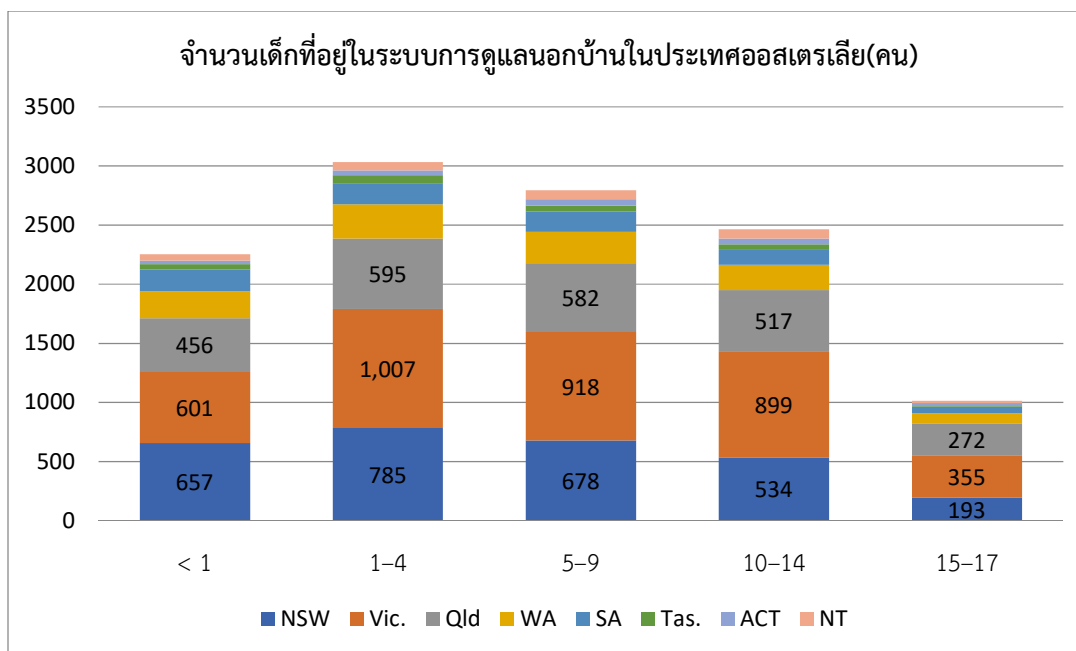
กลุ่มบ้านครอบครัว (Family Group Homes) เป็นการจัดหาบ้านให้แก่เด็กโดยกรมกองหรือหน่วยงานในชุมชนที่มีบ้านให้เด็กสามารถเข้าพัก ผู้ดูแลไม่ได้รับค่าจ้างแต่จะได้เงินสนับสนุนหรือเงินชดเชยในการช่วยดูแลเด็ก

การดูแลที่บ้าน (Home-based Care) เด็กจะได้รับการดูแลในบ้านของผู้ดูแลที่ได้รับการชดเชยจากการจ่ายเงินเพื่อการดูแลเด็ก ซึ่งมี 4 ประเภท ได้แก่ การดูแลโดยญาติ การดูแลโดยผู้อุปถัมภ์ การจัดการดูแลโดยกลุ่มบุคคลที่สาม และการดูแลที่บ้านชนิดอื่น ๆ

การอยู่โดยอิสระ (Independent Living) หมายถึงถึงกรรมกรส่วนตัวและผู้ครอบครองครัวเรือนอื่น ๆ การดูแลนอกบ้านที่ไม่เข้าเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อข้างต้น เช่น โรงเรียนประจำ โรงพยาบาล โรงแรม และกองกำลังป้องกัน (Defence Forces)

5.11.2 มาตรฐานระดับชาติในการดูแลนอกบ้าน

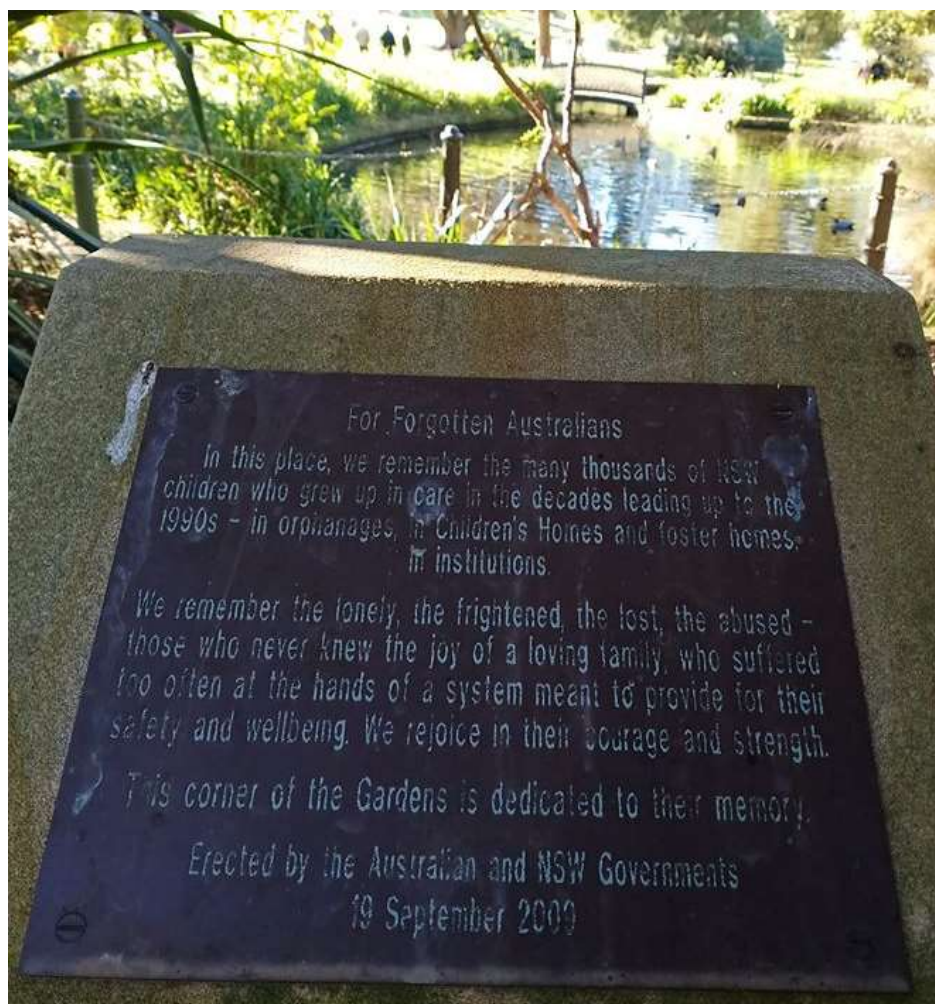
เมื่อหน้าที่ความรับผิดชอบในการปกครองเด็กถูกย้ายไปเป็นของรัฐหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย มาตรฐานระดับชาติในการดูแลนอกบ้านจะต้องทำให้เกิดขึ้นโดยมีผลลัพธ์ที่หวังผลได้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและการรับรู้ตัวตนของเด็ก การวางแผนการดูแล ความสัมพันธ์ต่อครอบครัววัฒนธรรม และชุมชน การศึกษา สุขภาพ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความปลอดภัยเสถียรภาพและความมั่นคงของเด็ก ความต้องการทางสังคมและนันทนาการ การอบรมและการสนับสนุนผู้ดูแล และการเปลี่ยนผ่านจากการดูแล (Transition from Care) ^[225]

ภาพ 5.6 จำนวนเด็กที่อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านในประเทศออสเตรเลียในปี พ.ศ. 2560

จากภาพ 5.6 แสดงจำนวนเด็กที่อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านของประเทศออสเตรเลียในปี พ.ศ. 2560 ตามกลุ่มอายุ พบว่า รัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐวิกตอเรีย และรัฐควีนส์แลนด์มีจำนวนเด็กที่อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านสูงกว่ารัฐอื่น ๆ หากคิดเป็นกลุ่มอายุจะพบว่า มีเด็กที่อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านของประเทศออสเตรเลียในปี พ.ศ. 2560 ทั้งหมดจำนวน 11,556 คน โดยแบ่งเป็น

- เด็กที่อายุต่ำกว่า 1 ปี อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านทั้งหมด 2,251 คน
- เด็กที่อายุระหว่าง 1-4 ปี อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านทั้งหมด 3,032 คน
- เด็กที่อายุระหว่าง 5-9 ปี อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านทั้งหมด 2,795 คน
- เด็กที่อายุระหว่าง 10-14 ปี อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านทั้งหมด 2,466 คน
- เด็กที่อายุระหว่าง 15-17 ปี อยู่ในระบบการดูแลนอกบ้านทั้งหมด 1,012 คน

ภาพ 5.7 อนุสาวรีย์เด็กที่ถูกทอดทิ้งในออสเตรเลีย ณ สวนพฤกษศาสตร์
แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย

5.12 การดูแลเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมในสถานลงโทษกักกันในประเทศสวีเดน

ในประเทศสวีเดนเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี จะไม่ถูกพิพากษาลงโทษ ประเทศสวีเดนไม่มีศาลพิเศษสำหรับคดีเยาวชน คดีอาชญากรรมทั้งหมดที่กระทำโดยผู้เยาว์ คือ บุคคลที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะต้องได้รับการพิพากษาที่ศาลผู้ใหญ่^[226] ในปี พ.ศ. 2559 มีเยาวชนในสถานลงโทษกักกันคิดเป็น 0.3% ของประชากรนักโทษทั้งหมดของสวีเดน^[227] การตัดสินลงโทษเยาวชนที่ก่ออาชญากรรม มี 5 ระดับ ดังนี้

1. การปรับ
2. การสั่งปล่อยโดยมีเงื่อนไข
3. การรายงานคุมประพฤติ
4. การถูกเข้าสถานกักกัน
5. การถูกจำคุก

ศาลจะพิพากษาให้เยาวชนเข้าสู่สถานกักกันเฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น การเข้าสู่สถานกักกันของเยาวชนจะเป็นทั้งการลงโทษและการบำบัดภายใต้ระบบบริการทางสังคมของประเทศสวีเดน ตาม พรบ.

การดูแลแบบบังคับ มาตราที่ 12 (Compulsory Care Act, Section 12) พรบ. ดังกล่าวถูกนำมาใช้ในการดูแลเยาวชนในสถานกักกันทั้งเยาวชนที่มีพฤติกรรมก่ออาชญากรรม หรือติดยา หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพและพัฒนากติของเยาวชน ดังนั้น เยาวชนในสถานกักกันและเรือนจำจะได้รับ การดูแลทั้งจากหน่วยงานด้านยุติธรรม และด้านสวัสดิการสังคม อย่างไรก็ตาม เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับการพิพากษาให้ถูกจำคุกในกรณีที่มีความจำเป็นเฉพาะอย่างมากเท่านั้น ^[226] การพิพากษาลงโทษสถานหนักมักพิพากษาให้เยาวชนอยู่ในสถานกักกันเป็นเวลา 14 วัน ถึง 4 ปี ^[228] การถูกพิพากษาจำคุกถือเป็นโทษร้ายแรงที่สุดที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ในกรณีผู้ใหญ่โทษร้ายแรงที่สุดคือการจำคุกตลอดชีวิต แต่ในเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี โทษร้ายแรงที่สุดคือการถูกจำคุกสูงสุด 10 ปี ^[226] เมื่อเข้าสู่เรือนจำแล้ว ทางเรือนจำอนุญาตให้สามารถพบกับบุคคลภายนอกได้อย่างน้อย 2 ชั่วโมงต่อวัน เช่น เจ้าหน้าที่เรือนจำ ครูสอนโยคะ นักจิตวิทยา หรืออาสาสมัคร ^[229] จากภาพ 5.8 ภาพฝั่งขวาคือห้องขังเดี่ยวเยาวชนในเรือนจำประเทศสวีเดน ในขณะที่ภาพฝั่งซ้ายคือการปิดล็อกประตูจากหน้าต่างขัง

ภาพ 5.8 ห้องขังเดี่ยวเยาวชนในเรือนจำประเทศสวีเดน ^[229]

5.13 การดูแลเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดในประเทศสิงคโปร์

5.13.1 กระบวนการทางกฎหมาย

ประเทศสิงคโปร์ได้ออกกฎหมาย พรบ. การใช้ยาที่ไม่เหมาะสม (The Misuse of Drugs Acts: MDA) ภายใต้ พรบ. นี้ ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ผู้ที่ขัดขืนจะต้องถูกจองจำเป็นระยะยาว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ เป็นผู้เสพครั้งแรกและครั้งที่สอง จะถูกส่งไปบำบัดและฟื้นฟูที่ศูนย์ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (Drug Rehabilitation Centres: DRC)

สำหรับผู้ให้เด็กหรือผู้เยาว์ (ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี) หรือให้คนด้อยโอกาสเสพยา จะต้องได้รับโทษจำคุกสูงสุด 30 ปี และอาจถูกตี/โบย 15 ครั้ง

แม้ว่าประเทศสิงคโปร์จะสามารถควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศได้เป็นอย่างดี แต่รัฐบาลยังคงให้ความสนใจกับกลุ่มคนติดยาที่ไม่สามารถเลิกยาได้หลังการบำบัดจากศูนย์ฯ ในกรณีดังกล่าวผู้ที่ไม่สามารถเลิกยาได้จะถูกจำคุกระยะยาว (5-12 ปี) ด้วยเหตุผล 3 ประการ

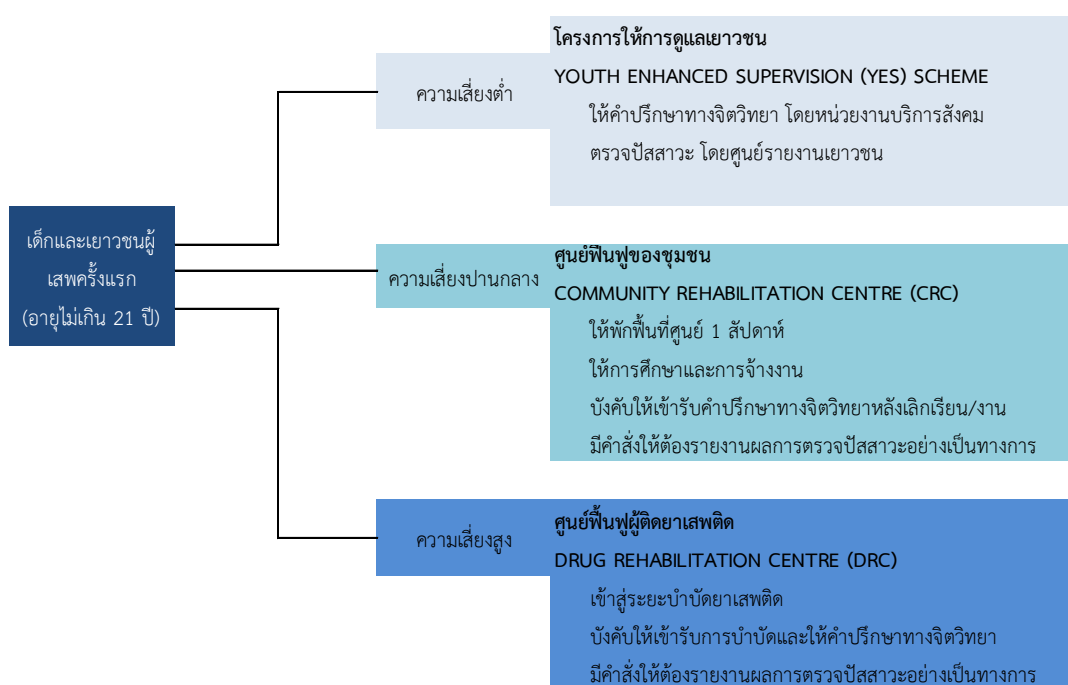
1. เพื่อให้ความมั่นคงปลอดภัยแก่สังคม
2. เพื่อช่วยให้ผู้ติดยาสามารถลด/เลิกการใช้ยาเสพติด
3. เพื่อลดจำนวนอาชญากรรมที่อาจเกิดจากผู้ติดยา

นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์ยังได้ออกกฎหมาย พรบ. สารเสพติดไม่ให้โทษ (The Intoxicating Substances Acts) โดยสารเสพติดดังกล่าว เช่น กาว หรือสารระเหย ผู้เสพกระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกิน 2,000

ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ พรบ.นี้ยังจัดการกับผู้ประกอบการที่จัดเก็บสารดังกล่าวไว้เพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ที่นำสารไปเพื่อการเสพ โดยจะถูกปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ^[230]

5.13.2 ช่องทางการช่วยเหลือ

เด็กและเยาวชนติดยาในประเทศสิงคโปร์จะถูกส่งไปบำบัดตามความเหมาะสมดังแสดงในภาพ 5.9 การประเมินความเสี่ยงจะถูกประเมินโดยนักจิตวิทยา เพื่อประเมินถึงแนวโน้มการกลับไปเสพยาซ้ำ การเข้ารับการรักษาบำบัดนี้จะทำให้เด็กไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรม หลังจากการบำบัดแล้ว เด็กอาจส่งไปอยู่ในสถานพักพิงก่อนกลับบ้าน (Halfway House) หรือเข้าโครงการทำงานให้รัฐบาล หรือได้รับการเยี่ยมบ้าน เด็กจะถูกติดตามหลังการบำบัดจนถึงเกณฑ์ปิดเคส ^[231]

ภาพ 1.9 รูปแบบการบำบัดเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดในประเทศสิงคโปร์ตามระดับความเสี่ยง ^[231]

5.14 การดูแลเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ในประเทศอังกฤษ

รัฐบาลอังกฤษตระหนักว่าในกรณีของวัยรุ่นตั้งครรภ์ หากได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนตั้งแต่วัยต้น จะทำให้เด็กไม่ต้องเผชิญกับผลลัพธ์ทางลบโดยไม่จำเป็น ไม่เฉพาะวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์เท่านั้นที่รัฐบาลให้การช่วยเหลือเมื่อเกิดกรณีตั้งครรภ์ในวัยรุ่น รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับวัยรุ่นชายซึ่งจะกลายเป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่พ่อตั้งแต่อายุยังน้อยต่อไป

พ่อและแม่วัยรุ่นจะต้องเข้ารับการสนับสนุนและการประสานงานกับผู้ให้บริการทางสุขภาพโดยการบริการจะอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและมาตรฐาน กรอบการให้บริการแบบครบวงจรถูกสร้างขึ้นเพื่อให้พ่อและแม่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมได้ทุกมิติ โดยการจัดบริการจะอยู่ในท้องถิ่น

เหตุที่รัฐบาลอังกฤษต้องเข้ามาช่วยเหลือพ่อแม่และแม่เลี้ยงเดี่ยวเนื่องจากเด็กกลุ่มนี้มีความเสี่ยงมากกว่าเด็กปกติและอาจส่งผลกระทบต่อสังคมได้หากรัฐไม่ให้การช่วยเหลือ อาทิ แม่เลี้ยงเดี่ยวมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในช่วงตั้งครรภ์มากกว่าผู้ใหญ่ตั้งครรภ์ถึง 3 เท่า แม่เลี้ยงเดี่ยวมีโอกาสให้นมลูกน้อยกว่าคนปกติถึง 3 เท่า บุตรของแม่เลี้ยงเดี่ยวมีความอันตรายต่อการเสียชีวิตมากกว่าปกติ 60% บุตรของแม่เลี้ยงเดี่ยวมีความเสี่ยงต่อการมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ถึง 30% เมื่ออายุ 5 ปี บุตรของแม่เลี้ยงเดี่ยวมีโอกาสมีพัฒนาการช้ากว่าเด็กปกติถึง 4 เดือน และพ่อเลี้ยงเดี่ยวมักจะไม่มีงานทำเมื่ออายุ 30 ปี ^[232]

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าหากพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนตั้งแต่ในช่วงต้น จะทำให้ไม่ต้องเผชิญกับผลลัพธ์ทางลบโดยไม่จำเป็น โดยการบริการจากรัฐจะต้อง ทันทั่วถึง ยั่งยืน สม่ำเสมอ เป็นสหวิชาชีพ บูรณาการระหว่างหน่วยงาน และได้รับความไว้วางใจจากพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว

รัฐบาลอังกฤษตระหนักว่าการเข้าให้การช่วยเหลือพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวอย่างทันทั่วถึงที่ด้วยบริการครบวงจร นอกจากจะสามารถทำให้ผลลัพธ์ของการตั้งครรภ์วัยรุ่นดีกว่าการปล่อยปละละเลยเด็กกลุ่มนี้แล้ว รัฐบาลอังกฤษยังสามารถประหยัดงบประมาณในอนาคตจากการแก้ไขความเสียหายที่สามารถป้องกันได้ ดังนี้

- ด้านความปลอดภัย: เด็กจะได้รับการปกป้องจากบริการทางสังคม และสามารถประหยัดงบประมาณได้ถึง 65,000 ปอนด์ (2,656,744 บาท) ต่อปี จากการทารุณกรรมในครอบครัว ช่วยให้ตำรวจ และหน่วยงานท้องถิ่น รวมไปถึงหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม และกระทรวงสาธารณสุขประหยัดงบประมาณได้ถึง 2,700 ปอนด์ (110,357 บาท) ต่อปี
- ด้านความพร้อมของโรงเรียน: เด็กที่มีความพร้อมในการไปโรงเรียนและเข้าเรียนจะทำให้โรงเรียนประหยัดงบประมาณในการแก้ปัญหาเด็กถึง 1,000 ปอนด์ (40,872 บาท) ต่อปี
- ด้านหน่วยงานต่าง ๆ: หากแม่เลี้ยงเดี่ยวทุกคนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา การจ้างงาน และการฝึกอบรม จะทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ประหยัดงบประมาณได้ถึง 4,500 ปอนด์ (183,928 บาท) ต่อปี
- ด้านสุขภาพจิต: หากทุกคนไม่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต จะทำให้หน่วยงานในท้องถิ่นของประเทศอังกฤษ ประหยัดงบประมาณได้ถึง 2,000 ปอนด์ (81,745 บาท) ต่อปี

5.14.1 สวัสดิการสำหรับพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวในประเทศอังกฤษ

แม้ว่าในระยะยาวแล้ว การสนับสนุนพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวคือการให้ทั้งคู่สามารถมีอิสระทางการเงินโดยผ่านบริการต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้ทั้งคู่มีความมั่นใจ และได้รับการรับรองต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แต่ในระยะสั้น สวัสดิการที่จะมอบให้ทั้งคู่ที่รัฐจะมอบให้เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะยากจน ความเครียด และผลลัพธ์ทางลบต่อสุขภาพและสุขภาพจิต โดยนักสังคมสงเคราะห์จะทำหน้าที่ให้คำแนะนำด้านอาชีพ และเสนอข้อมูลของสวัสดิการต่าง ๆ ทั้งในแง่ของสุขภาพและการสนับสนุนจากชุมชน และให้รายละเอียดการติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่จำเป็น ^[232]

แนวทางปฏิบัติสำหรับพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวประเทศอังกฤษในการเข้ารับสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ

1. เข้ารับการตรวจและฝากครรภ์ โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมในการเสนอการให้บริการแก่แม่เลี้ยงเดี่ยวโดยปราศจากอคติ
2. ทำการนัดหมายบริการอื่น ๆ ที่จะตามมา เจ้าหน้าที่จะให้ข้อมูลด้านการสนับสนุนสุขภาพที่ดีขณะตั้งครรภ์ เช่น การรับฟิสิกส์และสารอาหารวิตามินอื่น ๆ ที่จำเป็น และเจ้าหน้าที่จะทำการส่งต่อไปยังพยาบาลประจำครอบครัว (Family nurse) หรือการบริการอื่น ๆ
3. ทำการประเมินก่อนคลอดจากศูนย์ตั้งครกในท้องที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระบุความช่วยเหลือที่จำเป็นในแต่ละกรณี เช่น สุขภาพ ความสัมพันธ์ ความปลอดภัย หรือปัญหาสังคม

4. เข้าการฝึกอบรมการเป็นพ่อแม่สำหรับวัยรุ่น
5. เจ้าหน้าที่เสนอทางเลือกในการคลอดและการดูแลหลังคลอด
6. เจ้าหน้าที่ระบุแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนหลังจากที่พ่อแม่วัยรุ่นเลือกแล้ว ในการเข้ารับบริการต่าง ๆ
7. เจ้าหน้าที่ประสานงานให้พ่อแม่วัยรุ่นเข้ารับบริการ
8. หากมีข้อบกพร่องเพิ่มเติม เช่น มีปัญหาซ้ำซ้อน เจ้าหน้าที่ต้องจัดหาบริการให้เหมาะสมกรณีนี้รวมถึงพ่อแม่ด้วย
9. จัดทำแผนพัฒนารายบุคคลในการพัฒนาทักษะชีวิต โดยประสานงานกับรัฐบาลท้องถิ่น เช่น การจ้างงาน
10. ให้พ่อแม่หรือแม่วัยรุ่นกรอกแบบฟอร์มเพื่อขอรับการสนับสนุนการเรียนรู้ในการดูแลบุตรจากกองทุนที่ท้องถิ่นจัดหา
11. สนับสนุนทางเลือกในการคุมกำเนิดหลังคลอด
12. สนับสนุนการส่งต่อเคสไปยังผู้เชี่ยวชาญจากบริการหลัก ^[232]

5.15 แผนการลงมือของประเทศสวีเดนต่อการดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงคราม และข้อเสนอถึงประเทศที่กำลังมีความขัดแย้งจากองค์การช่วยเหลือเด็ก

5.15.1 ประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนได้พิจารณาว่า การคุ้มครองประชาชนในภาวะสงครามเป็นเรื่องสำคัญมาก และสวีเดนเป็นประเทศแรกที่ได้นำแนวคิดการคุ้มครองประชาชนมาจัดทำกลยุทธ์ของประเทศในปี พ.ศ. 2543 และปรับปรุงในปี พ.ศ. 2547 วัตถุประสงค์ของกลยุทธ์นี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กรอบแนวคิดดังกล่าวเกิดผลอย่างสมบูรณ์ สวีเดนได้ลงมือพัฒนาแนวทางคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงคราม ประเทศสวีเดนพยายามปกป้องกลุ่มเด็กจากผลกระทบของภาวะสงครามผ่านระบบการศึกษา การฝึกอบรม และการฟื้นฟูทางจิตวิทยาแก่เด็กทั่วโลก

แผนการลงมือเพื่อคุ้มครองเด็กที่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงครามของประเทศสวีเดนประกอบด้วย 3 แกน ดังนี้

1. เสริมสร้างความเคารพเพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเด็กและเผยแพร่การใช้แนวทางนั้น เริ่มต้นที่กฎหมายระดับนานาชาติ ประเทศสวีเดนใช้พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในภาวะสงครามโดยการสนับสนุนให้สถาบันนี้มีบทบาทในที่ประชุมระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งยังให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติที่เคารพและเหมาะสมต่อเด็ก ให้การสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ ที่พยายามทำให้รัฐต่าง ๆ เกิดความร่วมมือในการจัดทำมาตรฐานในการคุ้มครองเด็กในกฎหมายของตน (แต่ละรัฐ) และผลักดันให้เกิดการนำไปใช้ได้จริง ในกรณีที่ต้องมีการสื่อสารกับกลุ่มผู้ติดอาวุธ สวีเดนให้การสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ ที่พยายามจัดทำกรอบแนวคิดเสนอต่อกลุ่มผู้ติดอาวุธและเรียกร้องให้กลุ่มดังกล่าวคำนึงถึงประเด็นการคุ้มครองเด็ก นอกจากนี้ สวีเดนยังให้การสนับสนุนการร่างแนวทางเพื่อการคุ้มครองเด็กในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยเพื่อป้องกันการนำเด็กไปเป็นกองกำลังทหารในภาวะสงคราม และเมื่อใดที่จำเป็น ประเทศสวีเดนจะเข้าหารือกับกลุ่มที่มีความขัดแย้งกันเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ เหล่านั้นคำนึงถึงกรอบการคุ้มครองเด็กในระดับสถาบันพหุภาคี

2. เสริมสร้างค่านิยมสัญญาในการสนับสนุนการคุ้มครองเด็กในหลายกรอบแนวคิด

สวีเดนมุ่งมั่นต่อการเห็นด้วยกับการตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติด้วยกลไกในระดับพหุภาคีเพื่อการคุ้มครองเด็ก นอกจากนี้ในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคง ประเทศสวีเดนยังคงแสดงท่าที

ชัดเจนในประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กต่อประเด็นทางการเมืองทุกรูปแบบและต่อภารกิจเพื่อการรักษาสันติภาพทั้งหมด เมื่อเกิดกรณีขัดแย้งขึ้น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์จะช่วยรักษาแรงกดดันต่อฝ่ายต่าง ๆ ที่มีความขัดแย้งกันให้ออกจากประเด็นการเข้าสู่ความรุนแรงทั้งในระดับทวิภาคีและการริเริ่มระดับพหุภาคี ในส่วนของการวิจัย ประเทศสวิตเซอร์แลนด์สนับสนุนการวิจัยที่ทำการศึกษเพื่อจุดประสงค์ด้านการพัฒนาความรับผิดชอบในประเด็นเด็กกับสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางอาวุธและนำไปสู่การปฏิบัติจริง เมื่อประเทศสวิตเซอร์แลนด์ต้องเข้าประชุมในเวทีโลก สวิตเซอร์แลนด์จะใช้ประโยชน์จากการประชุมสุดยอดและการประชุมระดับนานาชาติและระดับภูมิภาคทั้งหมดในการส่งเสริมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการคุ้มครองเด็กในภาวะสงคราม ซึ่งได้มีการเตรียมการโดยการสนับสนุนการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพอย่างสม่ำเสมอ และให้การช่วยเหลืองานด้านของมนุษยธรรม

3. เสริมสร้างค่านิยมสัญญาระหว่างประเทศสวิตเซอร์แลนด์และประเทศคู่สัญญา

ในแกนนี้ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ได้ลงมือช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะสงครามอย่างเป็นรูปธรรมหลายอย่าง อาทิ ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่โลกและภูมิภาคอย่างต่อเนื่องผ่านทางองค์กรต่าง ๆ ที่มีหน้าที่คุ้มครองพลเมืองและเด็กในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง สวิตเซอร์แลนด์ส่งผู้เชี่ยวชาญในประเทศให้เข้าร่วมงานกับองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนางานด้านการคุ้มครองเด็ก เช่น องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ผ่านองค์กรด้านมนุษยธรรมของสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Humanitarian Aid Unit: SHA) และองค์กรกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสันติภาพพลเมืองของสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Expert Pool for Civilian Peacebuilding: SEP) และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ยังเป็นหน่วยเงินทุนแก่องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOS) ชื่อ “Child Soldiers International” เพื่อจัดการกับปัญหาด้านความรุนแรงและการตกเป็นเหยื่อทางเพศในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ^[233]

5.15.2 องค์การช่วยเหลือเด็ก

องค์การช่วยเหลือเด็ก (Save the Children International) เป็นองค์การระหว่างประเทศไม่แสวงหาผลกำไร มีบทบาทด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วโลก ^[234] เมื่อปี พ.ศ. 2559 องค์การช่วยเหลือเด็กได้ทำการศึกษาค้นคว้าเด็กในพื้นที่ขัดแย้งต่าง ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2532 ถึง พ.ศ. 2559 เพื่อถอดบทเรียนนำเสนอแก่กองกำลังของรัฐ และกองกำลังที่ไม่ใช่รัฐ ที่กำลังมีข้อพิพาทขัดแย้ง ในการปฏิบัติต่อเด็กที่ได้รับผลกระทบโดยข้อเสนอแนะสรุปเพื่อการป้องกันไม่ให้เด็กต้องตกอยู่ในความเสี่ยง มีดังนี้

- ทุกประเทศต้องเสริมสร้างการเชื่อมต่อระหว่างกลไกการติดตามและรายงาน (Monitoring and Reporting Mechanism: MRM) และการประเมินการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเด็กจะไม่ได้รับความรุนแรงใด ๆ

- รัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณทรัพยากรในการสร้างสันติภาพ เช่น สถาบันเพื่อเศรษฐกิจและสันติภาพ (The Institute for Economics and Peace: IEP) แนะนำว่าควรอยู่ที่ 27 ดอลลาร์ (855 บาท) ต่อหัวต่อปี

- หน่วยทหารต้องฝึกศึกษาด้านกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กฎหมายสิทธิมนุษยชนและผู้ลี้ภัย และจัดตั้งกำลังด้านความมั่นคงโดยทำการฝึกศึกษามาอย่างดีในการปกป้องสิทธิเด็ก

- หน่วยงานทางทหารทุกหน่วยเหล่านี้อาจไปถึงตำรวจต้องมั่นใจได้ว่าจะสามารถดูแลความปลอดภัยต่อกลุ่มเด็กเป็นพิเศษ โดยทำการประเมินทั้งก่อนและหลังฝึกศึกษา รวมไปถึงการเพิ่มศักยภาพทางด้านการติดตามความรุนแรงต่อเด็ก

- ทุกรัฐและทุกกองกำลังควรให้การติดตามช่องทางที่เป็นไปได้ต่อการก่ออันตรายแก่พลเมืองทั้งในความขัดแย้งปัจจุบันและอนาคต

- ในทางคู่ขนาน รัฐบาลควรประเมินการซื้อขายอาวุธต่อกลุ่มต่าง ๆ ว่ากลุ่มนั้น ๆ มีชื่ออยู่ในกลุ่มที่ทำความรุนแรงต่อเด็กถึงแก่ชีวิตในรายงานประจำปีเลขานุการสหประชาชาติเรื่องเด็ก และการขัดกันด้วยอาวุธหรือไม่

- รัฐต้องแสดงจุดยืนทางการเมืองและลงทุนในทรัพยากรเพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบกระบวนการยุติธรรมในระดับนานาชาติ ภูมิภาค และประเทศได้ระบุถึงความรุนแรงต่อความขัดแย้งในสิทธิเด็กรวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือกับศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court: ICC) หรือหน่วยงานด้านงานยุติธรรมอื่น ๆ เช่น ศาลเฉพาะกิจระหว่างประเทศ และศาลพิเศษอิสระ

5.16 สถานการณ์บุคคลไร้สัญชาติและการดูแลเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในประเทศแคนาดา

5.16.1 สถานการณ์และข้อตกลงในประเด็นบุคคลไร้สัญชาติ

เมื่อปี พ.ศ. 2558 สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ได้ประมาณการณ์ว่ามีบุคคลไร้สัญชาติอย่างน้อย 10 ล้านคนทั่วโลก ซึ่งสามารถหาเจอได้เพียง 3.5 ล้านคน โดยหากแบ่งเป็นภูมิภาค จะสามารถประมาณการณ์จำนวนบุคคลไร้สัญชาติได้^[235] ดังนี้

- ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ประมาณ 1,509,696 คน
- ภูมิภาคแอฟริกา ประมาณ 721,418 คน
- ภูมิภาคยุโรป ประมาณ 605,689 คน
- ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ประมาณ 444,230 คน
- ภูมิภาคอเมริกา ประมาณ 211,230 คน^[235]

มีกฎหมายระหว่างประเทศหลายฉบับที่กล่าวถึงสิทธิเด็ก กฎหมายที่สำคัญที่สุดฉบับหนึ่งมีชื่อว่าอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UN Convention on the Rights of the Child: CRC) ซึ่งได้รับรองจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติในปี พ.ศ. 2532 โดยมีหลักการสำคัญคือการไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็ก โดยใน CRC ระบุถึงเด็กทุกคนมีสิทธิในการได้รับสัญชาติและลงทะเบียนหลังการเกิด^[66] ส่วนในกรณีที่มีการคุ้มครองเด็กด้อยโอกาสนั้น มีใจความที่ระบุถึงการดูแลและอุปการะเลี้ยงดูเท่าเทียมกับเด็กทั่วไป นอกจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแล้ว ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญอีกหลายฉบับ เช่น

- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปี 1948 (พ.ศ. 2491) โดยมีใจความสำคัญว่า ทุกคนมีสิทธิในการมีสัญชาติ
- อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพคนไร้สัญชาติ ปี 1954 (พ.ศ. 2497) ซึ่งทำให้นานาชาติตระหนักถึงสถานะของคนไร้สัญชาติและกรอบแนวทางของรัฐที่ควรปฏิบัติต่อคนไร้สัญชาติซึ่งรวมถึงเด็กด้วย
- อนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ ปี 1961 (พ.ศ. 2504) ซึ่งได้บัญญัติกฎเพื่อให้มั่นใจได้ว่าทุกคนมีสิทธิเข้าถึงสัญชาติได้ในทางปฏิบัติ โดยให้เด็กที่เกิดขึ้นสามารถได้รับสัญชาติในดินแดนนั้น
- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ปี 1966 (พ.ศ. 2509) เพื่อป้องกันไม่ให้มีคนที่ไร้สัญชาติเกิดขึ้นโดยการให้ข้อปฏิบัติต่อรัฐให้ทำการมอบสัญชาติให้เด็กที่เกิดมาในดินแดน^[235]

5.16.2 การดูแลเด็กและเยาวชนไร้สัญชาติในประเทศแคนาดา

เนื่องจากแคนาดาเป็นประเทศหนึ่งที่เข้าร่วมลงนามใน CRC ทำให้เด็กที่เกิดในแคนาดาทุกคนจะได้รับสัญชาติแคนาดาตามกฎหมาย ทั้งนี้ เด็กไร้สัญชาติในประเทศแคนาดา มักมีสาเหตุส่วนใหญ่ 2 ประการ^[237] ได้แก่

- การเป็นรุ่นที่สองของกลุ่มชนเผ่า (Indigenous persons) แล้วเกิดนอกดินแดนและไม่มีการแจ้งเกิด
- การเกิดจากบุคคลสัญชาติอื่นหรือไร้สัญชาติที่ยังไม่ได้รับการรับรองในแคนาดา
- ในกรณีเด็กที่เกิดนอกแคนาดาจากประชากรแคนาดาที่เกิดนอกแคนาดา (Second Generation Born Abroad) มีสิทธิ์ได้รับสัญชาติแคนาดาตามการยื่นแบบจำนอง โดยเด็ก/เยาวชนจะต้องยื่นขอสัญชาติก่อนอายุ 23 ปี

เด็กไร้สัญชาติอาจได้รับการอุปการะจากพลเมืองแคนาดาและเด็กสามารถมีสัญชาติแคนาดาได้ แต่กระบวนการดังกล่าวมีความยุ่งยากทั้งในแง่ของขั้นตอนและผลการรับรอง

ในส่วนของการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานของเด็กไร้สัญชาติ รัฐบาลแคนาดามีบริการช่วยเหลือทางสังคมในการบริการอาหารและที่พักพิงแก่เด็ก เนื่องจากรัฐคำนึงถึงการต้องพึ่งพิงผู้อื่นในขณะที่ยังไร้สัญชาติอาจมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อสุขภาพและสุขภาวะ

ในระหว่างที่ยังเป็นเด็กไร้สัญชาติ เด็กกลุ่มนี้มักจะถูกปฏิเสธสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เช่น สวัสดิการ การเข้าถึงบริการสาธารณสุข ทั้งนี้บุคคลไร้สัญชาติสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานหลายประการตามหลักพื้นฐานทางสิทธิมนุษยชนตามสถานะการพักพิงของบุคคลนั้น ๆ สำหรับพ่อแม่ที่รอการรับรองสัญชาติแคนาดา บุตรจะมีสิทธิเข้าถึงระบบการศึกษาโดยอัตโนมัติ^[238]

บุคคลไร้สัญชาติทุกคนในแคนาดาที่ได้รับการรับรองสถานะผู้ลี้ภัยหรือผู้ที่รอการรับรองสถานะผู้ลี้ภัย มีสิทธิ์ทำงาน และเข้าถึงบริการสาธารณสุข และเฉพาะบุคคลไร้สัญชาติที่ได้รับการรับรองสถานะผู้ลี้ภัยมีสิทธิ์ในการได้รับเอกสารการเดินทาง ในกรณีที่มิได้รับการรับรองสถานะผู้ลี้ภัยการเข้าถึงสวัสดิการอาจเป็นไปได้ยากกว่า^[237]

ทางด้านการศึกษา แคนาดามีกฎหมาย พรบ.การปกป้องผู้อพยพและผู้ลี้ภัย (The Immigration and Refugee Protection Act: IRPA) ซึ่งระบุว่า “เด็กที่ต้องการพึ่งพิง (Minor Child) ทุกคน (หมายถึง เด็กไร้สัญชาติที่ไม่ได้เป็นบุตรของผู้พำนักชั่วคราวที่ไม่มีสิทธิ์ทำงานหรือเรียน) นั้น มีสิทธิ์เข้าถึงระบบการศึกษาก่อนปฐมวัย ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา” ซึ่งในทางปฏิบัติ หน่วยงานจังหวัดมีอำนาจในการให้สิทธิ์การเข้าถึงบริการ เช่น อาจต้องการใบรับรองเพิ่มเติมจากบุคคลซึ่งเป็นพลเมืองแคนาดา หรือมีค่าธรรมเนียมในการเข้าเรียน^[238]

บทที่ 6

สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่

จากการดำเนินงานลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลของคณะผู้วิจัย ได้ทำการเก็บข้อมูลข้อค้นพบ ช่องว่าง ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้เจอในแต่ละหน่วยงาน ซึ่งสามารถนำมาสรุป และได้นำมาแสดงรูปแบบตารางสรุป เพื่อให้ทำความเข้าใจถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาสได้ง่ายขึ้น โดยได้แสดงในตาราง ดังต่อไปนี้

ตาราง 6.1 สรุปการประชุม โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส (แรกเกิด – 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: จังหวัดเชียงใหม่

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- ในกรณีเด็กยากจน หากผู้ปกครองของเด็กที่ทำงานรับจ้าง ทั้งคนไทยและ คนต่างด้าว อาจไม่ได้ยากจน เพราะ ในปัจจุบันค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่วันละ 250 - 300 บาท ซึ่งก็เพียงพอในการใช้จ่ายในครอบครัว เพราะฉะนั้นหากงบประมาณลงไปถึงครอบครัวเด็ก ก็ควรจะมีการควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ (โรงเรียน อปท. หรือหน่วยงานอื่น ๆ) เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับเด็ก - เด็กโรงเรียนขยายโอกาสไม่ได้สิทธิอาหารกลางวัน โรงเรียนก็ต้องนำเงินเด็กประถมที่ได้สิทธิมาถัวเฉลี่ยให้นักเรียนทุกคน จากได้คนละ 20 บาทต่อคน ก็เป็น 10 บาทต่อคน ทำให้เป็นปัญหาด้านของภาวะโภชนาการ - กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วยเหลือเฉพาะคนที่เป็นคนไทย (ไม่ช่วยเหลือคนต่างด้าว) แต่คนกลุ่มนี้อยู่ในโรงเรียน ทำให้การบริหารจัดการยาก - เด็กทุกคนในประเทศไทยจริง ๆ ได้สิทธิเหมือนกันด้านการศึกษา จากข้อมูลที่อำเภอฝางเราพบว่า จำนวนของเด็กไทยในโรงเรียนมีเพียงร้อยละ 49 ส่วนเด็กต่างด้าวร้อยละ 51 ซึ่งอาจจะเกิดจากพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ที่ติดประเทศเพื่อนบ้าน เพราะเด็กต่างด้าวบางคนก็คือไปเช่า – เย็นกลับ ไม่ได้อยู่อาศัยในประเทศไทย	- นโยบายที่เกิดทำให้เด็กและครอบครัวรอรับความช่วยเหลือ ไม่ช่วยเหลือตัวเอง โดยที่ผู้ปกครองเร่งรัดโรงเรียนให้ประชุมให้แจกจ่ายเงิน ผู้ปกครองจะมาอย่างพร้อมเพรียงหากเป็นการนัดเพื่อจ่ายเงินช่วยเหลือต่าง ๆ แต่หลังจากนั้นไม่พาเด็กมาเรียน ให้เด็กไปทำงาน ไม่เข้าห้องเรียนอยากให้กระตุ้นให้ครอบครัวเห็นความสำคัญตรงนี้ เพราะจะให้โรงเรียนไปตามเด็กทุกคน เป็นไปไม่ได้ยาก - ผู้ปกครองคาดหวังทุกอย่างต้องฟรีหมด แต่ไม่ดูแลเด็กเพราะต้องทำงาน ทุกเช้าให้เงินลูกเสร็จเสื้อผ้า การเรียนก็ปล่อยเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งมีผลกับการเรียนรู้และสุขภาพ - ผู้ปกครอง นักเรียน เด็กขาดการตระหนักในการเข้าถึงการศึกษา เคยมีโครงการไปเคาะประตูตามบ้านจากที่เคยไปคุยว่าจะเรียนหรือไม่เรียน บางส่วนก็เลือกทำอะไรทำสวนที่บ้าน พ่อแม่ก็มีส่วนที่ไม่ให้ลูกเรียน ให้ออกมาทำงานช่วยหารายได้เข้าครอบครัว ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา - ต่างด้าวเข้ามาขอสิทธิเป็นนักเรียนเพื่อที่จะเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ปัจจุบันคือขอมาเรียนเพื่อรับสิทธิต่าง ๆ แต่ไม่เข้าเรียน พอเช็คข้อมูลก็ไม่มีความชัดเจน แต่พอจะเอาออกก็ถูกว่าจำกัดสิทธิ - การเรียกพบผู้ปกครอง หน่วยงานที่มีอำนาจ เช่น หน่วยงานปกครองต่าง ๆ สามารถเรียก

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- กรณีเด็กต่างด้าว ในการดูแลควรแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ เช่น ถ้าเป็นด้านการศึกษาแบ่งเป็น เด็กไทย, เด็กต่างด้าว ส่วนด้านสาธารณสุข ก็แบ่งเป็นเด็กไทย กับเด็กต่างด้าว (ต้องขึ้นทะเบียน) หรือถ้าแบ่งเชิงพื้นที่ก็แบ่งเป็น กลุ่มเมือง, กึ่งเมือง, ชนบท - ความเหลื่อมล้ำที่เด็กไทยได้รับจากการที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้มีที่ดินทำกิน ไม่สามารถย้ายถิ่นที่อยู่ได้ แต่เด็กต่างด้าว พ่อแม่ผู้ปกครองก็สามารถย้ายมาทำมาหากินในเมือง เพราะฉะนั้นในเมืองเชียงใหม่เองก็มีเด็กต่างด้าวเรียนเยอะ ซึ่งต้องยอมรับว่าโรงเรียนในเมืองก็จะได้รับการสนับสนุน หรือมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องมือมากกว่าโรงเรียนในต่างอำเภอ นี่ก็คือโอกาสที่เด็กต่างด้าวได้รับ ไม่ใช่เด็กไทย - การดูแลสุขภาพเด็ก ถ้าอยู่นอกเมืองก็อาจจะได้รับวัคซีนไม่ครบ ซึ่งเด็กต่างด้าวเรียนในเมืองก็จะได้รับวัคซีนครบมากกว่า - สปสช. เราดูแลเฉพาะคนไทย แต่ชุดสิทธิประโยชน์ปัจจุบันนี้เราได้พัฒนาปรับปรุงมาตลอด 18 ปี คือถ้าเป็นคนไทย เลข 13 หลัก ขึ้นต้นด้วย 1-5 ได้สิทธิเต็ม ถ้าขึ้นด้วย 6-8 ก็ดูเป็น case ๆ ไป ถ้าหลุดมาก็ไม่พลดสิทธิ ยกเว้นทำธุรกรรมนอกพื้นที่ สิทธิหลุด ถ้าเปลี่ยนเป็นทุกคนบนแผ่นดินไทย ได้รับประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ไทย + ต่างด้าว) - เรื่องตั้งครรภ์ซ้ำ เนื่องจากคุณแม่วัยใสลดลง แต่ก็ยังมีกลุ่มที่ Hard Core ที่อยากแต่งงานมีลูก ซึ่งทางสาธารณสุขอยากให้เว้นช่วงในการตั้งครรภ์ก็ยาก เพราะมีความเชื่อว่าถ้าไม่ท้องผู้ชายก็ไปมีคนใหม่ได้ เช่นบางคนมีปัญหาสุขภาพแต่ต้องการมีลูกไปเรื่อย ๆ สุขภาพก็จะทรุดโทรม หรือบางรายเสียชีวิต เช่น ที่ อำเภออมก๋อย แม่วัยรุ่นคลอดลูกคนที่สอง แล้วเสียชีวิตที่บ้าน ปัญหาคือกลัวว่าเดินทางมาโรงพยาบาลจะคลอดก่อนเพราะว่าไกล ก็ทำคลอดที่บ้าน ซึ่งถ้าเราช่วยทำให้ยืดระยะเวลา การตั้งท้องครั้ง	- ผู้ปกครองมาก็ครั้งก็ได้ ผู้ปกครองก็จะมาทุกครั้ง เพราะเป็นหน่วยที่ให้สิทธิ์ต่าง ๆ แต่สำหรับกรณีโรงเรียนจะเรียกเจอผู้ปกครองเฉพาะวันแรกเท่านั้น หลังจากนั้นแล้วจะไม่สามารถมาพบได้ - มีบางโรงเรียนเก็บเงินเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่โรงเรียน รัฐอุดหนุน แต่ก็ไม่มีระเบียบชัดว่าให้ระบุงการเก็บเพิ่ม - เด็กไม่มีเงินจ่ายค่าอื่นๆของโรงเรียนที่ไม่ใช่ค่าเทอมโดยตรง ทำให้โรงเรียนไม่ออกใบจบให้ เช่น ค่าแอร์ ค่าสระว่ายน้ำ ค่าครูต่างประเทศ (เพราะ รร.รัฐ ไม่ต้องจ่ายค่าเทอม) เด็กก็เลยต้องออกจากระบบการศึกษามาทำงานหาเงินไปจ่ายชำระหนี้โรงเรียนเก่าก่อน แล้วจึงจะกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ - เรื่องอาหารกลางวัน เด็กในจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสต้องนำเงินไปดูแลพี่ ๆ ม.ต้น ด้วย ซึ่งก็ทานเยอะมากกว่าน้อง ๆ ประถม - ระบบคัดกรอง สำหรับโครงการคุณแม่วัยใส เราพบว่าในเมืองลดลงทุกปี แต่ชนบทและบนดอยไม่ลด กลุ่มชาติพันธุ์ มีปัญหาเข้าไม่ถึงในเผ่าม้ง แต่เผ่าอื่น ๆ ยังเข้าได้ ระบบการศึกษาสำคัญ ถ้าเด็กเข้าถึงระบบศึกษา คือ เรียนต่อ ม.ปลาย หรืออุดมศึกษา ก็จะไม่แต่งงาน - เด็ก 0-5 ปียังขาดวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (Hepatitis B Vaccine: HB) - วัยรุ่น 6-20 ปีมีวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกให้เด็กตอน 13 ปี แต่ถ้าเด็กมีเพศสัมพันธ์ก่อนก็จะไม่สามารถป้องกันได้ - สาธารณสุข มีข้อจำกัดเรื่องยาฝังคุมกำเนิด เพื่อป้องกันการท้องซ้ำ แต่ปัญหาสุขภาพอื่น ๆ หลังจากฝังยาคุมเช่น เด็กผอมลงมาจาก Effect ยา ซึ่งพอไปตรวจหมอบอกว่าไม่เกี่ยวกับยาฝังยาคุม แต่เด็กมีอาการ ก็หาวิธีแก้ของตัวเองไป - เด็กที่เกิดจากแม่ที่ท้องไม่พร้อม แม่วัยรุ่นพบว่า มีพัฒนาการเด็กต่ำ เพราะแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีปัญหาไม่บอกใครว่าท้อง ไม่กล้าไปฝากครรภ์

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
ที่สองได้ก็จะทำให้สุขภาพแม่ฟื้นฟูขึ้น โดยการวางแผนครอบครัวแบบกึ่งถาวร ก็อาจจะช่วย - ความช่วยเหลือภายใต้กองทุนคุ้มครองเด็ก เด็กทุกคนสามารถเข้ารับการช่วยเหลือทั้งเด็กไทยและเด็กต่างด้าว - โครงการในกองทุนคุ้มครองเด็ก กรณีหากงบประมาณไม่เกิน 150,000 บาท ผู้ว่าราชการสามารถอนุมัติได้เลย แต่ถ้ามากกว่า 150,000 บาท ต้องส่งเรื่องให้ส่วนกลางเห็นชอบ - กรณีเด็กยากจน หรือครอบครัวยากจน พม. ไม่มีการกำหนดเกณฑ์รายได้ นักสังคมสงเคราะห์ที่มีใบอนุญาตจะเป็นผู้วินิจฉัย ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านทุกราย บางครั้งก็ให้ อปท. หรือผู้ใหญ่บ้านไปเยี่ยมแล้วเขียนรายงานผลส่งมาให้กับสำนักงานพัฒนาสังคมฯประจำจังหวัด - ในส่วนของ อบจ. ให้ทุนการศึกษา เด็กที่ จบม.ปลายได้ศึกษาระดับชั้นที่สูงขึ้น สายอาชีพ หรืออุดมศึกษา ให้เด็กยากจน ให้ค่าเทอมอย่างเดียวในระดับชั้น	บางคนก็ไม่ฝากเลย ทำให้เด็กที่เกิดมาพัฒนาการช้า พุดช้า สมาธิสั้น - กรณีสิทธิการรักษาพยาบาลควรย้ายตามเด็ก เพราะ เด็กย้ายมาเรียนในเมือง หรือพ่อแม่ย้ายถิ่นฐานแต่ไม่ได้ย้ายชื่อเด็กมา เด็กก็จะใช้สิทธิ UC ไม่ได้ในพื้นที่ที่ตัวเองเรียน เช่น โรงเรียนกวิละ ที่เป็นโรงเรียนสอนเด็กพิเศษ แห่งเดียวในเขตภาคเหนือ ถ้าเด็กในโรงเรียนป่วยก็ต้องสำรองจ่ายไปก่อน - ระบบลงทะเบียนในโครงการอุดหนุนเด็กแรกเกิดปีนี้ได้กำหนดให้ อปท. เป็นผู้ลงทะเบียน สำนักงานพัฒนาสังคมฯประจำจังหวัดเป็นผู้ศึข้อมูล และกรมบัญชีกลางเป็นคนจ่ายเงิน ซึ่งพอเราลงทะเบียนศึข้อมูลไปได้อย่างเดียว แต่เราไม่สามารถดึงข้อมูลกลับมาดูได้ - โครงการอุดหนุนเด็กแรกเกิด ระบบการศึข้อมูลลงระบบก็ช้ามาก ซึ่งครอบครัวที่ขอรับสิทธิก็ไม่กล้ามาตามเรื่อง ไม่รู้ว่าเรื่องของตัวเองไปอยู่ในขั้นตอนไหนแล้ว หรือบางที่เจ้าหน้าที่ไม่ทราบเกณฑ์ ยังใช้เกณฑ์เดิม เด็กเข้าถึงเงินกองทุนยากไม่แน่ใจว่าเกณฑ์มาตรฐานอยู่ตรงไหน - เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด ในพื้นที่ห่างไกลยังมีหลายคนในพื้นที่นั้นไม่รู้ข่าวสารหรือ ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง อบต. ยังไม่รู้จักชุดสวัสดิการนี้ มีปัญหาในการทำงานข้ามกระทรวง

ตาราง 6.2 สรุปการประชุม โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส (แรกเกิด – 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: จังหวัดนครราชสีมา

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
เด็กพิการ - ความแตกต่างของการนิยามกลุ่มเด็กพิการระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ที่มี 9 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการ	เด็กพิการ - การหาผู้ปกครองของเด็กไม่เจอ คือ เราไม่ทราบว่า มีผู้ปกครองคนใดบ้างที่มีลูกพิการ ไม่รู้ว่า จะหาจากไหน สอบถามแล้วไม่ยอมรับ - ประเด็นในการขอใบรับรองแพทย์ 1) ถูกยื้อการออกใบรับรอง เนื่องจาก แพทย์ตั้งคำถามต่อผู้ปกครองเด็กว่าไม่ให้โอกาสเด็ก 2) ที่เกาะสมุย

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
ร่างกายและการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก 9) บุคคลพิการซ้อน ส่วนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ มีการนิยามเด็กพิการ มี 7 ประเภท ได้แก่ 1) พิการทางการเห็น 2) พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 3) พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 4) พิการจิตใจหรือพฤติกรรม 5) พิการทางสติปัญญา 6) พิการทางการเรียนรู้ 7) พิการทางการออทิสติก - เด็กที่บกพร่องที่ไม่เด่นชัด เช่น เด็ก LD ผู้ปกครองไม่อยากจดทะเบียนซึ่งเป็นการตีตราเด็ก ดังนั้นผู้ปกครองมีความหวังว่าเด็กจะหายได้ แต่เด็กต้องการการดูแลพิเศษกระทรวงจึงให้คำนิยามต่างกัน แต่ละประเภทจะมีรายละเอียดลงไปอีก - บุคคลที่มีความบกพร่องทางการสติปัญญา หรือ ดาวน์ซินโดรม เมื่ออายุ 20 จะมีโรงเรียนเฉพาะทาง ส่วนใหญ่เน้นวิชาอาชีพ - เด็กปัญหาพฤติกรรม มาจากสิ่งแวดล้อม ที่สุดของเด็กกลุ่มนี้ไปสถานพินิจ เพราะในโรงเรียนไม่ได้ใช้หลักจิตวิทยาเชิงบวกกับเด็กที่บ้านก็ใช้ความรุนแรง เด็กจึงอยู่บนปัญหามากมาย ทำให้โรงเรียนเอาไม่อยู่ ทำให้เด็กไปสร้างปัญหาให้กับสังคม จริง ๆ แล้วเด็กกลุ่มนี้ฉลาดแต่เรียนรู้ในสิ่งที่ผิด - การคัดกรองเด็กยังได้รับการวินิจฉัยเร็วเท่าไร ยิ่งทำการแก้ไขได้เร็วมากขึ้นเท่านั้น จึงเป็นปัญหาของสาธารณสุขว่าจะทำอย่างไรให้ลงสู่ระบบการคัดกรองได้เร็วมากขึ้น - ต้องการสร้างหลักสูตรร่วมกับ กระทรวงศึกษาฯ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ และกระทรวงสาธารณสุข ให้กับเด็กประเภทต่าง ๆ ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา	ไม่มีแพทย์เฉพาะทางจึงไม่สามารถขอใบรับรองได้ทันทีจะต้องรอคิวจนทำให้เกิดการล่าช้าในอีกหลายเรื่องตามมา - ครูดูแลไม่เพียงพอ เนื่องจากเด็กพิการหนึ่งคนต้องใช้ความรับผิดชอบมาก ครูหนึ่งคนไม่สามารถควบคุมไหวจึงต้องมีครูอย่างน้อย 2 คนจึงจะสามารถควบคุมเด็กได้ - งบประมาณส่วนใหญ่ไม่เอื้อต่อเด็ก (กรณีอบรมพัฒนาผู้ปกครอง) เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหารของผู้ปกครองที่มาอบรม ซึ่งเขาไม่สามารถปล่อยเด็กให้อยู่คนเดียวไปจึงต้องพาเด็กมาด้วย

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
กลุ่ม HIV/AIDs - ในเขตพื้นที่ที่มีเด็กติดเชื้อ HIV มีอัตราและแนวโน้มที่คงที่ - โรงพยาบาลในพื้นที่ที่มีการตรวจ HIV ของหญิงที่กำลังตั้งครรภ์ พอเราทราบเร็ว จึงให้ยาได้เร็ว และหลังคลอดจะทำการตรวจอีกทีหนึ่งโอกาสจึงไม่ค่อยมี ไม่ค่อยเจอเด็กที่ติดมาจากพ่อและแม่ - โรงเรียนในพื้นที่ พบเด็กที่ติดเชื้อน้อย ส่วนใหญ่พบในชายรักชาย กรณีที่ติดเชื้อ เด็กจะไม่เปิดเผยตัวตน เด็กที่ติดเชื้อจึงระวังตัวเองในการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อน กลุ่มแม่วัยใส - กระบวนการของสาธารณสุขมี อสม. ที่มีความเชี่ยวชาญด้านงานอนามัยแม่และเด็ก จะคอยดูแลกลุ่มวัยรุ่นในกลุ่มสุ่มเสี่ยง - การตั้งครรภ์มีค่าเฉลี่ยอายุเพิ่มขึ้น จากเดิมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ อายุ 12 ปี เพิ่มเป็น ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ อายุ 14 ปี ซึ่งเป็กระบวนการการป้องกันในการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น - อำเภอมุมพองพบเด็กตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุ 14 ปี (ป.6, ม.1, ม.2) สาเหตุมาจากเพื่อนมีแฟนอยากมีบ้าง อยากลอง(เก็บแถม) เป็นกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสและมีพื้นที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น ทำให้ตรวจพบโรคซิฟิลิสมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ไปทำแท้งบ้างจนติดเชื้อโรค เป็นต้น	กลุ่ม HIV/AIDs - การไม่ยอมรับของพ่อแม่และเด็ก พ่อแม่และเด็กไม่ยอมรับว่า กลัวว่าถ้ามีเชื้อจะทำให้คนอื่นและสังคมรังเกียจ - พ่อแม่ขาดความรู้เรื่องยาต้านไวรัส ว่ามีอะไรที่ช่วยป้องกัน และลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ - การถูกตีตราจากบุคลากรทางการแพทย์ จึงทำให้ไม่มีใครกล้าตรวจ HIV - เด็กที่ติดเชื้อ HIV จะถูกคนรอบข้าง รวมถึงเพื่อนรังเกียจที่ติดเชื้อ ทำให้ใช้ชีวิตนลำบาก กลุ่มแม่วัยใส - ทักษะคติของเภสัชที่ร้านขายยา เมื่อเดินเข้าไปซื้อยา ก็ถูกสายตาของเภสัชมองอย่างดูถูก ทำให้ไม่กล้าที่จะเข้าไปซื้ออีก - พ่อแม่ที่มีลูกแบบไม่พร้อม แต่ก็ยังปล่อยให้ตั้งครรภ์ ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ซ้ำและยังมีอัตราที่สูงขึ้น - การเรียกสรรพนามของแม่เด็ก เช่น เรียกแม่ว่าพี่ ทำให้เด็กเกิดการสับสน และการดูแล ความรัก ความเอาใจใส่ ก็จะแตกต่างจากที่พ่อแม่ที่แท้จริงดูแล - ทักษะคติของบุคลากรทางการแพทย์ที่มีต่อแม่วัยรุ่นเมื่อมีแม่วัยรุ่นเข้ามาทำการตรวจ หรือขอคำปรึกษา - พ่อแม่วัยรุ่นไม่รู้ข้อมูลของชุดสวัสดิการต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับ

ตาราง 6.3 สรุปการประชุม โครงการพัฒนาชุดสวัสดิการ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส (แรกเกิด – 18 ปี) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา: จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- สุราษฎร์ธานี ชาวพม่ามีการตั้งกลุ่มสอนภาษาพม่ากันเอง โดยใช้วัดเป็นสถานที่ในการเรียนการสอน ไม่มีเรื่องการที่เด็กต่างชาติมายึดพื้นที่การเรียนของเด็กไทย ในกรณีเกาะสมุยจะมีโรงเรียนนานาชาติ สามารถเรียนร่วมกันได้ - ในกรณีที่เด็กต่างด้าวไปเรียนแล้ว จะไม่ได้รับประกาศนียบัตร หากเป็นเด็กต่างด้าวต้องมีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักจะได้รับประกาศนียบัตรทุกคน - จากลงพื้นที่ของกลุ่ม NGO และให้ความเห็นของบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในปัจจุบันเด็กที่มีปัญหาบกพร่องที่การเรียนรู้ (LD) มีจำนวนมากขึ้นอย่างมาก สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผู้ปกครองไม่มีเวลา และให้เด็กอยู่กับโทรศัพท์ และ Tablet มากจนเกินไป - การใช้อายุเป็นตัวบ่งชี้ นิยามที่บอกว่า เด็กที่อายุ 0-18 ปี เป็นเด็กและเยาวชน สำหรับเด็กพิการนั้นนิยามนี้ไม่ชัด เพราะบางกรณีของเด็กพิการที่อายุมากกว่า 18 ปี แต่มีการพัฒนาการทางสมองเท่ากับเด็กอายุ 5 ปี - จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่เป็นเกาะ แต่ในกรณีของเด็กในพื้นที่ห่างไกล ไม่ได้มีความยากลำบากในการเดินทาง ทำให้สุราษฎร์ธานีไม่มีเด็กที่ไม่เข้าระบบการศึกษา เพราะความห่างไกล - ในกลุ่มคุณแม่วัยรุ่น มีอัตราการเพิ่มมากขึ้น และมีการตั้งครรภ์ในอายุน้อยลง ในพื้นที่มีตั้งแต่อายุ 15 ปี ซึ่งเกิดจากความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวที่ลดลง ส่งผลต่อทัศนคติของเด็กที่เปลี่ยนไป ไม่เชื่อ ไม่รับฟัง พ่อแม่ครอบครัวอีกต่อไป สุดท้ายเด็กกลุ่มจะหลุดจากระบบการศึกษาในที่สุด	- ปัญหาเด็กในพื้นที่ห่างไกล ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ในพื้นที่เขา ไม่ใช่เกาะ เพราะเขาอยู่ไกลกว่าเกาะ เดินทางอยากลำบากต่อการเข้าถึงมากกว่า - เด็กพิการ ยังมีปัญหาที่ผู้ปกครองไม่ยอมรับ หรือรับไม่ได้กับความพิการของเด็ก ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองกลุ่มนี้ ไม่มีรับผิชอบต่อตัวเด็ก ไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพใดๆที่เด็กควรจะได้รับ - นอกจากนั้น ในพื้นที่อำเภอ เกาะสมุย การออกไปรับรองเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากไม่มีแพทย์เฉพาะทาง - เด็กติดเชื้อ HIV ยังขาดความรู้เรื่องยาต้านซึ่งผลมาจากการถูกตีตราจากบุคลากรทางการแพทย์ จึงทำให้ไม่มีใครกล้าตรวจ HIV และคนรอบข้างรังเกียจ ทำให้เด็กไม่สามารถเข้าถึงความรู้ หรือบริการอย่างที่ต้องการจะเป็น - ในพื้นที่ ยังพบอีกว่า ยังมีแม่วัยรุ่นอีกหลายรายที่ไม่มีความรู้ ข้อมูลของสวัสดิการที่ตนเองควรได้รับ ทั้งก่อนการตั้งครรภ์ การฝังยาคุมกำเนิด ระหว่างการตั้งครรภ์ การฝากครรภ์ หรือเมื่อคลอดแล้ว การรับเงินโครงการอุดหนุนเด็กแรกเกิด ซึ่งสวัสดิการทั้งหมดจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทั้งแม่และลูกที่จะเกิดมา - ทัศนคติของร้านขายยา และบุคลากรทางแพทย์ที่มีต่อวัยรุ่น เช่น กรณีไปซื้อถุงยางอนามัย ยาคุมกำเนิด แล้วถูกตีตราว่ามีความหมกมุ่นเรื่องเพศ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิด แม่วัยรุ่นหรือการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร - ในสถานพินิจ ปัญหาที่เด็กกระทำผิด อันดับ 1 คือ ยาเสพติด และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น เด็กที่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง ผูกอาชีพแล้ว เมื่อเด็กออกไปมักจะไม่ได้รับโอกาสทางสังคม ทำให้เด็กต้องกลับมาอยู่ในสถานพินิจอีกครั้ง และมีความรุนแรงมากขึ้นทำให้ในอนาคตอาจจะต้องไปอยู่ในเรือนจำ

ตาราง 6.4 สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่ศูนย์ช่วยเหลือสังคม

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- นิยามความด้อยโอกาส สำหรับเด็กที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการของรัฐ และมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ และไม่รู้จะทำอะไรที่จะเข้าถึงสวัสดิการจากรัฐ - ศูนย์ช่วยเหลือสังคมมีหน้าที่ บทบาทของ ประสานรองรับ และส่งต่อ - มีกระบวนการในการทำงาน โดยให้การช่วยเหลือผ่านการรับสายทางโทรศัพท์ คัดกรอง ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มช่วงอายุ - โดยรับแจ้งกับเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ (Operator) หัวหน้าและนักพัฒนาสังคม และ Supervisor เพื่อดำเนินการสืบหาข้อเท็จจริง คัดกรอง ส่งต่อไปยังจังหวัด พมจ. หรือบ้านพักเด็ก อพม. หรือหน่วยงานในพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ - เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ (Operator) และเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนประมาณ 40 คน มีผู้รับสาย 10-12 คนต่อเวร มีเจ้าหน้าที่ผู้รับข่าว (ดู YouTube social) - เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ (Operator) ส่วนใหญ่จบระดับ ป.ตรี จากหลากหลายสาขา มีการอบรมก่อนปฏิบัติหน้าที่ ประมาณ 3 วัน ตำแหน่งงานเป็นลูกจ้างชั่วคราว - เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ (Operator) ผลิตเช้า 06.00 - 14.00 น. ผลิตบ่าย 14.00-22.00 น. - เวลาที่ใช้ในการสอบถามข้อเท็จจริง ทางโทรศัพท์ จะใช้เวลาประมาณ 15 นาทีต่อเคส เมื่อได้ข้อมูลจะนำมาบันทึกเป็นเอกสาร และประสานส่งต่อให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ - ปัจจุบันมีนโยบาย ให้จบเคสหรือส่งต่อให้เสร็จภายในไม่เกิน 2 สัปดาห์ ซึ่งหลายกรณีมีปัญหาไม่สามารถจบได้ใน 2 สัปดาห์ เนื่องจากหน่วยงานที่รับต่อไม่สามารถรับเคสได้ จึงทำให้เคสกลับมาหาที่ศูนย์ช่วยเหลือสังคมเหมือนเดิม - การประสานส่งต่อ ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของผู้รับการส่งต่อด้วย เช่น นักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่เมื่อได้รับการประสานส่งต่ออาจติดพันภารกิจอยู่หรือปริมาณงานที่มาก จนไม่สามารถรับการส่งต่อ	- ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ไม่ได้มีการกำหนดนิยามเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส ของตนเอง ใช้การนิยามตามที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์กำหนด - ไม่มีคู่มือที่มีกระบวนการทำงาน ระบบคัดกรองหน้าที่การทำงานดูตามภารกิจหลักของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงในมนุษย์ - ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ไม่มีเงินสงเคราะห์ ไม่มีเงินให้แต่สามารถประสานไปทางกรมกิจการเด็ก - ฐานข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือสังคมไม่ได้เชื่อมต่อกับในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบประวัติ หรือติดตามของผู้มาขอรับการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง - เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ (Operator) มีอัตราการลาออกอยู่เป็นประจำ เนื่องจากบทบาทของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้เองเมื่อมีการส่งต่อ ทำให้ลำบากใจเมื่อประสานส่งต่อปัญหาไปแล้ว แต่เมื่อไปถึงปลายทางกลับเห็นว่าปัญหาขนาดเล็ก ทำให้แก้ไขปัญหาไม่ถูกจุด และปัญหานั้นก็วนกลับมาที่ศูนย์ช่วยเหลือฯ อีกครั้ง - การประชุมก่อนการเข้าให้ความช่วยเหลือจะผ่านทีมสหวิชาชีพ แต่เมื่อลงไปให้ความช่วยเหลือในพื้นที่จริง ส่วนมากจะเป็นทีมนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปเพียงอย่างเดียว ไม่มีทีมสหวิชาชีพ เนื่องจากความขาดแคลนด้านบุคลากร - การรับแจ้งเหตุ มีอุปสรรคด้านการติดต่อ เป็นปัญหาเรื่องคู่สายเต็ม มีผู้โทรมาติดต่อเป็นจำนวนมากแต่มีคู่สายที่ให้บริการจำนวนน้อยเพียง 10 -12 คู่สายเพียงเท่านั้น - เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ของ พมจ. หรือบ้านพักเด็ก มีจำนวนน้อย และมีการกิจเป็นจำนวนมากไม่เพียงพอ หรือสอดคล้องกับปริมาณงานที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือ - ปัญหาสำคัญที่ไม่สามารถส่งต่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กได้ เนื่องจาก สถานแรกรับ บ้านพักเด็ก

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
ได้ ศูนย์ช่วยเหลือสังคมต้องหารวิธีการอื่น หรือ หน่วยงานอื่น เพื่อให้ความช่วยเหลือ - “พลเมืองดี” ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่แจ้งเหตุ ศูนย์ช่วยเหลือสังคมจะพยายามขอความร่วมมือเป็นเครือข่ายที่ให้ความช่วยเหลือ เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับเคสได้ - การแจ้งเหตุส่วนใหญ่มาจาก เหตุที่เกิดขึ้นกับเด็ก แรกเกิด - 18 ปี มากถึงร้อยละ 80 ของเหตุที่ได้รับแจ้งเข้ามา และส่วนใหญ่โรงพยาบาลโทรมาแจ้ง หมายความว่า เด็กที่ประสบเหตุจะได้รับ การถูกทำลายไปแล้ว - การให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน จะเป็นรูปแบบการทำงานร่วมกันแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานที่รวมกลุ่มสหวิชาชีพในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็น คนของ พม.ในพื้นที่ มีเงื่อนไขว่าทาง พม. จะเป็น ผู้รับผิดชอบ ติดตามหลังจากจบเหตุ - ถ้าเป็นเหตุเร่งด่วน การรับส่งต่อ ไม่สำคัญว่าเป็นในเวลาราชการ หรือนอกเวลาราชการ จะสามารถ ดำเนินการได้หมด แต่จะมีหน่วยงานส่วนท้องถิ่น อปท.ที่ต้องเป็นในเวลาราชการ - ในการส่งต่อ บางครั้งมาจากเครือข่ายการทำงาน ที่ทำด้วยกันเป็นประจำ เช่น เด็กที่ถูกทำร้ายจาก ครอบครัว และเข้ามารักษาตัวที่โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งต่อ แจ้งเหตุมาให้ศูนย์ช่วยเหลือสังคม - หรือในกรณีที่ต้องขึ้นศาล ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ก็จะส่งเรื่องต่อไปยังศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน ความรุนแรงในครอบครัว กรมกิจการสตรี - หลังได้รับการช่วยเหลือ หากประเมินว่าเด็ก ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม จะทำหน้าที่ประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานที่มี ภารกิจเกี่ยวข้อง เช่น สถานแรกรับ บ้านพักเด็ก สถานสงเคราะห์ - หรือในกรณีเด็กที่รับรู้ว่าจะถูกกระทำ แต่เด็กยัง สามารถใช้ชีวิตได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ผ่านการบำบัด เชิงพัฒนา ศูนย์ช่วยเหลือสังคมก็จะประสานหา หน่วยงานที่สามารถฝึกอาชีพ และช่วยสงเคราะห์	สถานสงเคราะห์ มีจำนวนผู้ที่เข้ารับบริการเป็น จำนวนมาก บางครั้งไม่เพียงพอต่อความต้องการ - นอกจากนั้น มีเด็กบางคนที่ไม่ยอมเข้าสถาน สงเคราะห์ จะต้องทำการ counselling เป็นรายกรณี โดยใช้วิธีให้การบำบัดสภาพจิตใจ - ซึ่งต้องผ่านผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตสำหรับเด็ก แต่เนื่องจากความขาดแคลนนักวิชาชีพด้าน สุขภาพจิต (จิตวิทยา) ที่จะทำให้การ Counselling ในการดูแลเด็ก มีไม่เพียงพอหรือไม่มีเลยในบาง พื้นที่ - นอกจากนั้นนักกฎหมาย ที่ให้ความช่วยเหลือเด็ก ที่มีคดีความ ก็เป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่ขาดแคลน - เด็กที่ต้องการบำบัดสภาพจิตใจ มีเป็นจำนวนมาก ยังเป็นช่องว่าง ที่ยังไม่มีนักวิชาชีพด้านสุขภาพจิต (จิตวิทยา) ที่ให้คำปรึกษาอย่างเพียงพอ - ยังขาดความร่วมมือกับกรมสุขภาพ ในการเข้า มาร่วมเป็นเจ้าภาพในการดูแลเด็กที่ได้รับความ รุนแรงทางด้านจิตใจ ซึ่งปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก - ในเรื่องของขอบเขตการทำงานที่ไม่เท่ากันระหว่าง หน่วยงาน ในเรื่องการประสานงานส่งต่อ ศูนย์ช่วยเหลือสังคมไม่สามารถปฏิเสธให้ความช่วยเหลือ ได้ แต่เมื่อประสานไปในพื้นที่ ผู้รับการประสานงาน หรือหน่วยงานอื่นๆ ผู้รับการประสานงาน สามารถ ปฏิเสธได้ และจากข้อเท็จจริงที่ผ่านมาศูนย์ ช่วยเหลือทางสังคมก็มักจะถูกปฏิเสธอยู่บ่อยครั้ง โดยมักให้เหตุผลว่า ไม่ได้เป็นภารกิจของหน่วยงาน นั้น ๆ - บางครั้งเจ้าหน้าที่จาก พมจ. บ้านพักเด็ก ไม่ได้อยู่ใน หน่วยงาน ติดตามภารกิจที่อื่น จึงต้องให้หน่วยงาน อื่นให้ความช่วยเหลือ ทั้งจากตำรวจ โรงพยาบาล ซึ่งเป็นเรื่องการประสานเฉพาะพื้นที่ ทำให้ยากต่อ การติดต่อประสานงาน

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
ไปด้วยได้ เช่น สถาบันพระดาบส ศูนย์ฝึกอาชีพสตรี ที่มีอยู่ในทุกภาค ทั่วประเทศ - ในปัจจุบันการส่งต่อการให้ได้รับการบำบัดสุขภาพจิต ในแต่ละพื้นที่จะส่งต่อให้กับทางโรงพยาบาล โดยผ่านนักสังคมสงเคราะห์ (Case Manager) ของ พมจ.ก่อน - บทบาท NGO ส่วนใหญ่เป็นการประสานเคส เอาเคสมาให้ เป็นผู้แจ้งเหตุ ทางศูนย์ฯช่วยเหลือส่งต่อให้ NGO มีจำนวนน้อย จะส่งต่อในกรณีชาวต่างชาติไร้สถานะ แรงงานต่างด้าว เนื่องจากว่า NGO ได้งบประมาณจากภายนอก ด้วยงบประมาณ จำนวนคน NGO จะทำงานเชิงลึก ใช้เวลานานจะรับเคสใหม่ไม่ได้	

ตาราง 6.5 สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน มีวัตถุประสงค์ว่าเพื่อช่วยเหลือเด็กครอบครัวที่มีรายได้ยากจนจริง ๆ เป็นผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาท/ปี ให้ความช่วยเหลือในระยะเริ่มต้นสำหรับเด็กทั่วไป จะตั้งงบประมาณให้เป็นเงินอุดหนุนในปีที่มีงบประมาณ โดยมีวิธีการคือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่ละจังหวัด ช่วยขับเคลื่อนงาน กระจายให้หน่วยงานในพื้นที่ขับเคลื่อนงาน มีบ้านพักเด็กฯ ช่วยในการสงเคราะห์เด็กและครอบครัวยากจน โดยมีระเบียบว่า เด็กหนึ่งคนจะจ่าย 1,000 บาท ปีละไม่เกิน 3 ครั้ง ถ้าเด็ก 2 คนก็จ่ายได้ไม่เกิน 3,000 บาท - การติดตามระเบียบวิธีการโอนเงินเข้าบัญชี และคุณสมบัติความเหมาะสม จะดำเนินการเข้าไปเยี่ยมบ้าน และพิจารณาความเหมาะสมกันเป็นรายๆ ไป - การให้เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน นั้นถือเป็นแนวทางเพื่อการป้องกันเด็กเข้าสู่สถานสงเคราะห์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต	- ปัญหาการจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจนที่แต่ละรายยื่นคำร้องมา อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่ได้ ถือความจนว่าจนจริงจนไม่จริง ไม่สามารถตรวจสอบย้อนหลัง อย่างเช่น จากธนาคาร หรืออะไรที่ดูเกี่ยวกับบริบท ซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชนจึงเสนอการจ่ายเงินช่วยเหลือแบบถ้วนหน้าเราจะจ่ายให้แต่เด็กแรกเกิดทุกคน - การตัดสินใจของรัฐว่าจะเอาอย่างไร ถ้วนหน้าหรือกลุ่มเป้าหมาย หากเป็นเฉพาะกลุ่มก็มีปัญหาการพิสูจน์ความยากจน กระบวนการพิสูจน์ว่าไม่เกิน 100,000 บาทต่อปีต่อคน อันนี้เป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติ กล่าวคือ การรับรองว่าคนไหนจนไม่จนก็มีปัญหาในการปฏิบัติ คนที่ผ่านการคัดกรองเข้ามานี้เป็นเกณฑ์ที่เปอร์เซ็นต์ ที่ผ่านมาก็ถือว่า มีจำนวนน้อยมาก ปฏิเสธว่าเขาไม่จนอย่างเชิงการเมือง เชิงนโยบายเราไปตีตราคน หรือกลุ่มเป้าหมายเหมือนเราไปตีตราว่าไม่ยากจน มีปัญหาในเชิงแนวคิด

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- เงินอุดหนุนอีกประเภท คือ เงินอุดหนุนที่ให้กับครอบครัวอุปถัมภ์ ซึ่งมี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) ครอบครัวแบบเครือญาติเด็กอยู่กับคนที่ไม่ใช่พ่อแม่เครือญาติเลี้ยงดูจะได้รับเงินเดือนละ 2,000 บาท เด็กตั้งแต่แรกเกิด - 12 ปี ก็ และ 2) ถ้าครอบครัวอุปถัมภ์นำเด็กในสถานสงเคราะห์ส่งให้ในชุมชนดูแลจะเป็นสถานสงเคราะห์ดูแลให้เดือนละ 2,000 บาทเหมือนกัน อันนี้ก็เพื่อเป็นการให้เด็กได้ครอบครัวทดแทน เป็นการจำลองให้เด็กได้เตรียมความพร้อมก่อนไปสู่โลกภายนอก - กองทุนคุ้มครองเด็ก ประเภทและรายการค่าใช้จ่ายให้การสนับสนุน รายบุคคล คือ ครอบครัว ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก โดยต้องเป็น ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งทุนอื่น หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ได้แก่ 1) ค่าเลี้ยงดู / ค่าพาหนะ/ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ 2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็ก (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา) 3) ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของเด็ก เช่น เงินทุนประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาล และอื่น ๆ 4) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกายอุปกรณ์แก่เด็กพิการและทุพพลภาพตามความเห็นและคำวินิจฉัยของแพทย์ รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขความพิการของเด็กตามที่จ่ายจริง 5) ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค 6) ค่าสงเคราะห์ครอบครัวอุปถัมภ์หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก ตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยวิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. 2547 7) ค่าตรวจ DNA สำหรับเด็กไร้สถานะบุคคล 8) ค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กกลับคืนสู่ครอบครัว/ 5 สถาน ตามหมวด 6 พรบ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 9) ค่าใช้จ่ายในการสืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัวหรืออื่น ๆ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก 10) ค่าใช้จ่ายตามคำสั่งศาล	- ประเทศไทยมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ ปัจจุบันเป็นปัญหาของเราเองคือ การลงทะเบียนข้อมูลผิดพลาดไม่สามารถประเมินการเบิกจ่ายได้ ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไข ซึ่งตรงนี้เป็นปัญหาพอสมควร อาจมีปริมาณถึงหลักแสนถึงหลักสองแสนคน ที่เป็นปัญหาของเรา คือไม่เคยทำงานใหญ่มาก่อน - ฐานข้อมูลที่รองรับได้ของเราอยู่ประมาณหลักหมื่น กรมกิจการเด็กและเยาวชนเติบโตจากโครงการนี้จากหลักหมื่นมาเป็นหลักล้าน คนลงทะเบียนประมาณ 2 ล้านคน รับภาระค่อนข้างที่ก้าวกระโดดและหนักจนเกินไป - ปัญหาในการคัดกรองของระบบ ทำให้เกิดคนค้างในระบบเบิกจ่ายได้เกือบ 200,000 คน ในปัจจุบันนี้ ก็จะเป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติ ไอทีที่เป็นระบบรองรับ มีปัญหาในด้านทรัพยากร เวลาขอไปสำนักงานงบประมาณก็จะมองดูพื้นฐานงบประมาณเก่า คือหากของงบประมาณน้อยลงไปก็ไม่ได้ ขอเพิ่มขึ้นก็ไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาของระบบ ทำให้ไม่สามารถรองรับฐานข้อมูลที่มันใหญ่ขึ้น - ปัญหาการทำงานอีกอย่างหนึ่ง คือ กระบวนการของเราจะต้องใช้ภาคีเข้ามาร่วมทำงานค่อนข้างเยอะ หน่วยงานรับลงทะเบียนเบื้องต้น คือ กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาคือ เราไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาของ อปท. หรือจะให้เรียกว่าผู้ร่วมงานก็ได้ เราไม่ได้อยู่ในฐานะของผู้บังคับบัญชาการ ที่จะให้เขาทำงานให้ได้เต็มที่ ปัจจุบันใช้ระเบียบกรมเป็นฐานใหญ่ในการทำงานอื่น ๆ บางเรื่องเราไม่สามารถควบคุมได้ ถ้าจะปรับปรุงระเบียบก็ต้องปรับปรุงระเบียบสำนักนายกฯ เพื่อดึงภาคีเข้ามาทำงานใหญ่อย่างมีหลักการ ปัจจุบันใช้อำนาจอธิบดีในการทำงานก็เคยโดนฟ้องมาครั้งหนึ่ง แต่ในอนาคตก็จะพยายามปรับเป็นระเบียบสำนักนายกฯ เพื่อดึงภาคีต่าง ๆ เข้ามาช่วยกัน - บ้านพักเด็กจะรับผู้ประสบปัญหา ทั้งผู้หญิงทั้งผู้ชาย ทุกประเภท และส่งต่อไปยังสถานสงเคราะห์โดยผ่านสถานแรกรับมาแล้ว ส่วนใหญ่ผ่านสถาน

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- รายการโครงการ คือ การจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน และรายงานสถานะทางการเงิน และการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2548 โดยให้การสนับสนุนกับหน่วยงาน ภาครัฐ/องค์กรภาคเอกชน ที่ดำเนินการด้านเด็ก - กรณีบ้านพักเด็กและสถานรองรับ 1. บ้านพักเด็กและเยาวชน 77 แห่งทั่วประเทศ 2. สถานรองรับ แบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ 1) สถานสงเคราะห์ 20 แห่ง 2) สถานแรกรับ 2 แห่ง 3) สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก 2 แห่ง 4) สถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็ก 4 แห่ง 5) ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพเด็กและเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ 6) สถาบันเพาะกล้าคุณธรรม - กรณีครอบครัวอุปถัมภ์ที่เป็นครอบครัวเครือญาติอุปถัมภ์ ปัญหาเด็กที่อยู่กับปู่ย่าตายายที่เป็นเครือญาติของตนเอง อีกกรณีหนึ่ง คือ เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กหรือว่าพ่อแม่จ้างเด็กไว้กับผู้รับจ้าง คือ ผู้เลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในชุมชน กระบวนการก็จะเหมือนกับเด็กที่อยู่กับครอบครัวชุมชนหรือเด็กที่อยู่ในการดูแลที่อยู่ในสถานรองรับ ก็จะมีคณะกรรมการพิจารณาในส่วนถ้าครอบครัวที่เป็นครอบครัวอุปถัมภ์แบบเครือญาติเดือดร้อนทางเศรษฐกิจก็จะมีเงินอุดหนุนเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ช่วยเหลือไม่เกิน 2,000 บาทต่อเดือน เด็กหนึ่งคนไม่เกิน 2,000 บาท เด็กสองคนขึ้นไปไม่เกิน 4,000 บาท และจะมีเป็นของขวัญให้ด้วย โดยจะต้องเข้าระเบียบพัสดุจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นสิ่งของ - กรณีสภาเด็กและเยาวชน องค์กรที่ตั้งขึ้นไม่เป็นที่ชัดเจน รวมตัวกันเมื่อมีกิจกรรม มีรูปแบบการจัดตั้งเป็นประธาน มีรองประธาน มีเหรียญกรรมการ มีคณะกรรมการสภาเด็กแต่ละพื้นที่ ไม่มีที่ตั้งอย่างชัดเจน ประธานก็คือเด็กที่โต หรือยังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย อายุ 18 - 20 ปี จะมาเป็นคณะกรรมการเด็กต่อให้ มีสถานที่ที่ให้นั่ง	คัดกรองแล้ว จะไม่ได้รับมาโดยตรงเพราะว่าได้ผ่านการคัดกรองมาแล้ว ในแต่ละประเภท และผ่านการสืบเสาะคัดกรองมาแล้วอีกด้วย เด็กบางรายไม่มีเลข 13 หลัก ในเรื่องการจัดสวัสดิการในเรื่องของการรักษาพยาบาลไม่สามารถใช้สิทธิกับกระทรวงสาธารณสุขได้ในส่วนตรงนี้ถือว่า เป็นปัญหา มีเด็กเกือบ 300 คนที่ประสบปัญหาดังกล่าวทั่วประเทศ - กองทุนคุ้มครองเด็ก พบประเด็นที่ทำทนาย กองทุนเด็กให้ได้เฉพาะกับเด็กไทย ในประเด็นที่เราไม่ค่อยกล้าที่จะอนุญาตเหมือนกับว่าการจัดการกับเด็กไม่มีเอกสาร ไม่มีสัญญาดี อันนี้เป็นสภาพที่ระเบียบกองทุนของเรานั้นเขียนไม่ชัด เลยทำให้ไปอิงกับระเบียบกองทุนเงินอุดหนุนเด็ก ครอบครัวยากจนมันต้องเป็นเด็กไทยเท่านั้น กองทุนพิเศษกองทุนคุ้มครองเด็กมันเพื่อเด็กทุกคนแต่ไม่มีใครกล้าใช้ตรงนี้กับเด็ก - เงินอุดหนุนกรณีครอบครัวอุปถัมภ์ ปัจจุบันยังไม่สามารถโอนตรงให้ผ่านระบบธนาคารได้ ตอนนี้ใช้เป็นสลิปการฝากโอนแนบเป็นหลักฐานในการเบิกจ่าย เพราะว่า เราไม่ได้อยู่ในบัญชีแนบท้ายในการบริหารของกระทรวง ไม่ได้อยู่ในกรมบัญชีกลางให้อนุมัติ เรามีหน่วยงานในการดำเนินการ พมจ.76 จังหวัดบ้านพักเด็ก 77 แห่งแล้วก็หน่วยงานสถานรองรับมี 30 แห่ง มีดำเนินการครอบครัวอุปถัมภ์อีก 27 แห่ง ยกเว้นเพาะกล้า บ้านธัญพรไม่รับเด็กชายตรงส่วน - ใบประกอบวิชาชีพนักสังคมสงเคราะห์ ถ้าพูดถึงตอนนี้ นักสังคมสงเคราะห์จะต้องมีใบประกอบวิชาชีพหรือว่าใบอนุญาตจริง ๆ แล้วคนแรกที่เราจะพิจารณาคือ นักสังคมสงเคราะห์ที่มีวุฒิทางสังคมสงเคราะห์ แต่ถ้าพอเข้ามาอีกระดับหนึ่งเขาก็ไปเปิดกว้างว่า พูดอะไรไม่ได้ว่ามีประสบการณ์ในการทำงานสังคมสงเคราะห์มาแล้วไม่น้อยกว่าปีนั้นปีนี้ ก็เหมือนกับมีการทดสอบโดยที่ทำเคสรีวิวก็น่าสนใจเหมือนเป็นสอบปากเปล่า เป็นการสอบสัมภาษณ์และก็คุยกัน ตรงนี้ซึ่งมองดูว่าเราจะเรียน

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
จังหวัดใหญ่ก็สองคน โดยมักจะมีเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็ก ไว้เป็นเจ้าหน้าที่ประสาน ต่อให้มีสถานที่ เวลา เข้ามามีกิจกรรมเขาถึงจะมากัน แต่ถ้าไม่มีกิจกรรม อยู่แบบปกติของเราที่เรียนหนังสือ - งบประมาณที่ขับเคลื่อนสภาเด็กปีละกว่า 200 ล้านบาท โดยเป็นงบประมาณประจำอุดหนุนให้กับ กลไกสภาตำบลจังหวัด กทม. ระดับชาติ อาจจะต้องลดละ 20,000 บาท อำเภอกว่า 30,000 บาท จังหวัด 100,000 บาท แล้วแต่ละจังหวัด อันนี้ก็จะมีการประชุมคณะกรรมการ 2 ครั้ง อย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อปี ประชุมก็จะมีกรรมการบริหารทดแทน จะต้องมีการประชุม อีกส่วนหนึ่งก็เอาไปใช้ในการติดตาม ความต้องการ มีสองความต้องการคือ เติบโตขยาย กับความต้องการของแต่ละพื้นที่	ทำไมสังคมสงเคราะห์ น้องที่จบสังคมสงเคราะห์ ทำงานหลังปี 2556 เขาก็ต้องไปผ่านกระบวนการ สอบแล้วสอบอีกก็ไม่ผ่าน แต่ว่าพอพวกที่ไม่จบตรง แต่มีประสบการณ์เอาประสบการณ์นั้นไม่ต้องให้ เขาสอบ แต่น้องเขาที่จบแล้วให้เขาสอบสอบไม่ผ่าน เขาก็ไม่ได้ใบประมาณนี้คะมันก็เลยแบบมีความรู้สึก แย้งกับสภาวิชาชีพเหมือนกัน - กระบวนการทำงาน ขับเคลื่อนของสภาเด็กที่ไม่ชัดเจน เป็นการทำงานแบบเฉพาะกิจ ไม่มีความ ต่อเนื่องด้านขบวนการทำงาน ไม่มีเป้าหมาย ที่แน่นอน ทำงานตามงบประมาณที่ได้จัดสรรลงไป

ตาราง 6.6 สรุปข้อค้นพบ ช่องว่าง จากการลงพื้นที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย: การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
- หลักเกณฑ์เข้าเรียน กศน. 1. เป็นประชาชนทั่วไปที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน 2. มีพื้นฐานความรู้ในระดับก่อนที่จะสมัคร 1 ระดับ (สมัครระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องจบระดับประถมศึกษา) 3. ระดับประถมศึกษาไม่จำกัดพื้นฐานความรู้ ต้องเป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป 4. ต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 - กลุ่มเป้าหมาย 1. กลุ่มเป้าหมายเด็กเรร่อน 2. กลุ่มเป้าหมายเด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) - บทบาทของครูผู้สอนเด็กเรร่อน ครูกลุ่มเป้าหมาย พิเศษ ครูผู้ด้อยโอกาส ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 1) จัดกิจกรรม การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับเด็กกลุ่มเป้าหมายใน เขตอำเภอเมือง ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) จัดกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ให้กับ เด็กกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 3) จัดทำแผนโครงการ การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำปี งบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และชุมชน และพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกรอบ จุดเน้น 4) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่ สังกัด ตามแผนหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้ 5) ปฏิบัติ การกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจาก กศน.อำเภอ สอน.กศน.จังหวัด หรือ สำนักงาน กศน.และตามที่ กฎหมายกำหนด - แนวทางการจัดการเรียนรู้ 1.จัดการเรียนรู้ตามจุด ประสงค์ 1.1 ด้านทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเกิด	- เกณฑ์ในการเข้ารับการศึกษ ที่บังคับให้ต้องเป็น ผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่สอดคล้องกับปัญหา ที่เจอในพื้นที่ เด็กที่ต้องการเข้ารับการศึกษามีอายุ ต่ำกว่า 15 ปี ประสบปัญหามากมายที่ไม่สามารถ เข้ารับการศึกษาระบบปกติได้ - ส่วนกลางขาดการจัดสรรงบประมาณการจัด การศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสอย่างเหมาะสม โดย จัดสรรงบประมาณเป็นค่าจ้างครู (แบบสัญญาจ้าง ปีต่อปี) แต่ไม่จัดสรร งบประมาณสำหรับกิจกรรม อบรมอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต ให้กับเด็ก - ครูผู้สอนเด็กด้อยโอกาสขาดงบประมาณสนับสนุน ในการลงพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเบื้องต้นหรือการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น ค่าน้ำดื่มและอาหาร ยารักษาอาการเบื้องต้น และขนมสำหรับเด็กเรร่อน เนื่องจากเมื่อเวลาเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมชน หรือกิจกรรมเชิงรุกเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้า ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีสิ่งของเพื่อ ชักจูง หรือกระตุ้นให้เกิดความสนใจ - ความมั่นคงกับตำแหน่งหน้าที่ เนื่องจากในสัญญา จ้างที่ระบุการจ้างเป็นจ้างเหมาบริการ ทำให้ขาด ความมั่นคงในอาชีพ เป็นสัญญาต่อปีต่อปี และ ยังขาดโอกาสสิทธิในทางด้านสวัสดิการ เช่น การประกันสังคม ค่าเสี่ยงภัยในการลงพื้นที่ เป็นต้น - ผู้บริหารมอบหมายงานเกินหน้าที่ความรับผิดชอบ ในสถานศึกษาให้กับครูผู้สอนเด็กด้อยโอกาส/ เรร่อน หรืองานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เป้าหมายเฉพาะ เช่น การพัสดุ งานการเงิน ทำให้ การทำงานด้านเด็กเรร่อน เด็กด้อยโอกาส ไม่ได้รับ การใส่ใจเท่าที่ควร และขาดความต่อเนื่องในการ ติดตามกลุ่มเป้าหมายอย่างที่จะควรจะเป็น - แม้ครูสอนจะได้รับโอกาสในการเข้าถึงงบประมาณ การพัฒนากลุ่มเป้าหมาย โดยการให้เสนอโครงการ ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหน่วยงาน แต่ก็มีข้อจำกัดระเบียบของงบประมาณที่ซับซ้อน

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
ทักษะชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 1.2 ด้านหลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จะดำเนินการ เมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ครูผู้สอนจะทำหน้าที่กลั่นกรองนำเข้าสู่กระบวนการตามหลักสูตรการศึกษาจากระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 2. จัดการเรียนการสอน 72 ชั่วโมง ต่อเดือน (18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) เน้นการศึกษาเชิงรุก เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย วางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอน ประสานงานเครือข่าย, สร้างสัมพันธภาพ เครือข่ายรวมจัด - วิธีการดำเนินการชักชวน ดูแลกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการศึกษา 1) วิเคราะห์กำหนดพื้นที่ในการทำงานตามสถานที่ที่เด็กส่วนใหญ่รวมตัวกันอยู่ เช่น สถานีรถไฟ ตลาดสด 2) จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นไปใช้เป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยให้กับเด็กเร่ร่อนหรือเด็กด้อยโอกาส ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้มีความหลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจและตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น เกมส์ อุปกรณ์การเรียน ขนม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความไว้วางใจในตัวครู ซึ่งจะทำให้เด็กเล่าเหตุการณ์ในชีวิตส่วนตัวให้ฟัง 3) เก็บและจดบันทึกการออกพื้นที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ข้อมูลประวัติของเด็ก ครอบครัว พฤติกรรม ปัจจัยที่นำไปสู่การเร่ร่อน หรือขาดโอกาสทางการศึกษา สิ่งที่สังคมกระทำต่อเด็ก โดยข้อมูลดังกล่าวรวบรวมจากเด็กตัวเอง เพื่อนของเด็ก ผู้ปกครอง คนในชุมชน และผู้ที่อยู่ร่วมกับเด็ก 4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานและจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแนะแนวให้คำปรึกษา การดูแลสุขภาพตนเอง ความรู้ด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก และสิทธิเด็ก การปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ร่วมในการปฏิบัติ - กลุ่มเด็กเร่ร่อนเป็นกลุ่มหนึ่งที่ขาดโอกาสเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ ไม่ว่าจะเป็นบริการทางสาธารณสุข สังคม การศึกษา หรือแม้แต่โอกาส	จนไม่สามารถนำงบประมาณมาจัดกิจกรรมใด ๆ ตามความต้องการได้ของกลุ่มเป้าหมายได้ - ในบางกลุ่มเด็ก ไม่มีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามระเบียบ เนื่องจากเด็กมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่ตรงกับเวลาที่สามารถเข้าเรียนได้ โดยเฉพาะการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ต้องสมหน่วยกิตให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด - นอกจากนั้นยังมี “กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต” ที่นักเรียนทุกคนในแต่ละระดับชั้น ต้องตามเก็บจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรม จำนวน 200 ชั่วโมง เพื่อให้สามารถเรียนจบได้ - ในการลงพื้นที่ ค้นหากลุ่มเป้าหมาย ยังขาดความร่วมมือของคนในชุมชน ในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กด้อยโอกาสเท่าที่ควร เนื่องจากกลัวปัญหาจากเด็กด้อยโอกาสบางคนที่มีปัญหาสารเสพติด และเป็นแก๊งอิทธิพล - ครูผู้สอนมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยง เช่น ในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือพื้นที่สีแดง ซึ่งหมายถึงมีการต่อสู้ ทะเลาะวิวาท หรือยิงปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและฝ่ายก่อความไม่สงบ ในความเสี่ยงที่ต้องเจอนี้ไม่ได้มีสวัสดิการรองรับ หรือสนับสนุนเอื้อต่อการทำงาน ทำให้เกิดความเสี่ยงหากครูผู้สอนจะต้องลงพื้นที่ไปจัดการเรียนการสอนหรือพบผู้เรียน - จากข้อมูลดังกล่าวการสร้างหลักประกันความปลอดภัยให้กับครูผู้สอน ยังไม่มีแม้กระทั่งประกันสังคม หรือสวัสดิการใด ๆ คุ้มครองให้กับครูผู้สอน - อีกทั้งในกรณีหากครูผู้สอนขาดหรือลาป่วยไม่ว่าจากสาเหตุใด ก็จะถูกหักเงินเดือนตามระเบียบการจ้างเหมาบริการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ท้อแท้ และหมดกำลังใจในการทำงานในที่สุด - นอกจากนั้น จำนวนของครูผู้สอนมีในแต่ละพื้นที่ ยังมีความไม่สอดคล้องกับปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ จึงทำให้ไม่สามารถดูแลความต้องการของเด็กกลุ่มต่างๆได้อย่างทั่วถึง ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะดูแลได้เฉพาะเด็กในพื้นที่เขตอำเภอเมืองเท่านั้น

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
ที่จะได้รับความรักการดูแลเอาใจใส่ ทั้งจากครอบครัว ชุมชนและสังคม และเนื่องจากคนเร่ร่อนเป็นคน ด้อยโอกาสที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ คือ รักอิสระ รักเพื่อน ก้าวร้าวรุนแรง ทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับความสนใจจากสังคมเท่าที่ควร - เด็กเร่ร่อน มีช่วงอายุที่ลดลงไปเรื่อย ๆ เพราะความรุนแรงของปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นผลกระทบทำให้เด็กเปราะบาง และต้องมาตกอยู่ในสภาพปัญหาที่ตัวเด็ก ไม่รู้มาก่อน - สาเหตุของการออกมาเร่ร่อน ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่าร้าง/พ่อแม่ติดยาเสพติด พ่อแม่เลี้ยงดูไม่เหมาะสมไม่เอาใจใส่ ปัญหาความยากจน และปัญหาติดยาเสพติด ประเภท บุหรี่ สุรา สารระเหย - โดยพบว่า กลุ่มเด็กเร่ร่อนส่วนใหญ่จะขาดที่พึ่งและขวัญกำลังใจในการดำเนินชีวิต ขาดที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ขาดปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต ขาดสถานะทางบุคคล ความยากจน ขาดความรู้ ทักษะการทำงานเชิงอาชีพ และไม่มีทุน/เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ - แต่ในความเป็นจริง บทบาทการทำงานครูผู้สอนไม่ได้ทำงานเฉพาะกลุ่มเด็กเร่ร่อนเพียงกลุ่มเดียว ยังต้องทำงานกับเด็กที่มีปัญหาหลากหลาย เช่น ยากจน ถูกทอดทิ้ง กำพร้า ปัญหายาเสพติด ท้องก่อนวัยอันควร ปัญหาด้านสุขภาพ ถูกทารุณกรรม ติดเชื้อเอชไอวี เสี่ยงต่อการประกอบอาชีพธุรกิจทางเพศ หรือแม้กระทั่งปัญหาที่เกิดจากผลกระทบกรณีความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีปัญหาที่ซับซ้อนหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี - ในหลายจังหวัดส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่กันเป็นเขต โซนช่วยกันรับผิดชอบตามความถนัด และทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะหน่วยงานในท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการเปิดทางในการเข้าไปใน	- การสื่อสารหรือภาษาพูดก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาสำหรับครูผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายในเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมอย่างในสามจังหวัดชายแดนใต้ เพราะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนอกจากภาษาไทยกลางแล้ว ยังมีการใช้ภาษาท้องถิ่นของอิสลาม คือ ภาษามลายู ทำให้มักเกิดปัญหาในเรื่องการสื่อสาร เกิดความผิดพลาดหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน - การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ ในเรื่องของการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ครูผู้สอนมักจะพบเจอ นั่นคือ ไม่สามารถติดต่อผู้เรียนหรือผู้ปกครองในเบื้องต้นได้ ในส่วนของสาเหตุมีหลายปัจจัย ทั้งไม่มีโทรศัพท์ อยู่ในพื้นที่ที่อับสัญญาณ หรือแม้กระทั่งใช้โทรศัพท์ไม่เป็น - เด็กเร่ร่อนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีผู้ปกครอง หรือมีครอบครัว แต่มีปัญหาครอบครัวทำให้ออกมาเร่ร่อน เช่น ครอบครัวยากจน / พ่อแม่หย่าร้าง / พ่อเสียชีวิตหรือแม่เสียชีวิต/หรือทั้งพ่อและแม่เสียชีวิต /ถูกผู้ปกครองทำร้ายร่างกาย /พ่อแม่ติดยา / ไม่ถูกกับคนในครอบครัว เป็นต้น จึงเป็นเหตุให้เด็กออกมาเร่ร่อน การออกมาเร่ร่อนประมาณ 1-2 เดือนเมื่อมีปัญหาก็กลับบ้าน เมื่อมีปัญหที่บ้านก็หนีออกมาเร่ร่อนใหม่อีกติดเพื่อนนอนกับเพื่อน - เด็กเร่ร่อนได้รับการเลือกช่วยเหลือเป็นกลุ่มสุดท้ายเสมอ หรือไม่ได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เนื่องด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขที่กำหนด เช่น หน่วยงานรัฐบางที่มีศักยภาพในการช่วยเหลือสถานที่พักพิงชั่วคราวแก่เด็กเร่ร่อนได้ แต่กลับปฏิเสธและรังเกียจเนื่องจากมีมุมมองต่อกลุ่มเด็กเร่ร่อนในด้านลบ - ในกลุ่มเด็กเร่ร่อนบางส่วน จะค้าประเวณี และเด็กมักจะย้ายถิ่นฐานไปเรื่อย ๆ ทำให้ยากต่อการติดตาม จนบางครั้งไม่สามารถติดต่อได้ เนื่องจากเด็กได้ย้ายออกนอกพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถติดตามให้เด็กกลับเข้ามาเรียนได้ดังเดิม

ข้อค้นพบ	ช่องว่าง
พื้นที่เสี่ยง มีการจัดตารางการทำงานในแต่ละอาทิตย์สำหรับการลงพื้นที่ - การลงพื้นที่ของครูผู้สอน จะไม่สามารถลงพื้นที่ในเวลากลางคืนได้ เนื่องจากนอกเวลาราชการ และมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย ซึ่งเด็กเร่ร่อนส่วนใหญ่จะมารวมกลุ่มในเวลากลางคืน การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในกศน. - กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งประเภทของความพิการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ.2552 ไว้ 9 ประเภท ดังนี้ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก 9) บุคคลพิการซ้อน - การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีงานที่ได้รับหมายสำหรับคนพิการ ดังต่อไปนี้ 1. การจัดการศึกษาให้กับคนพิการ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน = สายสามัญ (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย) 2) การศึกษาวิชาชีพระยะสั้น = สายอาชีพ (ต่อเนื่อง) 3) การศึกษาตามอัธยาศัย = การศึกษาตามความต้องการเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม 2. การศึกษาทักษะอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนพิการมีอาชีพหลัก อาชีพรอง หรืออาชีพเสริมทำให้เกิดรายได้จากการประกอบอาชีพ ช่วยลดภาระรายจ่ายของครอบครัว สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ 3. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ ไม่เป็นภาระของครอบครัว ทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการและครอบครัวมีความสุขมากยิ่งขึ้น	- เด็กบางกลุ่มไม่มีพาหนะในการเดินทางมาเรียน ครูผู้สอนต้องเข้าไปจัดกิจกรรมให้ หรือไปรับมาสอบ ซึ่งทั้งหมดต้องเป็นค่าใช้จ่ายของครูผู้สอน โดยไม่ได้รับเงินจากหน่วยงาน - หลักสูตร / เนื้อหาในการเรียน แม้จะมีการจัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือ (IEP) แล้ว ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในแต่ละประเภทของความพิการได้ เช่น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องหรือความพิการในด้านการเรียนรู้ เบื้องต้นผู้สอนจะทำการทดสอบความรู้หรือความสามารถในการจดจำและเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนในเป็นอันดับแรก เพื่อดูพัฒนาการหรือกระบวนการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดทำบทเรียนที่เสริมสร้างพัฒนาการให้แก่ผู้เรียน เพราะเนื้อหาหรือบทเรียนที่ใช้ในปัจจุบันเหมาะสมสำหรับเด็กปกติทั่วไปหรือผู้ที่พิการด้านการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย ที่มีสติปัญญาดี ครบถ้วน แต่ไม่เหมาะสมกับความพิการด้านการเรียนรู้ สติปัญญา ออทิสติก หรือแม้กระทั่งพิการทางการได้ยิน การมองเห็น การพูด เพราะยังสามารถตอบสนองหรือพัฒนาความรู้ความสามารถให้แก่ผู้เรียนได้ - วิธีการสอบวัดความรู้ สืบเนื่องจากหลักสูตรหรือเนื้อหาในการเรียนทำให้การสอบยังไม่สามารถวัดความรู้หรือความสามารถของผู้เรียนในเบื้องต้นได้ เช่น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องหรือความพิการด้านการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านการอ่านหรือการตีความหมาย เมื่อต้องมาทำข้อสอบแบบปกติ เมื่อไม่เข้าใจ ก็จะใช้วิธีการมั่วข้อสอบ ทำให้ผลที่ได้ไม่สามารถใช้วัดความรู้ของผู้เรียนได้

บทที่ 7

ตารางสรุปสวัสดิการเพื่อการช่วยเหลือและดูแลเด็กด้อยโอกาสของประเทศไทย

จากการทบทวนวรรณกรรม และลงพื้นที่ 3 จังหวัด (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสงขลา) ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงวัยกับสวัสดิการที่เด็กด้อยโอกาสในกลุ่มต่าง ๆ จะได้รับตามที่แสดงในตาราง 7.1

ตาราง 7.1 ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงวัยกับสวัสดิการที่เด็กด้อยโอกาสประเภทต่าง ๆ ได้รับ

อายุ	ถ่านหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค่าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
0-2 ปี	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ระดับ ศพด. (17 จังหวัด)	N/A สวัสดิการด้านการศึกษา	ศูนย์การศึกษาพิเศษ	N/A สวัสดิการด้านการศึกษา	N/A สวัสดิการด้านการศึกษา	N/A สวัสดิการด้านการศึกษา
	เงินสงเคราะห์บุตร (ประกันสังคม)	1. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 2. เงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย 3. เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน 4. กองทุนคุ้มครองเด็ก	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับ ได้แก่ สถานสงเคราะห์, สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นต้น 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก 4. ครอบครัวอุปถัมภ์ 5. ครอบครัวทดแทน	1. บุตรคนพิการ 2. สิทธิและสวัสดิการคนพิการ เช่น เบี้ยคนพิการ ผู้ช่วยคนพิการ ล่ามภาษามือ ลดหย่อนค่าขนส่งสาธารณะ การช่วยเหลือทางกฎหมาย และอื่น ๆ	แม่วัยรุ่น 1. โครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด สำหรับแม่วัยรุ่นที่คลอดบุตร 2. บ้านพักเด็กและครอบครัว 3. Hotline 1300 และ 1663	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับของ พม. เช่น สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นต้น 3. ครอบครัวอุปถัมภ์ 4. ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว	1. เงินสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวเขาด้านสังคมสงเคราะห์ 2. กองทุนคุ้มครองเด็ก 3. เงินช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ 4. บ้านพักเด็กและครอบครัว

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
				3. ศูนย์บริการคนพิการ 4. เงินสงเคราะห์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 5. สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการฯ	เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 1. เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ 2. เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์ และครอบครัว 3. เงินสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ 4. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน (สำหรับเด็กที่ติดโรคเอดส์ และถูกทอดทิ้ง)	5. กองทุนคุ้มครองเด็ก	5. สถานรองรับ 6. ครอบครัวอุปถัมภ์ 7. ครอบครัวทดแทน
	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง และบัตรทองคนพิการ ท.74 สำหรับผู้มีบัตรคนพิการเท่านั้น) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) - ฝากครรภ์คุณภาพ และคลอดบุตร - รักษาและรับยาต้านไวรัส 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	สำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ 5. โครงการสาวไทย แก้มแดง 6. โครงการก้าวอย่างเพื่อสร้างลูก	4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ
3-6 ปี	1. โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน - เงินอุดหนุนรายหัวสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและสถานประกอบการ	ยากจน 1. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 1.1 ระดับ ศพด. (17 จังหวัด) 1.2 ระดับอนุบาล (ตชด.) 2. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์)	1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ 2. การเรียนร่วม 3. โรงเรียนการศึกษาพิเศษ 4. ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ 5. คู่มือชี้แจง อำนวยความสะดวกทางการศึกษา	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์)	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 3. ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	- เงินอุดหนุนสำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนอาชีวศึกษา - เงินเพิ่มนักเรียนประจำพักนอน - เงินเพิ่มโรงเรียนขนาดเล็ก - เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนอาหารเสริม (นม) 3. เงินอุดหนุนสำหรับอาหารกลางวัน 4. ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ (NGOs)	ยากจนพิเศษ 1. กสศ. ระดับอนุบาลในสังกัด สพฐ. อปท. และ ตชด.					
	N/A ด้านสังคมและเศรษฐกิจ	1. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 2. เงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย 3. เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน 4. กองทุนคุ้มครองเด็ก	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับ ได้แก่ สถานสงเคราะห์, สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นต้น 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก 4. ครอบครัวอุปถัมภ์	1. บุตรคนพิการ 2. สิทธิและสวัสดิการคนพิการ เช่น เบี้ยคนพิการ ผู้ช่วยคนพิการ ล่ามภาษามือ ลดหย่อนค่าขนส่งสาธารณะ การช่วยเหลือทาง	แม่วัยรุ่น 1. โครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดสำหรับแม่วัยรุ่นที่คลอดบุตร 2. บ้านพักเด็กและครอบครัว 3. Hotline 1300	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับของพม. เช่น สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นต้น 3. ครอบครัวอุปถัมภ์	1. เงินสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวเขาด้านสังคมสงเคราะห์ 2. กองทุนคุ้มครองเด็ก 3. เงินช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
			5. ครอบครัวทดแทน	กฎหมาย และอื่น ๆ 3. ศูนย์บริการคนพิการ 4. เงินสงเคราะห์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 5. สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการฯ	และ 1663 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 1. เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ 2. เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์ และครอบครัว 3. เงินสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ 4. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน (สำหรับเด็กที่ติดโรคเอดส์และถูกทอดทิ้ง)	4. ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว 5. กองทุนคุ้มครองเด็ก	4. บ้านพักเด็กและครอบครัว 5. สถานรองรับ 6. ครอบครัวอุปถัมภ์ 7. ครอบครัวทดแทน
	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มี	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มี	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มี	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง และบัตรทองคนพิการ 74 สำหรับผู้มีบัตรคนพิการเท่านั้น) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มี	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มี	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มี

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหาสถานะ และสิทธิ
7-12 ปี	1. โครงการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการจัด การศึกษาตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน - เงินอุดหนุนรายหัว สำหรับการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวและ สถานประกอบการ - เงินอุดหนุนสำหรับ โรงเรียนเอกชนและ โรงเรียนอาชีวศึกษา - เงินเพิ่มนักเรียน ประจำพักนอน	ยากจน 1. เงินอุดหนุน ปัจจัยพื้นฐานนักเรียน ยากจน (สพฐ., อปท.) 2. กสศ. สำหรับ นักเรียนสังกัด ดชด. ยากจนพิเศษ 1. กสศ. สำหรับ นักเรียนสังกัด สพฐ., อปท. ดชด.	โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	1. ศูนย์การศึกษา พิเศษ 2. การเรียนร่วม 3. โรงเรียนการศึกษา พิเศษ 4. ศูนย์การเรียนรู้ เฉพาะความพิการ 5. คู่มือเยี่ยม ชื่อสิ่ง อำนวยความสะดวกฯ ทางการศึกษา	โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	1. โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ 2. โรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน 3. ค่าอาหารนักเรียน ประจำพักนอน

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	- เงินเพิ่มโรงเรียนขนาดเล็ก 2. เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนอาหารเสริม (นม) 3. เงินอุดหนุนสำหรับอาหารกลางวัน 4. ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ (NGOs)						
		1. เงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย 2. เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับ ได้แก่ สถานสงเคราะห์, สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นต้น 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก 4. ครอบครัวอุปถัมภ์ 5. ครอบครัวทดแทน	1. บุตรคนพิการ 2. สิทธิและสวัสดิการคนพิการ เช่น เบี้ยคนพิการ ผู้ช่วยคนพิการ ล่ามภาษามือ ลดหย่อนค่าขนส่งสาธารณะ การช่วยเหลือทางกฎหมาย และอื่น ๆ 3. ศูนย์บริการคนพิการ 4. เงินสงเคราะห์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	แม่วัยรุ่น 1. โครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด สำหรับแม่วัยรุ่นที่คลอดบุตร 2. บ้านพักเด็กและครอบครัว 3. Hotline 1300 และ 1663 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 1. เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับของพม. เช่น สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นต้น 3. ครอบครัวอุปถัมภ์ 4. ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว 5. การคุ้มครองแรงงานเด็ก 6. ค่าตอบแทน	1. เงินสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวเขาด้านสังคมสงเคราะห์ 2. กองทุนคุ้มครองเด็ก 3. เงินช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ 4. บ้านพักเด็กและครอบครัว 5. สถานรองรับ 6. ครอบครัวอุปถัมภ์ 7. ครอบครัวทดแทน

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
				5. สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการฯ	2. เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์ และครอบครัว 3. เงินสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ 4. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน (สำหรับเด็กที่ติดเชื้อเอดส์และถูกทอดทิ้ง)	ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา 7. เงินสงเคราะห์คุ้มครองพยาน 8. เงินสงเคราะห์หลังปล่อย (กรมพินิจ) 9. เงินสงเคราะห์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 10. กองทุนคุ้มครองเด็ก 11. เงินอุดหนุนสำนักงาน ป.ป.ส. (ทุนเพื่อเลี้ยงชีพและประกอบอาชีพ)	
	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง และบัตรทองคนพิการ ท.74 สำหรับผู้มีบัตร	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)	1. กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3)

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	คนพิการเท่านั้น) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ 5. รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือศูนย์ฝึก 6. การบำบัดฟื้นฟูเด็กที่เข้าเสพติดและกระบวนการHarm Reduction	3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ
13-15 ปี	1. โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.1 เงินอุดหนุนรายหัวสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ยากจน 1. เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน (สพฐ., อปท.) 2. กสศ. สำหรับนักเรียนสังกัด ตชด.	1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์ 2. กศน. (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ 2. การเรียนร่วม 3. โรงเรียนการศึกษาพิเศษ 4. ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ 5. คู่มือ ยืม ซื้อสิ่ง	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 3. ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	โดยครอบครัวและสถานประกอบการ 1.2 เงินอุดหนุนสำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนอาชีวศึกษา 1.3 เงินเพิ่มนักเรียนประจำพักนอน 1.4 เงินเพิ่มโรงเรียนขนาดเล็ก 2. เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนอาหารเสริม (นม) 3. เงินอุดหนุนสำหรับอาหารกลางวัน 4. ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ (NGOs)	ยากจนพิเศษ 1. กสศ. สำหรับนักเรียนสังกัด สพฐ., อปท. ตชด.		อำนวยความสะดวกทางการศึกษา			
		1. เงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย 2. เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับ ได้แก่ สถานสงเคราะห์, สถานคุ้มครองสวัสดิ์	1. บุตรคนพิการ 2. สิทธิและสวัสดิการคนพิการ เช่น เบี้ยคนพิการ ผู้ช่วยคนพิการ ล่ามภาษามือ	แม่วัยรุ่น 1. โครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดสำหรับแม่วัยรุ่นที่คลอดบุตร	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับของพม. เช่น สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ	1. เงินสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวเขาด้านสังคมสงเคราะห์ 2. กองทุนคุ้มครองเด็ก 3. เงินช่วยเหลือเยียวยา

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
			ภาพ เป็นต้น 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก 4. ครอบครัวอุปถัมภ์ 5. ครอบครัวทดแทน 6. สถาบันเพาะกล้า คุณธรรม	ลดหย่อนค่าขนส่ง สาธารณะ การช่วยเหลือทางกฎหมาย และอื่น ๆ 3. ศูนย์บริการคนพิการ 4. เงินสงเคราะห์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 5. สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการฯ	2. บ้านพักเด็กและครอบครัว 3. Hotline 1300 และ 1663 เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 1. เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ 2. เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์ และครอบครัว 3. เงินสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ 4. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน (สำหรับเด็กที่ติดโรคเอดส์และถูกทอดทิ้ง)	สถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นต้น 3. ครอบครัวอุปถัมภ์ 4. ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว 5. การคุ้มครองแรงงานเด็ก 6. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา 7. เงินสงเคราะห์คุ้มครองพยาน 8. เงินสงเคราะห์หลังปล่อย (กรมพินิจ) 9. เงินสงเคราะห์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 10. กองทุนคุ้มครองเด็ก 11. เงินอุดหนุนสำนักงาน ป.ป.ส.	ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ 4. บ้านพักเด็กและครอบครัว 5. สถานรองรับ 6. ครอบครัวอุปถัมภ์ 7. ครอบครัวทดแทน

อายุ	ถั่วหน้า	ยาจน	กำพริ้ว/เร่ร้อน/ถูก ทอดทั้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ ได้รับผลกระทบจาก เอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่ อยู่ในสถานพินิจและ ศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
						(ทุนเพื่อเลี้ยงชีพและ ประกอบอาชีพ)	
	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง และ บัตรทองคนพิการ ท.74 สำหรับผู้มีบัตร คนพิการเท่านั้น) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ 5. รับการ รักษาพยาบาลใน สถานพินิจหรือศูนย์ฝึก 6. การบำบัดฟื้นฟูเด็ก ที่เข้าเสพติดและ กระบวนการHarm Reduction	1. กองทุนหลักประกัน สุขภาพถั่วหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบัตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพ สำหรับผู้ติดตาม แรงงานต่างด้าวที่มี ใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุน บุคคลที่มีปัญหา สถานะและสิทธิ

อายุ	ถั่วหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอตส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
16-18 ปี	1. โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน - เงินอุดหนุนรายหัวสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและสถานประกอบการ - เงินอุดหนุนสำหรับโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนอาชีวศึกษา 1.3 เงินเพิ่มนักเรียนประจำพักนอน	ยากจน 1. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 2. กสศ. สำหรับนักเรียนสังกัด ตชด. ยากจนพิเศษ 1. กสศ. สำหรับนักเรียนสังกัด ตชด. และ โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง (อาชีวศึกษา)	1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์ 2. กสศ.(ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง)	1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ 2. การเรียนร่วม 3. โรงเรียนการศึกษาพิเศษ 4. ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ 5. คู่มือ ยืม ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา 6. กสศ. (ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง)	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์	1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ / ราชประชานุเคราะห์ 2. กศน.	1. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 3. ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน 4. กศน.
		1. เงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย 2. เงินสงเคราะห์ครอบครัวยากจน 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับ ได้แก่ สถานสงเคราะห์, สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นต้น 3. กองทุนคุ้มครองเด็ก	1. บุตรคนพิการ 2. สิทธิและสวัสดิการคนพิการ เช่น เบี้ยคนพิการ ผู้ช่วยคนพิการ ล่ามภาษามือ ลดหย่อนค่าขนส่งสาธารณะ	แม่วัยรุ่น 1. โครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด สำหรับแม่วัยรุ่นที่คลอดบุตร 2. บ้านพักเด็กและครอบครัว	1. บ้านพักเด็กและครอบครัว 2. สถานรองรับของพม. เช่น สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นต้น	1. เงินสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวเขาด้านสังคมสงเคราะห์ 2. กองทุนคุ้มครองเด็ก 3. เงินช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

[illegible]

อายุ	ถ้วนหน้า	ยากจน	กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง	พิการ	แม่วัยรุ่น และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์	เด็กที่เป็นผู้เสียหาย เช่นถูกทารุณกรรม บังคับใช้แรงงาน ค้าประเวณี และเด็กที่อยู่ในสถานพินิจและศูนย์ฝึก	เด็กกลุ่มอื่น ๆ
	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง และบัตรทองคนพิการ ท.74 สำหรับผู้มีบัตรคนพิการเท่านั้น) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ 5. รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือศูนย์ฝึก 6. การบำบัดฟื้นฟูเด็กที่ใช้ยาเสพติดและกระบวนการHarm Reduction	สุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 2. สิทธิบุตรข้าราชการ (คนที่ 1 – 3) 3. บัตรประกันสุขภาพสำหรับผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน 4. สิทธิสุขภาพกองทุนบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ

บทที่ 8

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการช่วยเหลือ ดูแล และลดความเหลื่อมล้ำสำหรับกลุ่มเด็กและ เยาวชนยากจนและด้อยโอกาส

จากเจตนารมย์ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จึงเกิดกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ภายหลังรัฐธรรมนูญ 1 ปี และในปี พ.ศ. 2563 กสศ. ได้รับงบประมาณจากรัฐสูงถึง 5.796 พันล้านบาท แต่เมื่อเทียบกับขนาดและความรุนแรงของปัญหาของเด็กด้อยโอกาสถึง 18 ประเภท เป็นที่เข้าใจได้ว่ากองทุนฯ ยังต้องขยายตัวขึ้นอีกหลายเท่า

รายงานวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นว่า การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีหน่วยงานของรัฐในหลายกระทรวงรวมทั้งหน่วยงานเอกชนจำนวนมากกำหนดเป็นภารกิจดำเนินการมาก่อนการก่อตั้ง กสศ. งบประมาณจากรัฐที่ผ่านลงสู่กรมต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการกิจประจำให้เด็กได้รับการศึกษา และการกิจแก้ไขเฉพาะหน้าเพื่อให้เด็กกลุ่มเสี่ยงหลุดจากระบบ หรือเด็กที่อยู่นอกระบบกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จึงยังคงผ่านลงสู่หน่วยงานรัฐเช่นเดิม เนื่องจากภารกิจหน่วยงานเดิมยังไม่เปลี่ยน เช่น งบประมาณสู่กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อป้องกันเด็กกลุ่มเสี่ยงในระบบไม่ให้หลุดจากระบบ โดยเป็นงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนทั่วไปให้โรงเรียน ดำเนินการจัดการช่วยเหลือตามความจำเป็นของตัวเด็ก ฯลฯ งบประมาณสู่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อเป็นเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดในครอบครัวยากจน เงินช่วยเหลือฉุกเฉินเด็กที่ประสบปัญหารุนแรงในครอบครัวและสังคม ฯลฯ ส่วนการช่วยเหลือเด็กจากภาคเอกชน เป็นได้ทั้งหน่วยเอกชนที่มีส่วนรับเงินจากรัฐเพื่อปฏิบัติการกิจที่หน่วยงานรัฐไม่สามารถเข้าถึงตัวเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ครูช่างถนน ฯลฯ หรือหน่วยเอกชนที่ดำเนินการกิจด้วยเงินบริจาคแล้ว ๆ

หลังจากวิเคราะห์บริบทสถานการณ์ กสศ. มีภารกิจหลัก คือรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อเป้าหมายความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน กสศ.จึงต้องรับผิดชอบต่อสังคม อธิบายให้เห็นว่างบประมาณส่วนเพิ่มที่ได้รับเหมาะสมกับภารกิจหลักผลลัพธ์ปลายทางของประเทศ เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนมากขึ้นเพียงใด การตอบคำถามนี้ต้องการระบบงานที่มีความเที่ยงตรง ได้มาตรฐาน ครอบคลุม ต่อเนื่อง สะท้อนประสิทธิผล คุณภาพ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืน

ผลงานคู่มือสวัสดิการเพื่อการช่วยเหลือและดูแลเด็กด้อยโอกาสในประเทศไทย ฉบับนี้ มุ่งหวังเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้ กสศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับระบบงานช่วยเหลือเด็กที่แต่ละหน่วยดำเนินการอยู่ ให้เกิดความเที่ยงตรงในการระบุชนิดกิจกรรมที่ให้กับตัวเด็กแต่ละคนที่ได้รับการช่วยเหลือ

เริ่มตั้งแต่ การมีมาตรฐานนิยามที่เป็นที่ยอมรับกันระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินการช่วยเหลือเด็กในการระบุปัญหา หรือลักษณะด้อยโอกาสที่พบในตัวเด็ก การวิจัยนี้พยายามหาฉันทามติในการระบุประเภทเด็กด้อยโอกาส 18 ประเภท เนื่องจากพบความแตกต่างระหว่างหน่วยงานในการนิยาม และรับเด็กเข้าในระบบการช่วยเหลือ กสศ. ควรใช้โอกาสของการเป็นผู้รับผิดชอบผลลัพธ์หลักของการลดความเหลื่อมล้ำ ในการทำให้เกิดมาตรฐานของการระบุปัญหาหรือลักษณะด้อยโอกาสของเด็ก เพื่อให้เกิดความเที่ยงของการนำเด็กเข้าสู่สวัสดิการที่สมควรได้รับ มาตรฐานการนิยามประเภทเด็กด้อยโอกาสจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อต้องการอธิบายลักษณะเด็กที่มีปัญหาซ้ำซ้อนหลายปัญหา และยิ่งต้องได้รับการช่วยเหลือหลายอย่างเพื่อให้สามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องจนสามารถดูแลสวัสดิภาพของตนเองได้เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

มาตรฐานต่อไปคือ มาตรฐานการเรียกชื่อสวัสดิการ หรือการช่วยเหลือที่เด็กสมควรได้รับสำหรับแก้ปัญหาที่มี เพื่อสามารถติดตามได้อย่างเป็นระบบว่า เด็กที่สมควรได้รับการช่วยเหลือนั้น ได้รับการช่วยเหลือ

อะไรบ้าง การวิจัยนี้รวบรวมรายการสวัสดิการช่วยเหลือเด็กที่มีในปัจจุบันจากหน่วยงานต่าง ๆ จัดหมวดหมู่สวัสดิการเป็นด้านการศึกษา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ (บทที่ 3) และติดตามการกระจายของสวัสดิการทั้งหมดเป็นสวัสดิการแบบถ้วนหน้า เพื่อเด็กยากจน กำพร้า/เร่ร่อน/ถูกทอดทิ้ง ฯลฯ (บทที่ 7) เป็นฐานคิดให้ระบบติดตาม และประเมินผลการช่วยเหลือเด็กที่มีลักษณะปัญหาประเภทต่าง ๆ ได้รับสวัสดิการที่กำหนดมาตรฐานการเรียกชื่อนั้น ๆ หรือไม่

มาตรฐานลำดับต่อไปคือ มาตรฐานเรียกชื่อผู้ให้สวัสดิการหรือช่วยเหลือนั้น ๆ เด็กที่มีปัญหาในระดับซ้ำซ้อน จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานหลายหน่วยทั้งรัฐและเอกชน การระบุผู้ให้สวัสดิการควรระบุทั้งระดับหน่วยงานที่ช่วยเหลือ กับต้องระบุนักวิชาชีพที่ให้การช่วยเหลือนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา (เช่น รหัสครูข้างถนน) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (เช่น รหัสนักสังคมสงเคราะห์ รหัสนักจิตวิทยา รหัสทนายความ/นิติกร) ด้านสุขภาพ (เช่น รหัสแพทย์ รหัสพยาบาลวิชาชีพ รหัสนักกิจกรรมบำบัด) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี (Case Manager) ผู้ให้การบริบาล (Care Giver) เพื่อสามารถประเมินความตรงของบริการที่ได้รับกับปัญหาที่เด็กมีได้แม่นยำมากขึ้น

จากมาตรฐานระดับปัญหาของเด็กและเยาวชน มาตรฐานรหัสสวัสดิการ มาตรฐานรหัสสถานที่ให้บริการ และมาตรฐานรหัสผู้ให้บริการ ยังควรคำนึงถึงข้อมูลมาตรฐานระดับรายการธุรกรรมที่ “ระบบ” ให้การช่วยเหลือแก่เด็ก ซึ่งต้องมีบันทึกเวลาที่พบปัญหาหรือแก้ปัญหา Time Stamp) เพราะการช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสจนกว่าจะถึงระดับที่เสมอภาคกับเด็กทั่วไป จำเป็นต้องใช้เวลาบริหารจัดการในระยะกลางถึงระยะยาว การได้ข้อมูลในลักษณะรายฉาก (Per Episode) ของปัญหา จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้มีโอกาสติดตามประสิทธิผลการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาซ้ำซ้อนเป็นรายช่วงชีวิต (Life-Course) ได้ดียิ่งขึ้น

กสศ. ควรสร้างมาตรฐานของการแก้ปัญหาหรือการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสจากข้อมูลธุรกรรมข้างต้น ตั้งแต่ระดับกระบวนการ เช่น การเข้าถึง การทันเวลาของการแก้ปัญหา (ตามที่เป็นที่ยอมรับว่า ความยุติธรรมหากมาช้า ก็ถือว่าเกิดความไม่เป็นธรรม) ไปจนถึงระดับผลผลิต เช่น ความครอบคลุม ความต่อเนื่อง ในรูปธรรมของได้รับการช่วยเหลือรายฉากได้เพียงพอกับปัญหา และที่ระดับผลลัพธ์ ทั้งผลลัพธ์ระยะสั้น ประสิทธิภาพของการช่วยเหลือเด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้นานระยะหนึ่ง (หนึ่งภาคเรียนการศึกษาหรือนานกว่า) หรือผลลัพธ์ระยะยาว ประสิทธิภาพระดับที่สามารถให้สวัสดิภาพของเด็กด้านต่าง ๆ เข้าสู่เกณฑ์ของค่าเฉลี่ยเด็กทั่วไป ประสิทธิภาพเชิงระบบ ความคุ้มค่าของชุดสวัสดิการในการช่วยเหลือเด็กแต่ละปัญหา ไปจนกระทั่งความคุ้มค่าของ กสศ. ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เนื่องจากการลงพื้นที่ติดตามการช่วยเหลือเด็กในปัจจุบันมีอุปสรรคเชิงการจัดการจนกลายเป็นนโยบายย่อยการดำเนินงานในหน่วยงาน (Street Level Bureaucracy Policy) ที่เป็นข้อจำกัดของหน่วยงานต่าง ๆ เพราะตัวกฎหมายหรือระเบียบที่เขียนไว้ก่อน พรบ. กสศ. ถูกตีความอย่างจำกัดทั้งการตีความของหน่วยงานเอง หรือการตีความของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหลังจากตรวจสอบการใช้เงินระดับพื้นที่ หรือการมีบุคลากรที่ขาดความชำนาญในการแก้ปัญหาของหน่วยงานนั้น (บทที่ 6) โดยอาจศึกษาดูมาตรฐานที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยจากบทเรียนในต่างประเทศ (บทที่ 5)

บรรณานุกรม

1. The United Nations Children's Fund (UNICEF). Generation 2030 Africa: Child demographics in Africa. Research Policy; 2014.
2. The United Nations Children's Fund (UNICEF). The state of the world's children: Children with disabilities 2013; UN.
3. The United Nations Children's Fund (UNICEF). A post-2015 world fit for children. eSocialSciences; 2015.
4. Delap E. Towards a family for every child: A conceptual framework. Family for Every Child; 2013.
5. SOS Children's Villages International, The Worlds Most Vulnerable Children: Who they are, Where they live, and What puts them at risk. Vienna: Child at risk; 2015.
6. Chiwaula LR. Dobson and Elsley S. Drumming together for change: A child's right to quality care in sub-saharan Africa; 2014.
7. Brown H., et al. Vulnerability assessment framework - population study 2019. Jordan UNHCR Jordan; 2019.
8. ไทยพีบีเอส. เด็กไทยบนความเสี่ยง ล่วงละเมิดทางเพศ-กระทำรุนแรง. ไทยพีบีเอส; 2562.
9. ไทยรัฐออนไลน์. สรุปรุเหตุการณ์ 7 คนโศกครุ 5 รุ่นพี่ 2 ชมขึ้นเด็กหญิงวัย 14 ทำมาเป็นปี. ไทยรัฐออนไลน์; 2563.
10. ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. พบเด็กไทยถูกรวบครว้งโทษทางร่างกายรุนแรงปีละ 4.7 แสนคน. ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง; 2562.
11. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2551-2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ; 2561.
12. กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. แผนกลยุทธ์กรมกิจการเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2564. 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
13. MICS. การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559.
14. ศูนย์ปฏิบัติการกรม. ยอดสะสมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ฯ ทั่วประเทศ 10 อันดับ 2561 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <http://www2.djop.go.th/warroom2/warroom4-5.htm>
15. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 2562[อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2JQpFIJ>.
16. Ministry for Children of New Zealand. National Care Standards and Related Matters Regulations 2018;52.
17. Department of Health and Human Services of the State of Victoria of Australia. Care plan coordination: A guide for service providers on the multiple and complex needs initiative. Complex needs services; 2019 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://providers.dhhs.vic.gov.au/care-plan-coordination-guide-service-providers-multiple-and-complex-needs-initiative>

18. The Youth and Family Administration of Norway. Participate in course. How to become a foster home 2017 14 November 2019 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: https://bufdir.no/Fosterhjem/Hvordan_bli_fosterhjem/Delta_pa_kurs/
19. Cabinet Office of Government of Japan. White paper on children and young people 2015 (Summary); 2015.
20. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. แนวปฏิบัติการรับนักเรียนสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ปีการศึกษา 2562 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส; 2562.
21. อมรรวิชัย นาคทรพรพ. เด็กด้อยโอกาส จุดพลิกผันอนาคตของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.); 2557.
22. ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก; 2546.
23. สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส. คู่มือการจัดเก็บข้อมูลผู้ด้อยโอกาสและการใช้ฐานข้อมูลผู้ด้อยโอกาส; 2558 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dcy.go.th/webnew/uploadchild/vle/knowledge/knowledge_th_20152101233621_1.pdf.
24. มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ. ประเภทกลุ่มเด็กด้อยโอกาส 2556; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://go.aws/2AYOAbY>
25. ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก; 2546.
26. กระทรวงมหาดไทย. แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายรองรับเงินอุดหนุนทั่วไปด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณปี พ.ศ. 2562. 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <http://audit.obec.go.th/images/docs/runch/8.pdf>.
27. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. คู่มือการใช้งานระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center) 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: http://www.ska2.go.th/home/data/knowledge/25620404_084658_7027.pdf
28. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550.
29. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559. 2559; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A1158/%A1158-20-2559-a0001.htm>.
30. (UNICEF). T.U.N.C.s.F. Empowerment of Adolescent girls and preventing teenage pregnancies. 2016; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: https://limun.org.uk/FCKfiles/File/2016_UNICEF_Guide.pdf.
31. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สะกดย...แรงงานเด็ก คู่มือการเก็บและบันทึกข้อมูล เพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย. วนิดาการพิมพ์: เชียงใหม่; 2557.
32. กระทรวงแรงงาน. นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2563. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน; 2558.
33. มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ. โครงการจัดทำชุดสวัสดิการพื้นฐานเพื่อการดูแลเด็กด้อยโอกาสในระบบ และเด็กกลุ่มเสี่ยงในระบบการศึกษา. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://go.aws/2YkEyf9>.

34. และมูลนิธิเครือข่ายพัฒนาบ้านเด็ก. สร้างสรรค์อนาคตประเทศไทย เกื้อหนุนชีวิตเด็กในแคมป์ก่อสร้าง. กรุงเทพฯ: องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย; 2561.
35. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สพ.ป.ระจวบคี่รีขันธุ์ เขต 2. คู่มือการใช้งานระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center). 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 16 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pkn2.go.th/fileupload/files/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%20DMC%20%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B9%87%E0%B8%A1%202562.pdf>.
36. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2XVonnX>.
37. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. แจ้งผลการจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาค สังกัด สพฐ ภาคเรียน 2/2562 รอบ 1. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารเงินอุดหนุนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์; 2562.
38. กลุ่มนโยบายและแผน สพ.ป.ลพบุรี เขต 1. เครื่องมือในการวางแผนการบริหารจัดการการศึกษา. [เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.infolop1.net/>.
39. สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ. โรงเรียนเฉพาะความพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
40. สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ. การปฏิบัติงานหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ. ใน คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ; 2560.
41. สำนักงานการศึกษาพิเศษ. คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาพิเศษ; 2558.
42. คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เรื่อง อัตราการอุดหนุนเป็นเงินอุดหนุนค่าหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน; 2558.
43. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ.
44. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แนวปฏิบัติการรับนักศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ปีการศึกษา 2548. 2548; [เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: shorturl.at/kAOP7.
45. สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. คู่มือการดำเนินงานการรับเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข นักเรียนทุนเสมอภาค. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา; 2562.
46. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ปี 2563 สำหรับสถานศึกษาสายอาชีพ; 2563.
47. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. ขั้นตอนการให้กู้ยืม. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 21 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.studentloan.or.th/th/highlight/1546921466>

48. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. แนวทางการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบและผู้เสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2562 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.sbpac.go.th/?p=47642>.
49. กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น, ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ; 2562.
50. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. คู่มือนมโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร.
51. (ก.พ.ป.). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ; 2562.
52. ปริญญา. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551.
53. กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น. แนวทางการจัดทำหลักสูตรของศูนย์เด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2560; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?_mode=read&ebookColum=5991#/page/3.
54. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. เงินอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการท้องถิ่น. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2012/3/10457_1.pdf?time=1333143489347
55. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. แจ้งผลการจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาค. 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3haba1U>
56. กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. เงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส. 2561 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.paphaichiangmai.go.th/fileupload/files/tb_files_80_1.pdf
57. กรมกิจการเด็กและเยาวชน, คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตามมติคณะรัฐมนตรี 26 มีนาคม 2562. กรุงเทพฯ.
58. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์; 2549.
59. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพ พ.ศ. 2549. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2RxKUUC>
60. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วย วิธีการดำเนินงานของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู พ.ศ. 2547. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547.
61. กรมกิจการเด็กและเยาวชน. คู่มือการปฏิบัติงานของสถานรับรองเด็ก. 2561; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://dcy.go.th/webnew/upload/download/file_th_20201702140655_1.pdf
62. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. แนวทางและมาตรการจ่ายเงินอุดหนุน. 2561 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://61.19.50.68/dsdw/doc_pr/20180320132401.pdf

63. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจันทบุรี. การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.chanthaburi.m-society.go.th/main/index.php?option=com_content&view=article&catid=43:service&id=84:2013-10-22-08-16-53
64. กรมประชาสัมพันธ์, ส. การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี. 2562 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190113091941435>
65. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจันทบุรี. เงินสงเคราะห์กรณีฉุกเฉิน. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.chanthaburi.m-society.go.th/main/index.php?option=com_content&view=article&catid=43:service&id=84:2013-10-22-08-16-53
66. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ระเบียบการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2550. 2563 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.suratthani.m-society.go.th/?p=3340>
67. กรมกิจการเด็กและเยาวชน. รายงานกองทุนคุ้มครองเด็กประจำปี 2561. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสัย; 2561.
68. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. คู่มือการปฏิบัติงานกองทุนคุ้มครองเด็ก. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER28/DRAWER042/GENERAL/DATA0000/00000118.PDF>
69. กรมกิจการเด็กและเยาวชน. การดำเนินงานครอบครัวอุปถัมภ์ ใน คู่มือการดำเนินงานครอบครัวอุปถัมภ์.
70. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. คู่มือการปฏิบัติงานครอบครัวทดแทน. กรุงเทพฯ.
71. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. บัตรประจำตัวคนพิการ. 2561 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://dep.go.th/Content/View/1337/2>
72. กลุ่มวิจัยและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับคนพิการ. แนวปฏิบัติสำหรับคนพิการหรือผู้ปกครองในการขอขยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง. 2551 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://gtech.obec.go.th/document/newmanual2018.pdf>.
73. คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี. ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://med.mahidol.ac.th/health_service/th/km/15feb2018-1335
74. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ศูนย์บริการคนพิการ. 2559 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dla.go.th/upload/template/tempNews/2016/11/40208_1.pdf
75. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. การรับคนพิการเข้าสถานคุ้มครอง. 2561; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.dep.go.th/Content/View/1341/2>

76. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. การสงเคราะห์ผู้ติดเชื่อเอดส์. 2561; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/buzzfile/20180216200247-301.pdf>.
77. เทศบาลตำบลโนนทอง. เบี้ยยังชีพผู้เฒ่าเฒ่า. 2560; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://nonthong.go.th/public/allowancetext/data/index/menu/239>.
78. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562. 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก:
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/067/T_0171.PDF.
79. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่าย ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559, in เล่ม 133/ตอนที่ 83 ก. หน้า 1/23 กันยายน 2559, ราชกิจจานุเบกษา.
80. สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยคดีอาญา. คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ.
81. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากรัฐของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา. 2552; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/11all/all13.pdf
82. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. การคุ้มครองพยานตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546. คู่มือการปราบปรามการค้ามนุษย์และคุ้มครอง ช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์. 2560
83. คณะทำงานจัดทำคู่มือฯ. คู่มือสำหรับทนายความ เรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ.
84. กระทรวงยุติธรรม. การคุ้มครองพยานในคดีอาญา. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/images/rlpd_6/2560/awareness_for_people/witness_rlpd_PDF.pdf.
85. กระทรวงยุติธรรม. สิทธิของพยานในคดีอาญา. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/2012-06-20-10-26-09>.
86. และกลุ่มหญิงผู้ชีวิต. คู่มือการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ: บิ๊ก ไทม์; 2561.
87. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. 2563; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก:
<https://drive.google.com/file/d/1R9s0apSmUN8alZZMx8ZjURTqG1ZjlQDG/view>
88. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กำหนดจำนวนเงิน หลักเกณฑ์ และวิธีการให้การสงเคราะห์แก่ เด็กและเยาวชนยากจน และเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสที่ถูกดำเนินคดี. 2548; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึง เมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www2.djop.go.th/app/download/upload/download-13-1381374817.pdf>
89. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, ประเภทของการใช้แรงงานเด็ก. คู่มือและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านแรงงานเด็กในรูปแบบสหัสวิชาชีพ.

90. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. 2553; ; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C803/%C803-20-2553-a0001.pdf>
91. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. การรับสมัครเด็กเพื่อคัดเลือกเป็นตัวแทนจังหวัดเข้ารับการอบรมในสถาบันเพาะกล้าคุณธรรม. 2560; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3hgT8em>
92. ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน. การขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตร. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.gcc.go.th/webgcc/?p=3125>
93. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือผู้ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. 2561 ตุลาคม 2561.
94. ปิยะศิลป์ ว. คนพิการในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า. คู่มือการตรวจประเมิน วินิจฉัยและแนวทางช่วยเหลือเด็กพิการ; 2558.
95. กรมควบคุมโรค. แนวทางการตรวจรักษาและป้องกัน การติดเชื้อเอชไอวี ปี พ.ศ. 2557. 2557; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaipediatrics.org/Media/media-20161129113424.pdf>
96. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์. ความรู้เกี่ยวกับ เอชไอวีและเอดส์. 2559; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2B1Hvrm>.
97. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562. 2562; ; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.uckkpho.com/index.php/download/finish/48-62/630-2562/0>.
98. องค์การเฝฟเอชไอ360. การให้ความช่วยเหลือเฉพาะด้านแก่ผู้รับการปรึกษากลุ่มต่าง ๆ. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.fhi360.org/sites/default/files/media/documents/The%20HIV%20Counselling%20Handbook%20for%20the%20Asia-Pacific%20%E2%80%93%20Thai%20Edition.pdf>.
99. กรมบัญชีกลาง. คู่มือสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ. 2553; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://home.kku.ac.th/praudit/law/07_medical_fee/22_Medical_guide_government%20officer_CGD_2553.pdf
100. กระทรวงสาธารณสุข, ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2562. 2562: กรุงเทพฯ.
101. กระทรวงสาธารณสุข. กองทุนประกันสุขภาพสำหรับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ. คู่มือแนวทางการบริหารจัดการบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ปีงบประมาณ 2561. 2561.
102. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. 2562; ; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/ebook/thailaw/10-2562.pdf>
103. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. 2562; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/056/T_0102.PDF

104. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561. 2561; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/012/32.PDF>
105. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติกองทุนเสมอภาคทางการศึกษา 2561. 2561; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/033/1.PDF>
106. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. 2560; ; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/012/1.PDF>
107. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559. 2559; ; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C781/%C781-20-2559-a0001.htm>
108. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ.2558. 2558; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/lawChar.jsp?head=3&item=3&process=showTitleOfLaw&id=2&group=%A4&lawCode=%A4120&linkID=headLaw>
109. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในการแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. 2555. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A4116/%A4116-20-2556-a0001.htm>.
110. สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://lib.edu.chula.ac.th/FILEROOM/CABCU_PAMPHELT/DRAWER01/GENERAL/DATA0000/00000164.PDF
111. วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม, ก. ประกาศกระทรวงศึกษา เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552. 2552; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-42%20handicap%20MoE.pdf>
112. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%BB47/%BB47-20-2551-a0001.htm>
113. สำนักงานคดีค้ามนุษย์. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 2 (2558). 2558; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.caht.ago.go.th/images/law/Anti%20TIPs%20BE2558V2.pdf>
114. สำนักงานคดีค้ามนุษย์. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560. 2560; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.caht.ago.go.th/images/law/TIP%20Acts%20Edition%203.pdf>.

115. กองนิติการ. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2562. 2562; ; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://legal.labour.go.th/2018/attachments/article/318/20190501160725142.pdf>
116. กระทรวงแรงงาน. กฎกระทรวง ยกเว้นค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หรือพยานในความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 (พ.ศ. 2560). 2560; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/alien_th/33b18e4077f7741edd8c858e93f1bfc7.pdf
117. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.krisdika.go.th/librarian/getfile?sysid=572855&ext=htm>
118. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 1). 2550; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CA36/%CA36-20-2551-a0001.htm>
119. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560. 2560; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/063/1.PDF>
120. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. กฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2553. 2553; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/510>
121. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนแก่องค์กรเอกชน หรือองค์กรชุมชน พ.ศ. 2552. 2552; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/370>
122. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชน พ.ศ. 2552. 2552; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/449>
123. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การลงทะเบียนของกลุ่มเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2551. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/302>
124. มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2556 (ฉบับที่ 2). 2556; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.fwc1954.org/ModLaw-1.pdf>

125. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. 2550; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2V5XgVD>
126. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2550. 2550; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: [http://61.19.50.75/IC/Org/Upload/b67b1bee-aaea-45e1-9b12-56cd36d5270d/%E0%B8%9E.%E0%B8%A3.%E0%B8%9A.%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%20\(%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88\)202550.pdf](http://61.19.50.75/IC/Org/Upload/b67b1bee-aaea-45e1-9b12-56cd36d5270d/%E0%B8%9E.%E0%B8%A3.%E0%B8%9A.%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%20(%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88)202550.pdf)
127. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546. 2546; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A492/%A492-20-2546-a0001.pdf>
128. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพ พ.ศ. 2549. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/7>
129. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บนและจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ พ.ศ. 2549. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/13>
130. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กฎกระทรวง กำหนดแนวทางการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก พ.ศ. 2549. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2VwY0IQ>
131. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ. 2549. 2555; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2wAHEjp>
132. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ. 2549. 2549; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2549/A/084/23.PDF>
133. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. กฎกระทรวง กำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2549. 2549; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2549/A/084/3.PDF>

134. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดระบบงานและ กิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548. 2549; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://kormor.obec.go.th/kod/kod043.pdf>
135. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ก.ส. กฎกระทรวง กำหนดความประพฤติของนักเรียน และนักศึกษา พ.ศ. 2548. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://kormor.obec.go.th/kod/kod042.pdf>
136. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียน และนักศึกษา พ.ศ. 2548.
137. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. ระเบียบกระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการลงโทษเด็ก พ.ศ. 2548. 2551; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/21>
138. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วย วิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. 2547. กระทรวงการพัฒนามสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ.
139. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วย วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่อาญายังไม่ถึง เกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2555. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก:[http://law.m-society.go.th/law2016/law/download_by_name/531? filename=20141024_14_21_55_4394.pdf](http://law.m-society.go.th/law2016/law/download_by_name/531?filename=20141024_14_21_55_4394.pdf)
140. กระทรวงการพัฒนามสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2553. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.djop.go.th/images/djopimage/protection1.pdf>
141. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง, ก.ส. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วย วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือถูกเลี้ยงดูโดยมิชอบ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2552. 2552; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/399>
142. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่า ด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนคุ้มครอง เด็ก พ.ศ. 2548. 2551.
143. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. 2545; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/lawChar.jsp?head=3&item=3&process=showTitleOfLaw&id=2&group=%A1&lawCode=%A1113>
144. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ประกาศกระทรวงศึกษา เรื่องการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2546. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/tay/0403-e.pdf>

145. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ศ. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/03/0301-a.pdf>
146. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545. 2545; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CB29/%CB29-20-2545-a0001.pdf>
147. ส.ฉ. พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A489/%A489-20-2544-a0001.htm>
148. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 2). [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/A/074/1.PDF>
149. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2559. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A489/%A489-2b-2546-a0001.htm>.
150. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ว่าด้วยการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ค่าตอบแทนค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2559.
151. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>
152. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF
153. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/FacilityforHandicap2550-02-12-2010.pdf>
154. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ. 2547. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/PDF/0301-h.pdf>
155. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในครอบครัว พ.ศ. 2547.
156. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ศ. กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2547. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2562]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/PDF/0301-j.pdf>

157. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ศ. กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/PDF/0301-d.pdf>
158. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ศ. กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2546. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/PDF/0301-e.pdf>
159. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ศ. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/PDF/0301-c.pdf>
160. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541. 2541; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/49727/132176/F2052414017/THA49727%20Tha.pdf>
161. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%BB13/%BB13-20-9999-update.pdf>
162. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 1). [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A155/%A155-20-9999-update.htm>
163. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 2). [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/1>
164. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2553 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/524>
165. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ก.ส. กฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/300>
166. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ระเบียบคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอขยายระยะเวลาการดำเนินการจดทะเบียน รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ พ.ศ. 2554.
167. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ระเบียบคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเตรียมความพร้อมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2554.
168. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 1). [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A402/%A402-20-9999-update.pdf>
169. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2523. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://law.longdo.com/law/178/rev306>

170. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2542. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thailandroad.com/legal/imm2.htm>
171. กระทรวงการต่างประเทศ, ก. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crct.pdf>
172. ปุณณะบุตร, ช. อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ. 2556; [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/20131008101139.pdf
173. Commonwealth of Australia. The National Framework for Protecting Australia's Children 2009-2020. Protecting Children is Everyone's Business. 2009, Canberra.
174. New Zealand Government. Help when you're raising children. Financial help for your family 2020 11 February 2020; Available from: <https://www.govt.nz/browse/family-and-whanau/financial-help-for-your-family/help-when-youre-raising-children/>
175. New Zealand Government. Childcare Subsidy (current). 2019 1 April 2019; Available from: <https://www.workandincome.govt.nz/map/deskfile/main-benefits-rates/orphans-benefit-and-unsupported-childs-benefit-cur.html>
176. Ministry for Social Development of New Zealand. Orphan's Benefit. Available from: <https://www.workandincome.govt.nz/products/a-z-benefits/orphans-benefit.html#null>
177. New Zealand Government. Orphans Benefit and Unsupported Childs Benefit (current). 2019 1 April 2019; Available from: <https://www.workandincome.govt.nz/map/deskfile/main-benefits-rates/orphans-benefit-and-unsupported-childs-benefit-cur.html>
178. New Zealand Government. Clothing Allowance for Orphan's Benefit and Unsupported Child's Benefit. Available from: <https://www.workandincome.govt.nz/products/a-z-benefits/clothing-allowance.html>
179. New Zealand Government. Benefit rates. 2019 1 April 2019; Available from: <https://www.workandincome.govt.nz/products/benefit-rates/benefit-rates-at-1-april-2019.html#null>
180. Castles, FG. and Mitchell D. Three worlds of welfare capitalism or four? 1990: Australian National University, Graduate Program in Public Policy.
181. Brochmann, G. and A. Hagelund, Migrants in the Scandinavian welfare state. 2011, Versita.
182. The Ministry of Labor and Social Affairs of Norway. Circular A-2/18 State Guidelines for Financial Aid for 2019. Curicular 2019 [cited 2019; Available from: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-a-218-statlige-veiledende-retningslinjer-for-okonomisk-stonad-for-2019/id2622819/?utm_source=
183. Administration, N.L.a.W. Child benefit. 2019; Available from: <https://www.nav.no/en/home/benefits-and-services/relatert-informasjon/child-benefit#chapter-4>

184. The Norwegian Labour and Welfare Administration. One-off benefit at birth or adoption. 2018; Available from: https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kontakt-nav/oversikt-over-satser/engangsstonad-ved-fodsel-eller-adopsjon_kap
185. Agency, L.a.W. The basic amount of the national insurance. 2020; Available from: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kontakt-nav/utbetalinger/grunnbelopet-i-folketrygden>
186. The Norwegian Labour and Welfare Administration. Cash support. 2014 8 March 2014; Available from: https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kontakt-nav/oversikt-over-satser/kontantstotte_kap
187. The Norwegian Labour and Welfare Administration. Child benefit. Related information 2009 [cited 2019; Available from: <https://www.nav.no/en/home/benefits-and-services/relatert-informasjon/child-benefit#chapter-4>
188. The Youth and Family Administration of Norway. Participate in course. How to become a foster home 2017 14 November 2019; Available from: https://bufdir.no/Fosterhjem/Hvordan_bli_fosterhjem/Delta_pa_kurs/
189. The Norwegian Association of Local and Regional Authorities. Guiding Rates for Foster Homes and Visiting Homes (2019). Child welfare 2018 4 June 2019; Available from: <https://www.ks.no/fagomrader/barn-og-unge/barnevern/veiledende-satser-for-fosterhjem-og-besokshjem/>
190. Panday, P.K., The extent of adequacies of poverty alleviation strategies: Hong Kong and China Perspectives. *Journal of Comparative Social Welfare*, 2008. 24(2): p. 179-189.
191. Ip, P., Recognition of and response to child sexual abuse in Hong Kong. *GSPR* 2011 Vol. 4, 2011.
192. Working Family and Student Financial Assistance Agency. Student Finance Office. 2015; Available from: <https://www.wfsfaa.gov.hk/sfo/en/about/vision.htm>
193. Sarangi, L., Report Card on Child and Family Poverty in Canada 2019. 2020, Toronto: Campaign 2000.
194. Government of Canada. Budget Plan. 2019 19 March 2019; Available from: <https://www.budget.gc.ca/2019/docs/plan/intro-en.html>
195. The United Nations Children's Fund (UNICEF). Poverty...the one line we want our kids to cross. 2020; Available from: https://www.unicef.ca/sites/default/files/imce_uploads/DISCOVER/OUR%20WORK/ADVOCACY/DOMESTIC/RESEARCH%20AND%20POLICY/DOCS/canadian_companion_fa.pdf
196. Agency, S.F.O.W.F.a.S.F.A. About SFO & Administration. Available from: <https://www.wfsfaa.gov.hk/sfo/en/about/vision.htm>
197. Segal, U., Child Welfare Programs and Services A Comparison of the USA and Japan. *International Social Work*, 2004;47:370-390.

198. Adamson, P., Measuring Child Poverty: New League Tables of Child Poverty in the World's Rich Countries. Innocenti Report Card 10. UNICEF, 2012.
199. The Nippon Foundation. Addressing Child Poverty. Current situation regarding Child Poverty 2017; Available from: https://www.nippon-foundation.or.jp/en/what/projects/ending_child_poverty
200. Japan, A.N. Japan government adopts new guidelines to tackle child poverty. 2019; Available from: https://www.arabnews.jp/en/japan/article_6011/
201. Department of Health of Australia. Financial support for rural families. 2019 1 June 2019; Available from: <https://www.pregnancybirthbaby.org.au/financial-support-for-rural-families>
202. Department of Health of Australia. Education for rural families. 2019 1 June 2019; Available from: <https://www.pregnancybirthbaby.org.au/education-for-rural-families>
203. Department of Health of Australia. eHealth support for rural families. 2019 1 June 2019; Available from: <https://www.pregnancybirthbaby.org.au/ehealth-support-for-rural-families>
204. Department of Health of Australia. Rural child safety. 2019 1 June 2019; Available from: <https://www.pregnancybirthbaby.org.au/rural-child-safety>
208. the norwegian labour and Welfare Administration. Basic benefit. 2011 7 February 2020; Available from: <https://www.nav.no/en/home/benefits-and-services/relatert-informasjon/basic-benefit>
206. The Norwegian Labour and Welfare Administration. Young disabled persons. 2014 25 January 2018; Available from: <https://www.nav.no/en/home/benefits-and-services/relatert-informasjon/young-disabled-persons>
207. The Norwegian Labour and Welfare Administration. The basic amount of the national insurance. 2019 1 December 2019; Available from: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kontakt-nav/utbetalinger/grunnbeløpet-i-folketrygden>
208. Okuno, E., Disability statistics in Japan. 2002, Disability Information Resources. Available at: www.dinf.ne.jp/doc
209. Mithout, A.-L., Children with disabilities in the Japanese school system: a path toward social integration? Contemporary Japan, 2016;28(2);165-84.
210. Minato City. Child Allowance & Child Support Allowance. 2018 1 June 2018; Available from: <https://www.city.minato.tokyo.jp/kuse/koho/minatomonthly/180601/child-allowance-and-child-support-allowance.html>
211. International Programme on the Elimination of Child Labour, Combating child labour through HIV/AIDS programming with a focus on social protection, in International Labour Organization, International Programme on the Elimination of Child Labour, Editor. 2010.

212. International Labour Organization, Steps to the elimination of child labour in Central and Eastern Europe. Emerging good practices and lessons learned. 2007, Geneva.
213. Shively, M., et al., Developing a National Action Plan for Eliminating Sex Trafficking in From Insight to Impact. 2010, Abt Associates Inc: Massachusetts.
214. Seng, T.H. Overview of Youth-at-Risk in Singapore. 2012 11 July 2012; Available from: <https://www.nac.gov.sg/naccorp/dam/jcr:1d8343b2-1434-4d15-ac45-a7c4dc0e53e1>
215. Singapore Children's Society. Mitigating at-risk behaviour in youth. 2020; Available from: <https://www.childrensociety.org.sg/news-report-page/Mitigating-At-risk-Behaviour-in-Youth/>
216. Ministry of Social and Family Development of Singapore, Juveniles and Youth at Risk, Ministry of Social and Family Development of Singapore, Editor. 2017, Department of Statistics of Singapore.
217. Ministry of Social and Family Development of Singapore, New Beyond Parental Control Cases, Annual, Ministry of Social and Family Development of Singapore, Editor. 2016: Singapore.
218. New Zealand Government. Child abuse. 2020 13 February 2020; Available from: <https://www.govt.nz/browse/law-crime-and-justice/abuse-harassment-domestic-violence/child-abuse/>
219. New Zealand Child Matters Organization. What is Child Abuse. 2020; Available from: <https://www.childmatters.org.nz/insights/what-is-child-abuse/>
220. New Zealand Government. Domestic and family violence. 2020 29 January 2020; Available from: <https://www.govt.nz/browse/law-crime-and-justice/abuse-harassment-domestic-violence/domestic-and-family-violence/>
221. New Zealand Government. Domestic violence leave. 2020 10 February 2020; Available from: <https://www.govt.nz/browse/work/domestic-violence-leave/>
222. Cabinet Office of Government of Japan, White paper on Children and Young People 2015 (Summary). 2015.
223. Council of Europe, Youth policy in Luxembourg. 2002, Strasbourg: Council of Europe Publishing. 62.
224. Feantsa Country Fiche (the European Federation of National Organisations Working with the Homeless). Homelessness in Luxembourg. 2017 1 December 2017; Available from: <https://www.feantsa.org/download/luxembourg-20172229809190539617755.pdf>
225. Australian Institute of Family Studies. Children in care: September 2018 update. CFCA Resource Sheet 2016 1 September 2018; Available from: https://aifs.gov.au/cfca/publications/children-care?utm_source=CFCA%20Mailing%20List&utm_campaign=481a2bd3d6-EMAIL_CAMPAIGN_2016_11_01&utm_medium=email&utm_term=0_81f6c8fd89-481a2bd3d6-193291089

226. Hollander, A. and M. Tärnfalk, Juvenile Crime and the Justice System in Sweden, in Law Explorer. 2017, KnowledgeBase.
227. World Prison Brief. Sweden. World Prison Brife data 2016; Available from: <https://www.prisonstudies.org/country/sweden>
228. Lindström, P. and E. Leijonram, The Swedish prison system, Ministry of Justice of Sweden, Editor. Rage University: Stockholm; 2008.
229. Radio Sweden. Swedish prisons aim to improve conditions for youth in solitary. 2014 27 October 2014; Available from: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=6001857>
230. United Against Drugs Organization of Singapore, Growing up drug-free: a preventive drug education information handbook for parents. Start talking before they start taking. 2019;33.
231. Ministry of Home Affairs of Singapore, Keeping Singapore drug-free, Ministry of Home Affairs of Singapore, Editor. 2015, Ministry of Home Affairs of Singapore: Singapore. p. 8.
232. Public Health England, A framework for supporting teenage mothers and young fathers. 2019, London: Public Health England.
233. Federal Department of Foreign Affairs of Switzerland, Swiss efforts to protect children in armed conflicts. 2014, Bern.
234. Save the Children Thailand. SAVE THE CHILDREN. 2014 18 December 2014; Available from: <https://thailand.savethechildren.net/news>
235. Refugee Council of Australia, Stateless in Australia. 2015, Sydney.
236. Ministry of Foreign Affairs of Thailand, Convention on the Rights of the Child and Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child (Thai version). 2012, Social Division, Department of International Organizations, Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand: Bangkok.
237. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, Canadian Centre on Statelessness Institute on Statelessness and Inclusion Joint Submission to the Human Rights Council at the 30th Session of the Universal Periodic Review. 2017, United Nations Human Rights Office of the High Commissioner: Geneva. 10.
238. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, Statelessness in Canada: A study on the situation of stateless persons in Canada. 2019, United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (Canada): Toronto. 51.